

CHRISTIAN JACQ

RAMZES

POD ZÁPADNOU AKÁCIOU

MOTYL

Copyright © Éditions Robert Laffont, S. A., Paris, 1997
Translation © Jana Struhárová 1998
Cover design © Branko Kocian 1998
Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 1998

Digitalizácia: MimoI

ISBN 80-88775-85-X

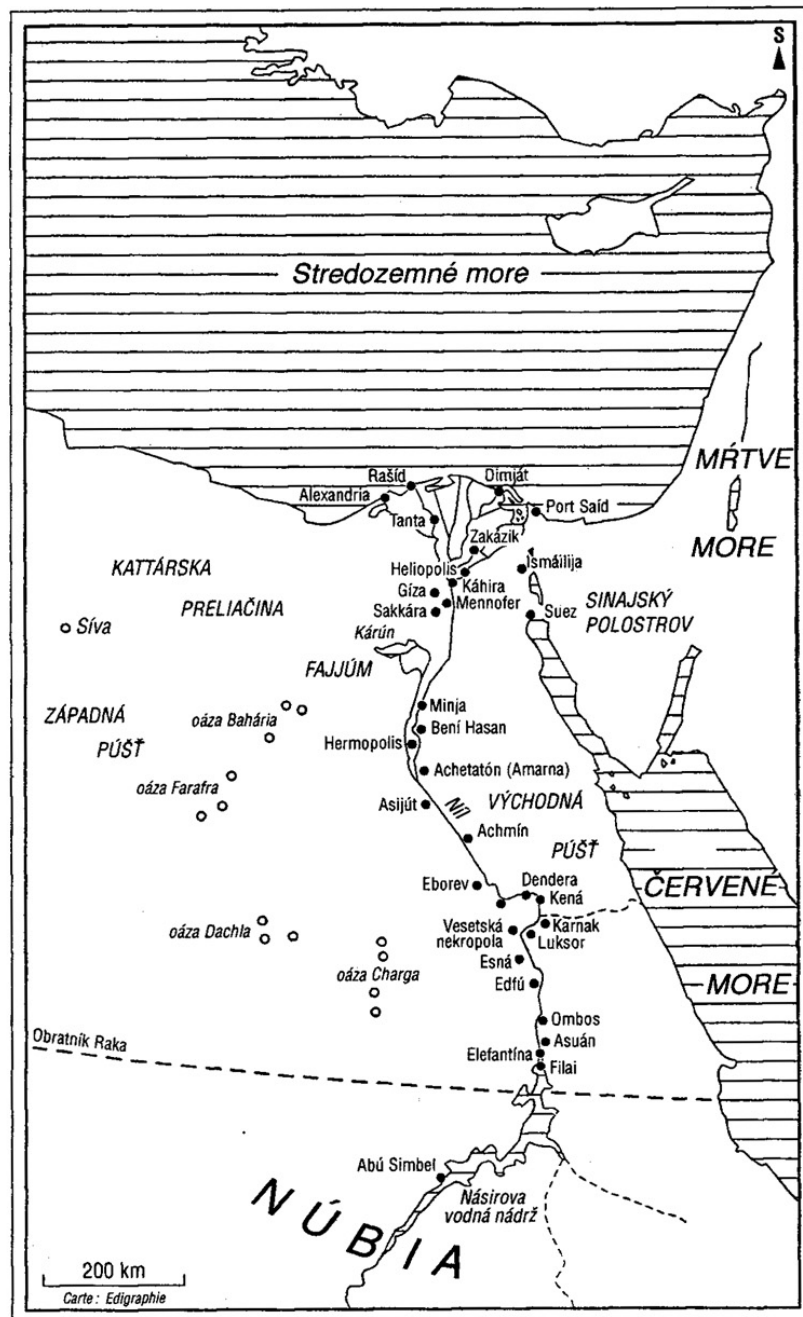
CHRISTIAN JACQ

RAMZES

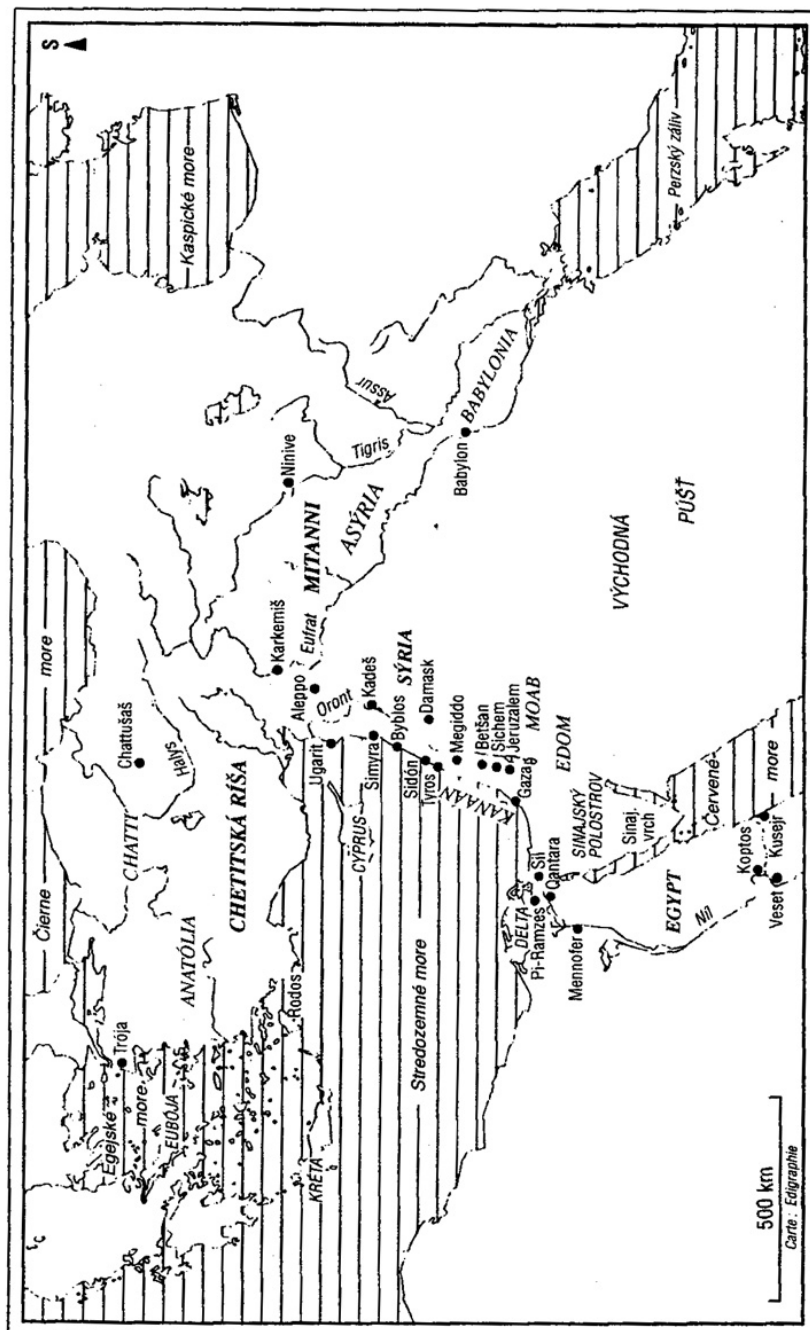
POD ZÁPADNOU AKÁCIU

VYDAVATELSTVO MOTYL

Mapa Egypta

Mapa starovekého Blízkeho východu – Nová ríša

1. kapitola

Pi-Ramzes, hlavné mesto, postavené v Delte Ramzesom Veľkým, bolo stelesnením bohatstva, moci a krásy. Život tu bol príjemný, ale toho večera čakala sardínskeho obra Serramannu nepríjemná úloha. Tento bývalý pirát, ktorý sa už v mladosti stal veliteľom Ramzesovej osobnej gardy, teraz cválal vo veľmi zlej nálade k vile chetitského princa Uri-Tešupa.

Uri-Tešup, ktorý zavraždil vlastného otca, chetitského cisára Muvatalliša, aby zaujal jeho miesto, bol Ramzesovým úhlavným nepriateľom. Nebol však taký ľstivý ako Chattušil, cisárov brat, a tak zatiaľ čo on bol pevne presvedčený, že drží moc vo svojich rukách, zmocnil sa Chattušil trónu a prinútil Uri-Tešupa na útek, ktorý zorganizoval diplomat Aša, Ramzesov priateľ z detstva.

Serramanna sa uškrnul. Nemilosrdný a neochvejný bojovník utečencom! A ako vrchol irónie to bol práve Ramzes, ktorého Uri-Tešup nenávidel asi najväčšmi na svete, kto mu poskytol politický azyl výmenou za informácie o chetitských oddieloch a ich výzbroji.

Keď v dvadsiatom prvom roku Ramzesovej vlády Egypt a Chatti uzavreli dohodu o mieri a vzájomnej pomoci v prípade vonkajšej agresie, Uri-Tešup bol presvedčený, že udrela jeho posledná hodina. Nestal sa vari najlepšou obeťou na uzmierenie a skvelým darom pre Chattušila na znak spečatenia ich dohody? Faraón však ctil právo azylu a odmietol svojho host'a vypovedať.

Teraz je už Uri-Tešup bezvýznamný. Napriek tomu sa Serramannovi vôbec nepáčil Ramzesov príkaz. Ale musí ho splniť, i keď proti svojej vôli, pretože kráľa obdivuje a zostane mu verný až do konca života.

Vila, v ktorej Uri-Tešup nedobrovoľne býval, stála na severnom okraji mesta, uprostred palmového hája. Iróniou osudu si tento

Chetit užíval v krajine faraónov, ktorú vždy chcel zničiť, výhody prepychového života. Pri vstupe do vily stáli dvaja policajti, ozbrojení dýkami a palicami. Boli to muži, ktorých Serramanna starostlivo vybral.

- Deje sa niečo?

- Nič, veliteľ. Chetit vyspáva opicu v záhrade pri bazéne.

Serramanna vošiel do záhrady a rýchlym krokom zamieril po piesočnatej aleji k bazénu. Bývalého vrchného veliteľa chetitskej armády, ktorý trávil svoj čas jedlom, pitím, plávaním a spánkom, strážili ustavične ďalší traja policajti. Sardínčan zovrel päste. So zatúbenými zubami a zlostným pohľadom sa blížil k protivníkovi. Prvýkrát ľutoval, že je v Ramzesových službách. Skôr ako Uri-Tešup počul obrov ťažký krok, prebudil sa ako šelma, ktorá cíti blížiac sa nebezpečenstvo.

Vysoký svalnatý Uri-Tešup mal dlhé hrdzavé vlasy a husto zarastenú hrud'. Rozvaloval sa na dlažbe pri bazéne a privretými očami pozoroval prichádzajúceho veliteľa Ramzesovej osobnej stráže.

Udrela teda jeho posledná hodina.

Od podpisu tej obľudnej mierovej zmluvy medzi Egyptom a Chatti sa Uri-Tešup už necítil v bezpečí. Stokrát pomyslel na útek, ale Serramannovi muži mu nedali príležitosť. Ak nebol vyhostený, bolo to zrejme len preto, aby bol zarezaný ako prasa, surovcom rovnako zúrivým ako bol on sám.

- Vstávaj! - prikázal Serramanna.

Uri-Tešup nebol zvyknutý prijímať rozkazy. Zdvihol sa pomaly, akoby vychutnával posledné pohyby a postavil sa pred muža, ktorý mu má podrezať hrdlo.

V Sardínčanovom pohľade iskril ťažko zadržiaty hnev.

- Tak ma zabi, ty mäsiar, ako ti prikázal tvoj pán, - povedal pohrdavo Chetit. - Neurobím ti ani takú radosť, aby som sa bránil.

Serramannove prsty zovreli krátky meč.

- Zmizni!
- Uri-Tešup bol presvedčený, že zle počul.
- Čo tým chceš povedať?
- Si voľný.
- Voľný... Ako to, voľný?
- Opustiš tento dom a pôjdeš kade ľahšie. Faraón dodržiava zákon. Už nie je dôvod držať ťa tu.
- Žartuješ!
- Je mier, Uri-Tešup. Radím ti opustiť Egypt, pretože ak tu zostaneš a spôsobíš čo len najmenšiu nepríjemnosť, zavriem ťa. A nebudeš už považovaný za cudzieho hodnostára, ale za obyčajného previnilca proti obecnému právu. Keď nadíde chvíľa, aby som zabodol meč do tvojho brucha, nezaváham.
- Zatiaľ nemáš právo dotknúť sa ma, je to tak?
- Zmizni!

Rohožka, bedrové rúško, sandále, kus chleba, veniec cibule a dva fajansové amulety, ktoré vymení za jedlo, to bola skromná výbava, ktorú si Uri-Tešup mohol vziať so sebou. Niekoľko hodín sa bezmyšlienkovitý potuloval po uliciach Pi-Ramzesu. Znovunadobudnutá sloboda mu spôsobovala opojnú radosť.

„Aká je radosť žiť v Pi-Ramzese“, tvrdila ľudová pieseň, „kde s malým sa zaobchádza ako s veľkým, kde akácie a sykomora poskytujú ľuďom tieň, paláce hýria zlatom a tyrkysom, vietor je mierny a vlhý, vtáky poletujú nad rybníkmi.“ Uri-Tešup sa nechal očariť pôvabom hlavného mesta, vybudovaného v úrodnom kraji, neďaleko nílkeho ramena. Šťavnaté lúky posiate hustou trávou, rozsiahle sady preslávených jabloní, početné olivové háje, o ktorých sa vravelo, že poskytujú viac oleja, ako je piesku na brehoch rieky, viniče rodiace sladké a voňavé hrozno, domy skryté v záplave kvetov... Pi-Ramzes sa nesmierne líšil od drsného Chattušaša,

hlavného mesta chetitskej ríše, opevneného sídla na anatolskej náhornej plošine.

Táto bolestná spomienka vytrhla Uri-Tešupa zo strnulosti. Nikdy sa síce nestane cisárom Chatti, ale Ramzesovi, ktorý urobil chybu, keď mu dal slobodu, sa pomstí. Keby Uri-Tešup zvrhol faraóna, považovaného od jeho víťazstva pri Kadeši za rovného bohom, uvrhol by do chaosu nielen Egypt, ale možno i celý Blízky východ. Čo iné mu zostávalo, ako páľčivá túžba škodiť a ničiť? To jediné ho dokáže potešiť za to, že sa stal hračkou nepriaznivého osudu.

Okolo neho sa hemžil pestrý dav Egyptanov, Núbijčanov, Sýrčanov, Líbyjčanov, Grékov a ďalších, ktorí sa prišli pokloniť Ramzesovi a obdivovali mesto, ktoré Chetiti chceli zrovnať so zemou.

Pokoriť Ramzesa... Uri-Tešup nemal šancu to dosiahnuť. Bol už iba porazeným bojovníkom.

- Pane... - zamumlal za ním akýsi hlas.

Uri-Tešup sa obrátil.

- Pane, poznávate ma?

Uri-Tešup sklonil zrak k mužovi strednej postavy a bystrých hnedých očí. Husté vlasy s'ahovala ľanová páska, tvár mu zdobila krátka ryšavá briadka, zastrihnutá do špičky. Táto preúctivá osoba mala na sebe farebný pruhovaný odev, padajúci až po členky.

- Raia... Si to naozaj ty?

Sýrsky obchodník sa uklonil.

- Ty, chetitský špión, si sa vrátil do Pi-Ramzesu?

Raiovi, členovi chetitskej špiónážnej siete v Egypte, ktorá chcela podkopať Ramzesovu moc, ale rozprášila ju egyptská polícia, sa podarilo utiecť. Po krátkom pobyte v Chattušaši sa vrátil znova do svojej druhej vlasti.

- Je mier, pane. Nastali nové časy, staré chyby sú vymazané. Bol som váženým a bohatým obchodníkom, ujal som sa znova

svojich obchodov. Nikto mi to nevyčítal, vysoká spoločnosť si ma opäť váži.

- Tým lepšie pre teba, - povedal Uri-Tešup.
- Tým lepšie pre nás.
- Čo tým myslíš?
- Myslíte si, že toto stretnutie je dielom náhody?

Uri-Tešup sa zahľadel na Raiu pozornejšie.

- Sledoval si ma?

- Kolovali o vás rôzne povesti: buď likvidácia, alebo sloboda.

Moji ľudia sledovali vilu, v ktorej ste bývali, viac ako mesiac. Dal som vám čas, aby ste sa spamätali... no a teraz som tu. Môžem vás pozvať na pivo?

Uri-Tešup onemel od prekvapenia. Tento deň bol skutočne bohatý na silné a vzrušujúce okamihy. Inštinkt ho utvrdzoval v presvedčení, že mu sýrsky obchodník môže byť nápomocný pri uskutočňovaní jeho plánov.

V taverne sa rozhovor živo rozprúdil. Raia sa v Uri-Tešupovi nezmyšľal: vyhnanec sa pomaly stával krutým bojovníkom, pripraveným pustiť sa do boja. Napriek rokom exilu nestratil nič zo svojej prudkosti a hašterivosti.

- Dost' bolo planých rečí, Raia. Čo odo mňa očakávaš?

Sýrčan odpovedal tlmeným hlasom.

- Chcem vám položiť jedinou otázku, pane: chcete sa pomstiť Ramzesovi?

- Ponížil ma. Ja som mier s Egyptom neuzavrel! Zdolať tohto faraóna sa však zdá byť nemožné.

Raia zavrtel hlavou.

- To nie je také isté...

- Pochybuješ o mojej odvahe?

- Pri všetkej úcte, odvaha nestačí.

- A prečo ty, kupec, riskuješ a vrháš sa do takého nebezpečného dobrodružstva?

Na Raiovej tvári sa objavil krčovitý úsmev.

- Pretože moja nenávisť je rovnako prudká ako tá vaša.

2. kapitola

Odetý v bielej suknič, akú s obľubou nosili faraóni v časoch pyramíd, so širokým zlatým náhrdelníkom okolo krku a v bielych sandáloch na nohách, oslávil Ramzes Veľký ranný obrad v Rameseu, svojom chráme miliónov rokov, postavenom na západnom vesetskom brehu. Prebudil v mieri božskú moc, skrytú vo svätostánku. Vďaka nej bude medzi nebom a zemou prúdiť energia, Egypt bude na obraz kozmu a túžba ničieť, vlastná ľudskému druhu, bude spútaná.

Vo svojich päťdesiatich piatich rokoch bol Ramzes mužom ešte stále atletickej, meter osemdesiat vysokej postavy a príťažlivej tváre s výraznými črtami a prenikavým pohľadom. Z jeho osoby vyžaroval magnetizmus, sila a prirodzená autorita. Aj tie najtvrdšie povahy strácali v jeho prítomnosti odvahu. Neprevtelil sa vari do tohto faraóna, ktorý pokryl celú krajinu monumentmi a pokoril nepriateľa, sám boh?

Tridsaťtri rokov vlády... Iba Ramzes poznal skutočnú tvrdosť skúšok, ktoré musel prekonať. Začali smrťou jeho otca Setchiho, ktorého odchod ho zanechal zmäteného práve v okamihu, keď sa Chetiti pripravovali na vojnu. Bez pomoci svojho nebeského otca Amona by Ramzes, zradený vlastnými oddielmi, v bitke pri Kadeši nezvítazil. Nastalo obdobie šťastia a mieru, ale jeho matka Tuja, symbolizujúca legitímnu moc, nasledovala svojho presláveného manžela do krajiny svetla, kde večne žijú duše spravodlivých. Napokon neúprosný osud udrel znova tým najkrutejším spôsobom a uštedril kráľovi ranu, z ktorej sa nikdy nespamätal. Jeho veľká kráľovská manželka Nefertari mu zomrela v náručí, v núbijskom Abú Simbel, kde dal Ramzes vybudovať dva chrámy, oslavujúce nezničiteľné spojenie kráľovského páru.

Faraón tak stratil tri bytosti, ktoré mu boli najdrahšie, tri bytosti, ktoré ho vytvárali a ktorých láska bola nekonečná. Musel však vládnuť ďalej a stelesňovať Egypt s rovnakou vierou a nadšením.

Potom ho opustili ďalší štyria druhovia, ktorí po jeho boku vydobyli toľko víťazstiev: jeho dva kone, také odvážne na bojovom poli, lev Zabijak, ktorý mu neraz zachránil život, i žltý pes Strážca, ktorému sa dostalo cti mumifikáciou prvej triedy. Po ňom nasledoval ďalší Strážca a potom tretí, ktorý sa práve narodil.

Odišiel aj grécky básnik Homér, ktorý dožil svoje dni v milovanej egyptskej záhrade, s očami upretými na svoj obľúbený citrónovník. Ramzes spomínal so žiaľom na rozhovory s autorom Iliady a Odysey, ktorý si zamiloval civilizáciu faraónov.

Po smrti milovanej Nefertari bol Ramzes v pokušení zriecť sa vlády a odovzdať ju svojmu prvorodenému synovi Chaovi. Priatelia sa však proti takémuto rozhodnutiu postavili a pripomenuli monarchovi, že faraón je menovaný na celý život a už sám sebe nepatrí. Nech je jeho ľudské utrpenie akékoľvek veľké, musí svoju úlohu plniť až do konca života. Tak to vyžaduje Pravidlo a Ramzes, rovnako ako jeho predchodcovia, sa mu musí podriadiť.

Tu v chráme miliónov rokov, zdroji magického žiarenia, ktoré ochraňuje jeho vládu, práve tu čerpal Ramzes nevyhnutnú silu na ďalšie pokračovanie. Hoci ho čakal dôležitý ceremoniál, zdržal sa monarcha v sálach Ramesea, obklopeného tristo metrov dlhou hradbovou stenou, skrývajúcou dve veľké nádvorie s piliermi, predstavujúcimi kráľa ako Usira, rozľahlou sálou so štyridsiatimi ôsmimi stĺpmi a svätyňou, ktorá bola sídlom božskej prítomnosti. Do chrámu sa vstupovalo pomedzi sedemdesiat metrov vysoké pylóny, ktorých texty hlásali, že čnejú až k nebesiam. Na južnej strane prvého nádvorie stál palác. Okolo posvätného miesta boli vybudované sklady, rozľahlá knižnica, trezor naplnený vzácnymi kovmi, pracovne pisárov a obydlia kňazov. Toto chrámové mesto

bolo v prevádzke vo dne v noci, pretože služba bohom nepozná odpočinok.

Ramzes sa na chvíľu zastavil v časti svätyne venovanej jeho manželke Nefertari a matke Tuji. Zablúdil sa na reliéfy znázorňujúce spojenie kráľovnej s vôňou boha Amon-Rea, neviditeľného a zároveň žiarivého, a dojem faraóna, ktoré zaistuje jeho večnú mladosť.

Kráľ sa vytrhol zo spomienok, v paláci ho už iste netrpezlivo očakávajú. Nezastavil sa už ani pred desaťmetroým kolosom, vytesaným z jediného bloku ružovej žuly a pomenovanom „Ramzes, svetlo kráľov“, ani pred akáciou, zasadenou v druhom roku jeho vlády a zamieril k audienčnej sieni so šiestnástimi stĺpmi, kde sa zhromaždili zahraniční diplomati.

Krásna Iset s bystrými zelenými očami, malým rovným nosom, jemnými ústami a drobnou bradou si zachovala aj po päťdesiatke živosť a veselú myseľ. Čas nad ňou nemal moc. Jej pôvab a príťažlivosť zostali nedotknuté.

- Vyšiel už kráľ konečne z chrámu? - opýtala sa ustarane slúžky.

- Ešte nie, Veličenstvo.

- Vyslanci budú zúriť!

- Netrápte sa, uvidíte Ramzesa je taká výsada, že sa nikto neodváži nič namietat'.

Uvidíte Ramzesa... Áno, bola to tá najväčšia zo všetkých výsad! Iset si spomenula na svoju prvú ľúbostnú schôdzku s princom Ramzesom, tým prudkým mladíkom, s ktorým sa zrejme nerátalo ako s budúcim následníkom. Akí boli vtedy šťastní v trstinovej chatrči na okraji obilného poľa, keď vychutnávali tajomstvá vzájomne poskytovanej rozkoše! A potom sa objavila nádherná Nefertari, ktorá stelesňovala vlastnosti veľkej kráľovskej manželky, bez toho, aby si to uvedomovala. Ramzes sa v nej nezmýlil. A predsa to bola krásna Iset, ktorá mu dala dvoch synov, Chaa a Merenptaha. Na krátky čas bola voči Ramzesovi zatrpknutá,

zároveň sa však necítila dostatočne schopná vykonávať vysilujúcu funkciu kráľovnej. Jej jedinou ambíciou bolo zúčastňovať sa, hoci len v letmých okamihoch, na živote muža, ku ktorému prechovávala vášnivú lásku.

Nefertari ani Ramzes ju neodvrhli. Iset, podľa oficiálneho protokolu „vedľajšia manželka“, mala to nesmierne šťastie byť monarchovi ustavične nablízku a žiť v jeho tieni. Niektorí usudzovali, že si kazí život, ale Iset si ich nevšímala. V jej očiach bolo lepšie byť Ramzesovou slúžkou, ako manželkou nejakého hlúpeho a domýšľavého hodnostára.

Nefertarina smrť ju uvrhla do hlbkej stiesnenosti. Kráľovná nebola jej súperkou, ale priateľkou, ku ktorej pociťovala úctu a obdiv. Vedela, že monarchovu bolesť neuláhčí žiadne slovo, a preto zostávala v tieni, mlkva a diskrétna.

A nepredstaviteľné sa stalo skutkom.

Keď sa skončilo obdobie smútku a Ramzes sám zavrel bránu Nefertarinej hrobky, požiadal krásnu Iset, aby sa stala novou veľkou kráľovskou manželkou. Žiadny panovník nemôže vládnuť sám, pretože faraón je vyváženým a harmonickým spojením mužského a ženského princípu.

Krásna Iset si nikdy nepomyslela, že sa stane kráľovnou Egypta. Porovnanie s Nefertari jej naháňalo hrôzu. O Ramzesovej vôli sa však nediskutovalo a Iset sa napriek svojej úzkosti, podvolila. Stala sa „sladkou láskou, tou, ktorá uzrie bohov Hora a Sutecha, konečne zmierenej vo faraónovej bytosti, vládkyňou Obidvoch krajín, Horného a Dolného Egypta, tou, ktorej hlas poskytuje radosť...“ Tieto tradičné tituly však neboli vôbec dôležité. Skutočným zázrakom bolo prežívať život s Ramzesom, jeho nádeje i súženie. Iset sa stala manželkou najväčšieho monarchu, akého zem kedy poznala, a dôvera, ktorú jej venoval, úplne stačila k jej šťastiu.

- Jeho Veličenstvo si vás žiada, - povedala jej komorná.

V parochni tvaru supice, oblečená do dlhého bieleho rúcha stiahnutého červeným opaskom s vlajúcimi koncami, ozdobená zlatým náhrdelníkom a náramkami, zamierila veľká kráľovská manželka k audienčnej sieni. Výchova, ktorú ako mladá šľachtická deva dostala, jej dala potrebné vedomosti, ako sa správať pri oficiálnych ceremonióch. Tentoraz bude, rovnako ako faraón, hlavným terčom neúprosnej kritiky hodnostárov.

Krásna Iset sa zastavila asi meter pred Ramzesom.

On, jej prvá a jediná láska, ju stále uchvacoval. Bol nad ňou príliš vysoko, nikdy neprenikla hĺbkou jeho myšlienky, ale túto neprekonateľnú priepasť zaplňovalo čaro vášne.

- Si pripravená?

Kráľovná Egypta sa uklonila.

Len čo sa kráľovský pár objavil, umĺkla všetka vrava. Ramzes a krásna Iset zaujali miesto na tróne.

Faraónov priateľ z detstva a minister zahraničných vecí, veľmi elegantný Aša, udávajúci s obľubou módnym tón, postúpil dopredu. Kto by si pomyslel pri pohľade na tohto pestovaného muža so starostlivo zastrihnutými fúzikmi, očami iskriacimi inteligenciou a takmer pohľadavým výrazom, že to je milovník dobrodružstiev, ktorý na chetitskom území neváhal pri nebezpečnom špionážnom poslaní riskovať život? Aša, milovník pekných žien, krásneho oblečenia a dobrého jedla, pozeral na svet ironickým, občas rozčarovaným pohľadom, ale horel túžbou, ktorú nikto a nič nedokázalo uhasiť: zúčastňovať sa na budovaní slávy Ramzesa Veľkého, ku ktorému prechovával nekonečný obdiv, bez toho, aby mu to však niekedy povedal.

- Veličenstvo, Juh sa pred vami skláňa a prináša vám svoje bohatstvá, aby sa mu od vás dostalo životného dychu. Sever vzýva zázrak vašej prítomnosti. Východ združuje svoje územia, aby vám ich ponúkol. Západ pred vami ponížené kľaká, jeho náčelníci predstupujú v úklone.

Od masy diplomatov sa oddelil vyslanec Chatti a ohol chrbát pred kráľovským párom.

- Faraón je pán svetla, - vyhlásil. - Ohnivý dych, čo vzkriesi alebo zničí. Nech jeho Ka žije večne, nech jeho čas je šťastný, nech v pravú chvíľu príde záplava, lebo on uvádza do chodu božskú energiu, on, čo prebýva zároveň na nebesiach i na zemi. Za Ramzesovej vlády už niet rebelov, každá krajina žije v mieri.

Po prejavoch nasledovali dary. Od najjužnejšej Núbie až po protektoráty Kanaán a Sýriu vzdala ríša Ramzesa Veľkého hold svojmu pánovi.

Palác sa ponoril do spánku, iba v kráľovskej pracovni svietilo svetlo.

- Čo sa deje, Aša? - opýtal sa Ramzes.

- Obidve krajiny sú v plnom rozkvetu, v každej provincii panuje hojnosť, sýpky siahajú až k nebu, si životom svojho ľudu, si...

- Prejavy sa už skončili. Prečo sa chetitský vyslanec púšťa do siahodlhých chválospevov?

- Diplomacia...

- Nie, je v tom niečo viac. Ty si to nemyslíš?

Aša si pohladil starostlivo upraveným ukazovákom navoňané fúziky...

- Priznávam, že mi to robí starosti.

- Že by sa chystal Chattušil spochybniť mier? - uvažoval Ramzes.

- To by k nám prišli iní poslovia!

- Povedz mi svoj skutočný názor.

- Ver mi, som úplne vyvedený z miery, - priznal minister zahraničných vecí.

- Zotrvávať v pochybnostiach, pokiaľ ide o Chetitov, by bola osudná chyba.

- Mám tomu rozumieť tak, že ma poveruješ, aby som odhalil pravdu?

- Prežili sme už príliš veľa rokov v mieri, Aša. Posledné obdobie ťa ukolísalo k spánku.

3. kapitola

Ameni, malý, slabý a chudý, napriek obrovskému množstvu jedla, ktorým sa napchával v ktorúkoľvek dennú i nočnú hodinu, bol rovnako ako Aša Ramzesovým priateľom z detstva. Tento pisár, telom aj dušou neúnavný pracovník, vládol malej skupinke dvadsiatich odborníkov, ktorí pripravovali súhrnné správy pre faraóna o všetkých dôležitých záležitostiach. Ameni vykazoval skvelý výkon a navzdory závistlivcom, ktorí nešetřili kritikou, mu Ramzes plne dôveroval.

Hoci ho trápili bolesti chrbta, trval na tom, že bude kopy drevených tabuliek a papyrusov prinášať sám, a jeho plet' bola taká bledá, že veľakrát vyzeral ako na pokraji mdlôb. Napriek tomu prehánal svojich podriadených, stačil mu iba krátky spánok a celé hodiny spisoval dôverné správy, ktorým rozumel iba Ramzes.

Keď sa faraón rozhodol, že stráví niekoľko mesiacov vo Vesete, premiestnil sa i Ameni so svojimi pomocníkmi. Tento pisár a oficiálny kráľov nosič sandálov nestál o žiadne tituly a pocty. Vynímajúc pána Egypta, bol jeho jedinou posadnutosťou rozkvet krajiny. Preto si z obavy, že sa dopustí nejakého osudného omylu, nedoprial ani chvíľku odpočinku.

Keď Ramzes vošiel do jeho pracovne, preplnenej dokumentmi, Ameni sa práve napchával jačmennou kašou a čerstvým syrom.

- Už si dojedol?

- Na tom nezáleží, Veličenstvo. Tvoja návšteva u mňa neveští nič dobré.

- Tvoje posledné správy sa zdajú celkom upokojujúce.

- „Zdajú“... Prečo to spochybňenie? Vari si Veličenstvo nemyslí, že mu niečo zatajujem?

S pribúdajúcim vekom sa Ameni stával popudlivým. Ťažko znášal kritiku, sťažoval sa na pracovné podmienky a bez váhania sa osopil na každého, kto by sa mu pokúsil radiť.

- Nič také si nemyslím, - povedal Ramzes pokojne, - snažím sa iba pochopiť.

- Pochopiť čo?

- Neexistuje nejaká oblasť, ktorá ti robí starosti?

Ameni nahlas premýšľal.

- Zavodňovanie je zaistené dokonale, rovnako ako údržba hrádzí... Šéfovia provincií rešpektujú príkazy a neprejavujú nijakú snahu po nezávislosti... Poľnohospodárstvo je riadené dobre, životné podmienky obyvateľstva sú uspokojivé, organizácia slávností nevykazuje žiadne nedostatky, združenia remeselníkov, kamenárov, lámačov, sochárov a maliarov pracujú v celej krajine bez problémov... Nie, nie je dôvod robiť si starosti.

Ramzes by mohol byť spokojný, pretože pokiaľ išlo o objavenie nejakej trhlinky v administratívnom alebo ekonomickom systéme krajiny, nemal Ameni seberovného. Kráľovo znepokojenie však neochabovalo.

- Veličenstvo predomnou skrýva nejakú dôležitú informáciu?

- Dobre vieš, že toho nie som schopný.

- Tak čo sa robí? - vyzvedal Ameni.

- Chetitský vyslanec sa prejavoval voči Egyptu až príliš pochlebovačne.

- Pchá! Títo ľudia vedia iba bojovať a klamať.

- Mal som pocit blížiacej sa búrky, ktorá sa rodí v samotnom srdci Egypta, - povedal zamyslene Ramzes. - Búrka, ktorá nesie so sebou ničivé krupobitie.

Ameni bral monarchovu intuíciu vážne. Rovnako ako jeho otec Setchi, i Ramzes mal zvláštne spojenie s desivým bohom Sutechom, pánom nebeských porúch, búrok a bleskov, ale aj ochrancom slnečnej bárky pred monštrami, pokúšajúcimi sa ju zničiť.

- „V samotnom srdci Egypta“, - znepokojene po ňom opakoval pisár. - Čo znamená tá predtucha?

- Keby tu ešte bola s nami Nefertari, jej pohľad by budúcnosť odhalil.

Ameni zroloval nejaký papyrus a uložil štetce. Mimovoľnými pohybmi zaháňal smútok, ktorý sa zmocnil jeho duše rovnako ako duše Ramzesovej. Nefertari bola krásou, inteligenciou a pôvabom pokojným úsmevom kvitnúceho Egypta. Keď mal Ameni to šťastie a stretol ju, vždy takmer zabudol na svoju prácu. Krásnu Iset však faraónov osobný tajomník nemal veľmi v láske. Ramzes mal bezpochyby dôvod, aby ju posadil na trón, i keď funkcia kráľovnej bola pre plecia tejto ženy, takej vzdialenej realite vlády, príliš ťažká. Ale aspoň Ramzesa ľúbila, čím rozhodne vynahrádila množstvo svojich nedostatkov.

- Môže mi dať Veličenstvo nejakú stopu?

- Bohužiaľ, nie!

- Bude teda nutné zdvojnásobiť obozretnosť.

- Nerád čakám, až niekto udrie.

- Ja viem, ja viem, - mumlal Ameni. - Chcel som si aspoň jeden deň odpočinúť. Budem to musieť odložiť.

Zmija s červeným pruhom na chrbte a zeleno sfarbenými bokmi, dlhá aspoň meter dvadsať, so sploštenou hlavou a hrubým chvostom, sa plazila zboku smerom k dvojici, milujúcej sa pod palmou. Po dni, ktorý strávila zahrabaná do piesku, sa s prichádzajúcou nocou zrejme vydala na lov. V čase horúčav jej uhryznutie spôsobovalo okamžitú smrť.

Zdalo sa, že ani muž, ani žena, zovretí v prudkom objatí, nie sú si vedomí najmenšieho nebezpečenstva. Pekná Núbijčanka, pružná a hravá ako mačka, prinútila svojho milenca, robustného a územčistého päťdesiatnika s čiernou šticou a matnou pleťou, aby vynaložil všetok um svojej mužnej sily. Chvíľu nežná a hneď zase

neodbytná, nedopriala Egypt'anovi ani chvíľu oddychu. Vlahá noc im dopriala rozkoš, horúcu ako letné slnko.

Zmija bola od nich vzdialená už len meter.

S predstieranou drsnosťou prevrátil muž ženu na chrbát a bozkával ju na prsia. Prijala ho plná túžby. Labužnícky sa hltali očami.

Lotos bleskovým pohybom pevne uchopila zmiju za krk. Plaz zasyčal a uštipol do prázdna.

- Krásny úlovok, - komentoval Setau bez prerušenia milovania.
- Získali sme bez námahy prvotriedny jed.

Vášeň krásnej Núbijčanky náhle opadla.

- Mám zlú predtuchu.

- Kvôli tej zmiji?

- Ramzes je v nebezpečenstve.

Lovec hadov Setau, faraónov priateľ z detstva, poverený teraz starostlivosťou o núbijskú provinciu, bral upozornenie tejto krásnej čarodejnice, svojej manželky, veľmi vážne. Spoločne chytili nespočetné množstvo plazov, jedného nebezpečnejšieho ako druhého, a nazbierali mnoho jedu, nevyhnutného na výrobu účinných látok proti chorobám. Obaja boli nezávislí, ale sprevádzali Ramzesa na všetky bojové polia a ošetrovali ranených vojakov. Najskôr dostali vedúce miesto v štátnom laboratóriu a potom zakúsili pocit najväčšieho šťastia, keď ich faraón požiadal, aby sa starali o Núbiu, ktorú obaja tak milovali. Núbijský miestokráľ by ich iniciatívam rád skrížil cesty, ale tento pár, ktorý svoj dom nechával strážiť kobrami, mu naháňal strach.

- O aké nebezpečenstvo ide? - znepokojil sa Setau.

- Neviem.

- Vidíš nejakú tvár?

- Nie, - odpovedala Lotos. - Je to iba akási nevoľnosť, ale pred chvíľkou som si bola istá, že Ramzes je ohrozený.

Vstala, zvierajúc zmiju stále v ruke.

- Musíš niečo urobiť, Setau.
- Tu? Čo tu môžem urobiť?
- Poďme do hlavného mesta!
- Núbijský miestokráľ využije našu neprítomnosť a zruší reformy.
- To je jedno. Ak Ramzes potrebuje našu pomoc, musíme mu stáť po boku!

Drsný Setau, ktorému žiadny vysoký hodnostár nemohol rozkázať, ako sa má správať, už dávno prestal diskutovať o príkazoch svojej nežnej Lotos.

Karnacký veľkňaz Nebu dosiahol vysoký vek. Ako napísal vo svojich slávnych Ponaučeníach mudrc Ptahhotep, vysoká staroba sa prejavuje stálym vyčerpaním, slabosťou, ktorá sa ustavične obnovuje, a túžbou spať i počas dňa. Zrak sa kalil, sluch slabol, chýbala sila, srdce bolo unavené, ústa už nehovorili, kosti pôsobili bolesť, mizla chuť, upchával sa nos, bolo rovnako ťažké vstať, ako sa posadiť.

Napriek týmto neduhom plnil starý Nebu poslanie, ktorým ho Ramzes poveril: bdieť nad bohatstvom boha Amona a jeho chrámovým mestom v Karnaku. Takmer všetky úlohy materiálneho rázu prenechal veľkňaz Bachenovi, druhému prorokovi, ktorému podliehalo takmer osemdesiatisíc osôb zamestnaných na stavbách, v dielňach, na poliach, v sadoch a viniciach.

Keď ho Ramzes menoval veľkňazom, nedal sa Nebu oklamať. Mladý monarcha vyžadoval, aby ho Karnak poslúchal a nepokúšal sa o nezávislosť. Nebu však nebol slamený panák a bojoval, aby Karnak nebol okrádaný v prospech ostatných chrámov. Pretože i faraónovi záležalo na udržaní harmonického súladu v celej krajine, bol veľkňaz šťastným sluhom božím.

Starec sa dával informovať Bachenom a zo svojho skromného obydľia, pozostávajúceho z troch miestností pri posvätnom jazere v

Karnaku, už takmer nevychádzal. Večer rád zalieval záhon irisov pri vstupných dverách. Keď už nebude mať silu, aby sa o ne postaral, požiada kráľa, aby ho zbavil všetkých funkcií.

Nejaký záhradník vytrhával burinu. Nebu neskrýval svoju mrzutosť.

- Nikto nemá povolené, aby sa dotýkal mojich irisov!

- Ani faraón Egypta?

Ramzes vstal a obrátil sa ku kňazovi.

- Veličenstvo, prosím o...

- Máš pravdu, že si svoj poklad strážiš sám, Nebu. Pracoval si dobre pre Egypt i pre Karnak. Sadiť, vidieť vyrastať, udržiavať ten krehký a krásny život... Je niečo ušľachtilejšie? Po Nefertarinej smrti som pomýšľal, že budem záhradníkom ďaleko od trónu, ďaleko od moci.

- Na to nemáte právo, Veličenstvo.

- Dúfal som vo väčšie porozumenie.

- Keď na odpočinok myslí starec ako ja, to je v poriadku, ale vy...

Ramzes sledoval vychádzajúci mesiac.

- Blíži sa búrka, Nebu. Potrebujem spoľahlivých a schopných mužov, ktorí sa budú vedieť postaviť proti rozbúreným živlom. Nech je tvoj vek a zdravotný stav akýkoľvek, svoje plány na dôchodok odlož. Riadť naďalej Karnak pevnou rukou.

4. kapitola

Vyslanec Chatti sa ohlásil pri vstupe do ministerstva zahraničných vecí. K nohám sochy paviána, stelesňujúceho Thovta, boha pisárov, posvätného jazyka a pána hieroglyfov, položil, ako bolo zvykom, kyticu chryzantém a ľalií. Potom sa obrátil na dôstojníka vyzbrojeného kopijou.

- Minister ma očakáva, - vyhlásil strohým tónom.

- Upozorním ho.

Vyslanec, vyschnutý šesťdesiatročný mužiček, oblečený do modro-červených šiat so strapcami, netrpezlivo chodil sem a tam popred dvere.

Aša mu vyšiel s úsmevom v ústrety.

- Dúfam, že som vás nenechal dlho čakať! Poďme do záhrady, vážený priateľ, tam budeme mať dosť pokoja.

Okolo jazierka, pokrytého modrými lotosmi, poskytovali príjemný chládok palmy a jujuby. Sluha postavil na okrúhly stolík dva alabastrové poháre čerstvého piva, miskú fig a zmizol.

- Môžete si byť istý, - povedal Aša, - že nás nikto nepočuje.

Chetitský vyslanec sa váhavo posadil na skladáciu drevenú stoličku s vankúšom zo zeleného plátna.

- Čoho sa obávate?

- Vás, Aša.

Šéf egyptskej diplomacie sa nedal vyviesť z miery a stále sa usmieval.

- Plnil som špionážne úlohy, to je pravda, ale tá doba je už za nami. Stal som sa oficiálnou osobnosťou, ktorej záleží na dobrom mene a nemá ani najmenšiu chuť púšťať sa do nejakých zákerností.

- Prečo by som vám mal veriť?

- Pretože mám rovnako ako vy jediný cieľ: upevňovať mier medzi oboma našimi národmi.

- Odpovedal faraón na posledný list cisára Chattušila?
- Pochopiteľne. Ramzes ho dokonale informoval o kráľovnej Iset i o svojich koňoch a pochvaloval si vynikajúcu dohodu, ktorá navždy spojí Egypt a Chatti.

Vyslancova tvár sa uzavrela.

- Z nášho pohľadu je to úplne nedostatočné.
- Čo ste očakávali?
- Cisár Chattušil bol šokovaný tónom posledných faraónových listov. Mal pocit, že ho Ramzes považuje za svojho podriadeného, a nie za seberovného.

Diplomatovi sa len ťažko darilo maskovať svoju útočnosť.

- A táto rozladenosť nadobudla alarmujúce rozmery? - opýtal sa Aša.

- Obávam sa, že áno.
- Že by naše spojenectvo mohlo spochybniť také zanedbateľné nedorozumenie?

- Chetiti sú hrdí. Ktokoľvek sa dotkne ich pýchy, privoláva na seba ich pomstu, - povedal vyslanec podráždeným hlasom.

- Nie je trochu úchylné zveličovať taký podradný incident?
- Z nášho hľadiska je zásadný.
- Obávam sa to pochopiť... Znamená to, že o tomto stanovisku nebude možné rokovať?

- To nebude! - vyhlásil rozhodne diplomat.

Aša sa tejto možnosti skutočne obával. Pri Kadeši velil Chattušil spojencom, ktorých Ramzes porazil. Jeho nepriateľstvo nepoľavilo, hľadal akúkoľvek príčinu, aby sa znovu pokúsil o nadvládu.

- Pôjdete až po...

- Až po rozviazanie zmluvy, - dokončil chetitský vyslanec.

Aša sa rozhodol, že použije svoju tajnú zbraň.

- A tento text by vás priviedol do zmierlivejšej nálady? - spýtal sa a podal Chetitovi list napísaný Ramzesom.

Prekvapený diplomat prečítal list nahlas:

Kiež sa ti dobre darí, brat môj Chattušil, rovnako aj tvojej manželke, tvojej rodine, tvojim koňom i tvojim provinciám. Práve som preskúmal tvoje výčitky: myslíš, že som s tebou zaobchádzal ako s jedným zo svojich poddaných, a to ma zarmucuje. Ubezpečujem ťa, že k tebe prechovávam všetku úctu, ktorá ti prislúcha vzhľadom na tvoje postavenie. Kto iný než ty, si cisárom Chetitov? Nepochybuj, že ťa považujem za svojho brata.

Vyslanec vyzeral prekvapene.

- Autorom tohto listu je Ramzes?

- Isteže.

- Že by faraón Egypta uznal svoju chybu?

- Ramzes chce mier. Mám vám oznámiť jeho dôležité rozhodnutie: v Pi-Ramzese bude otvorený palác cudzích národov, kde budete mať vy i ostatní diplomati k dispozícii stále administratívne služby a kvalifikovaný personál. Egyptské hlavné mesto sa tak stane centrom ustavičného dialógu s jeho spojencami a vazalmi.

- Pozoruhodné, - podotkol Chetit.

- Môžem dúfať, že svoje vojenské zámery prehodnotíte?

- Obávam sa, že nie.

Tentoraz bol Aša naozaj znepokojený.

- Mám z toho usúdiť, že cisárovu podozrievavosť nič nezmierni?

- Aby sme teda pristúpili k podstate veci: aj Chattušil si praje upevniť mier, ale kladie si jednu podmienku.

Nato chetitský vyslanec objasnil skutočné cisárovo zámery. Ašu prešla chuť usmievať sa.

V nádhernom chráme v Kurne, na ľavom vesetskom brehu, oslavovali ako každé ráno obradníci kult Setchiho Ka. Predstavený tejto náhrobnej stavby sa práve chystal položiť na oltár obetu fíg,

hrozna a borievkového dreva, keď mu jeden z jeho podriadených niečo zašepkal do ucha.

- Faraón? Tu? Ale nikto ma neupozornil!

Kňaz sa otočil a uvidel monarchovu vysokú postavu v bielom ľanovom rúchu. Ramzesova sila a magnetizmus ho jasne odlišovali od ostatných kňazov.

Faraón uchopil podnos s obetami a vstúpil do kaplnky, kde prebývala duša jeho otca. Práve tu ohlásil kedysi Setchi korunováciu svojho mladšieho syna a ukončil tak jeho postupné zasväcovanie, vedené s láskou a prísnosťou od rokov dospievania. Na hlavu Syna svetla, ktorého osud sa stal osudom Egypta, bola pevne posadená dvojité koruna pšent.

Zaujať Setchiho miesto sa zdalo byť nemožné. Skutočná Ramzesova sloboda však spočívala v tom, že nemal inú voľbu, ako udržiavať Pravidlo a uspokojovať bohov, aby ľudia boli šťastní.

Setchi, a dnes už i Tuja a Nefertari, sa prechádzali po krásnych cestách večnosti a plavili sa v nebeských bárkach. Im zasvätené chrámy a hrobky, tu na zemi, robili ich mená nesmrteľnými.

Len čo ľudské bytosti pociťovali túžbu preniknúť do mystérií záhrobia, obracali sa na ich Ka.

Po skončení obradu zamieril Ramzes do chrámovej záhrady, v ktorej dominovala sykomora. Očarili ho nežné a zádušné tóny hoboja. Pomalá melódia, smútok rozjasnený úsmevom, akoby nádej dokázala vždy rozptýliť žiaľ.

Hudobníčka sedela na múriku v tieni koruny stromu a hrala so zavretými očami. Meritamon, s čiernymi žiarivými vlasmi a črtami tváre čistými a pravidelnými ako črty bohyne, bola vo svojich tridsiatich troch rokoch na vrchole krásy.

Ramzesovi zovrelo srdce. Podobala sa svojej matke Nefertari ako dvojníčka. Bola nadanou hudobníčkou a už v útlej mladosti sa rozhodla, že vstúpi do chrámu a prežije svoj život v odlúčení a v službách božstvu. Taký sen mala i Nefertari, ale Ramzes ho zničil,

keď ju požiadal, aby sa stala jeho veľkou kráľovskou manželkou. Meritamon by mohla zaujať prvé miesto medzi posvätnými hudobníkmi karnackého chrámu, ale dala prednosť pobývať v blízkosti Setchiho duše.

Posledné tóny odleteli k slnku. Hudobníčka odložila hoboje na múrik a otvorila modrozelené oči.

- Otče! Si tu už dlho?

Ramzes vzal dcéru do náručia a dlho ju k sebe pritískal.

- Chýbaš mi, Meritamon.

- Faraón je manželom egyptskej krajiny, jeho dieťaťom je všetok ľud. Ty, ktorý máš viac než sto synov a dcér, si na mňa ešte spomenieš?

Odstúpil od nej a obdivne ju pozoroval.

- „Kráľovské deti“... Ide iba o čestné tituly. Ty, ty si dcéra Nefertari, mojej jedinej lásky.

- Teraz je tvojou manželkou krásna Iset.

- Vyčítaš mi to?

- Nie. Konal si správne. Ona ťa nezradí.

- Súhlasila by si s tým, aby si prišla do Pi-Ramzesu?

- Nie, otče. Vonkajší svet ma nudí. Čo je dôležitejšie než vykonávanie obradov? Denne myslím na svoju matku: uskutočňujem jej sen a som presvedčená, že jej večnosť je napájaná mojím šťastím.

- Odkázala ti svoju krásu i charakter. Mám ešte nejakú nádej, že ťa presvedčím?

- Žiadnu, dobre to vieš.

Vzal ju nežne za ruku.

- Skutočne žiadnu?

V jej úsmeve bolo Nefertarino čaro.

- Odhodláš sa dať mi príkaz?

- Si jedinou bytosťou, ktorej faraón nikdy nebude vnucovať svoju vôľu.

- To nie je prehra, otče. V chráme som potrebnější ako pri dvore. Udržiavať pri živote ducha mojich prarodičov a mojej matky mi prichodí ako najväčšia úloha. Aký svet by sme vybudovali bez spojenia s našimi predkami?

- Hraj ďalej tie božské melódie, Meritamón. Egypt ich bude potrebovať.

Srdce mladej ženy zovrela úzkosť.

- Akého nebezpečenstva sa bojíš?

- Chystá sa búrka.

- Nie si jej pánom?

- Hraj, Meritamón, i pre faraóna. Vytváraj harmóniu a súlad, očarúvaj božstvá, privolávej ich k Egyptu. Chystá sa búrka a bude hrozivá.

5. kapitola

Serramanna udrel päšťou o stenu strážnice, až odpadol kus omietky.

- Ako to, že zmizol?

- Zmizol! - zdôraznil vojak poverený sledovaním princa Uri-Tešupa.

Sardínsky obor schmatol podriadeného za plecía tak silno, až mal tento nešťastník pocit, že je vo zveráku.

- Robíš si zo mňa žarty?

- Nie, prisahám, že nie!

- Takže ti prekĺzol popod nos.

- Stratil sa v dave.

- Prečo si v tej štvrti nedal prehľadať všetky domy?

- Uri-Tešup je slobodný človek. Nemáme dôvod poštváť naňho políciu. Vezír by nás obvinil z neoprávneného zásahu.

Serramanna zaručal ako zúrivy býk a podriadeného pustil. To nemehlo malo pravdu.

- Čo prikážete, veliteľ?

- Faraónova ochrana bude zdvojnásobená. Kto poruší disciplínu, bude o hlavu kratší.

Členovia Ramzesovej stráže nebrali túto hrozbu na ľahkú váhu. V návale zlosti bol bývalý pirát schopný ju uskutočniť.

Aby ho prešla zlosť, vrhol Serramanna celú sériu dýk presne do stredu dreveného terča. Uri-Tešupovo zmiznutie neveštilo nič dobré. Chetit, zožieraný nenávisťou, iste využije znovuzískanú slobodu ako zbraň proti pánovi Egypta. Ale kedy a akým spôsobom?

Palác cudzích krajín otvoril v spolupráci s Ašom, a v prítomnosti zástupcu diplomatov, Ramzes osobne. Aša predniesol so

svojou zvyčajnou vzletnosťou zaniatený prejav, v ktorom sa v pravidelných intervaloch opakovali slová „mier“, „porozumenie“ a „hospodárska spolupráca“. Ceremoniál, ktorý zdôrazňoval význam Pi-Ramzesu ako hlavného mesta Blízkeho východu, bol zavŕšený slávnostným banketom.

Ramzes zdedil po svojom otcovi schopnosť prenikať do tajomstiev bytostí. Napriek Ašovmu hereckému nadaniu zbadal, že jeho priateľ je stiesnený a že jeho starosti súvisia s búrkou, ktorú panovník predpovedal.

Hneď ako sa spoločenské povinnosti skončili, stretli sa obaja muži osamote.

- Skvelý záver, Aša.

- Diplomatické nevyhnutnosti, Veličenstvo. Tá záležitosť ťa urobí ešte obľúbenejším.

- Ako reagoval na môj list chetitský vyslanec?

- Vynikajúco.

- Ale Chattušil žiada viac, však?

- Nie je to vylúčené.

- Tu nie sme medzi diplomatmi, Aša. Chcem vedieť pravdu.

- Ak neprijmeš Chattušilove podmienky, bude to znamenať vojnu.

- To je vydieranie! V tom prípade ma jeho podmienky nezaujímajú.

- Vypočuj ma, prosím ťa! Príliš veľa sme už urobili pre mier. Chceš sa pozerieť, ako sa zrúti počas jediného okamihu?

- Vrav a nič predomnou neskrývaj!

- Vieš, že Chattušil a jeho manželka Putuhepa majú dcéru. Podľa toho, čo sa hovorí, je to veľmi pekná a inteligentná mladá žena.

- Tým lepšie pre ňu.

- Chattušil si želá posilniť mier. Podľa neho je najlepším spôsobom uzavrieť manželstvo.

- Mám to chápať tak, že... ?
- Pochopil si to hneď pri mojom prvom slove. Na konečné spečatenie našej zmluvy Chattušil vyžaduje, nielen aby si sa oženil s jeho dcérou, ale predovšetkým, aby si z nej urobil svoju veľkú kráľovskú manželku.
- Zabúdaš, že túto úlohu plní krásna Iset?
- Pre Chetita je to zanedbateľný detail. Žena je povinná poslúchať svojho manžela. Ak ju muž odvrhne, môže sa iba skloniť pred jeho vôľou a mlčať.
- Ale my sme v Egypte, Aša, a nie v nejakej barbarskej krajine. Odporúčíš mi, aby som Iset odstránil a znovu sa oženil s nejakou Chetitkou, dcérou môjho najväčšieho nepriateľa?
- Dnes je tvojím najlepším spojencom, - opravil kráľa minister zahraničných vecí.
- Táto požiadavka je absurdná a poburujúca!
- Zdanlivo áno. V skutočnosti však nie je až taká nevýhodná.
- Také poníženie Iset nespôsobím.
- Lenže ty nie si iba manžel, ale predovšetkým panovník. Veľkosť Egypta musíš vždy uprednostniť pred citmi.
- Nepoznal si priveľa žien, Aša, že si taký cynik?
- Vernosť je mi cudzia, priznávam, ale môj názor je názorom ministra zahraničných vecí a tvojho priateľa.
- Je zbytočné pýtať sa na názor mojich synov Chaa a Merenptaha. Ich odpoveď viem dopredu.
- Kto by im mohol zazlievať, že ľúbia svoju matku? Mier, alebo vojna... Taká je otázka, na ktorú musíš odpovedať.
- Rád by som sa poradil s Amenim. Pozvime ho na večeru.
- Dozvieš sa aj Setauov názor. Práve sa vrátil z Núbie.
- Konečne dobrá správa!

Lovec hadov Setau, zamilovaný do Núbie, Aša, diplomat s prenikavým pohľadom, prísny a oddaný pisár Amenim... Chýbal už

len Mojžiš, aby krúžok študentov mennoferskej univerzity, ktorí pred mnohými rokmi udržiavali vzájomné priateľstvo a premýšľali o povahe skutočnej moci, bol kompletný.

Ramzesov kuchár sa prekonal: pórík a tekvičky zapekané v mäsovej šťave, jahňa na tymiáne s figovým pyrém, marinované ľadvinky, kozí syr, medový koláč zaliaty chlebovníkovou šťavou. Na počesť stretnutia podával Ramzes červené víno z tretieho roku Setchiho vlády, ktorého vôňa uvádzala Setaua do vytrženia.

- Setchi si zaslúži chválospev! - vykrikoval priateľ kobier a iných hadov, oblečený v obnosenej tunike z antilopej kože s viacerými vreckami, plnými liekov proti hadiemu jedu. - Ak vláda produkuje takéto zázraky, znamená to, že je požehnaná bohmi.

- Čo sa týka elegancie, - povzdychol Aša, - neurobil si nijaký pokrok.

- Máš pravdu, - potvrdil Amení.

- Ty pisárík, uspokoj sa s tým, že do seba napcháš dvojnásobok vlastnej váhy! Prezradíš nám svoje tajomstvo, prečo nepriberáš?

- Práca v službách kráľovstva.

- Chceš niečo vyčítať mojej práci v Núbii?

- Keby to tak bolo, už dávno by som napísal hlásenie.

- Keď skončíte svoje zvyčajné prekárame, - zamiešal sa Aša do rozhovoru, - prikróčíme hádam aj k vážnejším záležitostiam.

- Chýba iba Mojžiš, - poznamenal zamyslene Ramzes. - Čo je s ním teraz, Aša?

- Blúdi ďalej púšťou a zvädza boje. Nikdy nedôjde do svojej zasľúbenej krajiny.

- Mojžiš si zmýlil cestu, ale nakoniec dôjde k cieľu, ktorý si vytýčil.,

- Je mi z toho smutno rovnako ako tebe, - vyhlásil Amení. - Ako však zabudnúť, že náš hebrejský priateľ zradil Egypt?

- Nie je čas na spomienky, - prerušil rozhovor Setau. - Priateľ, ktorý odišiel, už nie je priateľom.

- Odvrhol by si ho, aj keby sa verejne ospravedlnil? - opýtal sa Ramzes.

- Keď človek prekročí určité hranice, nemôže sa už vrátiť späť. Odpustenie je alibi slabých.

- Našťastie ti Ramzes nezveril našu diplomaciu, - zhodnotil jeho názor Aša.

- S hadmi neexistuje žiadna polovičatosť. Jed buď uzdraví, alebo usmrtí.

- Mojžiš už nie je na programe dňa, - usúdil Amení.

- Vyslala ma sem Lotos, aby som faraóna varoval pred nebezpečenstvom, ktoré vytušila vďaka svojmu vešteckému nadaniu. Napriek tomu dúfam, Ramzes, že ti žiadne nebezpečenstvo nehrozí, mám pravdu?

Faraón neodpovedal. Setau sa obrátil k Amenimu.

- Namiesto hltania toho koláča nám radšej povedz, čo si vypátral!

- Ale ja... nič! Všetko je v poriadku.

- A ty, Aša?

Diplomat si opláchol prsty v miske s citrónovou vodou.

- Chattušil vyhlasuje neočakávanú požiadavku: chce vydať svoju dcéru za Ramzesa.

- A v čom je problém? - reagoval pobavene Setau. - Tento druh diplomatických sobášov sa úspešne praktizoval aj v minulosti a tá Chetitka bude iba ďalšou vedľajšou manželkou!

- V našom prípade je vec zložitejšia.

- Nevestička je škrata?

- Chetitský cisár chce zo svojej dcéry urobiť veľkú kráľovskú manželku.

- Takže... náš starý nepriateľ núti Ramzesa, aby odvrhol Iset! - rozčul'oval sa Setau.

- Tvoja formulácia je dosť drsná, - usúdil Aša, - ale nechýba jej prezieravosť.

- Nenávidím Chetitov! - priznal sa Setau a vyprázdnil naraz ďalší pohár vína. - Krásna Iset nie je síce Nefertari, ale taký osud si nezaslúži.

- Tentoraz s tebou výnimočne súhlasím, - vyhlásil nasrdene Ameni.

- Ste príliš unáhlení, - napomenul ich Aša. - V stávke je mier.

- Chetiti nám nebudú diktovať zákony! - protestoval Setau.

- Už to nie sú naši nepriatelia, - pripomenul minister zahraničných vecí.

- Chattušil a jeho krajanovia sa nikdy nevzdajú myšlienky na uchvátenie Egypta.

- Mýliš sa. Chetitský cisár chce mier, ale kladie si podmienky. Prečo ich odmietat' bez uváženia?

- Verím iba inštinktu.

- Ja som o tom premýšľal, - vyhlásil Ameni. - Krásnu Iset síce nemám veľmi rád, ale je to kráľovná Egypta, veľká kráľovská manželka, ktorú si Ramzes vybral po Nefertarinej smrti. Nikto, ani chetitský cisár, nemá právo urážať ju.

- To je neuvážení postoj! - usúdil Aša. - Máte chuť poslať na smrť tisíce Egypt'ánov, zaplaviť severné protektoráty krvou a priviesť Egypt do nebezpečenstva?

Ameni a Setau spočinuli spýtavým pohľadom na Ramzesovi.

- Rozhodnem sa sám, - povedal faraón.

6. kapitola

Veliteľ konvoja rozmýšľal: potiahne pozdĺž pobrežia cez Bejrút smerom na juh, prejde Kanaánom a dorazí do Sile alebo sa vyberie cestou okolo hory Hermón a zanechá Damašek na východe?

Hoci Fenícii nechýbal pôvab a bolo príjemné tu pobudnúť, bolo treba čo najrýchlejšie dopraviť do Pi-Ramzesu tymian, získavaný s nesmiernou námahou na Arabskom polostrove. K tomuto bielemu kadidlu, ktoré Egypťania nazývali sonter, „posväcujúci“, sa pridávala takisto vzácna červenkastá myrha. Chrámy potrebovali tieto cenné látky na svoje obrady. Ich vôňa sa šírila vo svätyniach, stúpala až k nebesiam a oblažovala bohov. Používali ich aj balzamovači a lekári.

Arabský kadidlovník s malými tmavozelenými listami dorastal do výšky piatich až ôsmich metrov. V auguste a septembri rozkvitli zlatisté kvety s purpurovým stredom a pod kôrou sa perlili kvapôčky vzácnnej živice. Odborník, ktorý vedel kôru citlivo narezať, docielil ročne tri úrody, odriekavajúc pritom prastaré magické zaklínadlo: „Raduj sa so mnou, kadidlovník, faraón ti pomôže vyrásť.“

Členovia konvoja viezli aj ázijskú meď, cín a sklo, ale cena týchto vyhľadávaných materiálov, s ktorými sa ľahko obchodovalo, sa tymianu nevyrovnala. Len čo bude tovar na mieste, veliteľ môže odpočívať vo svojej krásnej vile v Delte.

Dodávateľ tymianu, muž s čelnou lysinou a veľkým bruchom, bol dobrým spoločníkom, ale keď išlo o prácu, nepoznal žarty. Sám overoval spôsobilosť prepravných kár a zdravie oslov. Jeho zamestnanci dostávali dostatok stravy a dlhé zastávky, ale pod hrozbou straty miesta nemohli reptáť.

Veliteľ konvoja sa rozhodol pre úzku cestu, náročnejšiu, ale kratšiu ako cesta pozdĺž pobrežia. Bude tu dostatok tieňa a zvieratám bude v chládku lepšie.

Osly kráčali vo svižnom tempe, dvadsať členov konvoja si pospevovalo a vietor uľahčoval pohyb.

-Veliteľ...

- Čo je?

- Mám dojem, že nás niekto sleduje.

Veliteľ konvoja pokrčil plecami.

- Kedy už konečne zabudneš na svoju žoldniersku minulosť?

Teraz je mier a cestujeme bezpečne.

- Nič netvrdím, ale aj tak nás sledujú! Niečo mi tu neseďí.

- Nie sme predsa jediní kupci!

- Ak sú to tuláci, nech so mnou nerátajú, že im dám svoju porciu.

- Prestaň si vymýšľať a sleduj svoje osly.

Čelo konvoja sa náhle zastavilo.

Veliteľ prešiel zúrivou okolo kolóny. Zistil, že osly nemôžu pokračovať pre hromadu konárov uprostred cesty.

- Odstráňte to!

V okamihu, keď muži na čele konvoja začali plniť príkaz, pribila ich k zemi letka šípov. Ich vystrašení kolegovia sa pokúšali utiecť, ale útočníkom neunikli. Bývalý žoldnier vytiahol dýku, vybehol po skalnatom svahu, vrhol sa na jedného z lukostrelcov, ale statný dlhovlasý chlap mu rozťal sekerou lebku.

Dráma trvala len niekoľko minút. Ušetrený zostal len veliteľ konvoja. Trasúci sa a neschopný utiecť, hľadel na vraha, ktorý sa k nemu blížil s kordom pripraveným k úderu.

- Nechaj ma žiť! - prosil. - Urobím z teba boháča!

Uri-Tešup sa rozrehotal a vnoril kord do nešťastníkovho brucha.

Jeho fenickí prisluhovači povytáhovali z mŕtvol svoje šípy...

Osly poslušne nasledovali nových pánov.

Sýrčan Raia sa Uri-Tešupovej násilníckej povahy obával, ale nenašiel lepšieho spojenca, ktorý by mu pomohol zvrhnúť Ramzesa. V čase prímeria Raia zbohatol. Bol však presvedčený, že vojna vypukne znova a Chetiti sa vrhnú do útoku proti Egyptu. Bývalý vrchný generál Uri-Tešup bude opäť postavený na čelo vojska, ktorému vráti túžbu víťaziť. Ak mu Raia pomôže dostať sa z priepasti, Uri-Tešup sa mu iste odvdáčí.

Keď sa Chetit objavil v jeho obchode, nemohol sa Raia ubrániť nutkaniu ustúpiť. Mal pocit, že táto krutá bytosť, prchká a zároveň ľadovo chladná, mu môže podrezať hrdlo iba preto, že má chuť zabíjať.

- Už ste aj späť?
- Nie si rád, že ma vidíš, Raia?
- Naopak, princ! Ale vaša úloha nebola ľahká a...
- Zjednodušil som ju.

Brada sýrskeho kupca sa zachvela. Požiadal Uri-Tešupa, aby nadviazal kontakt s Feničanmi a odkúpil dodávku tymianu z Arabského polostrova. Obával sa, že rokovanie bude zdĺhavé, ale Raia dal Uri-Tešupovi dostatok cínových plieškov, aby veliteľ konvoja presvedčil a získal od neho náklad. Sýrčan pridal aj zakázanú doštičku striebra, vzácne vázy a krásne látky.

- Zjednodušil... Akým spôsobom?
- Kupci rečia, ja konám.
- Takže ste veliteľa konvoja ľahko presvedčili, aby vám tymian predal.

Na Uri-Tešupovej tvári sa objavil úškl'abok dravej šelmy.

- Veľmi ľahko.
- On je však v obchode nekompromisný.
- S mojím mečom nikto nediskutuje.
- Vari ste ho ne...?

- Najal som žoldnierov a pobili sme všetkých členov konvoja, vrátane veliteľa.

- Ale prečo?

- Nerád vyjednávam a ten tymian mám. To je najdôležitejšie, nie?

- Bude vyšetovanie.

- Telá sme nahádzali do rokliny.

Raia si pomyslel, že mal radšej viesť pokojný život obchodníka. Bolo však už neskoro. Pri najmenšom náznaku cúvnutia nebude Uri-Tešup váhať a zbaví sa ho.

- A čo teraz?

- Ten tymian musíme zničiť, - usúdil Raia.

- Vari ten náklad nepredstavuje celý majetok?

- Áno, ale ten, kto ho kúpi, nech je to ktokoľvek, nás zradí.

Tymian je určený pre chrámy.

- Potrebujem zbrane, kone a žoldnierov.

- Nesmiete riskovať predajom!

- Kupcovské rady sú vždy odporné! Budeš to pre mňa predávať ty. Po malých množstvách. Obchodníkom, ktorí odchádzajú do Grécka a na Cyprus. A my začneme vytvárať siete verných, odhodlaných rozbiť ten prekliaty mier.

Uri-Tešupov plán nebol nezmyselný. S pomocou fenických priekupníkov sa Raia tymianu zbaví bez väčšieho rizika. Fenícia, voči Egyptu v zásade nepriateľská, už poskytla prístrešie mnohým odporcom Chattušilovej politiky.

- Potrebujem získať vážnosť, - pokračoval Chetit. - Serramanna ma neprestane prenasledovať, kým sa budem správať ako poval'ač, rozhodnutý vychutnávať všetky životné radosti.

Raia sa zamyslel.

- Musíte sa oženiť s niektorou bohatou vplyvnou vdovou, trpiacou nedostatkom lásky.

- Poznáš takú?

Raia si počúchal bradu.

- Moja klientela je široká... Nejaké možnosti by boli. Na budúci týždeň usporiadam banket a zoznámim vás.

- Kedy vyrazí z Arabského polostrova budúci náklad tymiánu?

- To ešte neviem, ale máme dosť času. Moja sieť informátorov nás včas upozorní. Ale... nepodnieti ďalšia násilná akcia zásah egyptského vojska?

- Po násilí neostane ani stopy a my získame celoročnú úrodu. Prečo si presvedčený, že nedostatok tymianu otrasie Ramzesovou vládou?

- Pre Egypt je presné vykonávanie obradov nevyhnutnosťou. Ak neprebiehajú podľa oddávna stanovených pravidiel, rovnováha krajiny sa ocitne v nebezpečenstve. Keď kňazi zistia, že nemajú tymian a myrhu, obrátia sa proti Ramzesovi. Čo iné mu ostane, ako priznať svoju nepredvídanosť? Bude obvinený z pohrdania bohmi, popudí si proti sebe duchovenstvo a ľud. Ak sa nám podarí rozšíriť niekoľko poplašných správ, ktoré ešte zväčšia zmätok a zbavia Ramzesa ďalších opôr, vypuknú vo väčších mestách vážne nepokoje.

Uri-Tešup si už predstavil Egypt v ohni a krvi, vydaný napospas lupičom, faraónove koruny pošliapané chetitskou armádou, Ramzesov zrak vytreštený hrôzou.

Nenávist tak znetvorila Chetitovu tvár, že sa sýrsky kupec vyľakal. Na niekoľko okamihov vstúpil Uri-Tešup do kráľovstva temných síl a stratil akýkoľvek kontakt so svetom ľudí.

- Chcem udrieť rýchlo a silno, Raia.

- Musíte byť trpezlivý, pane. Ramzes je nebezpečný protivník. Unáhlenosť by nás priviedla k porážke.

- Počul som o jeho magickej ochrane... Tá však vekom slabne a Nefertari tu už tiež nie je, aby tomu prekliatemu monarchovi pomohla.

- Našej špionážnej sieti sa kedysi podarilo zmanipulovať Ramzesovho brata a ministra Mebu, - pripomenul Raia. - Sú mŕtvi, ale udržal som si cenné styky s najvyššími úradníkmi. Občas sú utáraní a jeden z nich mi prezradil, že diplomatickým vzťahom medzi Chatti a Egyptom hrozí ochladenie.

- Vynikajúca správa! A čo je príčinou tých nezhôd?

- To je prísne strážené tajomstvo, ale dozviem sa to.

- Šťastie sa obracia, Raia! Myslíš, že budem menej nebezpečný ako Ramzes?

7. kapitola

Pred tým, ako Isetina slúžka naliala na kráľovnine štíhle telo vlažnú vodu, dlho jej masírovala chrbát mydlom. Bola to látka bohatá na saponín, výťažok z kôry a plodovej drene vzácného balanitu. Zasnená egyptská kráľovná sa potom zverila do rúk manikéra a kaderníčky. Slúžka jej priniesla pohár čerstvého mlieka.

V Pi-Ramzese sa Iset cítila lepšie ako vo Vesete. Tam, v Údolí kráľovien na ľavom vesetskom brehu, bola Nefertarina hrobka a v Rameseu jej kaplnka, kde Ramzes často osobne vykonával obrad. Tu, v kozmopolitnom hlavnom meste, vrel život a myslelo sa menej na minulosť a onen svet.

Iset sa obzerala v zrkadle z lešteného bronzu v tvare kotúča, ktorého rukoväť tvorila dlhonohá žena s papyrusovou korunou. Áno, doposiaľ bola krásna. Pokožku mala hebkú ako zamat, tvár si zachovala výnimočnú sviežosť a v jej pohľade horela láska. Jej krása sa však nikdy nevyrovná kráse Nefertari a bola Ramzesovi vďačná, že ju neklamal a nikdy netvrdil, že raz zabudne na svoju prvú veľkú kráľovskú manželku. Iset na Nefertari nežiarlila, práve naopak, chýbala jej. Nikdy sa neusilovala zaujať jej miesto. Dala Ramzesovi dvoch synov, a to úplne stačilo k jej šťastiu.

Ako sa len od seba odlišovali! Starší Cha, tridsaťosemročný, predstaviteľ vysokých náboženských hodností, trávil podstatnú časť svojho času v chrámových knižniciach. Mladší, dvadsaťsedemročný Merenptah, mal rovnako atletickú postavu ako jeho otec a prejavoval výrazné veliteľské sklony. Jeden z nich bude možno povolaný na trón. Faraón si však mohol za svojho následníka vybrať i niektorého zo svojich početných „kráľovských synov“, zväčša výborných riadiacich pracovníkov.

Iset sa o moc ani budúcnosť nezaujímalá. Vychutnávala každú chvíľu okamih zázraku, ktorý jej osud daroval: žiť vedľa Ramzesa,

zúčastňovať sa po jeho boku na oficiálnych ceremoniáloch, vidieť ho, ako vládne Obidvom krajinám... Mohol byť život ešte nádhernejší?

Slúžka zaplietla kráľovnine vlasy, navoňala ich myrhou a potom na ne nasadila krátku parochňu, ku ktorej pridala perlovú a karneolovú čelenku.

- Prepáčte mi tú dôvernosť, ale Veličenstvo je úžasné!

Iset sa usmiala. Musela zostať krásna pre Ramzesa, aby zabudol, že jeho mladosť už pominula.

Objavil sa v momente, keď vstala. Žiadny muž sa s ním nemohol porovnávať. Nikto nemal jeho inteligenciu, silu a ušľachtilý zjav. Bohovia ho obdarovali všetkým a on tento dar poskytoval svojej krajine.

- Ramzes! Ešte nie som oblečená.

- Musím s tebou hovoriť o jednej vážnej záležitosti.

Krásna Iset sa takej skúšky bála. Nefertari vedela vládnuť, ona nie. Riadenie štátnej lode ju desilo.

- Tvoje rozhodnutie bude určite správne.

- Týka sa to priamo teba, Iset.

- Mňa? Môžem ti prisahať, že som do ničoho nezasahovala a...

- Ide o tvoju osobu a v stávke je mier.

- Vysvetli mi to, prosím ťa!

- Chattušil žiada, aby som sa oženil s jeho dcérou.

- Diplomatická svadba... Prečo nie?

- Žiada oveľa viac: aby sa jeho dcéra stala veľkou kráľovskou manželkou.

Krásna Iset na chvíľu zmeravela, a potom sa jej oči naplnili slzami. Zázrak sa práve skončil. Musela odísť, aby uvoľnila miesto mladej a peknej Chetitke, symbolu srdečnej zhody medzi Egyptom a Chatti. Na týchto váhach bola Iset ľahšia ako pierko.

- Rozhodneš ty, - vyhlásil Ramzes. - Súhlasíš s tým, že sa vzdáš svojej funkcie a odídeš do ústrania?

Kráľovná sa chabo usmiala.

- Chetitská princezná je zrejme veľmi mladá...

- Na jej veku nezáleží.

- Dal si mi veľké šťastie Ramzes. Tvoja vôľa je vôľou Egypta.

- Takže sa podvoľuješ.

- Stáť v ceste mieru by bol zločin.

- Ja sa však nepodvolím! Cisár Chatti nebude faraónovi Egypta diktovať svoje rozhodnutia. Nie sme barbarský národ, ktorý zaobchádza so ženami ako s menejcennými bytosťami. Žiadny panovník Obidvoch krajín sa ešte neodvážil odvrhnúť veľkú kráľovskú manželku, ženu, ktorá je súčasťou faraónovej bytosti! A mne, Ramzesovi, sa nejaký anatolský bojovník odváži prikazovať, aby som porušil zákon predkov?!

Ramzes vzal krásnu Iset nežne za ruku.

- Postavila si sa za Egypt, ako skutočná kráľovná musela učiť. Ale teraz budem konať ja.

Lúč zapadajúceho slnka prenikol jedným z troch veľkých okien v panovníkovej pracovni a pozlátil Setchiho sochu, oživenú mágiou sochára a rituálom otvárania úst. Iba Ramzes mohol za pokojného večera, obdareného božskou nádherou, vnímať trvalé posolstvo svojho otca.

Biele steny, veľký stôl, na ktorom bola rozložená mapa Blízkeho východu, faraónovo kreslo s rovným operadlom, slamou vypletané stoličky pre hostí, knižnica, obsahujúca spisy venované ochrane kráľovskej duše, a skriňa na papyrasy: také bolo strohé prostredie, v ktorom Ramzes Veľký osamote premýšľal nad rozhodnutiami, týkajúcimi sa budúcnosti krajiny.

Monarcha sa radil s mudrcmi Domu života v Heliopole, veľkňazmi hlavných svätýň, s Amenim, vezírom a ministrami, potom sa tu uzavrel a rozprával s dušou svojho otca. Predtým by hovoril aj s Nefertari a Tujou. Krásna Iset poznala svoje hranice a nemohla mu pomôcť. Ťažoba jeho osamelosti narastala. Čoskoro bude musieť

podrobiť skúške svojich dvoch synov a zistiť ich schopnosti. Jeden z nich bude pokračovať v diele započatom prvým faraónom.

Egypt bol silný a zároveň krehký. Silný, pretože zákon bohyne Maat pretrvával nad ľudskou malichernosťou, krehký, pretože sa svet menil a poskytoval stále väčší priestor tyranii, chamtivosti a sebecku. Faraóni budú bezpochyby už poslední, ktorí ešte pôjdu do boja za vládu bohyne Maat, stelesnenie všeobecného Pravidla, spravodlivosti a lásky, spájajúcu navzájom všetky prvky a zložky života. Vedia, že bez Maat by bol tento svet iba bojiskom, v ktorom sa budú čoraz ničivejšími zbraňami ruvať barbari, aby rozmnožili svoje výsady a popretrhávali každé puto s bohmi.

Nastoliť zákon Maat namiesto násilia, neporiadku, nespravodlivosti, lži a nenávisť, taká bola faraónova úloha, naplňovaná priazňou neviditeľných mocností. Požiadavka chetitského cisára bola v rozpore s Maat.

Stráž vpustila Ašu, oblečeného do ľanového odevu a košele s dlhými rukávmi, zhotovenej s výnimočným umom.

- Na takomto mieste by som pracoval nerád, - povedal kráľovi. - Je to tu skutočne priveľmi strohé.

- Môj otec nemal rád prílišnú nádheru a ja tiež nie.

- Byť faraónom nedáva dostatok priestoru pre fantáziu. Tí, ktorí ti závidia, o tom nič nevedia, lebo sú hlupáci. Veličenstvo sa už rozhodlo?

- Všetky konzultácie už prebehli.

- Presvedčil som ťa?

- Nie, Aša.

Minister zahraničných vecí pozrel na mapu Blízkeho východu.

- Presne toho som sa obával.

- Chattušilova požiadavka je urážkou. Ustúpiť by znamenalo pošliapať faraónsku inštitúciu.

Aša zabodol ukazovák na územie Chetitskej ríše.

- Odmietnutie sa rovná vyhláseniu vojny, Veličenstvo.

- Ty moje rozhodnutie odsudzuješ?
- Je to vôľa faraóna Ramzesa Veľkého. Tvoj otec by nekonal inak.
- Takže si sa ma snažil nachytať?
- Konal som iba svoju prácu diplomata v prospech mieru. Bol by som tvojím priateľom, keby som sa o to nepokúsil?
- Na Ramzesových perách sa objavil úsmev.
- Kedy dá Veličenstvo príkaz na všeobecnú mobilizáciu?
- Šéf mojej diplomacie je veľký pesimista.
- Tvoja oficiálna odpoveď vyvolá Chattušilov hnev. Ani chvíľu nezaváha, aby obnovil nepriateľstvo.
- Chýba ti sebadôvera, Aša.
- Som realista.
- Ak ešte niekto môže zachrániť mier, si to ty.
- Inak povedané, faraón mi prikazuje, aby som odišiel do Chattušaša, objasnil chetitskému cisárovi tvoj postoj a naviedol ho, aby zrušil svoju požiadavku.
- Čítaš mi myšlienky.
- To nemá šancu na úspech.
- Aša... Nepodarili sa ti už iné kúsky?
- Zostarol som, Veličenstvo.
- Takže máš skúsenosti! Obmedziť sa v súvislosti s tým nemožným sobášom iba na odmietavý postoj nebude stačiť. Musíme byť útočnejší.

Diplomat zvrátil čelo. Myslel si, že pozná Ramzesa dobre, ale faraón ho opäť prekvapil.

- S naším veľkým priateľom Chattušilom sme uzavreli zmluvu o vzájomnej pomoci, - pokračoval kráľ. - Vysvetlíš mu, že sa obávam líbyjského útoku na našu západnú hranicu, pretože od nastolenia mieru naša výzbroj zostarla a nemáme železo. Požiadaš chetitského cisára, aby nám ho v potrebnom množstve dodal.

Vďaka tomu a našim dohodám sa proti agresorovi dokážeme ubrániť.

Zmätený Aša si skrížil ruky na hrudi.

- To mi skutočne dávaš za úlohu?

- Zabudol som na jednu maličkosť: žiadam, aby to železo bolo dodané v čo najkratšom čase.

8. kapitola

Cha, syn Ramzesa a krásnej Iset, sa odmietol venovať kariére v armáde a administratíve. Tieto svetské úlohy ho vôbec nezaujali, zatiaľ čo k písomníctvu mudrcov a monumentom Starej ríše prechovával skutočnú vášeň. Mal hranatú a prísnu tvár, vyholenú hlavu, tmavomodré oči, bol skôr chudý a jeho chôdza bola strnulá následkom občasných bolestí kĺbov. Bol to rodený vedecký pracovník. Preslávil sa v boji proti Mojžišovi a jeho čarodejníckym trikom a vládol pevnou rukou nad duchovenstvom boha Ptaha v Mennoferi. Už dávno odložil bokom pominuteľné stránky svojej hodnosti, aby sa celý venoval skúmaniu skrytých síl, ktoré sa prejavovali vo vzduchu a v kameni, vo vode a dreve.

Dom života v Heliopole uchovával „duše svetla“, to znamená posvätné archívy, siahajúce až do zlatého veku, keď faraóni stavali pyramídy a mudrci zapisovali obrady. Neprenikli vari v tejto požehnanej dobe tajomstvom života a smrti? Títo vedci sa neuspokojili s preskúmaním kozmických mystérií, ale zaznamenali ich do hieroglyfov, aby tlmočili svoju víziu budúcim generáciám.

Chaa všetci uznávali ako najväčšieho znalca tradícií, preto ho zvolili za organizátora Ramzesovej prvej slávnosti pri príležitosti tridsaťročného trvania panovníkovej vlády. Na konci takého dlhého obdobia sa faraónova magická moc považovala za vyčerpanú. Bolo preto nutné zhromaždiť okolo neho všetkých bohov a bohyne, aby toto nadprirodzené spoločenstvo jeho energiu obnovilo. Ramzesovej obnove sa pochopiteľne usilovali zabrániť zástupy démonov, ale márne.

Cha sa neuspokojil iba s tým, že preštudoval knihy o mágii. Mal v hlave rozsiahle plány, také rozsiahle, že potreboval faraónov súhlas. Skôr ako so svojimi snami predstúpi pred otca, musí sa pomaly pripraviť na ich realizáciu. Preto už od úsvitu chodil po

kameňolome na Červenej hore neďaleko Heliopolu a hľadal kremencové bloky. Podľa starého mýtu, na tomto mieste bohovia pobili ľudí, ktorí sa vzbúрили proti svetlu a ich krv navždy vsiakla do kameňa.

I keď sa Cha nevyučil za kamenára alebo sochára, dokázal podvedome komunikovať s prírodným materiálom a vnímal neviditeľnú energiu prúdiacu v žilách kameňa.

- Čo tu hľadáš, synu?

Akoby vystúpil zo svetla rodiaceho sa slnka, ktoré po víťazstve nad temnotami vtlačilo púšti svoju pečať, Ramzes pozoroval Chaa.

Kráľov starší syn zatajil dych. Vedel, že Nefertari riskovala svoj život, aby ho zachránila pred čiernou mágiou, a občas sa zamýšľal, či preto nepociťuje faraón voči nemu určitú zatrpknutosť.

- Mýliš sa, Cha. Nič ti nevyčítam.

- Ty čítaš moje najtajnejšie myšlienky!

- Nechcel si ma vari vidieť?

- Myslel som, že si vo Vesete, a ty si zatiaľ tu na Červenej hore.

- Egyptu hrozí vážne nebezpečenstvo, ktorému musíme čeliť.

Meditácia na tomto mieste je nevyhnutná.

- Azda nežijeme s Chetitmi v mieri?

- Možno je to len prímerie.

- Ty sa vojne vyhneš alebo ju vyhráš... Nech sa stane čokoľvek, dokážeš ochrániť Egypt pred nešťastím.

- Nechceš mi pomôcť?

- Politika... nie, tej nerozumiem. Ale tvoja vláda potrvá dlho, ak budeš rešpektovať obrady predkov. V tom by som ťa chcel podporiť.

- Čo mi chceš navrhnúť?

- Tvoju budúcu slávnosť obnovy je potrebné pripravovať už od tejto chvíle.

- Tri roky po tej prvej?

- Dospel som k záveru, že v budúcnosti bude treba tento interval ešte väčšmi skrátiť a sláviť pravidelne.

- Urob teda všetko potrebné.

- Nemohol si mi urobiť väčšiu radosť, otče. Pri tvojom budúcom jubileu nebude chýbať jediné božstvo. V Obidvoch krajinách sa rozšíri radosť, bohyňa Nut zaseje na nebesiach malachit a tyrkys.

- Máš ešte iný plán, Cha? Pre ktorý chrám hľadáš tie kremencové bloky?

- Už veľa rokov sa skláňam nad našimi prameňmi. K prvým rituálom patrila beh býka menom Hapi, stelesňujúceho schopnosť kráľa prekonať každú prekážku. Patrilo by sa toto výnimočné zviera väčšmi uctievať a dať mu dôstojnejšie pohrebisko hodné jeho sily... A nezabúdať na obnovu starých monumentov, ako napríklad niektorých pyramíd, ktoré poškodil čas a hyksóske nájazdy. Dáš mi k dispozícii čaty staviteľov, ktorí by tieto práce úspešne vykonali?

- Vyber si sám majstra staviteľa a kamenárov.

Prísna Chaova tvár sa rozžiarila.

- Toto miesto je zvláštne, - poznamenal Ramzes. - Jeho kamene sú nasiaknuté krvou vzbúrencov, večný zápas svetla proti temnotám tu zanechal hlboké stopy. Červená hora je silným miestom, kde treba postupovať veľmi opatrne. Nie si tu náhodou, synu. Aký poklad hľadáš?

Kráľov starší syn sa posadil na hnedastý kamenný blok.

- Thovtovu knihu. Knihu, ktorá obsahuje tajomstvo hieroglyfov. Je niekde v nekropole okolo Sakkáry. Nájdem ju, aj keby moje pátranie trvalo roky.

Feničanka pani Tanit bola vo svojich päťdesiatich štyroch rokoch ešte veľmi krásna žena, ktorej bujné tvary priťahovali pohľady mnohých mladších mužov. Táto vdova po bohatom kupcovi, Raiova priateľka, zdedila veľké bohatstvo, ktoré bez zábran

využívala, a vo svojej honosnej vile v Pi-Ramzese usporadúvala jeden banket za druhým. Kyprá Feničanka sa po smrti svojho manžela, ktorého považovala za nudného neohrabanca, utešila veľmi skoro. Po niekoľkotýždňovom smútku padla do náručia nádherného Núbijčana s očividnými prednosťami. Opustil ju však rovnako ako všetci predchádzajúci milenci. Napriek svojej mužnej sile sa unavili skôr ako ona. Tanit bažiaca po rozkošiach ich poľutovaniahodný nedostatok vytrvalosti nemohla ospravedlniť.

Tanit by sa mohla vrátiť do Fenície, ale v Egypte sa jej páčilo čoraz väčšmi. Vďaka Ramzesovej vláde si tu ľudia žili ako v raji. Ako počula, v žiadnej inej krajine nemala žena takú voľnosť a slobodu ako tu.

Na sklonku dňa prichádzali hostia. Bohatí Egyptania, ktorí boli s pani Tanit v obchodných vzťahoch, vysokopostavení úradníci, ktorí ňou boli fascinovaní, krajanovia, poškľučujúci po jej majetku, nehovoriac o nových tvárach, ktoré hostiteľka s potešením objavovala. Čo mohlo byť vzrušujúcejšie, ako cítiť na sebe pohľady mužov plné túžby? Tanit bola striedavo veselá alebo neprístupná, svojmu spoločníkovi nikdy neumožnila uhádnuť, ako sa ich stretnutie skončí. Ponechávala si za každej okolnosti iniciatívu a rozhodovala sama. Muž, ktorý by sa pokúsil ju ovládnuť, nemal šancu na úspech.

Jedlá boli ako zvyčajne vynikajúce, najmä zajačí chrbát v pívnej omáčke s baklažánom, rovnako výborné boli vína. Vďaka stykom s palácom získala Tanit dokonca niekoľko džbánov červeného pi-ramzeského vína z dvadsiateho prvého roku Ramzesovej vlády, roku uzavretia mierovej zmluvy s Chetitmi. A rovnako ako vždy pri vyhľadávaní vhodnej koristi, hádzala Feničanka vyzývavé pohľady na najkrajších mužov.

- Ako sa vám darí, vzácna priateľka?

- Raia! To je radosť znovu vás vidieť! Darí sa mi báječne.

- Keby som sa nebál, že to budete považovať za pochlebovanie, povedal by som, že vaša krása sa neprestajne rozvíja.

- Toto podnebie mi prospieva. A potom, aj bolesť nad stratou môjho nebohého muža začína ustupovať.

- Našťastie. Taký je zákon prírody. Žena ako vy nie je stvorená pre osamelý život.

- Muži sú grobiani a klamári, - zaškl'abila sa. - Musím si na nich dávať pozor.

- Robíte dobre, že ste opatrná. Som však presvedčený, že vám osud nadelí nové šťastie.

- A čo vaše obchody?

- Práca a zasa práca... Výroba prvotriednych konzervovaných potravín vyžaduje kvalifikované sily, ktoré však požadujú vysoké platy. A pokiaľ ide o exotické vázy, ktoré vyššie spoločenské kruhy tak obľubujú, ich dovoz predpokladá dlhé rokovania a početné cesty. Seriózni remeselníci nie sú lacní. No a pretože moja povest' je založená na kvalite, musím stále investovať. Preto nebudem nikdy bohatý.

- Vaše starosti iste čoskoro pominú...

- Obvinili ma neprávom z prejavovania sympatií k Chetitom. Ja som s nimi síce obchodoval, ale o politiku som sa nezaujímal. Nastolenie mieru konečne tie staré nepríjemnosti zotrelo. Teraz sa spolupráca s našimi zahraničnými partnermi dokonca podporuje. Nie je to najväčšie Ramzesovo víťazstvo?

- Áno... Faraón je taký príťažlivý, škoda, že je nedosiadateľný, - povzdychla si Tanit.

Mier, zmluva uzavretá Ramzesom a Chattušilom, koniec dobyvačného ducha Chetitol, víťazný Egypt... Raia nemohol zniesť zbabelosť a prehru, ktoré boli príčinou takej katastrofy. Chcel, aby anatolská armáda ovládla celý Blízky východ a tohto boja sa nikdy nevzdá.

- Mohol by som vám predstaviť jedného priateľa? - opýtal sa Tanit, ktorá ihneď spozornela.

- Kto je to?

- Chetitský princ, žijúci v Egypte. Veľa o vás počul, lenže je to muž skôr nespôsobilý. Spoločenské akcie priam neznáša, ale prehovoril som ho, aby sa na tomto bankete zúčastnil.

- Ukážte mi ho.

- Je tam pri tom vavrínovom kríku.

Lampa postavená na stĺpiku osvetľovala Uri-Tešupa, stojaceho neďaleko klebetiacich hostí. Mihotavé svetlo odhaľovalo brutalitu jeho tváre, husté dlhé vlasy, mužnú, ryšavo zarastenú hrud', pevné vojenské svaly.

Tanit onemela vzrušením. Nikdy nemala príležitosť stretnúť sa s divokým živočíchom, vyžarujúcim takú silnú zmyselnosť. Banket pre ňu prestal existovať a v hlave mala jedinou myšlienku: čo najskôr sa s tým žrebcom pomilovať.

9. kapitola

Ramzes sa prizeral súboju, ktorý usporiadali Serramanna a Merenptah. Sardínčan v článkovitom pancieri, prilbe s bronzovým kotúčom na temene a s okrúhlym štítom, útočil mečom na hranatý štít Ramzesovho mladšieho syna, ktorý bol prinútený ustupovať. Faraón požiadal veliteľa gardy, aby súpera nešetril. Ak chcel Merenptah preukázať v súboji svoje kvality, nemohol si želať lepšieho súpera.

Merenptah, „Milovaný bohom Ptahom“, mal vo svojich dvadsiatich siedmich rokoch urastenú atletickú postavu, bol odvážny, uvážlivý, obdarený vynikajúcimi reflexmi. Hoci Sardínčan prekročil už päťdesiatku, nestratil nič zo svojej sily a dynamiky. Už iba vydržať jeho útok, bolo veľkým úspechom.

Merenptah ustupoval a zase útočil, odrážal rany a premiestňoval sa zo strany na stranu. Pomaly Serramannu zdolával.

Náhle obor znehybnel, odhodil na zem trojhranný meč i štít.

- Už bolo dosť poskakovania. Teraz sa budeme biť holými rukami.

Merenptah chvíľu zaváhal, potom však urobil to, čo Sardínčan. Ramzes bol znova svedkom podobného súboja, pri ktorom kedysi na pobreží Stredozemného mora porazil piráta Serramannu, aby z neho potom urobil veliteľa svojej osobnej gardy.

Kráľovho syna prekvapil prudký výpad Sardínčana, ktorý proti nemu vyrazil so sklonenou hlavou. Vo vojenskej škole sa Merenptah neučil bojovať ako divoch. Serramanna ho zrazil na chrbát do kasárenského prachu a Merenptah mal pocit, že sa pod váhou sardínskeho obra zadusí.

- Inštruktáž sa skončila, - vyhlásil Ramzes.

Obaja muži vstali. Merenptah bol od zlosti celý bez seba.

- Išiel na mňa zákerne!

- Nepriateľ tak koná vždy, synku.
- Chcem zápasit' ďalej.
- To je zbytočné. Videl som, čo som vidieť chcel. Pretože si dostal užitočnú lekciu, menujem ťa vrchným generálom egyptskej armády.

Serramanna súhlasne prikývol.

- Každý mesiac, - pokračoval Ramzes, - mi budeš dávať súhrnnú a podrobnú správu o stave našich oddielov a kvalite ich výzbroje.

Zatiaľ čo Merenptah ešte lapal dych, Ramzes sa už vzd'aloval na svojom voze, ktorý sám viedol. Komu zveriť osud Egypta: vzdelanému Chaovi, alebo bojovnému Merenptahovi? Keby sa ich vlastnosti sústredili do jednej bytosti, voľba by bola ľahká. A Nefertari tu už nie je, aby monarchovi poradila. Čo sa týka početných „kráľovských synov“, ktorým nechýbajú určité kvality, ani jeden nich sa nevyznačoval takou silou osobnosti, ako títo dvaja synovia krásnej Iset. A Meritamon, Nefertarina dcéra, si vybrala život v ústraní chrámu.

Ramzes musel mať na pamäti názor, ktorý ráno vyslovil Amení: „Veličenstvo si musí obnoviť silu posvätnými obradmi a vládnuť až do úplného vyčerpania energie. Pre faraóna nikdy neexistovala iná cesta a existovať nikdy nebude.“

Raia vyšiel zo svojho obchodu, prešiel remeselníckou štvrťou, potom okolo kráľovského paláca a pobral sa širokou alejou vedúcou k pi-ramzeským chrámom. Táto cesta, lemovaná akáciami a sykomorami, poskytujúcimi príjemný tieň, bola pokojná a majestátna.

Kupec prešiel pomedzi Amonov a Reov chrám a s predstieraným pokojom zamieril k chrámu Ptahovmu. V blízkosti tejto budovy sa takmer dal na ústup. Do vonkajšej steny boli zasadené stély,

na ktorých sochári vyryli oči a uši. Tak boh počul najtajnejšie slová a videl najskrytejšie úmysly.

Povera, pomyslel sa Raia, ale necítil sa vo svojej koži. Vyhol sa rohovému výklenku so soškou bohyně Maat, umožňujúcou ľuďom uvidieť najväčšie tajomstvo faraónskej civilizácie, večne platné Ponaučenia, zrodené mimo času a priestoru. Konečne sa dostal ku vchodu pre remeselníkov.

Strážnik ho poznal. Prehodili spolu niekoľko bezvýznamných slov o kráse mesta, kupec sa poťažoval na lakomosť niektorých zákazníkov, a potom vstúpil do časti chrámu, vyhradenej zlatníkom. Ako odborník na vzácne vázy, Raia mnohých z nich navštevoval a nezabudol sa pospytovať jedného na rodinu, druhého na zdravie.

- Rád by z nás vymámil naše tajomstvo, - hundral starý remeselník, - ukladajúci prúty na káru.

- Vzdal som to, - priznal sa Raia. - K šťastiu mi stačí dívať sa, ako pracujete.

- Hádam si sem neprišiel oddychovať?

- Rád by som získal jednu alebo dve krásne veci.

- Aby si ich predal trikrát drahšie!

- Obchod je obchod, priateľ môj.

Starý remeselník sa obrátil chrbtom k Raiovi. Kupec bol na takéto odmietnutia už zvyknutý. Potajomky poškuľoval po učňoch, ktorí tovarišom prinášali prúty, aby ich pod dohľadom odborných pisárov odvážili. Vzácny kov potom uložili do uzatvorenej nádoby nad ohňom. Fúkači nafukovali líca a snažili sa nestratiť rytmus. Iní nalievali roztavený kov do nádržíek najrôznejších tvarov a potom podávali materiál zlatníkom, ktorí ho spracovávali na nákové kamennými kladivkami a vyrábali náhrdelníky, náramky, vázy, ozdoby chrámových dvier a sôch. Tajomstvo remesla sa odovzdávalo z majstra na učňa a celý čas zaučenia trval mnoho rokov.

- Nádherné, - povedal Raia zlatníkovi, ktorý práve dokončil pektorál.

- Bude zdobiť sochu boha, - vysvetlil remeselník.
Kupec sa opýtal šeptom:
- Môžeme sa porozprávať?
- V dielni je dosť hlučno. Nikto nás nebude počuť.
- Dopočul som sa, že tvoji dvaja chlapci sa chcú ženiť.
- To je možné.
- Čo by si povedal, keby som im daroval niekoľko kúskov nábytku?
- Čím za to musím zaplatiť?
- Obyčajnou informáciou.
- Nerátaj so mnou, že ti prezradím tajomstvo nášho výrobného postupu.
- Nič také nežiadam!
- Tak čo chceš vedieť?
- V Egypte sa usadilo niekoľko Sýrčanov a ja by som im rád pomohol, aby lepšie zapadli medzi obyvateľov. Nezamestnal si jedného alebo dvoch vo svojej dielni?
- Jedného, to je pravda.
- Si spokojný?
- Viac-menej.
- Keby si mi dal jeho meno, porozprával by som sa s ním.
- To je všetko, čo odo mňa chceš, Raia?
- Začínam starnúť, deti nemám, mám však nejaký majetok a rád by som podporil krajana.
- Egypt ťa naučil byť menej sebecký... Tým lepšie. Pri súde duší veľký boh oceňuje štedrosť. Ten Sýrčan je jedným z fúkačov. Je to ten najtučnejší, s odstavajúcimi ušami.
- Dúfam, že moje dary prispejú k šťastiu tvojich synov.
Raia počkal na koniec pracovného času, aby sa s krajanom porozprával. Po dvoch neúspechoch, s jedným tesárom a murárom, ktorí boli so svojimi životnými podmienkami spokojní, sa konečne dočkal úspechu.

Sýrsky fúkač, bývalý väzeň zajatý pri Kadeši, sa odmietol zmieriť s porážkou Chetitov a želal si, aby bol mier rozbitý. Bol zatrpknutý, zlostný a pomstychtivý, práve taký, akého Uri-Tešup a Raia potrebovali. A navyše, mal niekoľko kamarátov, ktorí mali rovnaký názor.

Raia nemusel vynaložiť priveľa úsilia, aby ho získal medzi stúpcov odporu, ktorých úlohou bude zaútočiť na životné záujmy Egypta.

Uri-Tešup uhryzol svoju milenkú do krku a prudko do nej vnikol. Tanit slastne zakvílila. Konečne spoznala pravú vášeň, tú zmes brutality a stále neukojenej túžby.

- Ešte, - prosila.

Chetit si na kyprom tele krásnej Feničanky bez zábran užíval všetkých rozkoší. V anatolských pevnostiach sa Uri-Tešup naučil poslúžiť si do vôle ženami, pretože si nič iné nezaslúžia.

Na chvíľku sa Tanit zmocnila hrôza. Po prvýkrát sa situácia vymkla jej kontrole. Ten divoký chlap s nevyčerpatel'nou miazgou bol takmer desivý. Nikdy nestretla podobného milenca, schopného s ňou robiť tie najšialenejšie zvrátenosti.

Uprostred noci sa odtiahla.

- Dost'... Už nemôžem.

- Už?

- Ty si netvor!

- Zatiaľ si poznala iba chlapcov, krásavica. Ale ja som chlap.

Pritisla sa k jeho bruchu.

- Si nádherný... Chcela by som, aby nikdy neprišlo ráno.

- Čo na tom záleží?

- Predsa... budeš musieť odísť! Uvidíme sa nasledujúcu noc.

- Zostanem.

- Vieš, čo to v Egypte znamená?

- Keď muž a žena žijú pod jednou strechou, vedome a na očiach všetkých, sú manželia. Budeme teda manželia.

Feničanka sa v šoku odtiahla.

- Znova sa uvidíme, ale...

Uri-Tešup ju prinútil, aby si ľahla na chrbát a zvalil sa na ňu.

- Teraz budeš pekne poslúchať, ty samica. Som synom zosnulého cisára Chatti a legitímny dedič ríše. Ty si iba fenická cundra, ktorá mi poskytne potešenie a uspokojí všetky moje potreby. Uvedomuješ si, akú ti preukazujem česť, keď si ťa beriem za manželku?

Pokúsila sa protestovať, ale Uri-Tešup už do nej narážal ako zlostný cap a Tanit uniesol vír rozkoše.

- Ak ma zradíš, - mrmlal Chetit chrapľavo, - zabijem ťa.

10. kapitola

Z trstinového košíka vytiahol Setau trojhranný kus chleba, miskú ovsenej kaše, sušenú rybu, dusené holúbä, pečenú prepelicu, dve ľadvinky na víne, hovädzie rebro na cibul'ke, figy a bylinkový syr. Pomalými pohybmi rozložil jedlá na pracovnom stole svojho priateľa Ameniho, ktorý bol nútený odsunúť nabok papyrusy, ktoré práve študoval.

- Čo to je?

- Si slepý? Dobré jedlo, ktoré oslabí tvoj apetít najmenej na dve alebo tri hodiny.

- Nepotreboval som žiadne...

- Ale áno, potreboval, pretože keď máš prázdny žalúdok, nefunguje tvoj mozog správne.

Poblednutý pisár sa vzbúril.

- Chceš ma uraziť?

- Je to jediný spôsob, ako upútať tvoju pozornosť.

- Nebudeš mi predsa zase vykladať, že...

- Ale áno, práveže budem! Chcem pre Núbiu väčší úver a nebudem sa zaoberať vyplňovaním päťdesiatich formulárov ako kdejaký úradník.

- Podľa služobnej hierarchie je tvojím nadriadeným miestokráľ Núbie.

- Hlupák a leňoch! Myslí iba na svoju kariéru a kašle na provinciu, ktorú mi Ramzes zveril, aby som ju zvel'adil. Ak ju mám pokryť chrámami a kaplnkami, zväčšiť rozsah jej poľnohospodársky využiteľnej pôdy, na to všetko potrebujem materiál a ľudí.

- A tiež bude treba rešpektovať isté predpisy.

- Predpisy! Iba dusia život. Zabudni na ne, Ameni!

- Nie som všemohúci, Setau. Vezír Paser i panovník osobne vyžadujú úcty.

- Daj mi, o čo ťa žiadam, a potom to zrátaš.
- Inými slovami, činíš ma zodpovedným za tvoje budúce omyly. Setau vyzeral prekvapene.
- Ale... pochopiteľne! Ty s tým svojím nejasným a zamotaným pisárskym jazykom nás iste budeš vedieť ospravedlniť.
- Dusené holúbä bolo výborné. Ameni sa vôbec nerozpakoval.
- To pripravovala Lotos, však?
- Moja žena je skutočná čarodejníčka.
- Toto hraničí s korumpovaním úradníka.
- Takže mi vyhovieš, Ameni?
- Keby Ramzes nemal pre Núbiu takú slabosť...
- Vďaka mne to bude o niekoľko rokov najbohatšia egyptská provincia!
- Ameni zaútočil na pečenú prepeličku.
- Keď sme vybavili tieto maličkosti, - povedal Setau, - musím ti povedať, že mám veľké starosti.
- Prečo?
- Včera večer som sa miloval s Lotos a ona sa zrazu vztýčila a vykrikla: „Potlka sa tu nejaký netvor!“ A nehovorila ani o našich dvoch kobrách, ktoré strážia pri posteli, ani o chetitskej armáde, ktorú Ramzes znovu porazí, ak to bude treba.
- A zistil si, o čo ide?
- Nemám najmenšiu pochybnosť: je to chetitské zviera Uri-Tešup.
- Nemáme nič, čo by sme mu vytkli.
- Upozornil si Serramannu?
- Samozrejme.
- A on?
- Nenávidí Uri-Tešupa rovnako ako ty a myslí si, že jeho prepustenie na slobodu bol omyl. On však nijaký zločin nespáchal. Pre mňa je ten porazený bojovník iba poľutovaniahodným princom. Prečo by sme sa ho mali báť?

Len čo prvé slnečné lúče ožiarili izbu, Serramanna otvoril oči. Po jeho ľavici spala mladá Núbijčanka a po pravici ešte mladšia. Sardínsky obor si nespomínal na ich mená.

- Vstávať, dievčatá!

Pretože zle odhadol svoju silu, plesknutie po nežných zadočkoch družiek na jednu noc bolo menej maznavé, ako si želal. Výkriky vystrašených sliepočiek mu spôsobili migrénu.

- Oblečte sa a zmiznite!

Serramanna sa ponoril do bazénu, ktorý zaberal najväčšiu časť jeho záhrady, a dvadsať minút plával. Nepoznal lepší prostriedok, ako rozptýliť účinky vína a milostných hier.

Prijemne osviežený, chystal sa zhltnúť kus čerstvého chleba, cibulku, slaninu a sušené hovädzie, keď mu sluha ohlásil návštevu jedného z jeho podriadených.

- Dobrá správa, veliteľ. Našli stopu Uri-Tešupa.

- Je mŕtvy, dúfam...

- Živý, zdravý a... ženatý.

- S kým?

- S bohatou fenickou vdovou Tanit.

- Tá predstavuje jedno z najväčších bohatstiev v Pi-Ramzese.

Určite sa mýliš.

- Bežte sa pozrieť sám, veliteľ.

- Ide sa!

S kusom sušeného hovädzieho v ústach Serramanna vyskočil na koňa.

Majordómus pani Tanit chcel sardínskeho obra požiadať, aby predložil úradné povolenie na výsluch, Serramannov rozzúrený pohľad ho však od toho odradil. Zavolať záhradníka, aby veliteľa Ramzesovej osobnej stráže odprevadil k panej domu.

Tanit práve raňajkovala v tieni terasy, oblečená do priesvitných letných šiat, ktoré odhaľovali jej štedré vnady. Vedľa nej sedel Uri-Tešup, odtý iba do svojho hustého ryšavého porastu.

- Ale, chýrny Serramanna! - zvolal rozradostene Chetit. - Miláčik, pozveme ho, aby sa k nám pripojil?

Sardínčan sa postavil pred Feničanku. Pritisla sa k Uri-Tešupovi.

- Viete, kto je tento muž, pani Tanit?

- Viem.

- Ste si istá?

- Uri-Tešup je chetitský princ, syn zosnulého cisára.

- Ale bol tiež vrchným generálom chetitskej armády a barbarom, ktorý sa najurputnejšie snažil zničiť Egypt.

- Pchá! To už je vzdialená minulosť, - poznamenal Uri-Tešup. - Ramzes a Chattušil uzavreli mier, ja som dostal slobodu a všetci žijeme šťastne! Nie je tak?

Serramanna si všimol, že na hrdle prítiažlivej Feničanky sú stopy po uhryznutí.

- Tento muž strávil noc pod vašou strechou... Viete, čo to znamená, pani Tanit?

- Isteže.

- Konali ste pod nátlakom a vyhráňa sa vám mučením, je to tak?

- Odpovedz, miláčik! Vysvetli mu, že si slobodná žena ako ktorákoľvek iná Egyptanka! - nabádal ju Uri-Tešup k odpovedi.

Tanit začala byť nervózna.

- Vybrala som si Uri-Tešupa za manžela, pretože ho mám rada. Na tom nie je nič protizákonné!

- Dobre si to rozmyslite! Ak priznáte, že toto individuum na vás vyvíjalo nátlak, na mieste ho zatknem a okamžite predvediem pred súd. Ubližovať žene je zločin, dostane zaslúžený trest.

- Odídte z môjho domu!

- Myslel som, že nás navštívil priateľ, a zrazu sme vypočúvaní agresívnym policajtom, - dodal ironicky Uri-Tešup. - Máš vôbec úradné povolenie vstúpiť na súkromný majetok, Serramanna?

- Dávajte si pozor, pani Tanit! Vystavujete sa vážnemu nebezpečenstvu.

- Moja manželka a ja by sme mohli podať sťažnosť, ale tentoraz na to zabudneme. Zmizni a daj pokoj počestnému páru, ktorý sa chce iba radovať zo svojho šťastia.

Uri-Tešup vrúcne pobozkal svoju manželku, ktorá v tej chvíli zabudla na Serramannovu prítomnosť a začala manžela bez najmenších zábran láskať.

Police v Ameniho pracovni sa prehýbali pod váhou úradných dokumentov a každú chvíľu hrozilo, že sa zrútia. Faraónov osobný sekretár nikdy nevybavoval toľko dôležitých spisov zároveň. Zaoberal sa Setauovými požiadavkami týkajúcimi sa Núbie a odrážal argumenty lenivého miestokráľa. Svoje názory oznámil aj vezírovi Paserovi, ktorý hospodárskym odborníkom nedôveroval.

Ameni denne prosil Ramzesa o tisíc rozhodnutí a starostlivo pripravoval konkrétne podklady, ktoré panovník vyžadoval. Osobne overoval každú podrobnosť, takže v noci spal už iba dve hodiny. Egypt musel zostať veľkou nenahraditeľnou krajinou, ktorej prináležalo slúžiť bez nároku na vlastné blaho.

Keď do jeho pracovne vtrhol Serramanna, unavený pisár s prepadnutou tvárou si položil otázku, či jeho plecia ešte znesú ďalšiu záťaž.

- Čo sa deje?

- Uri-Tešup sa nám oženil s Feničankou Tanit.

- Nevybral si zle. Jej majetok je rovnako okrúhlučký ako dáma samotná.

- To je katastrofa, Ameni!

- Ale prečo? Náš bývalý vrchný generál si bude hovieť v rozkošiach a záhaľke.

- Už je ťažké ustrážiť ho! Ak zbadá mojich mužov, podá sťažnosť a vyhrá. Teraz je slobodný človek. Oficiálne mu nemôžem nič dokázať, zatiaľ čo on pripravuje podraz.

- Hovoril si už s Tanit?

- Som si istý, že na ňu pritlačil a ohrozoval ju! Ona sa však do neho zaľúbila.

- Keď si predstavím, že sú ľudia, ktorí nemajú čo robiť, a myslia len na milovanie!

- Upokoj sa, Serramanna. Uri-Tešupovi sa síce konečne podaril pekný úlovok, ale tento výdobytok ho navždy odvedie od bojových chodníčkov.

11. kapitola

Hlavné mesto chetitskej ríše sa nezmenilo. Toto opevnené sídlo, vybudované na plošine strednej Anatólie, vystavenej napospas sparným letám a ľadovým zimám, malo dve časti: dolné mesto, ktorého najvýznamnejší monument bol chrám boha búrky a bohyně slnka, a horné mesto, ktorému dominoval strohý cisársky palác, strážiaci neúnavne deväť kilometrov hradieb, zježených strážnymi vežami a cimburím.

Pri pohľade na Chattušaš sa Aša neubránil vzrušeniu. Ved' práve tu, pri jednej obzvlášť nebezpečnej špionážnej misii, takmer prišiel o život.

Skôr ako konvoj šéfa egyptskej diplomacie dorazil do hlavného mesta, obklopeného horskými masívami, ktoré predstavovali pre prípadného agresora značnú prekážku, musel prejsť cez vyprahnuté stepi. A teraz tu pred ním Chattušaš stál ako nedobytná pevnosť, postavená s neuveriteľným technickým majstrovstvom na skalnatých štítoch. Ako ďaleko bol Egypt a jeho otvorené, pohostinné a živé mestá!

Vstup do Chattušaša umožňovalo päť opevnených brán. Dve brány boli vytesané v hradbách dolného mesta a tri v hradbách horného. Chetitská eskorta, ktorá sprevádzala egyptské posolstvo už asi stovku kilometrov, ho teraz priviedla na najvyššie položené vstupné miesto, k bráne Sfíng.

Skôr ako ňou prešli, vykonal Aša chetitský obrad. Rozlomil tri chleby, nalial na kameň víno a predniesol povinnú formulku: „Nech je táto skala večná!“ Egyptan si všimol nádoby naplnené olejom a medom, ktoré mali zabrániť démonom, rozširovať po meste morové nákazu. Cisár Chattušil tradície vôbec nezmenil.

Aša bol po dlhej ceste unavený. Keď bol mladší, nemal rád dlhší pobyt na jednom mieste, miloval nebezpečenstvo a riziko. Ale

teraz, v zrelom veku, nevyhnutnosť opustiť Egypt sa preňho stala bremenom. Pobyt v cudzine ho zbavoval nenahraditeľného potešenia: vidieť Ramzesa vládnuť. Faraón rešpektoval zákon Maat a vedel, že „počúvať je lepšie ako čokoľvek iné“, tak sa hovorilo v Ponaučeníach mudrca Ptahhotepa. Umožňoval svojim ministrom dlhé prejavy a pozorne sledoval tón ich hlasu a postoje. Potom náhle, jednoduchou jasnou vetou, vyhlásil svoje rozhodnutie s konečnou platnosťou. Vládol kormidlom s výnimočnou obratnosťou, pretože on sám bol loďou štátu i jej lodivodom. Bohovia, ktorí ho vyvolili, urobili správne, a ľudia ho oprávnené poslúchali.

Dvaja dôstojníci v prilbách a pancieri sprevádzali Ašu do audienčnej siene cisára Chattušila. Jeho palác sa vynímal na impozantnom skalnatom brale, ktoré tvorili tri vrcholy. Na cimburí vysokých veží nepretržite strážili elitní vojaci. Panovník bol chránený pred každým útokom, dobytie paláca bolo nemožné. Preto tí, čo sa usilovali uchvátiť najvyššiu moc, dávali prednosť jedu.

Chattušil by tu kedysi mohol ľahko zabiť Uri-Tešupa, keby sa Ašovi nepodarilo obratne mu dopomôcť k úteku. Po smrti otca, cisára Muvatalliša, za ktorú niesol zodpovednosť, Uri-Tešup utiekol do Egypta a odovzdal Ramzesovi užitočné informácie o chetitskej armáde.

Vstup do „veľkej pevnosti“, ako ju nazýval ľud, umožňovala jediná brána z ťažkého bronzu. Len čo sa za ním zavrela, mal Aša pocit väzňa. Posolstvo, ktoré mal Chattušilovi odovzdať, ho vôbec nenapĺňovalo optimizmom.

Cisár ho nenechal čakať, čo bolo dobrým znamením. Zaviedli ho do ľadovej sály, ktorej steny zdobili vojenské trofeje.

Malý a plešatý Chattušil mal na sebe ako zvyčajne dlhé čierno-červené rúcho, na krku strieborný náhrdelník a na ľavom predlaktí železný náramok. Pri povrchnom pohľade by sa zdalo, že ide o niekoho bezvýznamného, či dokonca neškodného. To by však

bolo dôkazom úplnej neznalosti tvrdohlavej povahy a strategických schopností tohto kňaza bohyne slnka, ktorý po dlhom konflikte nakoniec získal prevahu nad nebezpečným Uri-Tešupom. V tomto neúprosnom boji o trón mu pomohla jeho krásna manželka Putuhepa, ktorej inteligencia naháňala strach každému.

Aša sa poklonil obom panovníkom sediacim na masívnych trónoch.

- Všetky božstvá Egypta a Chatti nech sú naklonené Vaším Veličenstvám a nech ich vláda je večná ako nebesá.

- Poznáme sa už dosť dlho, Aša, zdvorilostné reči môžeš vynechať. Posad' sa a povedz radšej, ako sa darí môjmu bratovi Ramzesovi?

- Výborne, Veličenstvo. Môžem sa pokloniť cisárovnjej, ktorej krása rozjasňuje celý palác?

Putuhepa sa pousmiala.

- Lichôtky sú ešte stále vašou zbraňou.

- Nepotrebujem vám lichotiť, Veličenstvo, žijeme v mieri. Moja poklona je úprimná.

Cisárovná sa zapýrila.

- Ak si ešte stále milovníkom pekných žien, mal by som si dať na teba pozor, - poznamenal cisár.

- Moja vášeň ma doteraz neopustila.

- Vyslobodil si Ramzesa z nástrah, ktoré mu nachystala Chatti a zlikvidoval si našu špionážnu sieť.

- Nepreháňajte, Veličenstvo. Iba som uskutočňoval faraónov plán a mal som šťastie.

- To je však minulosť, teraz musíme hľadiť do budúcnosti.

- Ramzes má rovnaký názor. Najväčšiu dôležitosť prikladá posilneniu mieru, pretože od neho závisí šťastie našich národov.

- Takéto slová sú pre nás potešením, - pridala sa Putuhepa.

- Dovoľte, aby som zdôraznil, že pre faraóna čas konfliktov skončil a nič ho nesmie oživiť, - pokračoval Aša.

Chattušil sa zachmúril.

- Čo sa skrýva za týmto dôrazom?

- Vôbec nič, Veličenstvo. Ramzes si iba želá, aby ste poznali jeho úmysly.

- Poďakuj mu za dôveru, ktorou ma poctil, a odkáž mu, že sa v našich úmysloch úplne zhodujeme.

- Naše národy i našich spojencov to poteší, ale...

Egyptský diplomat si oprel bradu o zopnuté ruky a zamyslel sa.

- O čo ide, Aša?

- Egypt je bohatá krajina, Veličenstvo. Prestane byť niekedy predmetom záujmu?

- Kto ho ohrozuje? - opýtala sa cisárovná.

- V Líbyi to opäť vrie.

- Faraón nie je schopný rebelantov potlačiť?

- Ramzes by chcel konať rýchlo, s použitím účinnej výzbroje.

Chattušil hľadel na Ašu skúmvým pohľadom.

- Jeho výzbroj je nedostatočná?

- Faraón si želá, aby mu jeho brat, cisár Chatti, poslal veľké množstvo železa, z ktorého chce vyrobiť útočné zbrane na odrazenie líbyjskej hrozby.

Po tejto požiadavke egyptského diplomata nasledovala dlhá odmlka. Potom Chattušil vstal a začal nervózne chodiť sem a tam po audienčnej sieni.

- Môj brat odo mňa požaduje skutočné bohatstvo. Ja železo nemám! Keby som ho mal, použil by som ho pre vlastnú armádu!

On, ktorý je taký bohatý, sa ma snaží ochudobniť a Chatti zruinovat'? Moje zásoby sú vyčerpané a na výrobu železa nie je teraz vhodný čas.

- Chápem, - povedal Aša pokojne.

- Nech sa Ramzes zbaví Líbyjčanov zvyčajnými zbraňami. Ak bude železo potrebovať aj neskôr, pošlem mu ho v primeranom množstve. Rozhodne mu povedz, že ma jeho žiadosť udivuje a šokuje.

- Budem ho informovať, Veličenstvo.

Chattušil sa opäť posadil.

- Vráťme sa k tomu najdôležitejšiemu: kedy sa stane moja dcéra Ramzesovou veľkou kráľovskou manželkou?

- Totiž... tento dátum ešte nebol stanovený.

- Ty si neprišiel kvôli tomu?

- Takéto dôležité rozhodnutie vyžaduje čas a...

- Diplomatické rečičky, - zasiahla cisárovná. - Súhlasí Ramzes s odvrhnutím krásnej Iset a pozdvihnutím našej dcéry na úroveň Egypta?

- Táto situácia je veľmi chýlostivá, Veličenstvo. Egyptské právo neuznáva odvrhnutie.

- Kašlem na krásnu Iset a na jej želania, - povedal stroho Chattušil. - Ramzes sa s ňou oženil iba preto, aby nahradil Nefertari, skutočnú kráľovnú, ktorej úloha bola pri budovaní mieru rozhodujúca. Pre definitívne spečatenie nášho spojenectva sa Ramzes musí oženiť s Chetitkou.

- Vaša dcéra by sa mohla stať vedľajšou manželkou a...

- Buď bude kráľovnou Egypta, alebo...

Chattušil zmlkol, akoby bol sám zhrozený zo slov, ktoré sa chystal vysloviť.

- Prečo sa Ramzes vzpiera prijať náš návrh? - opýtala sa Puthepa zmierlivo.

- Pretože faraón nikdy neodvrhne svoju veľkú kráľovskú manželku. Bolo by to proti zákonu Maat.

- Tento postoj je konečný?

- Obávam sa, že áno, Veličenstvo.

- Uvedomuje si Ramzes dôsledky svojej neústupnosti?

- On má iba jedinú starosť: postupovať v súlade s právom.

Chattušil vstal.

- Ukončíme náš rozhovor! Oznám faraónovi, že buď určí čo najskôr dátum sobáša s mojou dcérou, alebo vypukne vojna!

12. kapitola

Ameniho bolel chrbát, nikdy si však nenašiel čas na masáž. Ako keby jeho pracovné vyťaženie nebolo už dosť veľké, musel ešte Chaovi pomáhať s prípravou ďalšej slávnosti na obnovenie kráľovej sily. Vzhľadom na svoje výborné zdravie chcel Ramzes tento obrad odložiť, ale jeho mladší syn poukazoval na autoritu starých textov.

Po veľkej porade, na ktorej Ramzes vyhlásil rozsiahly program výsadby stromov v južných provinciách, sa Ameni prechádzal s kráľom v palácovej záhrade.

- Má Veličenstvo správy o Ašovi?
- Dorazil v poriadku do Chattušaša.
- Presvedčiť Chattušila, aby ustúpil, nebude ľahké.
- Ašovi sa už podarili iné veci.
- Tentoraz je jeho pole pôsobnosti obmedzené.
- Aké máš naj dôvernejšie správy pre členov veľkej rady?
- Tak predovšetkým Mojžiš. A potom tá nehoda.
- Mojžiš?

- Je so svojimi Hebrejmi v nepríjemnej situácii. Doslova na každom kroku musia bojovať o prežitie a všetci sa ich boja. Keby sme zasiahli, problém by bol rýchlo vyriešený. Ale pretože ide o Mojžiša, nášho priateľa z detstva, viem, že ponecháš udalostiam voľný priebeh.

- Prečo sa teda pýtaš, keď poznáš moju odpoveď?
- Púštna polícia je stále v pohotovosti. Ako by si sa rozhodol, keby sa Hebreji chceli vrátiť do Egypta?

- Keď sa vrátia, nebudem už na tomto svete ani ja, ani Mojžiš. A tá nehoda?

- Náklad tymianu, na ktorý sme čakali, nepríde.
- Prečo?

- Dostal som správu od fenického kupca, ktorý je v styku s dodávateľmi: prudké krupobitie zničilo stromy, ktoré už aj tak boli napadnuté škodcami, tento rok nebude nijaká úroda.
- Už prišlo niekedy k podobnej katastrofe?
- Pátral som v archívoch, našťastie je tento jav vzácny.
- Máme dostatočné zásoby?
- Chrámy nebudú obmedzované. Fenickým kupcom som už prikázal, aby nám ďalšiu úrodu dodali čo najskôr a my sme mohli doplniť sklady.

Raia jasal. On, zvyčajne taký vážny, dal sa uniesť a vypil za sebou dva poháre silného piva. Trocha sa mu motala hlava, ale toto opojenie spôsobovalo i nadšenie z drobných úspechov vedúcich k vytúženému víťazstvu.

Kontakt so sýrskymi krajanmi prekročil všetky očakávania. Plameň, rozširovaný Raiom, prebudil ochabnutú energiu porazených, žiarlivých a závistlivých. K Sýrčanom sa pridávali Chetiti, sklamaní politikou cisára Chattušila, obviňovaného z neschopnosti vyraziť znovu do boja za dobytie Egypta. Keď sa potajomky stretli v jednom z Raiových skladov s Uri-Tešupom, zavládlo všeobecné nadšenie.

S veliteľom takéhoto formátu bude víťazstvo na dosah ruky.

Boli tu aj ďalšie potešujúce správy, ktoré Raia oznámil Uri-Tešupovi, keď sa nasýtil pohľadu na tri nahé Núbijčanky, tančiace podľa pi-ramzeských zvyklostí na počesť nového manželského páru, chetitského princa a pani Tanit.

Bohatá Feničanka prežívala raj i peklo zároveň. Raj, pretože chetitský milenec ukojil jej túžbu kedykoľvek, vo dne i v noci, s nevyčerpatelňou bujnou a vášňou, až blúznila slasťou. A peklo, pretože sa bála, že ju tento netvor s nepredvídateľnými reakciami raz zabije. Ona, ktorá si dovtedy žila, ako sa jej páčilo, teraz sa stala povôľnou otrokyňou.

Sto pozvaných hostí sledovalo iba tri mladé tanečnice. Ich guľaté a pevné prsia sa vzpínali, štíhle, dlhé nohy rozohnili i tých najostrieľanejších. Tieto nádherné víly však boli nedostupné. Keď dotancovali, zmizli bez toho, aby s niekým prehovorili. Ak sa hostia na prepychovom bankete chceli znova potešiť vzrušujúcim pohľadom na tieto tanečnice, museli počkať na ich ďalšie vystúpenie.

Uri-Tešup sa nenápadne vzdialil od manželky a dvoch obchodníkov, ochotných podpísať akúkoľvek zmluvu, len aby im neušiel jediný pohyb mladučkých krásavíc. Vzal si stravec hrozna a sadol na vankúše vedľa stĺpa s namaľovanými úponkami viniča. Z druhej strany stĺpa si prisadol Raia, a tak sa mohli šeptom zhovárať, zatiaľ čo hrala hudba.

- Čo máš také súrne, Raia?

- Diskutoval som s jedným starým dvoranom, ktorý mi je zaviazaný. Povedal mi správu, pre ktorú je celý palác hore nohami. Overujem ju už dva dni a vidí sa mi dôveryhodná.

- O čo ide?

- Cisár Chattušil požaduje, aby sa Ramzes pre upevnenie mieru oženil s jeho dcérou.

- Opäť jedna diplomatická svadba... Čo je na tom dôležité?

- Nie, nie... Chattušil chce, aby sa stala veľkou kráľovskou manželkou!

- Chetitka na egyptskom tróne?

- Presne tak.

- To je nemysliteľné!

- Ramzes zrejme odmietol odvrhnúť krásnu Iset.

- Inak povedané...

- Veru tak, vážený pane, vojna!

- To však zmarí naše plány.

- Na takéto tvrdenie je ešte priskoro. Myslím, že kým nebudeme mať úplnú istotu, bude lepšie nič nemeniť. Aša bude v Chattušaši rokovať s cisárom. Mám tam ešte veľa priateľov, a tak sa čoskoro

dozvieme, ako to pokračuje. Ale to nie je všetko... Rád by som vás zoznámil s jedným dôležitým človekom.

- Kde je?
- Skrýva sa v záhrade.
- Prived' ho do mojej izby a počkajte tam na mňa. Hneď ako sa skončí banket, prídem za vami.

Po odchode posledného host'a zavesila sa Tanit na krk Uri-Tešupovi. Oheň v jej tele mohol uhasiť len tento nenásytný milenec. Takmer nežne ju ťahal do ich prepychového hniezdočka lásky, voňajúceho naaranžovanými kyticami kvetov a aromatickými látkami. Skôr ako prekročili prah, strhla Feničanka zo seba šaty.

Uri-Tešup ju postrčil do miestnosti.

Tanit myslela, že to je nová hra, ale zmeravela, keď zbadala sýrskeho kupca Raiu v spoločnosti čudného muža s hranatou tvárou, vlnitými vlasmi a čiernymi očami, z ktorých vyžarovala krutosť a šialenstvo.

- Kto... kto ste? - vykoktala.
- To sú priatelia, - odpovedal Uri-Tešup.

Vydesená Tanit schytila ľanovú plachtu, aby ňou zakryla svoje štedré tvary. Raia nechápal, prečo Chetit mieša Feničanku do ich záležitostí.

- Chcem, aby moja manželka počula všetko, čo sa tu povie, - vyhlásil Uri-Tešup, - a aby sa stala našou spojenkyňou. Jej majetok bude slúžiť našej veci. Akékoľvek chybné manévrovanie ju bude stáť život. Všetci súhlasia?

Obaja muži súhlasne prikývli.

- Ako vidíš, miláčik, nemáš šancu uniknúť ani jednému z nás troch. Vyjadril som sa dosť zrozumiteľne?

- Áno... Ach, áno!
- Takže máme tvoju bezpodmienečnú podporu?

- Máš moje slovo, Uri-Tešup!

- Nebudeš ľutovať.

Chetit pohladkal Tanitine prsia. Tento dôverný dotyk zahnal paniku, ktorá sa jej zmocňovala.

Potom oslovil Raiu.

- Predstav mi svojho host'a.

Kupec začal zoširoka vysvetľovať.

- Máme veľké šťastie... Našu špionážnu sieť riadil líbyjský mág Ofir. Napriek svojej výnimočnej moci bol popravený. Pre nás to bola krutá strata. Nieкто je však odhodlaný prevziať pochodeň a Ofira pomstiť: jeho brat Malfi.

Uri-Tešup si muža premeral od hlavy až po päty.

- Chvályhodné... Ale aké prostriedky má k dispozícii?

- Malfi je náčelníkom najlepšie vyzbrojeného líbyjského kmeňa. Jeho jediným životným poslaním je bojovať proti Egyptu.

- Bude bezvýhradne plniť moje rozkazy?

- Bude, s podmienkou, že zničíte Ramzesa a jeho ríšu.

- Dohodnuté. Ty budeš sprostredkovateľom medzi mnou a naším líbyjským spojencom. Nech sú jeho muži pripravení a dokonávajú sa v boji.

- Malfi vie byť trpezlivý, pane. Líbya už dlhé roky baží po krvavej pomste za príkoria spôsobené faraónom!

- Nech čaká na moje pokyny.

Líbyjčan sa vzdialil bez jediného slova.

13. kapitola

Hoci slnko už dávno vyšlo, pi-ramzeský palác bol ponorený do hlbokého ticha. Každý síce vykonával svoje obvyklé povinnosti, avšak bez najmenšieho hluku. Faraónova zlosť zasiahla všetkých zamestnancov, ktorí sa teraz pohybovali ako tiene. Starí sluhovia, ktorí poznali Ramzesa od detstva, ho v takomto stave ešte nevideli.

Kráľ a boleli zuby. Vo svojich päťdesiatich piatich rokoch sa po prvýkrát cítil bezmocný dôsledkom fyzickej bolesti. Neschopnosť palácových dentistov ho rozzúrila. S výnimkou Ameniho nikto nevedel, že faraónov hnev spôsobil tiež Chattušil, ktorý zadržal Ašu pod zámienkou ďalšieho rokovania. Ale nešlo skôr o zadržanie rukojemníka?

Všetci vkladali nádeje už iba do jedinej osoby: vedúceho kráľovského lekára. Ak sa ani jemu nepodarí zbaviť kráľ a bolesti, Ramzesova nálada sa zhorší ešte väčšmi.

Napriek trápeniu pokračoval monarcha v práci. Musel s Amenim vybaviť neodkladné spisy.

- Chattušilovi na Egypte nezáleží, - vyhlásil Ramzes.
- Možno hľadá nejaké zadné dvierka, - usúdil Ameni. - Tvoje odmietnutie je neodpustiteľná urážka, ale o obnovení konfliktu rozhodne cisár Chatti.
- Ten starý lišiak zvalí zodpovednosť na mňa!
- Aša to zahral šikovne. Chattušil je iste na rozpakoch.
- Mýliš sa! Je to starý revanšista.
- Keď ti Aša pošle správu, budeme vedieť, na čom sme. Vďaka vášmu tajnému kódu sa dozvieš, či rokovanie prebieha na slobode, alebo ho väznia.
- Je tam iste zadržiavaný proti svojej vôli.
- Niektó diskkrétne zaklopal na dvere.
- Nechcem nikoho vidieť!

- Možno je to vedúci lekár, - namietol Ameni a išiel otvoriť.

Za dverami stál hlavný komorník a umieral strachom, aby kráľa neobťažoval.

- Prišiel vedúci lekár. Je Veličenstvo ochotné ho prijať? - opýtal sa bojazlivo.

Komorník a Ameni ustúpili, aby umožnili vstúpiť mladej žene, krásnej ako ranné zore, ako rozkvitnutý lotos, strieborná vlnka uprostred Nílu. Mala zlatisté vlasy, veľmi nežné a pravidelné črty, priamy pohľad a oči modré ako jasná obloha. Jej štíhly krk zdobil lazuritový náhrdelník, zápästie a členky karneolové náramky. Pod ľanovými šatami sa črtali pevné vztýčené prsia, dokonale modelované boky a dlhé štíhle nohy. Neferet, „Krásna, Dokonalá, Skvelá“... Ako inak by mohla byť pomenovaná? Dokonca aj Ameni, ktorý nemá čas zaujímať sa o ženy, tie vrtkavé stvorenia, neschopné sústrediť sa pár hodín nad papyrusom, musel uznať, že táto žena by mohla súťažiť v kráse s Nefertari.

- Prichádzate neskoro, - poznamenal vyčítavo Ramzes.

- Ľutujem, Veličenstvo. Bola som na vidieku, kde som zachraňovala život jednému dievčatku chirurgickým zákrokom.

- Vaši kolegovia sú neschopní hlupáci.

- Medicína je veda a zároveň aj umenie. Možno im chýbala zručnosť.

- Starý doktor Pariamachu je už našťastie na dôchodku. Všetci, ktorých už nelieči, majú šancu na prežitie.

- Ale vy máte bolesti.

- Na bolesti nemám čas, uzdravte ma čo najskôr, Neferet.

Ameni zroloval papyrus, ktorý práve Ramzesovi predkladal, pozdravil a odišiel do svojej pracovne. Neznášal výkriky bolesti, ani pohľad na krv.

- Bude Veličenstvo také láskavé a otvorí ústa?

Neferet svojho významného pacienta pozorne prezrela. Pred tým, ako dosiahla závideniahodnú úroveň všeobecného lekára,

venovala sa štúdiu a praxi rôznych špecializácií, od zubárstva cez očné lekárstvo až po chirurgiu.

- Schopný dentista vám pomôže, Veličenstvo.
- To budete vy a nikto iný.
- Poznám odborníka...
- Vy, a to ihneď. Inak môžete prísť o miesto.
- Podťte so mnou, Veličenstvo.

Stredisko zdravotnej starostlivosti v paláci bolo vzdušné a slnečné. Na bielych stenách boli znázornené liečivé bylinky. Ramzes sa posadil do pohodlného kresla, šiju si oprel o vankúš a hlavu vyvrátil dozadu.

- Ako miestne anestetikum použijem prostriedok vyrábaný Setauom, - vysvetľovala Neferet. - Nebudete nič cítiť.

- Aká je príčina tej bolesti?

- Zubný kaz komplikovaný zápalom. Vytvorilo sa hnisavé ložisko, musím vám urobiť drenáž. Vytrhnúť zub nebude potrebné. Zhotovím výplň zo zmesi živice a minerálnych látok. Pre ďalší chorý zub vám pripravím špeciálny prostriedok, ktorý túto bolesť „vstrebá“. Jeho hlavné zložky sú lekárska hlinka, med, kremencový prášok, drvený plod sykomory, bobová múčka, kmín, kolokvinta, bruónia a akáciová klovatína.

- Ako ste prišli na tento recept?

- Mám k dispozícii lekárske poznatky spísané mudrcmi z dávnych čias, Veličenstvo, a overujem zloženie aj svojím obľúbeným nástrojom.

Neferet zvierala palcom a ukazovákom ľanovú niť, na ktorej konci sa hojdal kúsok žuly opracovaný do kosoštvorca. Nad vhodným liekom sa začal rýchlo otáčať.

- To však nie je všetko. Po tejto malej operácii bude nutné liečiť vaše d'asná. Budete si ich denne potierať pastou na báze bruónie, borievky, paliny, plodov sykomory, kadidlovej živice a lekárskej

hlínky. V prípade bolesti vypijete odvar z vrbovej kôry.¹ To je veľmi účinné analgetikum.

- Ďalšie zlé správy?

- Vyšetrenie vášho pulzu a očného pozadia poukazuje na výnimočnú energiu, ktorá vám umožňuje v zárodku dusiť mnoho chorôb. Vašu starobu však budú sprevádzať reumatické ťažkosti... Musíte sa s nimi zmieriť.

- Dúfam, že zomriem skôr, než budem taký schátralý!

- Stelesňujete mier a šťastie, Veličenstvo. Egypt vás potrebuje aj vo vysokom veku. Starostlivosť o vaše zdravie je zásadným poslaním. Nebol vari vek mudrcov až stodesať rokov? Ptahhotep počkal, kým ho dosiahne, a len potom napísal Ponaučenia.

Ramzes sa usmial.

- Ako sa tak na vás pozerám a počúvam vás, bolesť ustupuje.

- To je účinok anestetika, Veličenstvo.

- Ste spokojná s mojou politikou v zdravotníctve?

- Čoskoro budem písať svoju výročnú správu. Situácia je v podstate uspokojivá, avšak verejná i osobná hygiena nikdy nebude na dosť vysokej úrovni. Len vďaka nej sa Egypt chráni pred epidémiami. Váš minister hospodárstva nesmie škrtiť výdavky na nákup drahých a vzácnych surovín, ktoré sa používajú pri výrobe liekov. Práve som sa dozvedela, že tymian, bez ktorého sa nezaobídeme, nebude dostupný ako zvyčajne.

- Buďte bez starostí, máme ho v dostatočnom množstve.

- Môžeme začať, Veličenstvo?

V bojoch sa Ramzes ani len nezachvel, len čo však uvidel, že sa k jeho ústam blížila nástroje dentistky, zavrel oči.

Ramzesov voz išiel tak rýchlo, že Serramanna mal čo robiť, aby mu stačil. Odkedy mu Neferet uľavila od zdravotných ťažkostí, jeho

¹ Odtiaľ pochádza náš moderný aspirín. (Pozn. autora.)

energia sa akoby zdvojnásobila. Iba Ameni dokázal držať krok s faraónom v pracovnom rytme, a to i napriek svojim vytrvalým bolestiam chrbta.

Ašov kódovaný list Ramzesa upokojil. Oznamoval, že nebol väznený, ale zdržiaval sa v Chattušaši pre vlečúce sa vyjednávanie. Ako Ameni správne predpokladal, chetitský cisár sa do vojnového dobrodružstva s neistým výsledkom vôbec neponáhlal.

Na konci septembra, keď vysoké vody z Dolného Egypta ustúpili a mierne teplo pôsobilo na telo ako balzam, uháňal panovníkov voz pozdĺž kanálu, ktorý zásoboval okolité dediny. Nikto nepoznal zámer neodkladnej misie, ktorú chcel Ramzes vykonať osobne. Od smrti faraónovho brata Šenara a jeho kumpánov bolo zaistovanie Ramzesovej bezpečnosti jednoduchšie. Serramannu však znepokojovala voľnosť pohybu Uri-Tešupa a zúfal si nad monarchovou neohrozenosťou, rokmi len mierne utlmenou.

Ramzes zastavil pri brehu kanála pod stromom s košatou korunou.

- Pozri sa Serramanna! Podľa archívov Domu života je to najstaršia vŕba v Egypte. Z jej kôry sa získava prostriedok proti zápalom, ktorý mi tak pomohol. Prišiel som jej za to poďakovať a urobím ešte niečo navyše: vlastnou rukou zasadím vŕbové ratolesti v Pi-Ramzese, všade okolo vody, a prikážem tak urobiť po celej krajine. Musíme sa naučiť starať o poklady, ktoré nám dali bohovia a príroda.

Takéhoto panovníka nemohla zrodiť žiadna iná zem, pomyslel si bývalý pirát.

14. kapitola

Po anatólskej náhornej plošine sa preháňal ľadový vietor. V Chattušaši sa jeseň často podobala na zimu. Aša si nemohol na Chattušilovu pohostinnosť sťažovať. Strava bola jednoduchá, ale chutná, a obe mladé Chetitky, poverené diplomata potešiť, vykonávali svoju úlohu s príkladnou horlivosťou.

No napriek tomu mu chýbal Egypt a Ramzes. Aša túžil zostarnúť v tieni veľkého monarchu, ktorému celý život slúžil a neváhal preňho podstúpiť i tie najväčšie nebezpečenstvá. Skutočná moc, ktorá fascinovala dospievajúceho Ašu počas jeho štúdií, to bola moc, ktorú ovládal Ramzes, a nie Mojžiš, ako si krátky čas myslel. Mojžiš bojoval za uskutočnenie zjavenej a konečnej pravdy. Ramzes však dennodenne vytváral pravdu jednej civilizácie, jedného národa, pretože svojimi skutkami prinášal dary bohyni Maat, neviditeľnému bohovi a životnému princípu. Ramzes vedel, rovnako ako jeho predchodcovia, že všetko, čo ustrnulo, smeruje k smrti.

Podobal sa hudobníkovi, ktorý dokáže hrať na niekoľko nástrojov a neustále vytvárať rovnakými večnými tónmi nové a nové melódie. Ramzes nepremenil moc, ktorou ho bohovia obdarili, na násilie, ale pojal ju ako príkaz spravodlivosti a poriadku. Práve táto vernosť bohyni Maat nedovoľovala faraónovi Egypta, aby sa stal tyranom. Jeho funkcia nespočívala v zotročení ľudí, ale naopak v ich oslobodení. Sledovať Ramzesa vládnuť, bolo ako pozorovať sochára, keď vytesáva tvár božstva.

Chattušil vstúpil do apartmánu vyhradeného šéfovi egyptskej diplomacie.

- Ako si spokojný, Aša? Tá predčasná zima ti neprekáža?

- Klamal by som, keby som tvrdil opak. Na brehoch Nílu je v tomto období príjemne teplo.

- Každá krajina má svoje výhody. Chatti sa ti už nepáči?
- Čím som starší, Veličenstvo, tým som radšej doma.
- Mám pre teba dobrú správu: moje úvahy sa skončili. Zajtra sa môžeš vrátiť do Egypta. Mám však aj zlú správu: neustúpim a trvám na svojich požiadavkách. Moja dcéra sa musí stať Ramzesovou veľkou kráľovskou manželkou.

- A čo keď faraón bude trvať na svojom postoji?

Chattušil sa obrátil k Ašovi chrbtom.

- Včera som zvolal generálov a prikázal im, aby pripravili oddiely na boj. Vzhľadom na to, že môj brat faraón požiadaval o železo, dal som preňho vyrobiť jedinú zbraň.

Cisár sa otočil späť k Ašovi, vytiahol z vnútorného vrečka svojho plášťa malý železný kord a podal mu ho.

- Skvelý, však? Rovnako ľahký, ako aj ovládateľný, ale prepichne akýkoľvek štít. Ukázal som ho svojim generálom a sľúbil im, že ho sám vytiahnem z mŕtvoly svojho brata Ramzesa, ak moje podmienky odmietne.

Slnko zapadalo za Sutechov chrám, najpozoruhodnejšiu budovu v Pi-Ramzese. Svätyňa, kde sídlil pán kozmických búrok, bola postavená na mieste hlavného mesta nenávidených hyksóskych okupantov, ktorí boli vyhnaní prvými kráľmi osemnástej dynastie. Ramzes toto ponuré miesto premenil na zdroj pozitívnej energie tým, že tu zápasil so Sutechom a privlastnil si jeho moc.

Práve tu, na tomto zakázanom mieste, čerpal faraón nevyhnutnú silu na budúce zápasy.

Keď vyšiel Ramzes z chrámu, pristúpil k nemu jeho mladší syn Merenptah.

- Úlohu som splnil, otče.

- Pracoval si rýchlo...

- Môjmu prieskumu neunikla žiadna kasáreň v Pi-Ramzese, ani v Mennoferi.

- Správam svojich najvyšších dôstojníkov nedôveruješ?
- Totiž...
- Bud' úprimný.
- Nie, ani trochu, otče.
- Máš na to dôvod, Merenptah?
- Sledoval som ich počínanie. Príliš sa spoliehajú na mier, ktorý si ty zaistil. Zabúdajú na manévry, sú takí ubezpečení o sile našej armády a hrdí na minulé víťazstvá, že zaspali na vavrínoch slávy.
- A ako sme na tom s výzbrojou?
- Množstvo by bolo dostatočné, s kvalitou je to však horšie. Kováči pracujú spomaleným tempom, vozy potrebujú hlbšiu revíziu.
- Zariad' všetko potrebné! Správaj sa nekompromisne ako ozajstný vrchný generál: prepusti neschopných a lenivých dôstojníkov a na zodpovedné miesta vymenuj spoľahlivých mužov. Armáde zaobstaraj takú výzbroj, akú potrebuje. Pokiaľ nesplníš všetky úlohy, ani sa tu neukazuj!

Merenptah sa faraónovi uklonil a odišiel do generálneho štábu.

Otec by mal s vlastným synom hovoriť iným tónom, Ramzes bol však pánom Obidvoch krajín a Merenptah jeho možným následníkom.

Krásna Iset prežívala bezsenné noci.

Napriek tomu však bola šťastná. Mohla byť dennodenne v Ramzesovej blízkosti, vymieňať si s ním dôvernosť, spoločne sa zúčastňovať na rôznych oficiálnych ceremoniach, obradoch. A taktiež skvelá kariéra oboch jej synov...

Krásna Iset sa však cítila čoraz osamelejšia. Príčina jej vzrastajúceho smútku bola zjavná: zatiaľ, čo Nefertari bola spolutvorkyňou mieru, ona bola symbolom konfliktu. Iset bola trňom v očiach ľudu, príčinou nového boja medzi Egyptom a Chatti.

V Pi-Ramzese opäť vypukla vojenská horúčka. Na príkaz princa Merenptaha, ktorého autoritu nik nespochybňoval, začal sa intenzívny vojenský výcvik i výroba zbraní.

Isetina kaderníčka si robila starosti.

- Kedy vás môžem upraviť, Veličenstvo?

- Kráľ sa už zobudil?

- Už dávno!

- Budeme obedovať spoločne?

- Veličenstvo upozornilo vášho majordóma, že celý deň bude pracovať s vezírom a veliteľom opevnenia v Kanaáne, ktorí boli urýchlene povolaní do Pi-Ramzesu.

- Pripravte mi nosidlá!

- Iba som vás učesala, Veličenstvo, ešte vám musím nasadiť parochňu a...

- Ponáhľaj sa!

Pre dvanástich robustných chlapov, ktorí niesli kráľovnú do Ameniho pracovne, bola krásna Iset veľmi ľahkým bremenom. Pretože sa poponáhľali, dostali navyše odmenu aj odpočinok.

Iset sa ocitla v skutočnom úli. Dvadsať pisárov spracovávalo obrovské množstvo spisov: triedili ich, archivovali a vypracúvali pre osobného sekretára ich stručný obsah. Boli takí zaujatí prácou, že keď krásna Iset okolo nich prešla, niektorí ani nezdvihli zrak.

Otvorila dvere do Ameniho pracovne. Sekretár práve písal káravý list kontrolórovi sýpok a popritom prežúval krajec chleba natretý husacou masťou. Prekvapene sa postavil.

- Veličenstvo...

- Musím s vami hovoriť, Ameni.

Bolo očividné, že ho kráľovnin príchod vôbec nepotešil. Tak, ako obdivoval Nefertari, rovnakou mierou neznášal Iset a už neraz sa s ňou dostal do konfliktu. Tentoraz však nehýrila krásou ako

obvykle. Jej tvár bola strhaná, prehĺbené vrásky okolo nenamaľovaných očí prezrádzali, že má starosti.

- Súrne potrebujem vašu pomoc, Ameni.

- Veličenstvo, neviem, čím by som...

- Prestaňte sa vyhovárať! Viem, že dvor by si vydýchol, keby ma faraón odvrhol.

- Veličenstvo!

- Je to tak, nie je však v mojich silách niečo na tom zmeniť. Vy máte prehľad o všetkom, preto sa vás pýtam: čo hovorí ľud?

- Ťažko povedať...

- Chcem vedieť pravdu!

- Ste veľká kráľovská manželka a nikto vás nesmie kritizovať.

- Pravdu, Ameni.

Pisár sklopil zrak, akoby sa sústreďoval nad nejakými papyrusmi.

- Musíte ľud chápať, Veličenstvo, zvykol si na mier.

- Ľud zbožňoval Nefertari, mňa však nemá príliš v láske. To je tá pravda, ktorú sa predomnou snažíte ukryť.

- Teraz sú iné okolnosti, Veličenstvo.

- Povedzte Ramzesovi, že si uvedomujem vážnosť situácie a som pripravená obetovať sa, aby sme zabránili konfliktu.

- Ramzes sa už rozhodol sám.

- Skúste ho presvedčiť, Ameni, veľmi vás prosím.

Kráľov osobný sekretár bol presvedčený, že jej slová sú úprimné. Po prvý raz mal dojem, že krásna Iset si zaslúži titul kráľovnej Egypta.

15. kapitola

- Prečo odkladáš svoj odchod? - opýtal sa cisár Chattušil šéfa egyptskej diplomacie.

- Pretože ešte stále dúfam, že svoje rozhodnutie zmeníte.

Vládca Chatti sa obával ľadových vetrov, ktoré bičovali hradby hlavného mesta. Bol schúlený v plášti z červenej a čiernej vlny a na hlave mal čiapku. Aša takisto pociťoval vo svojom hrubom plášti chlad, ktorý mu prenikal až do špiku kostí.

- To nie je možné! - povedal Chattušil rozhodným hlasom.

- Chcete rozpútať zbytočnú vojnu pre jednu ženu? Vezmime si ako príklad Tróju. Prečo sa dať zotročiť smrtiacim šialenstvom? Kráľovné predsa nemajú rozsievat' smrť, ale život.

- Tvoje argumenty sú síce vynikajúce, ale priveľmi egyptské. Chatti by mi neodpustila, keby som Ramzesovi ustúpil. Môj trón by bol ohrozený.

- Nikto vás predsa neohrozuje.

- Ak moje správanie poníži chetitskú armádu, môžem sa rozlúčiť so životom. Sme bojovný národ, Aša. Tyrčan, ktorý by vládol namiesto mňa, bol by oveľa horší, buď si istý.

- Ramzesovi záleží na tom, aby bola vaša vláda trvalá, Veličenstvo.

- Môžem ti veriť?

- Prisahám na to, čo mi je najdrahšie: Ramzesov život.

Obaja muži sa chvíľu prechádzali po hradbách. Armáda hliadkovala na každom kroku.

- Neunavujú vás tie boje, Veličenstvo?

- Vojaci ma nezaujímajú, ale bez nich by Chatti zmizla z povrchu zemskeho.

- Egypt nemá záľubu vo vojne. Dáva prednosť láske a stavbe chrámov. Nepatrí už bitka pri Kadeši minulosti?

- Nenúť ma povedať, že by som chcel byť Egyptanom, Aša.
- Každý ďalší konflikt medzi Egyptom a Chatti by znamenal katastrofu, ktorá by obe naše krajiny oslabila v prospech Asýrie. Vyslovte súhlas, že sa vaša dcéra stane Ramzesovou diplomatickou manželkou a krásna Iset zostane kráľovnou.

- Už nemôžem ustúpiť, Aša.

Minister zahraničných vecí Ramzesa Veľkého pozoroval dolné mesto, ktorého srdcom bol chrám boha búrok a bohyne slnka.

- Ľudia sú zvrátené a nebezpečné zvieratá, - usúdil. - Napokon krajinu iba pošpinia a vlastnú rasu privedú do záhuby. Ak sú v zajatí ničivého procesu, ktorý vyvolali, nedokáže ich z neho vytrhnúť nijaký argument. Prečo sa s takou tvrdohlavosťou rútia do vlastnej záhuby?

- Pretože ľudské stvorenia sa čoraz väčšmi vzdávajú bohom, - odpovedal Chattušil. - Keď bude pretrhnuté aj posledné puto, zostanú iba fanatici, manipulovaní tyranmi, ktorí budú vládnuť obrovskému národu mravcov.

- To je zvláštne, Veličenstvo... Nútite ma k priznaniu, že som celý život strávil bojom za pravdu a za súlad medzi nebom a zemou, ako keby všetko ostatné boli iba bezvýznamné maličkosti.

- Vari by si bol inak Ramzesovým priateľom?

Vietor zosilnel a ešte väčšmi sa ochladilo.

- Mali by sme sa vrátiť, Aša.

- Všetko je to také nerozumné, Veličenstvo.

- Myslím si to isté, ale ani ty, ani ja nič nezmôžeme. Zostáva nám iba si želať, aby božstvá Chatti a Egypta boli svedkami našej dobrej vôle a urobili zázrak.

V pi-ramzeskom prístave sa hemžil vzrušený dav. Toho dňa vyložilo svoj tovar niekoľko lodí, ktoré priplávali z južných miest. Miestne trhovisko, zvyčajne veľmi živé, dosiahlo nevídaný objem. Obchodníci, ktorí mali prenajaté najlepšie miesta, medzi nimi i

ženy, skvelé obchodníčky, boli odhodlaní dosiahnuť čo najväčšie zisky.

Uri-Tešup a Tanit sa ruka v ruke prechádzali pomedzi stánky, prezerali si látky, sandále, drevené skrinky a rôzne vzácnosti. Zišiel sa tu celý Pi-Ramzes a krásna Feničanka sa nasilu usmievala na svoje nespočetné známe, ktoré boli uchvátené mužným zjavom chetitského princa.

Uri-Tešup si všimol, s veľkým zadost'učinením, že ho Serramannovi policajti už nesledujú. Obťažovať počestného občana bol priestupok a Chetit by sa celkom isto sťažoval.

- Môžem... nakupovať? - opýtala sa prosebne Feničanka.

- Ale miláčik, veď si úplne slobodná.

Tanit sa vrhla do nezmyselných nákupov, aby upokojila svoju nervozitu. Prechádzali od stánku k stánku, až sa ocitli pred Raiovým, v ktorom boli na výber rôzne alabastrové vázy, cínové poháre a fľaštičky na parfum z farebného skla, ktoré si elegantné dámy trhali z rúk. Zatiaľ čo Tanit so zanietením diskutovala o cene s kupcovým pomocníkom, pristúpil Raia k Uri-Tešupovi.

- Mám skvelé správy z Chattušaša. Ašove rokovania boli neúspešné. Cisár odmieta ustúpiť od svojich požiadaviek.

- Rozhovory sú s konečnou platnosťou prerušené?

- Aša sa vracia do Egypta. Chattušilovou odpoveďou Ramzesovi je železný kord, ktorý cisár sľúbil osobne vytiahnuť z faraónovej mŕtvol, ihneď po svojom víťazstve.

Uri-Tešup dlho mlčal.

- Dnes večer mi prinesieš tovar, ktorý moja žena od teba nakúpi.

Očarenie robustného Setaua bolo zo dňa na deň väčšie. Jeho núbijská manželka bola stále pekná a mladá, hoci nepoužívala žiadne prostriedky na skrášľovanie, ani balzamy proti vráskam. Milovanie s Lotos bolo rozkošnou hrou, plnou nevyčerateľnej

fantázie. Milostnú príťažlivosť, ktorej nedokázal odolať, udržiavala stále pri sile rôznymi čarami.

Setau bozkával jej prsia.

Odrazu sa krčovito odtiahla.

- Nepočul si nič?

- Iba tvoje srdce, ktoré bije stále silnejšie...

Setauova náruživosť ju opäť rozohnila, a potom už vnímala iba opojnú vášeň.

Nezvyčajná návštevníčka sa zastavila. Vkradla sa do laboratória a dúfala, že tam nikto nebude. Netušila, že Setau a Lotos sa vzdľaovali od svojich nádob s hadími jedmi len veľmi neradi. S podporou vedúcej kráľovskej lekárky pokračovali vo svojom výskume a dúfali, že objavia nové liečebné prostriedky, alebo aspoň zdokonalia tie staré. Bankety a iné spoločenské udalosti ich nudili. Ako by mohli dať prednosť nekonečným hodinám neplodných rozhovorov pred štúdiom látok, ktoré spôsobia smrť alebo zachránia život?

Votrelkyňu prekvapilo vzdychanie a stonanie. No milenci boli príliš zaujatí sami sebou, aby si všimli jej prítomnosť. Musí byť iba opatrná a fľaštičku s jedom vziať úplne potichu. Ktorú si však má vybrať? Zbytočná otázka, veď všetky tieto jedy sú zrejme rovnako silné. V prírodnom stave, ešte pred úpravou, boli ich účinky hrozné.

Krok za krokom sa bosými nohami nečujne zakrádala, až sa ocitla uprostred zakázaného územia.

Vtom sa pred ňou vztýčil akýsi tieň.

Prekvapená žena zdúpnela od strachu. V prítmí rozoznala kobru kráľovskú, ktorá sa útočne pokyvovala. Zlodejka od úľaku takmer vykrikla. Inštinkt jej prikazoval ustúpiť, veľmi pomaly, takmer nepostrehnuteľne.

Mala pocit, že jej útek trval celé hodiny. Keď bola konečne mimo dosahu, kobra kráľovská sa až potom uložila k odpočinku.

Ameni preratúval papyrussy: štyridsaťdva, pre každú provinciu po jednom. Výsledky sa budú odlišovať v závislosti od počtu kanálov a ostatných vodných plôch. Najlepšie na tom bude Fajjúm, vďaka veľkému jazeru, obklopenému rôznymi druhmi stromov. Podľa Ramzesových príkazov budú víby vysadené po celom Egypte. Chrámové laboratória budú z ich kôry získavať analgetickú látku a dávať ju k dispozícii lekárom vo väčšom množstve.

Tento nárast práce vyprovokoval u Ameniho nával zlosti, ktorý si odskákali jeho podriadení, ale o faraónových príkazoch sa nediskutovalo. Našťastie sa aspoň nemusel preto zaoberať vojenskými prípravami! Merenptah túto úlohu zvládol veľmi dobre a nechodil sa sťažovať do jeho pracovne.

S náručou plnou papyrusov zahatal Ameni cestu Ramzesovi, ktorý mieril do Amonovho chrámu na večerné obrady.

- Mohlo by mi Veličenstvo venovať chvíľku času?
- Iba ak je to naliehavé.
- Dobre, tak ja už nenalieham...
- Čo máš na srdci?
- Prišla sa za mnou poradiť krásna Iset.
- Že by sa zaujímala o štátne záležitosti?
- Nechce byť príčinou konfliktu s Chatti. Musím priznať, že jej úprimnosť ma dojala.
- Nie je kráľovstvo v nebezpečenstve, keď sa tak ľahko dáš očariť krásnou Iset?
- Je to vážne, Veličenstvo. Veľká kráľovská manželka sa naozaj obáva, že bude príčinou vzniku novej vojny.
- Tento problém je už vyriešený, Ameni. Ak Chetitom ustúpime čo len o krok, budú všetky naše predchádzajúce zápasy zbytočné. Odvrhnúť veľkú kráľovskú manželku by znamenalo otvoriť dvere barbarstvu. Iset nemá na tejto dráme nijaký podiel zodpovednosti. Jediným vinníkom je Chattušil.

16. kapitola

Nevľúdny Chattušaš sa topil v ľadovom daždi. Konvoj ministra zahraničných vecí bol pripravený na odchod. Elegantná a ušľachtilá cisárovná, nedbajúca chladu, oblečená iba v červených šatách, sa prišla s Ašom rozlúčiť.

- Cisár je chorý, mrzí ho, že sa nemohol prísť s vami rozlúčiť, - ospravedľňovala manžela.

- Dúfam, že to nie je nič vážne.

- Iba zvýšená teplota, ktorá čoskoro klesne.

- Želám mu rýchle uzdravenie.

- Je mi ľúto, že rokovanie bolo neúspešné, - priznala sa Putuhepa.

- Aj mne, Veličenstvo.

- Čo keď Ramzes napokon predsa len ustúpi?

- Nerobme si žiadne ilúzie.

- Nikdy som vás nevidela takého pesimistického, Aša.

- Zostali nám iba dve nádeje: zázrak a... vy. Nemôžete ovplyvniť manžela, aby poľavil zo svojej neústupnosti?

- Zatiaľ sa mi to ešte nepodarilo, ale budem sa snažiť ďalej.

- Veličenstvo, chcel by som vám povedať... Nie, radšej nie, nemá to význam.

- Počúvam vás, Aša.

- Skutočne je to bezvýznamné.

Ako by mohol cisárovnaj Chatti priznať, že jediná žena, s ktorou by sa rád oženil, je práve ona? Taká opovážlivosť by bola neodpustiteľná!

Uprene hľadel na Putuhepu, akoby si chcel túto nedosiahnuteľnú tvár navždy zapamätať. Potom sa uklonil.

- Nebuďte smutný, Aša. Urobím všetko, čo bude v mojich silách.

- Ja tiež, Veličenstvo.

Keď sa konvoj konečne pohol, Aša sa ani neobzrel.

Setau sa cítil výborne. Vyšiel potichu z izby, aby neprebudil Lotos, opojne vzrušujúcu vo svojej nahote. Zamieril do laboratória, pretože hadí jed získaný minulej noci, musí byť počas dňa spracovaný.

Mladá slúžka, ktorá práve prinášala podnos s ovocím, zostala stáť ako prikovaná. Pri pohľade na Setauov divoký vzhľad sa neodvážila ani pohnúť. Toto je ten čarodejník, ktorý chytá do rúk jedovatých hadov bez strachu, že ho môžu uštipnúť?

- Som hladný, dievčatko. Prines mi sušenú rybu, mlieko a čerstvý chlieb.

Roztrasená slúžtička sa ihneď rozbehla splniť jeho rozkaz. Setau vyšiel do záhrady, ľahol si do trávy a vstrebával voňavú vlhkosť zeme.

Keď sa s chuťou najedol, pospevujúc sa pobral do palácového krídla určeného pre pokusy. Nevedel však nájsť svoju tuniku z antilopej kože, napustenú látkami proti hadiemu uštipnutiu, ktoré používal veľmi opatrne, pretože inak by narobili viac zla ako úžitku. Vďaka ich správne dávkovaniu vedel zlikvidovať veľa chorôb už v zárodku.

Predtým, ako vzal Lotos do náručia, určite odložil tuniku na stoličku. Alebo nie? Možno si ju odložil vo vedľajšej izbe... Prehľadal všetky miestnosti, ale bezvýsledne. Nakoniec zostávala už len spálňa. Áno, samozrejme, svoju obľúbenú tuniku odložil tam.

Setau nežným bozkom prebudil Lotos.

- Láska moja... Kam si mi odložila tuniku?

- Vieš, že sa jej nikdy ani nedotknem.

Setau nervózne poprehadzoval celú spálňu. Márne. Jeho vzácna tunika zmizla.

Serramanna dúfal, že tentoraz pôjde s Ramzesom, aby sa konečne stretol s Chetitmi v boji. Bývalý pirát už dlhý čas túžil anatolským barbarom podrezať hrdlo a useknúť ruky, aby ich mohol zrátať. Kedysi, keď kráľ bojoval pri Kadeši, dostal Sardínčan príkaz zostať v Pi-Ramzese a zaistiť bezpečnosť kráľovskej rodiny. Odtedy však vycvičil dostatok schopných mužov, ktorí túto úlohu hravo zvládnu, takže on bude môcť ísť bojovať.

Serramanna práve trénoval v kasárni, keď ho prekvapil Setauov vpád. Ich vzájomné vzťahy neboli nikdy práve najlepšie, ale naučili sa jeden druhého rešpektovať a boli zviazaní spoločným putom: vernosťou Ramzesovi.

Sardínsky obor prestal tlčiť do drevenej bábky.

- Stalo sa niečo?

- Ukradli mi najväčšiu vzácnosť, moju medicínsku tuniku!

- Podozrievaš niekoho?

- Musel to byť nejaký žiarlivý doktor. Ved' ju nebude vedieť ani použiť!

- Môžeš sa vyjadriť zrozumiteľnejšie?

- Bohužiaľ, nie!

- Iste ti to niekto urobil naschvál, pretože si v Núbii priveľmi dovoľuješ.

- Všetko treba prehl'adať a...

- Upokoj sa, Setau! Dám ti dvoch mužov, ale teraz je všeobecná mobilizácia a tvoja tunika nemôže mať prednosť.

- Vieš koľkým ľuďom už zachránila život?

- Neviem, ale radšej si zaobstaraj novú.

- Tebe sa ľahko hovorí! Na túto som zvyknutý.

- Nepreháňaj už toľko, Setau! Poďme si radšej vypiť! Tá koža sa aj tak musí vymeniť, teraz alebo neskôr, nie je to jedno?

- Chcem vedieť, kto je zlodej!

Ramzes prečítal poslednú Merenptahovu správu, ktorá bola jasná, výstižná a poukazovala na jeho veľkú prezieravosť. Len čo sa Aša vráti z Chatti, bude faraón s Chattušilom ešte naposledy vyjednávať. Cisár sa však nedá oklamať a rovnako ako kráľ Egypta využije tento čas na prípravu armády na boj.

Egyptské elitné oddiely boli v lepšom stave, ako Ramzes predpokladal.

Bude jednoduché najatť žoldnierov, zvyknutých na vojnu, a urýchliť prípravu mladých regrútov. Zbrojárske dielne zvýšili výrobu, takže výzbroj bude rýchlo doplnená. Dôstojníci menovaní Merenptahom vytvoria silné vojsko, ktoré si s Chetitmi ľahko poradí. Keď sa na čelo armády, tiahnucej na sever, postaví Ramzes, srdcia vojakov rozohní pocit istého víťazstva.

Chattušil urobil chybu, keď sa vzdal mieru. Egypt sa chopí iniciatívy, bude zo všetkých síl bojovať a anatolských bojovníkov prekvapí. Tentoraz sa Ramzesovi už podarí kadešskú pevnosť dobyť!

Kráľovo srdce však napriek tomu zvierala nezvyčajná úzkosť, akoby si svojím konaním nebol istý. Nefertari, ktorá by mu ukázala cestu, tu už nebola, a preto sa monarcha musel poradiť s božstvom.

Ramzes prikázal Serramannovi, aby pripravil rýchlu loď do Hermopolu² v strednom Egypte. Keď sa panovník lúčil s pevninou, pristúpila k nemu krásna Iset s prosbou:

- Môžem ísť s tebou?
- Nie, potrebujem byť sám.
- Máš nejaké správy od Ašu?
- Čoskoro sa vráti.

- Poznáš moje city, poslúchnem každý tvoj príkaz. Šťastie Egypta je dôležitejšie ako moje.

² Mesto Chmunev „Mesto ôsmich bohov“ (Bohov stvoriteľov). Gréci nazývali Hermopolis „Mesto Hermesa“. Hermes je grécky názov boha Thovta. (Pozn. autora.)

- Som ti za to vďačný, ale toto šťastie pominie, ak Egypt zohne chrbát pred nespravodlivosťou.

Iset so slzami v očiach sledovala bielu plachtu lode vzdáľujúcej sa na juh.

Na okraji púšte, neďaleko nekropoly, kde boli pochovaní veľkňazi boha Thovta, rástla obrovská palma дума, oveľa vyššia ako iné palmy. Tu sa Thovt, srdce božského svetla a pán posvätného jazyka, zjavoval podľa legendy svojim verným, ktorí svoje ústa uchránili od zbytočných slov. Ramzes vedel, že boh pisárov je osviežujúcim prameňom pre mlčanlivého, zostáva však neprístupným pre táraja. Preto kráľ meditoval pod palmou дума celý deň a celú noc, aby utíšil búrlivý príval myšlienok.

Na úsvite pozdravil zrodenie slnka silný rev. Asi tri metre od Ramzesa stál mohutný pavián a uprene sa naňho díval.

- Otvor mi cestu, Thovt! Ty, ktorý poznáš tajomstvo neba i zeme, vyjavil si Pravidlo bohom a ľuďom, vytvoril si mocné slová. Ved' ma po správnej ceste, takej, ktorá bude Egyptu prospešná.

Pavián sa vztýčil. Bol väčší ako Ramzes a vzpínal predné končatiny k nebesiam ako pozdrav slnku. Kráľ toto gesto napodobnil bez toho, aby ho prudké slnečné lúče oslepili.

Thovtov hlas vyvierať z nebies, z palmy дума i z hrdla paviána. Faraón tento hlas sústredil vo svojom srdci.

17. kapitola

Postup konvoja zdržiavala hustá hmla a ustavičný dážď. Aša obdivoval vytrvalosť oslov, ktoré napriek sedemdesiatkilovému nákladu a nepriaznivému počasiu kráčali istým krokom. Egypt v nich videl jedno z prevtelení boha Sutecha, ktorého sila bola nevyčerpatel'ná. Bez oslov nebol blahobyť.

Aša sa ponáhl'al čo najskôr opustiť severnú Sýriu, prejsť Feníciu a doraziť do egyptských protektorátov. Inokedy cestoval rád, ale táto cesta bola bremenom, ktoré niesol len s ťažkosťami. Vidieť chania ho nudili, hory a rieky v ňom navodzovali čierne myšlienky.

Veliteľ konvoja bol veterán slúžiaci v pomocnej armáde, ktorá kedysi podporila Ramzesa, keď bojoval sám proti Chetitom pri Kadeši. Tento muž poznal Ašu veľmi dobre a mal k nemu úctu. Jeho činy tajného agenta a znalosť terénu si vynucovali obdiv. Minister zahraničných vecí mal okrem toho povest' láskavého človeka a výborného rečníka. Ale teraz bol zamračený a smutný.

Keď si urobili prestávku v jednej kolibe, kde sa muži aj zvieratá trošku ohriali, veterán si prisadol k Ašovi a nadviazal rozhovor.

- Nie ste chorý?
- Iba unavený, nič viac.
- Zlé správy?
- Mohli by byť lepšie, kým však bude vládnuť Ramzes, situácia nebude nikdy beznádejná.
- Chetiti sú útoční surovci. Tých zopár rokov prímeria ich pomstychtivosť ešte zväčšilo.
- Mýlite sa. Naša krajina sa možno zrúti pre jedinou ženu, ale Ramzes má pravdu: keď ide o základné hodnoty našej civilizácie, nesmieme ustúpiť.
- To nie je práve diplomatická reč!

- Blíži sa môj dôchodkový vek. Povedal som si, že len čo ma cesty začnú vyčerpávať a nudiť, odídem.

- Kráľ s tým nebude súhlasiť.

- Som rovnako tvrdohlavý ako on a vynasnažím sa v tomto vyjednávaní vyhrať. Nájst' môjho nástupcu nebude také ťažké, ako si myslí. „Kráľovskí synovia“ nie sú iba dvorania, ale niektorí z nich sa stali vynikajúcimi pracovníkmi v službách Egypta. V mojom povolaní treba vedieť odísť, kým neuhasne zvedavosť. Ja už mám len jediné želanie: sedieť v tieni palmy a dívať sa na Níl.

- Nie je to len chvíľková vyčerpanosť? - opýtal sa veterán.

- Nie. Som pevne rozhodnutý odísť.

- Aj mňa konečne čaká pokoj. Toto je moja posledná cesta.

- Kde bývate?

- V jednej dedinke neďaleko Karnaku. Moja matka je veľmi stará. Budem šťastný, ak jej pomôžem v pokoji dožiť.

- Ste ženatý?

- Nie, na to som nemal čas.

- Ani ja, - povedal Aša zasnene.

- Vy ste ešte mladý, nič nie je stratené.

- Radšej počkám, až moju vášeň k ženám uhasí vysoký vek.

Dovtedy budem túto slabosť hrdinsky znášať. Dúfam, že súd veľkého boha mi odpustí.

Pomocou kresadla a suchého dreva veterán zapálil oheň.

- Máme výborné sušené mäso a kvalitné víno.

- Mne stačí pohár vína.

- Stratili ste chuť do jedla?

- Niektoré chute ma už opustili. Možno to znamená začiatok múdrosti:

Konečne prestalo pršať.

- Mali by sme pokračovať v ceste.

- Zvieratá i ľudia sú unavení, - namietol veterán. Keď si oddýchnu, budeme postupovať rýchlejšie.

- Pospím si teda trocha, - povedal Aša, hoci vedel, že nezaspí.

Konvoj prešiel lesom zelených dubov, ktoré pokrývali strmý svah, plný rozpukaných skalných blokov. Po úzkom chodníku sa dalo postupovať len husím krokom. Na oblohe sa prehánali chumáče mrakov.

Ašu prenasledoval zvláštny pocit, ktorý nevedel pomenovať. Snažil sa ho zahnať myšlienkami na nílске brehy a záhradu pi-ramzeskej vily, kde chce stráviť pokojné dni a starať sa o svoje zvieratá, na ktoré doteraz nemal čas.

Jeho ruka sa dotkla malého železného kordu, ktorý mu dal Chattušil, aby zasial do faraónovej mysle nepokoj. Chattušil ho však zle odhadol! Ramzes sa nedá len tak ľahko zneistiť a nikdy neustúpi pred hrozbou. Aša mal sto chutí hodiť zbraň do rieky, hoci tento kúsok železa nebol dôvodom na rozpútanie nepriateľstva.

Istý čas si Aša myslel, že rozdiely medzi národmi a ich zvyky by bolo dobré zjednotiť, teraz bol však presvedčený o opaku. Uniformita by plodila bezduché štáty, podrobené sile a ziskuchtivcom, ktorí by zastupovali ľud len preto, aby ho mohli väčšmi udusiť a zahnať späť do zástupu.

Iba Ramzes bol schopný odvrátiť ľudstvo od jeho prirodzeného sklonu k hlúposti a lenivosti a doviest' ho až k bohom. Ak by už ľudské pokolenie nemalo ďalšieho Ramzesa, zmizlo by v chaose a krvi bratovražedných bojov.

Aké spoľahlivé bolo zveriť životne dôležité rozhodnutia Ramzesovi! Faraónovi radil iba neviditeľný boh a záhrobie. Rovnako sám, ako pred božstvom v chrámovom svätostánku, stál tiež pred ľudom, ktorému musí slúžiť bez myšlienky na vlastnú slávu. Faraónska inštitúcia víťazila nad prekážkami a prekonávala krízy už celé tisícročia, pretože nebola z tohto sveta.

Hneď ako Aša odloží svoju batožinu ministra putujúceho z miesta na miesto, sústreďí staré texty o obojakej povahe faraóna,

nebeskej i pozemskej, a túto zbierku venuje Ramzesovi. Budú o nej besedovať za vlahých večerov pod arkádami alebo na brehu jazierka pokrytého lotosmi.

Aša mal šťastie, obrovské šťastie. Bol priateľom Ramzesa Veľkého, pomáhal mu odhaľovať sprisahania a zaháňať chetitské nebezpečenstvo... Čo iné by si mohol želať? Stokrát už bol Aša zúfalý z podlosti a zrady, stokrát však Ramzesova prítomnosť opäť rozjasnila jeho tvár.

Suchý strom.

Vysoký a silný kmeň, korene nad zemou, ale vyzeral nezničiteľne.

Aša sa usmial. Nie je tento suchý strom vlastne prameňom života? Vtáky v ňom nájdu úkryt, hmyz potravu. Symbolizuje tajomstvo neviditeľných vzťahov medzi živými stvoreniami. Čím iným sú faraóni, ako obrovskými stromami, siahajúcimi až k nebu a poskytujúcimi potravu a ochranu celému národu? Ramzes nikdy nezomrie, pretože už počas života bol prinútený prekročiť brány záhrobia. Iba poznanie nadprirodzených javov mu umožní správne sa orientovať v každodenných starostiach.

Aša nebol častým návštevníkom chrámov. Žil však vedľa Ramzesa, a akoby nasiakol tajomstvami, ktoré faraón ukrýval a strážil. Ramzesov minister sa nabažil pokojného dôchodku skôr, ako si ho mohol užiť. Pokladal za vzrušujúcejšie odísť do ústrania, aby sa mohol venovať iným dobrodružstvám, dobrodružstvám ducha.

Chodník bol čoraz strmsší a Ašov kôň ho zdolával iba s námahou.

Za ďalším prielomom už budú zostupovať smerom ku Kanaánu a ceste na severovýchodnú hranicu egyptskej Delt. Aša dlho odmietal uveriť, že mu bude stačiť prosté šťastie v krajine, kde sa narodil, bokom od každého ruchu a vášní. Toho rána, keď

odchádzali, zbadal v zrkadle svoj prvý biely vlas, neklamné znamenie staroby, ktorej sa tak bál.

Iba on sám vedel, ako je jeho organizmus opotrebovaný častým cestovaním, priveľkým rizikom a nebezpečenstvami. Vedúca kráľovská lekárka Neferet mu uľavila od niektorých bolestí a podarilo sa jej spomaliť jeho celkový úpadok, ale Aša nedisponoval energiou obnovovanou rituálmi, tak ako Ramzes. Diplomata zašiel až za hranice svojich možností a jeho životná sila už takmer vypršala.

Zrazu zaznel zúfalý výkrik smrteľne raneného muža. Aša zastavil kone a obrátil sa. Zozadu sa ozývali ďalšie výkriky ranených, prerývané svišťaním šípov.

Z obidvoch strán cesty sa vyrojili líbyjskí a chetitskí vojaci, ozbrojení krátkymi mečmi a kopijami. O niekoľko minút bola polovica egyptských vojakov mŕtva. Tým, ktorí prežili, sa podarilo skoliť iba niekoľko protivníkov, ktorých však bolo podstatne viac.

- Utečte! - poradil starý veterán Ašovi. - Cválajte tryskom vpred!

Aša nezaváhal. Rozohnal sa železným kordom a vyrútil na líbyjskeho lukostrelca, ktorého rozoznal podľa dvoch pier vo vlasoch, stiahnutých čierno-zelenou páskou. Jediným pohybom mu podrezal hrdlo.

Pozor! Po...

Veteránovo varovanie sa premenilo na chrapot. Ťažký meč v ruke dlhovlasého divocha mu rozsekol lebku.

Vtom istom okamihu zasiahol Ašu šíp do chrbta. Šéf egyptskej diplomacie sa bez dychu zrútil na vlhkú zem.

Boj utíchol. Chetit sa priblížil k ranenému.

- Uri-Tešup...

- Áno, áno, Aša, som víťaz! Konečne sa ti pomstím, ty prekliaty diplomat, ktorý si spôsobil môj pád! Bol si však iba prekážkou na mojej ceste. Teraz je rad na Ramzesovi. Bude si myslieť, že

pôvodcom tohto prepadnutia je ten zbabelec Chattušil. Čo hovoríš na môj plán?

- Že... zbabelec... si ty.

Uri-Tešup uchopil železný kord a vrazil ho do Ašovej hrude. Začalo drancovanie a Líbyjčania by sa navzájom pozabíjali, keby Chetit nezasiahol.

Aša z posledných síl nakreslil krvavým ukazovákom na svoju tuniku jediný hieroglyf a naposledy vydýchol.

Ramzes tento hieroglyf iste pochopí.

18. kapitola

Palác bol ponorený do ticha. Po návrate z Hermopolu Ramzes ihneď pochopil, že sa tu odohrala dráma. Dvoranov nebolo vidno, administratívny personál sa uzavrel do kancelárií.

- Prived' Ameniho, - požiadal kráľ Serramannu, - budem na terase.

Z tohto najvyššie položeného miesta v, paláci Ramzes pozoroval hlavné mesto a spomenul si na Mojžiša, ktorý bol jedným z jeho architektov. Pod palmami sa krčili biele domčeky s tyrkysovými fasádami, v záhradách sa okolo jazierok prechádzali zhovárajúci sa ľudia. Zástavy na vysokých stožiaroch, vztýčených pred pylónmi, ohlasovali prítomnosť božstva.

Boh Thovt monarchu požiadal, aby zachoval mier, aj za cenu akýchkoľvek obetí. Ramzes musel v bludisku ambícií nájsť správnu cestu, ktorá sa vyhne masakrom a nešťastiam. Boh poznania rozšíril kráľovo srdce a obdaril ho novými úmyslami.

Ameni bol ešte poblednutejší ako zvyčajne. V očiach mal hlboký smútok.

- Dúfam, že aspoň ty mi povieš, čo sa stalo!

- Aša je mŕtvy, Veličenstvo.

Ramzes zmeravel.

- Ako zomrel?

- Jeho konvoj bol prepadnutý. Mŕtvoly objavil nejaký pastier a oznámil to kanaánskej polícii. Jeden z policajtov spoznal Ašu.

- Bolo jeho telo úradne identifikované?

- Áno, Veličenstvo.

- Kde je?

- V jednej pevnosti spolu s ostatnými členmi diplomatického konvoja.

- Prežil niekto? - opýtal sa faraón s úzkosťou v hlase.

- Nikto, bohužiaľ, - odpovedal Ameni skrúšene.
- Sú nejakí svedkovia?
- Žiadni.
- Serramanna pôjde na miesto prepadnutia a získa hocijakú stopu. Ašovu mŕtvolu spolu s ostatnými privezie, budú odpočívať v egyptskej zemi! - rozhodol faraón.

Sardínčan so skupinkou žoldnierov uštváli niekoľko koní, aby dorazili do pevnosti, a čo najskôr sa vrátili späť do Pi-Ramzesu. Hneď po príchode Serramanna odovzdal Ašovu mŕtvolu balzamovačovi, ktorý ju umyl, natrel voňavými látkami a pripravil tak, aby ju mohli ukázať faraónovi.

Ramzes vzal svojho priateľa do náručia a položil ho na posteľ v jednej z palácových izieb. Telo mal zabalené v bielom rubáši, jeho tvár mala pokojný výraz. Vyzeral, akoby len spal.

Spolu s Ramzesom stál nad mŕtvym priateľom aj Ameni a Setau.

- Kto ho zabil? - opýtal sa Setau s očami červenými od plaču.
- Dozvieme sa to, - sľúbil kráľ. - Čakám na Serramannovu správu.

- Jeho večný príbytok je dokončený, - povedal Ameni. - Ľudský súd bol k nemu zhovievavý, bohovia ho vzkriesia pre nový život.

- Obrad bude vykonávať môj syn Cha, prednesie staré oživujúce zaklínadlá. Čo bolo započaté tu, zostane i na onom svete. Ašova vernosť krajine ho ochráni pred zlými silami záhrobia.

- Jeho vraha zabijem vlastnými rukami! - vyhlásil odhodlane Setau. - Od tejto chvíle nemyslím na nič iné.

K monarchovi pristúpil Serramanna.

- Čo si objavil?

- Aša bol zasiahnutý šípom, ktorý sa mu zapichol pod pravou lopatkou, ale toto zranenie nebolo smrteľné. Zbraň, ktorá ho zabila, je táto!

Sardínsky obor podal Ramzesovi kord.

- Železo! - vykrikol Ameni. - Zlovestný dar cisára Chatti! Takže toto je jeho posolstvo: zavraždenie egyptského vyslanca, Ramzesovho blízkeho priateľa!

Serramanna ešte nikdy nevidel Ameniho v takomto záchvate hnevu.

- Vrah je teda známy, - povedal Setau ľadovo. - Chattušil sa môže ukrývať vo svojej citadele, ako chce, ja sa tam aj tak dostanem a jeho mŕtvolu zhodím z hradieb.

- Mám určité pochybnosti, - zasiahol Serramanna.

- Nemaj obavy, podarí sa mi to!

- Nepochybujem o tvojej túžbe po pomste, ale o osobe vraha.

- Nie je vari ten železný kord chetitský?

- Samozrejme, že je, našiel som však aj inú stopu.

Serramanna ukázal zlomené pero.

- To je bojová ozdoba Líbyjčanov.

- Líbyjčania ako spojenci Chetitov... Vylúčené!

- Keď sa sily zla spoja, nič nie je nemožné, - usúdil Ameni. - Všetko je predsa jasné: Chattušil chcel predviesť svoju silu. Myslí, rovnako ako jeho predchodcovia, iba na zničenie Egypta a je ochotný sa preto spojiť i so samotnými démonmi pekla!

- Potom je tu ešte ďalšia vec, - pripomenul Serramanna. - Konvoj mal iba malý počet členov, zatiaľ čo útočníkov muselo byť aspoň štyridsať. Myslím si, že to nebolo vojsko, ale banda lupičov, ktorí nastražili pascu.

- To je iba tvoj názor, - namietol Ameni.

- Nie, to je skutočnosť. Preskúmali sme cestu, ktorou konvoj išiel, aj stopy po jazdcoch. Niet pochyb, že tam nebol jediný chetitský voz.

- To na veci nič nemení, - oponoval Setau. - Chattušil si najal na Ašovu vraždu nejaké komando. Faraón sa odmietol oženiť s jeho

dcérou a chetitský cisár preto zavraždí jeho najbližšieho priateľa. Duch národa sa nedá zmeniť, Chetiti zostanú vždy barbarmi.

- Mám hrôzu z násilia a nenávidím vojny, - vyznal sa Ameni vážnym hlasom. - Nepotrestať však takýto zločin, by bolo neodpustiteľné. Egypt bude v smrteľnom nebezpečenstve, kým Chatti nezlomíme. Za to, aby sme to pochopili, položil Aša svoj život.

Ramzes počúval, nedal však najavo svoje vzrušenie.

- Čo ďalej, Serramanna?

- Nič, Veličenstvo.

- Nenašiel si na zemi od Ašu nejaký odkaz?

- Na to zrejme nemal čas, kord ho zasiahol s veľkou prudkosťou. Jeho smrť bola rýchla.

- A čo jeho batožina?

- Ukradnutá.

- Šaty? - vyzvedal ďalej Ramzes.

- Balzamovač ich vyzliekol.

- Prines mi ich.

- Ale... určite ich zničil.

- Prines mi ich, rýchlo!

Serramannu sa zmocnil nepríjemný pocit: prečo sa má zaujímať o plášť a tuniku postriekanú krvou? Vybehol z paláca, vyskočil na koňa a cvalom uháňal do osady balzamovačov, ležiacej mimo mesta.

Ašovu mŕtvolu práve pripravovali na posledné pozemské stretnutie s faraónom a jeho priateľmi.

- Ašov odev! - požiadal Serramanna.

- Už som ho dal preč, - odpovedal balzamovač.

- Kam?

- No... ako vždy. Mužovi, ktorý chodí po špinavé šaty.

- Kde býva?

- Na severnom predmestí. Posledný domček v tej ulici, ktorá sa zahýba okolo kanála.

Sardínčan uháňal ako divý cez záhrady, až dorazil na určené miesto. Zoskočil zo spoteného koňa a zabúchal na okenice. Otvorila mu nejaká žena.

- Kde sú šaty, ktoré naposledy priniesol tvoj muž? - vychrlil na ňu jedným dychom.

- Práve ich perie, tam pri kanále, - ukázala prstom.

Serramanna nechal koňa na mieste a rozbehol sa ku kanálu.

Na plášti boli stopy od krvi, takisto aj na tunike, ale úplne iného charakteru.

- To je hieroglyf, - rozlúštil krvavú škvrnu Ramzes. - Vieš ho prečítať, Ameni?

- Dve skrížené ruky, s dlaňami obrátenými k zemi... Znak záporu.

- Alebo začiatok nejakého mena, či slova... Čo chcel Aša povedať?

Setau, Ameni a Serramanna boli vyvedení z miery. Ramzes sa zamyslel.

- Aša nestihol nakresliť viac. Predpokladal naše závery: pôvodcom tohto strašného atentátu môže byť iba Chattušil, aby som bol prinútený okamžite vyhlásiť vojnu. Aša naznačil, že tomu tak nie je, aby zabránil tragédii. Znak záporu znamená, že vinníkom nie je Chattušil.

19. kapitola

Pohrebné obrady ministra zahraničných vecí boli veľkolepé. Cha, oblečený do kože pantera, vykonal na pozlátenom akáciovom sarkofágu s Ašovou múmiou rituál otvorenia očí, uší a úst. Ramzes zapečatil bránu do jeho večného príbytku.

Keď sa v nekropole opäť rozhostilo ticho, kráľ zostal v kaplnke sám. Bol prvým, kto vykoná funkciu kňaza Ka jeho zosnulého priateľa tým, že položí na oltár lotos, irisy, čerstvý chlieb a pohár vína. Kňaz, platený palácom, bude sem v budúcnosti denne prinášať obety a starať sa o Ašovo posmrtné panstvo.

Mojžiš odišiel za svojím snom, Aša je na onom svete. Okruh priateľov z detstva sa stále zmenšuje. Ramzesa občas premkla ľútosť nad takou dlhou vládou, posiatou tieňmi. Rovnako ako Setchi, Tuja a Nefertari, aj Aša bol nenahraditeľný. Prechádzal životom s eleganciou mačkovitej šelmy, dôvernostiam však príliš naklonený nebol. On a Ramzes nepotrebovali veľa slov, aby pochopili navzájom svoje najtajnejšie zámery.

Nefertari a Aša vybudovali mier. Nebyť ich rozhodnosti a odvahy, Chatti by sa nikdy nevzdala svojho násilníctva. Ten, kto Ašu zabil, nepoznal nezničiteľné putá priateľstva. Dokonca i v blížiacej sa smrti pozbieral Aša posledné zvyšky energie, aby zvíťazil nad lžou.

Každý človek má nárok utopiť svoj žiaľ vo víne, pokúsiť sa vymazať svoju bolesť a dať prednosť šťastným spomienkam. Každý, okrem faraóna.

Merenptah pozoroval svojho otca, faraóna Ramzesa Veľkého, v jeho osamelosti a snažil sa zakryť rozpaky, ktoré sa ho zmocňovali. Bol si vedomý toho, že otec bude jeho správanie posudzovať ako Thovt, vážiaci ľudské skutky.

- Otče, rád by som ti povedal...
- To nemá význam. Aša bol mojím priateľom, nie твоjím. Sústrastné prejavy moju bolesť nezmiernia. Jediné na čom záleží, je nepominuteľnosť Ka, za hranicami fyzickej smrti. Je armáda pripravená na boj?
- Áno, Veličenstvo.
- Svet sa stále mení, Merenptah. Musíme byť neustále ostražití a pripravení brániť sa.
- Chceš povedať, že vojna je už vyhlásená?
- Vďaka Ašovi sme sa vyhli prichystanej pasci a porušeniu prvej mierovej zmluvy s Chatti. Napriek tomu, mier nie je zachránený. Chattušil, aby si zachoval svoju česť, bude nútený obsadiť Kanaán a podniknúť rozsiahly útok proti Delte.
- Merenptah bol prekvapený.
- A my, my to... dovolíme?
- Bude si myslieť, že je tu zmätok, a že nie sme schopní konať. Ak bude taký neopatrný, že pôjde pozdĺž ramien Nílu a svoje oddiely rozdelí, zaútočíme na neho. Na našom území Chetiti nedokážu manévrovať.
- Ramzes pozoroval Merenptahov zarazený výzor.
- Čo si myslíš ty o tom pláne? - bol zvedavý na synov názor.
- Je... odvážny.
- Chceš povedať nebezpečný?
- Ty si faraón, ja sa musím podriaďiť.
- Oceňujem úprimnosť, synu.
- Verím ti, Veličenstvo. Verím v teba ako všetci Egypťania.
- Buď pripravený, Merenptah!

Serramanna dôveroval svojmu pirátskemu inštinktu. Neveril, že Ašova smrť bola výsledkom súboja podľa pravidiel. Tento inštinkt ho zaviedol i na inú stopu: stopu šelmy, schopnej zabíjať len preto, aby oslabil Ramzesa a zbavila ho vzácnnej a nevyhnutnej opory.

To bolo dôvodom, prečo sa Sardínčan postavil pred vilu pani Tanit a čakal na Uri-Tešupa.

Chetit vyšiel z domu hneď po obede a vzdŕaľoval sa na koni bez toho, aby si všimol, že jeho odchod niekto sleduje.

Feničanka prijala Serramannu v nádhernej miestnosti s dvoma stĺpmi a štyrmi oknami, ktoré zabezpečovali príjemné vetranie. Všimol si, že Tanit je akási pochudnutá.

- Úradná návšteva, Serramanna?

- Zatiaľ iba priateľská, ostatné záležitosti od vašich odpovedí, pani Tanit.

- Takže výsluch!

- Nie, iba obyčajný rozhovor s priateľským človekom, ktorý zabľúdlil.

- Nerozumiem.

- Ale rozumiete. Práve prišlo k vážnym udalostiam: šéf egyptskej diplomacie bol zavraždený, keď sa vracal z Chatti.

- Zavraždený...

Tanit zbledla. Serramannu sa mohla poľahky zbaviť, stačilo zavolať o pomoc a štyria Líbyjčania, ukrytí v dome, by ho hneď skolili. To by však malo za následok vyšetrovanie a Tanit nepotrebovala, aby ju ťahali po súdoch. Nie, musí si poradiť sama.

- Potrebujem vedieť o každom kroku vášho manžela za posledné dva mesiace.

- Väčšinou bol doma, pretože si v našej láske vystačíme sami. Ak niekam na chvíľku odíde, tak nanajvýš do hostinca alebo sa prechádza po meste. Sme spolu veľmi šťastní!

- Kedy odišiel z Pi-Ramzesu a kedy sa vrátil?

- Od našej svadby odtiaľto neodišiel. Vychutnáva krásy mesta, a tak zabúda na minulosť. Je taký istý poddaný ako vy, či ja.

- Uri-Tešup je zločinec! - vyslovil Serramanna obvinenie. - Vyhráza sa, zastrašuje vás! Ak mi povie pravdu, ochránim vás a spravodlivosť vás ho zbaví.

Tanit znova prebehlo mysl'ou upozorniť Líbyjčanov... Nie, to by už Uri-Tešupa nikdy neuvidela. Vzdat' sa takého milenca bolo nad jej sily. Jeho prítomnosť na ňu pôsobila ako droga. Bola chorá, keď ju nemala. Vďaka Uri-Tešupovi sa plnými dúškami opájala rozkošou, nevyčerpatel'nou slasťou, ktorej bola ochotná obetovať úplne všetko.

- Na svojej výpovedi trvám a nezmením ju ani pred súdom.
- Uri-Tešup vás zničí, pani Tanit.

Usmiala sa pri spomienke na bujné milostné prekáračky, pár minút pred Serramannovým príchodom.

- Ak ste skončili s tým zoznamom neopodstatnených obvinení, vypadnite!

- Chcem vás zachrániť, Tanit.
- A pred čím? Mne žiadne nebezpečenstvo nehrozí.
- Ak si to rozmyslíte, ozvite sa.

Samopašne položila pestovanú ruku na jeho rameno.

- Ste krásny chlap... Bohužiaľ, nič mi nechýba. Som plne uspokojená.

Krásna Iset pomaly prechádzala vo svojom voze pi-ramzeskými ulicami. Bola to nádherná prehliadka. Veľká kráľovská manželka mala na elegantných šatách prehodený ružový plášť, na hlave korunu s dvoma vysokými perami, na krku sa jej leskol lazuritový skarab zavesený na širokom, zlatom náhrdelníku, krásu členkov a zápästia zvýrazňovali tyrkysové náramky. Vozataj vybral dve ušľachtilé paripy s pestrým postrojom, ktoré mali na hlavách chocholy zo pštosích pier, zafarbených na modro, červeno a žltu.

Správa o kráľovninej prechádzke sa rozniesla rýchlosťou blesku a všade sa tlačil zvedavý dav, obdivujúci jej krásu. Deti hádzali pred kone lotosové lístky, z radov ľudí sa ozývalo vyvolávanie na jej slávu. Uvidieť zblízka kráľovnú, znamenalo prísľub šťastia. Každý v tej chvíli zabudol na reči o vojne a súhlasil s Ramzesom:

nesmie krásnu Iset odvrhnúť, nech sú dôsledky jeho rozhodnutia akékoľvek.

Iset vychutnávala kontakt s ľuďom, predstavujúci zmes všetkých spoločenských a kultúrnych vrstiev. Všetci obyvatelia Pi-Ramzesu jej prejavovali svoju náklonnosť. Navštívila aj tie najchudobnejšie štvrte, kde sa jej taktiež dostalo vrúcneho privítania. Aký úžasný pocit to bol: byť milovaná!

Po návrate do paláca si krásna Iset ľahla v opojení do postele a s otvorenými očami rozjímal nad práve prežitými okamihmi šťastia. Nič nebolo vzrušujúcejšie, ako dôvera ľudu, naplneného nádejou na radostnú budúcnosť. Iset konečne vystúpila z ulity a objavila krajinu, v ktorej bola kráľovnou.

Počas večere, na ktorú boli pozvaní všetci predstavitelia provincií, oznámil Ramzes bezprostrednú blízkosť konfliktu. Každý si všimol, že krásna Iset bola celá rozžiarená. Nemohla sa vyrovnáť Nefertari, stala sa však hodnou svojej funkcie a budila rešpekt starých dvoranov. Na všetky strany rozdávala povzbudenie: Egypt sa nemusí obávať Chatti, vďaka Ramzesovi zvládne i túto ťažkú skúšku, tak ako všetky predchádzajúce. Predstavitelia provincií prijímali jej názory s rešpektom.

Keď Ramzes s Iset osameli na terase, dominujúcej mestu, nežne si ju pritúlil.

- Reprezentovala si svoje postavenie ako sa patrí, Iset.
- Si na mňa konečne hrdý?
- Vybral som si ťa ako veľkú kráľovskú manželku, a nezmýlil som sa.

- Rokovania s Chatti sú definitívne prerušené?
- Sme pripravení na boj.

Krásna Iset si oprela hlavu o Ramzesovo rameno.

- Nech sa stane čokoľvek, ty budeš víťazom.

20. kapitola

Cha neskrýval svoju úzkosť.

- Vojna... Prečo vojna?

- Aby sme zachránili Egypt a ty si mohol nájsť knihu poznania,
- odpovedal Ramzes.

- Naozaj nie je možné dohodnúť sa s Chatti?

- Jej oddiely sa blížia k provinciám, ktoré sú pod našou kontrolou. Je načas, aby sme rozvinuli svoje sily. Odchádzam s Merenptahom a zverujem ti správu kráľovstva.

- Otče! Ja nie som schopný postaviť sa na tvoje miesto! Ani na krátky čas.

- Mýliš sa, Cha. S Ameniho pomocou túto úlohu splníš.

- A... čo keď sa dopustím omylov?

- Maj na mysli šťastie ľudu a vyhneš sa im.

Ramzes vyskočil na voz, ktorý sám riadil. Postaví sa na čelo oddielov, ktoré rozmiestni na niekoľkých strategických miestach v Delte a pozdĺž severovýchodnej hranice. Za ním nasledoval Merenptah a generáli štyroch armádnych útvarov.

Faraón sa už chystal vydať povel na odchod, keď sa na kasárenský dvor vrútil veľkou rýchlosťou nejaký jazdec. Zoskočil z koňa a bežal za Ramzesom.

- Veličenstvo, musím vám niečo povedať!

Kráľ prekvapene pozeral na Serramannu. Prikázal mu zostať v paláci a zaistiť bezpečnosť. Uvedomoval si, ako sardínskeho obra sklamal, keď mu neumožnil splniť túžbu pobiť Chetitov. Koho iného však mal vybrať, aby bdel nad krásnou Iset a Chaom?

- Svoje rozhodnutie nezmením, Serramanna. Musíš zostať v Pi-Ramzese.

- Nejde o mňa, Veličenstvo. Podťte so mnou, prosím vás!

Sardínčan bol veľmi rozrušený.

- Čo sa deje?

- Pod'te, Veličenstvo! Pod'te...

Ramzes požiadal Merenptaha, aby upozornil generálov, že odchod je odložený.

Faraónov voz nasledoval Serramannove kone smerujúce k palácu.

Komorné, spolu s ostatnými slúžkami, postávali skrúšene po chodbách a plakali.

Serramanna zostal stáť na prahu izby krásnej Iset. V jeho pohľade sa zračilo prekvapenie a rozpaky.

Ramzes vstúpil.

Miestnosť, osvetlenú popoludňajším slnkom, naplňovala prenikavá vôňa ľalií. Krásna Iset v slávnostných bielych šatách a s tyrkysovým diadémom vo vlasoch ležala na svojej posteli, s očami doširoka otvorenými.

Na sykomorovom nočnom stolíku bola odložená tunika z antilopej kože, Setauov odev, ktorý ukradla v laboratóriu.

- Iset...

Krásna Iset, Ramzesova prvá láska, Merenptahova a Chaova matka, veľká kráľovská manželka, pre ktorú sa chystal ísť do boja... Krásna Iset už hľadela na onen svet.

- Kráľovná sa rozhodla zomrieť, aby zabránila vojne, - povedal Serramanna. - Otrávila sa látkami, ktorými bola napustená Setauova tunika. Nechcela byť prekážkou mieru.

- Ty si sa zbláznil, Serramanna!

Zasiahol Ameni.

- Kráľovná zanechala odkaz. Prečítal som ho a požiadal Serramannu, aby ťa upozornil.

V súlade s tradíciami Ramzes Isetine oči nezavrel. Musela čeliť záhrobiu otvoreným pohľadom a nezakrytou tvárou.

Krásna Iset bola pochovaná v Údolí kráľovien do hrobky, ktorá bola skromnejšia ako posledný príbytok Nefertari. Oživujúce obrady na múmii vykonal Ramzes osobne. Kult Ka kráľovnej bude zabezpečovať kolégium kňazov a kňažíek, poverených udržiavaním jej stále živej pamiatky.

Na sarkofág veľkej kráľovskej manželky položil faraón ratolesť zo sykomory, ktorú zasadil v Isetinej záhrade, keď mal sedemnásť rokov. Táto spomienka na mladosť naplní jej dušu novými silami.

Po skončení obradu požiadali o audienciu Ameni a Setau. Kráľ pôsobil dojmom, že nič nevníma. Stúpal zamyslene hore kopcom, Setau za ním a Ameni, napriek únave, takisto. Počas celého výstupu potichu hromžil, ale vyšiel až na vrchol.

Faraón pozoroval Údolie kráľovien s hrobkami krásnej Iset a Nefertari. Setau mlčal a kochal sa krásnym výhľadom. Ameni sa zadychčane posadil a utrel si rukou čelo. Nabral odvahu a prerušil kráľovo rozjímanie.

- Veličenstvo, je potrebné zaujať stanovisko.

- Nič nie je dôležitejšie, ako pozorovať krajinu milovanú bohmi, ktorí prehovorili a ich slová sa stali nebesami, horou, vodou a zemou. V Sutechovej červenej zemi sme vyhlúbili hrobky, ktorých komora zmŕtvychvstania sa ponára do oceánu prvopočiatkov, obklopujúceho svet. Svojimi obradmi uchováваме energiu prvého rána a naša vlasť sa každý deň obrodí. Všetko ostatné je bezvýznamné.

- Pre obrodenie je dôležité prežiť! Ak faraón zabudne na ľudí, bohovia sa navždy stiahnu do neznáma.

Setau očakával, že Ramzesova odpoveď na Ameniho kritiku bude prinajmenšom príkra. Kráľ však iba uprene hľadel na ostrú hranicu medzi zeleňou a púšťou, medzi každodennosťou a večnosťou.

- Čo si zase vymyslel, Ameni?

- Oznámil som cisárovi Chattušilovi smrť krásnej Iset. Počas obdobia smútku je nemysliteľné rozpútať vojnu.

- Krásna Iset sa už nedala zachrániť, - vyhlásil Setau. - Užila priveľké množstvo látok, ktorých zmes je smrteľná. Tú prekliatu tuniku som už spálil.

- Nebola to tvoja vina. Iset bola presvedčená, že koná v záujme Egypta, - upokojoval ho Ramzes.

Ameni vstal.

- Mala pravdu, Veličenstvo.

- Ako sa opovažuješ takto hovoriť, Ameni? - rozhneval sa kráľ.

- Tvoj hnev mi naháňa strach, napriek tomu ti však poviem svoj názor: Iset opustila tento svet, aby zachránila mier.

- Setau, čo si o tom myslíš ty?

Ramzesov rozhorčený pohľad urobil na Setaua rovnaký dojem ako na Ameniho.

- Ak odmietneš pochopiť Isetino posolstvo, zabiješ ju druhý raz. Zachovaj sa tak, aby jej obeť nebola zbytočná, - zneli Setauove úprimné slová.

- A čo by som mal podľa vás urobiť?

- Oženiť sa s chetitskou princeznou, - odpovedal vážnym hlasom Ameni.

- Teraz už tomu nestojí nič v ceste, - dodal Setau.

Ramzes zovrel päste.

- Vari je vaše srdce tvrdé ako žula? Sotva sme Iset uložili do sarkofágu a vy sa už opovažujete hovoriť o svadbe!

- Nie si vdovec, čo oplakáva svoju ženu, - zasadil mu poslednú ranu Setau. - Si faraón, preto musíš zachrániť svoj národ a zachovať mier. Egyptu sú ľahostajné tvoje city, rovnako ako tvoja radosť či smútok. Národ si želá, aby si ho viedol správnou cestou.

- Faraón a Chetitka ako veľká kráľovská manželka... Nie je to obľudné?

- Vôbec nie, - podotkol Ameni. - Je azda lepší spôsob, ako zabezpečiť konečné zblíženie oboch národov? Ak budeš so so-
bášom súhlasiť, príznak vojny bude na dlhé roky pochovaný. Vieš si
predstaviť ten sviatok, ktorý tvoj otec Setchi a matka Tuja oslávia
tam hore, medzi hviezdami? A to nehovorím o Ašovi, ktorý za mier
položil život.

- Stáva sa z teba nebezpečný rečník, Ameni.

- Som iba obyčajný pisár s krehkým zdravím, mám však tú česť
nosiť sandále pána Obidvoch krajín a netúžim, aby boli opäť
pokropené krvou.

- Pravidlo ti prikazuje vládnuť po boku veľkej kráľovskej
manželky, - pripomenul Setau. - S touto cudzinkou môžeš nakoniec
vyhrať najkrajšiu bitku.

- Už teraz ju nenávidím! - vyhlásil zanovito Ramzes.

- Tvoj život ti nepatrí, Ramzes. Egypt od teba túto obeť žiada.

- A vy, priatelia moji najmilší, ju žiadate odo mňa tiež?

Ameni a Setau súhlasne prikývli.

- Chcem byť sám a premýšľať, - uzavrel faraón tento neprí-
jemný rozhovor.

Ramzes strávil celú noc na vrchole kopca. Keď ho posilnili
ranné lúče slnka, zdržal sa chvíľu v Údolí kráľovien a potom sa
vrátil k svojej eskorte. Bez slova nasadol na svoj voz a vyrazil
veľkou rýchlosťou do Ramesea, svojho chrámu miliónov rokov. Po
vykonaní ranných obradov sa zastavil v Nefertarinej kaplnke a
nakoniec sa pobral do paláca. Doprial si očistný kúpeľ, napil sa
mlieka, zjedol figy a čerstvý chlieb.

So sviežim výzorom, akoby spal celú noc, vstúpil do pracovne,
kde zamračený Ameni kontroloval poštu.

- Zober si najkvalitnejší papyrus a napíš môjmu bratovi
Chattušilovi.

- A... obsah listu?
- Oznám mu moje rozhodnutie: dcéra cisára Chatti sa stane veľkou kráľovskou manželkou faraóna Egypta.

21. kapitola

Uri-Tešup obrátil do seba už tretí pohár vína z oáz. Toto ťažké aromatické víno používali pre jeho antiseptické vlastnosti balzamovači na konzervovanie vnútorností, ale aj lekári.

- Veľa pijete, - podotkol Raia.

- Musím využiť slasti Egypta... To víno je zázrak! Nesledoval ťa niekto?

- Môžete byť pokojný.

Sýrsky obchodník čakal až do polnoci, aby mohol nepozorovane vojsť do Tanitinej vily. Nič podozrivé si nevšimol.

- Prečo táto neočakávaná návšteva?

- Mám dôležité správy, veľmi dôležité.

- Bude konečne vojna? - opýtal sa s nádejou Uri-Tešup.

- Nie, pane, nie... Medzi Egyptom a Chatti nebude žiadna vojna.

Uri-Tešup od zlosti rozbil pohár o stenu a schytil Sýrčana za golier.

- Čo to táraš? Moja pasca bola bezchybná!

- Krásna Iset je mŕtva a Ramzes sa chce oženiť s dcérou cisára Chattušila.

Uri-Tešup uvoľnil zovretie a neveriaco pokýval hlavou.

- Chetitka kráľovnou Egypta... Nemysliteľné! Určite si zle počul, Raia!

- Nie, pane. Je to úradná informácia. Ašova smrť bola úplne zbytočná.

- Toho špióna sme sa museli zbaviť. Ani jeden z Ramzesových poradcov nemá Ašove kvality a inteligenciu, teraz budeme mať voľné ruky.

- Je koniec našim plánom, pane. Je mier... mier, ktorý sa nikomu nepodarí zničiť.

- Si hlupák! Žena, ktorá sa stane veľkou kráľovskou manželkou, je prefíkaná, ľstivá a neskrotiteľná, rovnako ako všetky Chetitky.

- Je to dcéra vášho nepriateľa Chattušila.

- Ale predovšetkým je to Chetitka, ktorá sa nikdy nepodriadi Egyptanovi, hoci je faraón! To bude naša šanca.

Raia si vzdychol. Víno z oáz stúplo bývalému vrchnému generálovi chetitskej armády do hlavy. Keď stratil všetku nádej, vytvoril si neskutočný svet.

- Pre vás by bolo najlepšie opustiť Egypt, - snažil sa Raia poradiť Uri-Tešupovi.

- Uvidíš, že chetitská princezná bude na našej strane. Budeme mať spojenca priamo v paláci, Raia.

- To sú len ilúzie, pane.

- Nie, to je znamenie osudu, znamenie, ktoré budem môcť využiť vo svoj prospech.

- Budete veľmi sklamaný.

Uri-Tešup vliat do seba štvrtý pohár palmového vína.

- Na jednu maličkosť sme však zabudli, Raia, ale ešte máme čas to napraviť. Líbyjčania nám v tom pomôžu.

Sýrsky obchodník si povšimol záves, ktorý sa nebadane pohol. Posunkom upozornil Uri-Tešupa na podozrivé miesto. Ten k nemu priskočil ticho ako šelma, prudko ho rozhrnul a mocnými rukami schmatol roztrasenú Tanit.

- Ty si nás počúvala?

- Nie, nie, prišla som po teba...

- Pred tebou nemáme nijaké tajnosti, miláčik, pretože nás nemôžeš zradiť.

- Máš môj sľub.

- Chod' si ľahnúť, potom prídem za tebou.

Chetit dal Raiovi strohé príkazy a ponáhlal sa za Tanit. Jej zamilované pohľady naznačovali, že táto noc bude opäť rušná.

Hlavná pi-ramzeská zbrojárska dielňa vyrábala naďalej v ne-
utíchajúcom tempe meče, kopije a štíty. Prípravy na vojnu budú
pokračovať až dovtedy, kým sa sobáš s chetitskou princeznou
neuskutoční.

V dielni boli uložené aj zbrane ukoristené Chetitom. Egyptskí
remeselníci ich pozorne študovali, aby pochopili tajomstvo ich
výroby. Jeden z robotníkov si so záujmom prezeral železný kord,
ktorý práve priniesli z paláca. Kvalita kovu, váha a šírka čepele,
premyslený tvar rukoväti... Všetko bolo pozoruhodné. Vyrobiť
niečo podobné, nebude ľahké. Na prvý, ani druhý pokus sa mu to
iste nepodarí.

Práve zamyslene potľáčkával kord v rukách, keď mu služba
oznámila, že ho niekto hľadá. Návštevníkom bol žoldnier s hrubými
rysami.

- Čo chceš? - opýtal sa ho namrzene mladík.

- Palác chce naspäť ten malý železný kord.

- Ukáž mi písomný príkaz!

Žoldnier siahol do koženého vaku a vybral drevenú tabuľku.

- Ale... to nie sú hieroglyfy! - zvolal prekvapene Egypt'an.

Líbyjčan ho usmrtil prudkou ranou do spánkov. Schmatol kord i
tabuľku a vybehol z dielne. Úloha, ktorou ho Raia poveril, bola
splnená.

Serramanna sa presvedčil, že zabitý robotník nebol kamarátom
žiadneho zloдея, ani ziskuchtivého žoldniera, akých je v egyptskej
armáde veľa.

- Je to surovec v Uri-Tešupových službách, - povedal
Sardínčan.

Ameni pokračoval v písaní.

- Máš nejaký dôkaz? - opýtal sa s očami stále upretými na pa-
pyrus.

- Nie, mám však správny inštinkt.

- Nezdá sa ti, že tvoje obvinenie je neopodstatnené? Uri-Tešup má všetko, čo potrebuje. Nemal dôvod na krádež.
- Dôvod sa vždy nájde, napríklad, aby uškodil Ramzesovi.
- Momentálne neprichádza žiadny konflikt s Chetitmi do úvahy. Dôležitejšie je, aby si sa dostal dopredu s vyšetrovaním Ašovej vraždy. Ramzes chce poznať totožnosť vraha.
- Krádež kordu súvisí s touto vraždou. Ak sa mi stane nejaká nehoda, sleduj Uri-Tešupa.
- Ako to myslíš?
- Aby som vypátral pravdu, musím sa votrieť medzi Líbyjčanov. Je to veľké riziko. Možno ma budú chcieť zlikvidovať.
- Si predsa veliteľom Ramzesovej osobnej stráže! Nikto sa neodváži vztiahnuť na teba ruku.
- Keď sa odvážili zabiť Ašu, pri mne váhať nebudú.
- Nemôžeš si zvoliť na odhalenie vraha menej nebezpečný spôsob?
- Obávam sa, že nie, Amení.

V srdci líbyjskej púšte, ďaleko od všetkých oáz, sa týčil Malfiho stan, strážený niekoľkými mužmi. Náčelník kmeňa sa krmil datľami a popíjal mlieko. Pivo ani víno by do úst nevzal, pretože kalili myseľ. Z tohto dôvodu považoval tieto nápoje za démonické.

Malfiho osobná garda bola zložená výlučne z obyvateľov jeho osady, ktorí by bez neho pomreli hladom. On im dal najesť, napiť, mali si čo obliecť, vyzbrojil ich mečmi, kopijami, lukmi, prakmi a zo žien si mohli vyberať do ľubovôle. Preto niet divu, že k Malfimu prechovávali všetku úctu a považovali ho za stelesnenie ducha púšte. Hovorili o ňom, že má rýchlosť pantera, prstami seká ako mečom a jeho oči sú všade.

- Pane, opäť akási ruvačka, - upozornil ho nosič vody.
- Malfi pomaly vstal a vyšiel zo stanu.

Na cvičisku bolo asi päťdesiat stúpencov, ktorí na pravé popoludnie trénovali so zbraňami, alebo zápasili. Malfi schválne vytváral čo najťažšie podmienky, ku ktorým mu dopomáhala horúčava púšte. Tieto zaťažkávajúce skúšky vydržali iba najodolnejší a najsilnejší jedinci. Náročný výcvik bol nevyhnutný vzhľadom na úlohu, ktorou bol poverený: zničiť Ramzesa.

Malfi mal pri plnení tejto úlohy ustavične na pamäti celé generácie líbyjských náčelníkov, pokorených faraónmi. Toto nepriateľstvo trvalo už stáročia a ešte bolo posilňované porážkami, ktoré uštedrovali Egypťania dezorganizovaným púštnym kmeňom.

Ofir, Malfiho starší brat, používal zbraň, ktorú považoval za najúčinnnejšiu: čiernu mágiu v službách prochetitskej špionážnej siete. Svoju prehru zaplatil životom a Malfi prisahal, že ho pomstí. Začal združovať líbyjské kmene a postupne sa stával ich vládcom.

Stretnutie s Uri-Tešupom zväčšilo jeho šancu na úspech. S takýmto silným spojencom víťazstvo už nebolo utópiou. Malfi zotrie stáročia hanby a svojvôle.

Akýsi svalnatý bojovník bol taký zaujatý tréningom, že sa pozabudol a skolil päťou dvoch protivníkov, hoci boli vyšší ako on. Kým k nemu Malfi prišiel, hrdo sa vystrel a nohou rozrazil lebku jednému z porazených spolubojovníkov.

Malfi vytiahol dýku, ukrytú pod tunikou, a zabodol ju svalnatému chlapovi do šije. Súboje okamžite ustali a všetky oči sa upreli na veliteľa.

- Pokračujte v tréningu a držte sa na uzde! - prikázal Líbyjčan. - Uvedomte si, že nepriateľ sa môže vynoriť všade.

22. kapitola

Pi-ramzeskej audienčnej sále dominovalo monumentálne schodisko, zdobené postavami porazených nepriateľov. Okolo vstupných dverí boli modrou farbou, na bielom podklade, namalované Ramzesove korunovačné mená v kartušiach, ktorých oválne tvary symbolizovali kozmický okruh, nad ktorým vládol pán Obidvoch krajín...

Hromadné audiencie nebývali časté. Výnimočné udalosti, týkajúce sa Egypta, prinútili Ramzesa, aby sa obrátil na zhromaždenie vysokého úradníctva.

Panovala všeobecná stiesnenosť. Pokiaľ sa dalo veriť povestiam, chetitský cisár sa stále hneval. Veď ho Ramzes svojím odmietnutím oženiť sa s jeho dcérou, urazil! Dodatočným súhlasom toto pokorenie nezmyl.

Audienčnú sálu pokrývala pestrofarebná dlažba z vypaľovanej hlíny. Ozdobné motívy znázorňovali jazierka, záhrady, kačice plávajúce po modrozelenom rybníku. Zhromaždení obradníci, pisári, ministri, predstavitelia provincií, obetníci, strážcovia pečatí a urodzené dámy obdivovali žiarivý svet farieb. Na stenách sály rozprestierali svoje krídelká namalované kolibríky, lastovičky, sýkorky, slávici. Ak návštevníci zdvihli zrak vyššie, boli očarení nádhernými kvetinovými vlysmi vlčích makov, lotosov, nevädzí.

Len čo Ramzes vystúpil po schodisku k pozlátenému trónu, ktorého posledný stupeň bol ozdobený levom, zvierajúcim v tlame nepriateľa z temnôt, pokúšajúceho sa rozbiť harmóniu Maat, rozhostilo sa ticho.

Ramzes mal dvojité korunu: biela koruna Horného Egypta bola zasadená do červenej Dolného Egypta. Niesol tak na hlave „Obidve zvrchované moci“ naplnené mágiou. Na jeho čele sa vynímal zlatý uraeus, znázorňujúci kobru chrliacu oheň, ktorý rozháňal zlé sily. V

pravej ruke držal žezlo „mágie“, podobajúce sa pastierskej palici. Rovnako, ako keď pastier zhromažďuje svoje stádo a vracia zblúdené ovce, musel i faraón zjednotiť rozptýlenú energiu.

Panovníkov pohľad spočinul na nežnej mal'be, kde bola vyobrazená tvár mladej ženy, rozjímajúcej pri záhone ruží. Pripomínala Nefertari, ktorej krása víťaziaca nad smrťou, presvecovala vládu Ramzesa Veľkého.

Faraón nemal čas na smutné spomienky. Štátna loď pokračovala vo svojej plavbe a on sa musel chopiť kormidelnej páky.

- Zvolal som vás, - prehovoril kráľ, - aby vašim prostredníctvom bola informovaná celá krajina o najdôležitejších skutočnostiach. Šíria sa rôzne falošné správy a ja chcem nastoliť pravdu, ktorej ozvenou budete vy.

Ameni stál s ostatnými pisármi v poslednom rade, akoby jeho postavenie bolo bezvýznamné, takto však bude lepšie vidieť reakcie prítomného publika. Naopak, Serramanna sa rozhodol zhromaždený ľud pozorovať spredu. Pri prvom prejave nepriateľstva zasiahne. Setau stál na mieste, ktoré mu podľa hierarchie prislúchalo, to znamená po ľavici miestokráľa Núbie a medzi najvýznamnejšími hodnosťarmi, z ktorých mnohí často vrhali pohľady na Lotos v ružových šatách s ramienkami, ponechávajúcich odhalené prsia.

Šéf delfskej provincie v Dolnom Egypte vystúpil z radu a poklonil sa panovníkovi.

- Môžem sa ujať slova, Veličenstvo?

- Počúvame ťa.

- Je pravda, že minister zahraničných vecí Aša bol v skutočnosti v Chattušaši väznený a že mierová zmluva s Chatti je zrušená?

- Môj priateľ Aša bol zavraždený pri spiatočnej ceste do Pi-Ramzesu. Odpočíva navždy v egyptskej zemi. Prebieha vyšetrovanie, vinníci budú zistení a potrestaní. Mier, ktorý sme do-

siahli najmä vďaka Ašovi, budeme aj naďalej upevňovať. Zmluva s Chetitmi o neútočení je stále v platnosti a ešte dlho bude.

- Veličenstvo... Môžeme sa dozvedieť, kto bude veľkou kráľovskou manželkou?

- Dcéra Chattušila, cisára Chatti.

V sále zašumelo. O slovo požiadal generál armádneho zboru.

- Veličenstvo, neponúkate včerajšiemu nepriateľovi príliš veľa?

- Pokiaľ žila krásna Iset, Chattušilov návrh som odmietol. Dnes je tento sobáš jedinou možnosťou, ako upevniť mier, ktorý si želá egyptský ľud.

- Budeme musieť na našom území tolerovať prítomnosť chetitskej armády?

- Nie, generál. Iba prítomnosť tej ženy.

- Odpustite mi moju smelosť, Veličenstvo, ale Chetitka na tróne Obidvoch krajín... nie je to v očiach tých, ktorí bojovali s anatolskými bojovníkmi, provokácia? Vďaka vášmu synovi Merenptahovi sú naše oddiely pripravené a dobre vyzbrojené. Prečo by sme sa mali obávať zrážky s Chetitmi? Nemali by sme ustupovať ich nehoráznym požiadavkám, ale stretnúť sa s nimi v boji.

Takáto bezočivosť mohla dôstojníka pripraviť o miesto.

- Tvojim úvahám nechýba istá logika, - odpovedal Ramzes, - si však priveľmi zaujatý. Ak Egypt rozpúta vojnu, rozbije mierovú zmluvu a zradí dané slovo. Myslíš, že faraón si môže dovoliť takéto správanie?

Generál cúvol a vmiešal sa medzi dvoranov, ktorých presvedčili monarchove argumenty.

O slovo požiadal vrchný dozorca kanálov.

- A čo keď si to cisár Chatti rozmyslí a odmietne poslať svoju dcéru do Egypta? Nepovažovali by ste takýto postoj za neprípustný, Veličenstvo?

Predstúpil mennoferský veľkňaz Cha, oblečený do kože pantera.

- Dovolí mi faraón, aby som odpovedal?

Ramzes prikývol.

- Podľa môjho názoru, - vyhlásil kráľov starší syn, - neponúka politika a diplomacia pre zaujatie takého životného rozhodnutia dostatočné záruky. Rešpekt k danému slovu a Pravidlu Maat stojí vždy na prvom mieste. Je však potrebné tiež uplatniť zásady štátnej mágie, ktoré nás učia naši predkovia. Ramzes Veľký prežil v tridsiatom roku vlády svoju prvú slávnosť obnovy. V budúcnosti bude potrebné nášmu panovníkovi dodávať častejšie a viac neviditeľných síl, ktoré potrebuje na vládnutie. Preto najnaliehavejšou úlohou v tomto tridsiatom treťom roku je pripraviť faraónovu druhú slávnosť obrodzenia. Potom sa horizont vyjasní a odpovede na naše otázky prídu samé od seba.

- Ide o dlhú a nákladnú prípravu, - protestoval minister hospodárstva. - Nebolo by vhodnejšie slávnosť odložiť?

- Vylúčené! - nesúhlasil veľkňaz. - Štúdiom textov a astrologických výpočtov dochádzame k rovnakým záverom: druhá slávnosť obrodzenia síl Ramzesa Veľkého sa musí uskutočniť do dvoch mesiacov. Nech sa naše úsilie spojí a privolá bohov i bohyne, a nech je našou jedinou myšlienkou ochrana faraóna.

Vrchný veliteľ pevnosti pozdĺž severovýchodnej hranice tiež považoval za vhodné sa ujať slova. Ako vojakovi z povolania a skúsenému mužovi, mu dôverovalo veľa hodnostárov.

- Rešpektujem veľkňazov názor, čo však urobíme v prípade chetitského útoku? Keď sa Chattušil dozvie, že Egypt sa pripravuje na slávnosť obrodzenia síl namiesto svadby s jeho dcérou, bude sa cítiť ešte väčšmi pokorený a vyrazí do útoku. Kto potom bude veliť nášmu vojsku, keď faraón bude slúžiť obrady?

- Samotné konanie týchto obradov nás ochráni, - vyhlásil Cha svojím príjemným, vážnym a melodickým hlasom. - Vždy to tak bolo.

- To je istota zasvätenca, privyknutého tajomstvám chrámov. Istota skúseného vojaka je iná. Chattušil váha zaútočiť, pretože sa obáva Ramzesa. Vie, že je schopný nadprirodzených skutkov. Ak však Ramzes nebude na čele vojsk, vrhne sa cisár Chatti do boja so všetkými silami.

- Najlepšou ochranou pre Egypt je magický poriadok, - usúdil Cha. - Narušitelia mieru, či už Chetiti alebo niekto iný, sú iba nástrojom temných síl. Tých žiadna ľudská armáda nezastaví. Nebol to vari Amon, ktorý urobil Ramzesovo rameno mocnejšie než tisícky agresorov pri Kadeši?

To bol silný argument. Ďalší dôstojníci už viac neprotestovali.

- Rád by som sa tohto obradu zúčastnil, - povedal Merenptah, - ale moje miesto je na hraniciach.

- Počas trvania obradu zaistíš bezpečnosť krajiny spolu s desiatimi kráľovskými synmi.

Ramzesovo rozhodnutie zhromaždenie upokojilo.

Do prvého radu si razil cestu rozhnevaný predstavený obradníkov. Mal vyholenú hlavu, podlhovastú jemnú tvár a asketickú postavu.

- Ak mi Veličenstvo dovoľí, chcem veľkňazovi položiť niekoľko otázok.

Kráľ prejavil súhlas. Cha očakával, že bude musieť podstúpiť túto skúšku, dúfal však, že sa neodohrá pred celým dvorom.

- Na ktorom mieste má v úmysle mennoferský veľkňaz uskutočniť druhú slávnosť obrodzenia?

- V pi-ramzeskom chráme, ktorý bol postavený na tento účel.

- Vlastní kráľ odkaz bohov?

- Áno.

- Kto bude obradu predsedáť?

- Setchiho nesmrteľná duša.

- Odkiaľ vzíde svetlo, ktoré faraóna obdarí božskou energiou?

- Toto svetlo vzniká samo v sebe a v každom okamihu sa obnovuje vo faraónovom srdci.

Predstavený obradníkov sa vzdal ďalších otázok. Pristihnúť Chaa, aby spravil chybu, sa mu nepodarí.

Hodnostár sa s vážnou tvárou obrátil na Ramzesa.

- Napriek veľkňazovým schopnostiam usudzujem, Veličenstvo, že oslava sviatku obnovy sa nemôže uskutočniť.

- Prečo? - začudoval sa Cha.

- Pretože tu hrá podstatnú úlohu veľká kráľovská manželka. Faraón je vdovec a ešte nepojal za manželku chetitskú princeznú. Cudzinka by však aj tak nikdy nemala prístup k mystériám obrodu.

Ramzes vstal.

- Myslíš, že faraón si túto prekážku neuvedomuje?

23. kapitola

Tešonk spracovával kožu už od detstva. Bol synom Líbyjčana, zadržaného pri krádeži ovocia egyptskou políciou, a odsúdeného na niekoľko rokov nútených prác. Keď sa otec vrátil do vlasti, aby podporoval ozbrojený boj proti faraónovi, Tešonk sa k nemu nepridal. Našiel si prácu v Pi-Ramzese a postupne sa stal vyhľadávaným odborníkom.

Keď oslávil päťdesiatku, zaplavili ho výčitky svedomia. Nezradil blahobytným životom svoju rodnú zem? Nezabudol akosi prirýchlo na úteky svojho ľudu a poníženie, ktoré sa mu dostalo od Egypta? Bol zručným remeselníkom, zamestnával tridsať ľudí a Líbyjčanom ochotne otváral dvere v ťažkostiach. Za niekoľko mesiacov sa stal pre svojich krajanov v exile mužom zoslaným z neba. Niektorí sa ihneď zaradili do egyptskej spoločnosti, iní si zachovali revanšistické zmýšľanie. Zároveň sa však rodilo ešte aj iné hnutie. Hnutie, ktoré Tešonkovi naháňalo strach, pretože v podstate nemal chuť byť svedkom rozpadu Obidvoch krajín. Ale čo keby Líbya nakoniec zvíťazila a na egyptský trón sa posadil Líbyjčan? Najskôr sa však treba zbaviť Ramzesa.

Aby prišiel na iné myšlienky, sústredil sa Tešonk radšej na svoju prácu. Overoval kvalitu kozích, ovčích, antilopích a iných koží. Po usušení, nasolení a vydymení ich robotníci pomocou hlinky, moču a trusu zvláčňovali. Ako predbežné činidlá používali olej a kamenec, až potom nasledovalo skutočné vyčinenie výťažkom zo strukov nílskej akácie. Ak to bolo potrebné, namáčali kožu znovu do oleja, tĺkli paličkami a vyťahovali, aby boli pružnejšie. Tešonkove kože boli najkvalitnejšie, pretože sa neuspokojil iba s hrubým vyčinením pomocou tuku. Vďaka tomu mal mnoho najrôznejších zákazníkov. V jeho dielni vyrábali vaky, sandále, puzdrá na kordy, meče a mnoho ďalších výrobkov z kože.

Tešonk odkrajoval knajpom remienky z antilopej kože, keď vtom do jeho dielne vstúpil bradatý obor.

Serramanna, veliteľ Ramzesovej osobnej stráže... Knajp sklúzol po koži a poranil majstrov prst. Rana začala krváčať. Tešonk prikázal pomocníkovi, aby očistil kožu, pokým si omyje poranený prst a potrie ho medom.

Sardínčan stál bez pohnutia a pozoroval scénu. Tešonk sa pred ním uklonil.

- Prepáčte, že som vás nechal čakať. Taká hlúpa nehoda...

- Človek by si myslel, že máš pevnejšiu ruku.

Tešonk sa triasol od strachu. Ako potomok líbyjských bojovníkov by mal svojho odporcu zraziť jediným pohľadom. Serramanna bol však žoldnier a navyše sardínsky obor.

- Potrebujete moje služby?

- Áno, chcel by som návlek z dobrej kože na spevnenie zápästia. V poslednom čase pri práci so sekerou pociťujem v ňom slabosť.

- Mám niekoľko druhov, určite si vyberiete.

- Som presvedčený, že tie najlepšie sú schované niekde vzadu...

- Nie, ja...

Ale áno, hovorím ti, že som o tom presvedčený!

- Ach, áno, teraz som si spomenul.

- Tak dobre, ideme.

Tešonkovi vystúpili na čelo kropaje potu. Čo Serramanna odhalil? Nemohol sa predsa nič dozvedieť! Tešonk by sa mal vzchopiť a neprejavovať zbytočné obavy. Serramanna sa neodváža použiť násilie, pretože by bol prísne potrestaný súdom.

Tešonk kráčal pred Sardínčanom do malej miestnosti, kde si schovával majstrovské kúsky, ktoré nemal v úmysle predať. Medzi nimi bol aj nádherný návlek z červenej kože.

- Chceš ma podplatiť, Tešonk?

- Samozrejme, že nie!

- Vec takejto ceny... je hodna kráľa, - usúdil Serramanna.

- Preukazujete mi priveľkú česť!
- Si vynikajúci remeselník. Tvoja kariéra je skvelá, máš veľa bohatých zákazníkov, sľubnú budúcnosť... Taká škoda!
Líbyjčan zbledol.
- Nerozumiem.
- Prečo si zišiel z cesty, keď sa život na teba tak usmieva?
- Zišiel z cesty... čo tým myslíte?
Serramanna ohmatal nádherný štít z hnedej kože, vhodný pre vrchného generála.
- Ľutujem, Tešonk, ale vystavuješ sa vážnym problémom.
- Ja... Ale prečo?
- Poznáš tento predmet? - Sardínčan ukázal majstrovi kožené puzdro na papyrussy. - Je z tvojej dielne?
- Áno, ale...
- Áno, alebo nie?
- Áno, pripúšťam.
- Komu bolo určené?
- Obradníkovi, ktorý má na starosti chrámové tajomstvá.
Sardínčan sa usmial.
- Som presvedčený, že si úprimný a čestný muž.
- Nemám čo skrývať, pane.
- Napriek tomu si sa dopustil chyby.
- Akej?
- To puzdro si použil na odovzdanie podvratnej správy.
Líbyjčan zalapal po vzduchu a hrdlo mu zovrela úzkosť.
-To... to...
- To je menšia manipulačná chyba, - dopovedal ironicky Serramanna. - Obradník bol veľmi prekvapený, keď vo svojom puzdre našiel výzvu egyptským Líbyjčanom, aby sa pripravovali na vzburu proti Ramzesovi.
- Nie, nie... To nie je možné!
- To puzdro je z tvojej dielne, Tešonk, a túto výzvu si napísal ty.

- Nie, pane, prisahám, že nie!
- Tvoja práca sa mi veľmi páči. Urobil si chybu, že si sa zamiešal do sprisahania, ktoré ti prerástlo cez hlavu. V tvojom veku a situácii je to neodpuštitel'ný omyl. Nemáš čo získať, ale všetko môžeš stratiť. Čo za šialenstvo ťa to pochytilo?
- Pane, ja prisahám...
- Zadrž! Za krivé prisahy by ťa tribunál na onom svete odsúdil. Zvolil si si zlú cestu, kamarát môj, ja však chcem veriť, že si bol iba zneužitý. Občas sa každému stane, že šliapne vedľa.
- To musí byť nedorozumenie, ja predsa...
- Nestrácaj čas klamstvom, Tešonk. Moji ľudia ťa už dlho sledujú a vedia, že si ochrancom vzbúrených Líbyjčanov.
- Vzbúrených nie, pane! Sú to iba ľudia v ťažkostiach, ktorým chcem ako krajan pomôcť. To je predsa prirodzené, nie?
- Nepredstieraj, že si iba neviniatko. Bez teba by sa neutvorila žiadna tajná sieť.
- Ja som iba počestný kupec.
- Mám proti tebe dôkaz, za ktorý ťa môžu poslať na doživotné nútené práce, alebo aj na smrť. Stačí, aby som ten text zanesol vezírovi a dostanem príkaz na tvoje zatknutie. Čakal by ťa exemplárny proces a trest, aký si zaslúžiš.
- Ale ja som nevinný!
- No tak, Tešonk, nehraj to na mňa! S takým dôkazom nebudú sudcovia váhať ani chvíľku. Nemáš šancu dostať sa z toho. Žiadnu... avšak... mohol by som zasiahnuť.
- V miestnosti sa rozhostilo ťaživé ticho.
- O aký zásah ide, pane?
- Serramanna si obzeral kožený štít.
- Každý človek má svoje nesplnené želanie. Ja nie som výnimkou. Mám síce dobrý plat, bývam v peknom služobnom dome a žien mám, koľko len chcem, ale... rád by som mal pokojnú starobu,

bez finančných starostí... Mohol by som, samozrejme, mlčať a na ten dôkaz zabudnúť, všetko má však svoju cenu.

- Akú cenu?

- Nezabúdaj, že musím umlčať aj strážcu tajomstva. Môžeme sa dohodnúť na nejakých percentách z tvojho zisku.

- Potom ma necháte na pokoji?

- Svoju prácu však nesmiem zanedbávať, priateľ môj.

- Potrebujete ešte niečo?

- Mená Líbyjčanov, ktorí zavraždili Ašu.

- Pane, o tom ja nič neviem!

- Možno máš pravdu, ale čoskoro sa ich dozvieš. Bud' mojím najlepším vyšetrovateľom, Tešonk, a neoľutuješ!

- Čo ak sa mi to nepodarí?

- Som presvedčený, že sa takej katastrofe vyhneš. Úradne si objednávam sto štítov a puzdier na meče pre mojich mužov. Keď prídeš do paláca, žiadaj návštevu u mňa.

Ráznym krokom vyšiel z dielne a zanechal tam zmäteného Tešonka. Ameni poradil Serramannovi, aby zahral úplatného chlapa, schopného pre peniaze zradiť i kráľa. Ak Tešonk zhltne túto návnadu, bude mať menší strach hovoriť a privedie Sardínčana na správnu stopu.

24. kapitola

Vo vtedajšom tridsiatom treťom roku Ramzesovej vlády bola vesetská zima, prinášajúca často ľadové víchrice, v podstate mierna. Modré nebo bez mrakov, pokojný Níl s brehmi zelenajúcimi sa hojnou úrodou, dobre živené osly, kravy idúce na pastviny, dievčatá hrajúce sa s bábikami a chlapci pobiehajúci za handrovou loptou... Egypt žil svojím odvekým rytmom, ako by nikdy nemalo dôjsť k žiadnej zmene.

Ramzes vychutnával nemenný okamih vrytý v každodennosti. Aké správne rozhodnutie urobili jeho predkovia, keď zvolili ľavý breh, aby tu vybudovali chrámy miliónov rokov a večné obydlia, kde boli svetelné telá kráľov a kráľovien každé ráno obrodzované vychádzajúcim slnkom! Na tomto mieste bola zrušená hranica medzi pozemským a večným svetom. Ľudská bytosť tu bola pohltená tajomnom.

Potom, ako Ramzes vykonal ranný obrad v chráme Setchiho Ka v Kurne, odobral sa do kaplnky, kde sa mu duša jeho otca prihovárala prostredníctvom každého hieroglyfu, vyrytého na stenách. Uprostred mlčania vnímal hlas faraóna, ktorý sa stal hviezdou. Keď potom vyšiel na veľké nádvorie, zaliate slnečným jasom, uvidel procesiu speváčok a hudobníčok, vychádzajúcu zo stĺpovej sály. Ako sa len Meritamon medzi nimi vynímala! Oddelila sa od skupinky a zamierila k otcovi.

Jej podoba s Nefertari bola zo dňa na deň vernejšia. Jej krásu, žiarivú ako jarné slnko, akoby živila múdrosť chrámu. Ramzes vzal dcéru za ruku a pomaly spolu kráčali alejou sfíng, ktorá bola lemovaná akáciami a tamariškami.

- Si informovaná o udalostiach okolitého sveta?
- Nie otče. Ty zabezpečuješ vládu bohyne Maat, bojuješ proti neporiadku a temnotám. Nie je to najdôležitejšie? Povesti, ktoré

kolujú v okolitom svete nepreniknú stenami tejto svätyne, a tak to má byť.

- Tvoja matka po takom živote túžila, osud jej však predurčil niečo iné.

- Nebol si vari ty pánom toho osudu?

- Faraón má za úlohu konať v tomto svete, i keď jeho duša zo-
trváva v tajomstve chrámu. Teraz som povinný zachovať mier,
Meritamon, preto sa musím oženiť s dcérou cisára Chatti.

- Stane sa veľkou kráľovskou manželkou?

- Z tohto dôvodu oslávim svoj druhý sviatok obnovy ešte pred
sobášom. Som nútený prijať rozhodnutie, ktoré by bez tvojho
súhlasu nebolo uskutočniteľné.

- Dobre vieš, že si neželám zúčastňovať sa na riadení krá-
ľovstva.

- Obrad by sa nemohol konať bez aktívnej účasti veľkej krá-
ľovskej manželky Egypta. Žiadam od teba priveľa, keď chcem, aby
si splnila túto symbolickú úlohu?

- To znamená... opustiť Veset, odísť do Pi-Ramzesu, a čo
potom?

- Hoci budeš kráľovnou Egypta, vrátiš sa sem a budeš žiť podľa
vlastných predstáv.

- Nebudeš ma čoraz častejšie nútiť do svetských úloh?

- Budem sa na teba obracať výhradne v súvislosti so svojimi
slávnosťami obrodzenia, ktoré sa podľa Chaa musia konať každé tri
alebo štyri roky, dokiaľ sa čas môjho života nevyčerpá. Roz-
hodnutie nechávam na teba, Meritamon.

- Prečo si si vybral mňa?

- Pretože roky rozjímania ti dali duchovnú a magickú schopnosť
splniť túto vyčerpávajúcu úlohu.

Meritamon sa zastavila a obrátila sa k chrámu v Kurne.

- Žiadaš odo mňa priveľa, otče, ty si však faraón.

Setau bol mrzutý. Ďaleko od svojej drahej Núbie, hadieho raja, sa cítil ako vo vyhnanstve. Práce tu však bolo dosť. S pomocou svojej manželky Lotos, ktorá každú noc v okolí mesta prenasledovala pekné exempláre plazov, dodával laboratóriu hadí jed, na báze ktorého tu vyrábali lieky. Na radu Ameniho využil pobyt v Pi-Ramzese tiež na zdokonalenie svojich znalostí správcu. S vekom Setau konečne pripustil, že na presvedčenie vysokých úradníkov, aby mu poskytli úvery a materiál pre jeho núbijskú provinciu, nestačí iba nadšenie. Nestal sa síce dvoranom, naučil sa však, ako má svoje žiadosti predkladať, preto boli jeho výsledky čoraz uspokojivejšie.

Keď vyšiel z pracovne prednostu obchodného námorníctva, kde dostal súhlas na stavbu troch nákladných plavidiel určených špeciálne pre Núbiu, stretol Chaa, ktorého tvár nevyzerala tak pokojne ako inokedy.

- Starosti? - opýtal sa ho Setau.

- Organizácia slávnosti si vyžaduje veľa pozornosti... A práve som bol veľmi nemilo prekvapený. Kontrolór posvätných skladov v Delte, na ktorého som sa spoliehal, že mi dodá vo väčšom množstve sandále, ľanové látky a alabastrové poháre, je na cestách. To moju úlohu značne komplikuje.

- Takže nič nedostaneš?

- Neviem, hovoril som iba s jeho manželkou.

- Som iba úradnícky elév, takýto postoj sa mi však vôbec nepáči. Poďme za Amenim.

Ameni si pochutnával na pečenom husacom stehienku, ktoré si namáčal do omáčky z červeného vína, a pritom behal očami po hlásení kontrolóra posvätných skladov v Delte.

- Niečo tu nie je v poriadku, - krútil hlavou. - Ten úradník by nemal mať nijaké problémy vydať pre slávnosť obrodzenia všetko potrebné. Nepáči sa mi to... Vôbec sa mi to nepáči!

- Nemohlo prísť k nejakému omylu? - uvažoval Cha.
- To je možné, nie však v mojich prípisocho.
- Slávnosť môže byť čiastočne ohrozená. Aby sme uvítali bohov a bohyne, potrebujeme najkrajšie a najkvalitnejšie veci, - vyhlásil veľkňaz.

- Dám urobiť dôkladné technické šetrenie, - oznámil Ameni.
- Takýto ohromný nápad môže dostať jedine pisár! - zvolal Setau. - Bude to dlho trvať a Cha nemá času nazvyš. Treba konať pružne a nie vec ešte komplikovať. Menuj ma zvláštnym kontrolórom a ja sa Čoskoro dopravujem k pravde.

Ameni sa zachmúril.

- Sme na hranici zákona... A čo keď to bude nebezpečné?
- Mám spoľahlivých a výkonných pomocníkov. Nestrácajme čas planým rečnením a daj mi ten písomný príkaz! - rozhodol Setau.

Pani Šerit riadila prevádzku skladu s autoritou hodnou generála. Táto drobná, tmavovlasá a pekná žena pridelovala prácu zamestnancom, overovala zoznamy a občasným nespokojencom neváhala pred nosom pohroziť palicou. Výnimočná žena, aké mal Setau rád.

So strapatými vlasmi, niekoľkodňovým strniskom a novou antilopou tunikou, ktorá vyzerala ešte horšie ako tá stará, bol lovec hadov dosť nápadný.

- Čo tu obsmrdaš? - spýtala sa ho Šerit so znechuteným pohľadom.

- Chcel by som s vami hovoriť.
- Tu sa nereční, tu sa pracuje.
- Rád by som sa porozprával práve o vašej práci.

Pani Šerit sa zaškl'abila.

- Zrejme sa ti nepáčia moje príkazy...
- Zaujíma ma vaša kvalifikácia.

Malá brunetka bola prekvapená. Nejaký tulák by sa takto nevyjadroval.

- A s kým mám tu česť? - opýtala sa ironicky.

- Som zvláštny kontrolór menovaný ústrednou správou.
- Prepáčte... ale ten váš „moderný“ vzhl'ad ma pomýlil! - priznala už len s nádychom irónie.
- Moji nadriadení mi to vyčítajú, ale vzhl'adom na dobré výsledky to trpia.
- Niežeby som vám neverila, ale môžete mi ukázať vaše poverenie?
- Nech sa páči! - Setau jej podal opečiatkovaný papyrus.
- Šerit prečítala odhora až dole niekoľkokrát text, oprávňujúci kontrolóra na inšpekciu skladov, ako uzná za vhodné.
- Tento dokument by som mal ukázať vášmu manželovi.
- Je odcestovaný.
- Nemal by byť na svojom mieste?
- Stará sa o veľmi starú a chorú matku.
- Takže ho zastupujete vy!
- Áno, od manžela som sa všeličomu priučila, nie som žiadna začiatočníčka.
- Vyskytol sa vážny problém, pani Šerit. Zdá sa, že nie ste schopní do paláca dodať výrobky, ktoré požadujeme v súvislosti so slávnosťou obnovy.
- Bohužial', je to pravda. Totiž... tá žiadosť bola neočakávaná.
- Ako mi to vysvetlíte?
- Nie som podrobne informovaná, ale viem, že značné množstvo tovaru bolo presunuté na iné miesto.
- Viete kam?
- Neviem.
- Kto to prikázal?
- To takisto neviem. Len čo sa vráti manžel, všetko sa dá do poriadku, tým som si istá.
- Zajtra ráno skontrolujem všetky inventáre a zásoby vo vašich skladoch.
- Zajtra som mala naplánované upratovanie a...

- Ponáhľam sa, pani Šerit. Moji nadriadení vyžadujú okamžitú správu. Dáte mi teda k dispozícii archívy.
- Ale tých je veľmi veľa!
- Poradím si s tým, nemajte obavy. Zajtra sa uvidíme, pani Šerit.

25. kapitola

Pani Šerit veľa času nezostávalo. Jej manžel už opäť konal ako hlupák, keď sa poponáhlal s odpoveďou na úradné dotazníky. Na zachytenie pošty bolo neskoro... Šerit zúrila, manžela okamžite poslala do dediny južne od Vesetu. Dúfala, že sa incident počas jeho neprítomnosti ututlá a palác sa obráti na iné sklady.

Nanešťastie bola reakcia úradníkov práve opačná. Kontrolór, napriek čudnému vzhľadu, pôsobil dojmom rozhodnosti a neoblomnosti. Šerit pomýšľala, že mu dá nejaký úplatok, ale potom si to rozmyslela. Nemôže riskovať. Neostávalo nič iné, ako uskutočniť plán, ktorý bol pripravený pre podobné naliehavé situácie. Toto bol jediný spôsob, ako uniknúť spravodlivosti. Bude to bolestná obeť, ktorá ju zbaví tučného zisku z trpezlivo spreneverovaného tovaru.

Keď zatvárala sklady, zdržala štyroch zamestnancov.

- V noci vniknete do budovy, vľavo od centrálného skladu! - prikázala im Šerit.

- Tá budova je predsa stále zatvorená, - namietol jeden z nich.

- Ja vám otvorím. Čo najrýchlejšie a bez hluku prenesiete všetok tovar do centrálného skladu.

- Ale to bude už po pracovnom čase, - namietal ďalší.

- Preto vám dobre zaplatím. Za pár hodín dostanete týždennú mzdu, a keď budem spokojná, pridám vám prémie.

Na tvárach všetkých štyroch mužov sa objavil široký úsmev.

- A potom na túto nočnú prácu zabudnete! Platí? - povedala Šerit prísny tónom, ktorý naznačoval hrozbu.

- Jasné, platí! - súhlasili zborovo.

Štvrť, kde sa nachádzali sklady, bola pustá. V pravidelných intervaloch tadiaľ prechádzali policajné hliadky, sprevádzané chrtmi.

Štyria muži sa ukryli na stavenisku, kde sa ukladali drevené vleky, používané na dopravu ťažkých materiálov. Zjedli čerstvý chlieb, zapili ho pivom a o chvíľu zaspali.

O polnoci sa ozval zvučný hlas pani Šerit.

- Ideme!

Odstrčila drevené závary a uvoľnila pečať zo zaschnutého blata, ktorá zabráňovala vstupu do budovy, kde manžel oficiálne ukladal medené ingoty, určené pre chrámové dielne. Zamestnanci preniesli, bez zbytočných otázok, sto džbánov prvotriedneho vína, štyristopäťdesiat pruhov jemnej ľanovej látky, šesťsto párov kožených sandálov, tristo pradien vlny a sto alabastrových pohárov.

Keď zamestnanci ukladali posledné poháre, vynoril sa z tmy Setau, ktorý všetko pozoroval z kúta skladu.

- Pekné divadlo, pani Šerit! - pochválil ju. - Takže chcete nahraď, čo ste nakradli, aby ste zmazali moje vyšetrovanie. Skutočne pekné divadielko ste mi tu zahrali, ale priveľmi neskoro.

Drobná žena si zachovala chladnokrvnosť.

- Čo žiadate za svoje mlčanie?

- Mená vašich partnerov. Komu predávate kradnuté veci?

- To nie je dôležité.

- Hovorte, pani Šerit!

- Nebudeme vyjednávať?

- Nemám to vo zvyku.

- Tým horšie pre vás... Určite ste neprišli sám.

- Upokojte sa, mám spojenca.

Na prahu skladu sa objavila Lotos. Pekná štíhla Núbijčanka s nahým poprsím mala na sebe iba krátke bedrové rúško z papyrusu a v ruke držala víbový uzatvorený kôš.

- To je teda veľký spojenec! - posmešne poznamenala Šerit.

- Nech tí vaši prisluhovači zmiznú, - povedal Setau pokojne.

- Chopte sa tých dotieravcov! - prikázala Šerit ostrým hlasom svojim zamestnancom.

Lotos položila kôš na zem a otvorila ho. S hrozivým sykotom z neho vyliezli tri rozdráždené zmije.

Všetci štyria zamestnanci zobrali nohy na plecيا a bezhlavo sa rozutekali.

Zmije obkľúčili Šerit, ktorá bola na pokraji mdlôb.

- Nemyslíte si, že by bolo lepšie prehovoriť? - opýtal sa dobrosrdečne Setau. - Jed týchto hadov je veľmi silný. Možno nezomriete, ale škody, ktoré na vašom organizme napácha, budú nenapraviteľné.

- Poviem všetko, čo viem, - sľubovala.

- Koho nápad to bol, defraudovať majetok určený chrámom?

- To... môj manžel.

- Iba on?

- Spolu... so mnou.

- Ako dlho to už trvá?

- Asi dva roky. Keby nebolo tej slávnosti, nič by od nás nechceli a všetko by fungovalo ďalej.

- Museli ste podplatiť pisára.

- To nie! Manžel sfalšoval inventárne zoznamy a tovar sme predávali vo väčších množstvách, podľa toho, aká príležitosť sa naskytla.

- A kupec?

- Jeden lodný kapitán.

- Jeho meno?

- Neviem.

- Ako vyzerá?

- Vysoký, fúzatý, jazva na ľavej ruke, hnedé oči.

- On vám platí?

- Áno. Drahokamami a troškou zlata.

- Kedy má byť ďalšia dodávka?

- Pozajtra.

- Dobre, budeme mať to potešenie sa stretnúť, - uzavrel výsluch Setau.

Nákladná loď zakotvila na konci plavebného dňa bez väčších ťažkostí. Prepravovala veľké džbány z pálenej hliny, ktoré vďaka výrobnému tajomstvu stredoegyptských hrnčiarov udržovali vodu po celý rok čerstvú a pitnú. Tentoraz však džbány na lodi neboli plné vody, ale ukrývali predmety kúpené od pani Šerit.

Kapitán pracoval celý život v obchodnom námorníctve a jeho kolegovia ho považovali za vynikajúceho odborníka. Vážnejšie nehody nemal, zásielky dopravoval takmer vždy načas a u posádok mal bezvýhradnú autoritu... Jeho výdavky na milenky však rástli omnoho rýchlejšie, ako jeho plat. Preto po krátkom zdráhaní nakoniec súhlasil s obchodom, ktorý mu bol ponúknutý: preprava kradnutého tovaru. Bohaté odmeny mu umožňovali život na vysokej úrovni, bez ktorého sa už nevedel zaobísť.

Pani Šerit bola rovnako svedomitá ako on. Náklad bude ako obvykle pripravený. Naložiť ho na loď zaberie málo času. Všetdná činnosť, ktorá nebude nijak podozrivá. Drevené debny a koše budú označené výrazným nápisom „potraviny“.

Pred časom by musel kapitán zvládnuť nepríjemné ťahanice. Jednak s pani Šerit, ktorá sa stávala čoraz nenásytnejšou, a jednak so spoločníkom, ktorý chcel platiť čoraz menej. Vyjednávania mohli byť nekonečné, ale obidve strany boli nútené sa nakoniec dohodnúť.

Kapitán mieril k služobnému domu pani Šerit. Ako bolo dohodnuté, dávala mu nenápadné znamenie rukou z terasy. Všetko bolo v poriadku.

Námorník prešiel záhradkou a vstúpil do prijímacej miestnosti, v ktorej pozdĺž steny stáli lavice.

Pani Šerit zostúpila po schodišti v päťách s krásnou Núbijčankou.

- Ale... kto je tá žena?

- Neobracajte sa, kapitán, - ozval sa Setau varovným hlasom. -
Za vami je kobra.

- Je to pravda, - potvrdila Šerit.

- Kto ste? - spýtal sa námorník

- Faraónov poverenec. Mám za úlohu skoncovať s vašimi
spreneverami. Chcem sa dozvedieť meno vášho šéfa.

Kapitán mal pocit, že sa stal obeťou zlého sna. Zrútil sa na neho
celý svet.

- Meno vášho šéfa, - opakoval Setau.

Kapitán vedel, že trest bude vysoký. Nebude ho však znášať
sám.

- Videl som ho iba raz.

- A mal nejaké meno?

- Áno... Volal sa Amení.

Ohromený Setau pristúpil tesne k námorníkovi.

- Opíš ho!

Kapitán až teraz uvidel muža, ktorý ho chcel zatknúť. V pre-
svedčení, že si Setau hada vymyslel, aby mu nahnal strach, ná-
morník vyrazil na útek. Plaz sa vymrštil a uštipol ho do krku. S
očami naplnenými hrôzou sa v kĺčoch zrútil na zem.

Pani Šerit si bola teraz istá, že cesta je voľná, a rozbehla sa
smerom do záhrady.

- Nie! - vykrikla prekvapená Lotos.

Druhá kobra, samica, uštipla peknú tmavovlásku do bedier, keď
prekračovala prah domu. So zovretým srdcom sa bez dychu plazila
po zemi a zarývala od bolesti prsty do hlíny, až nakoniec
znehbynela. Samica sa pomaly priplazila k svojmu druhovi.

- Nedali sa nijako zachrániť, - povzdychla si Lotos.
- Okradli svoju vlasť, - pripomenul Setau, - súd na onom svete
nebude zhovievavý.

Skrúšene sa posadil.

- Amení... Amení a úplatkár!

26. kapitola

Posledný list cisára Chattušila bol majstrovským dielom diplomacie. Ramzes ho pozorne prečítal aspoň desaťkrát a nedokázal si vytvoriť vlastnú mienku. Želá si cisár mier, alebo vojnu? Má ešte záujem vydať svoju dcéru za egyptského panovníka, alebo sa hrá na urazeného?

- Čo si o tom myslíš, Ameni?

Kráľov osobný sekretár sa zdal pochudnutý. Po kompletnom vyšetrení mu doktorka Neferet oznámila, že netrpí nijakou závažnou chorobou, ale nemal by sa tak zaťažovať prácou.

- Chýba nám Aša. On by to literárne dielo rozlúštil.

- A tvoj názor?

- I keď som skôr pesimista, mám dojem, že ti Chattušil otvára vrátka. Slávnosť obrodzenia sa začína zajtra. Mágia ti prinesie odpoveď.

- Som rád, že sa stretnem so spoločenstvom bohov a bohýň.

- Cha vykonal skvelú prácu, - usúdil Ameni. - Nechýba nič. Čo sa týka Setaua, práve zlikvidoval organizovanú lúpež. Ukradnutý tovar sa už našiel a je prevezený do Pi-Ramzesu.

- A čo sa stalo s vinníkmi?

- Zahynuli pri nehode. Ich prípad bude predložený vezírovi.

- Chcem byť do úsvitu sám.

- Nech ťa osvieti Ka, Veličenstvo. Kiež by si do Egypta vniesol slnko.

Noc na sklonku leta bola veľmi teplá. Ramzes sa rozhodol, rovnako ako väčšina Egyptanov, spať pod holým nebom. Ležal na palácovej terase na obyčajnej rohoži a pozoroval oblohu, na ktorej žiarili duše faraónov, ktorí sa premenili na svetlo. Vesmírna os prechádzala Polárkou, okolo ktorej sa za hranicami času a priestoru

rozprestieralo zoskupenie nesmrteľných hviezd. Už od čias pyramíd sa na oblohe zaznamenávali myšlienky mudrcov.

Päťdesiatpäťročný Ramzes, po tridsiatich troch rokoch vlády, zastavil beh času a podroboval svoje činy skúmaniu. Až doteraz šiel stále vpred, prekonával prekážky, posúval hranice nemožného. Hoci jeho energia vôbec neochabovala, nepozeral na svet očami barana, ktorý najprv útočí rohmi a až potom sa stará o to, kto je za ním. Vládnutie Egyptu nepozostáva len z presadzovania práv jediného človeka, ale v tom, aby krajinu obdaril dychom bohyne Maat, ktorej bol faraón prvým služobníkom. Keď bol kráľ Ramzes mladý, dúfal, že sa mu podarí zmeniť povahu ľudí, viesť celú spoločnosť vo svojich stopách, zbaviť ju navždy malichernosti a nízkości, rozšíriť ľudské srdcia. Keď sa stal skúsenejším, tento sen sa rozplynul. Ľudia sa budú vždy podobat' sami sebe, budú priťahovaní klamstvom a zlom. Nijaká filozofia, nijaké náboženstvo a nijaká politika ich prirodzenosť nezmení. Nad chaosom zvíťazí iba uplatňovanie spravodlivosti a nepretržitá služba Pravidlu bohyne Maat.

Ramzes sa usiloval o to, aby vždy rešpektoval, čo ho naučil otec Setchi. Túžba stať sa veľkým faraónom už nebola dôležitá. Potom, čo poznal všetky radosti a dosiahol vrchol moci, mal teraz len jedinu ambíciu: slúžiť.

Setau už bol opitý, ale víno z oáz pil ďalej. Stuhnutými nohami prechádzal po miestnosti sem a tam.

- Nezaspávaj, Lotos! Teraz nie je vhodná chvíľa na odpočinok... Musíme premýšľať a rozhodnúť sa.

- Tú vetu už opakuješ celé hodiny!

- Urobíš lepšie, keď budeš počúvať, nehovorím do vetra... Ty aj ja to vieme. Vieme, že Ameni sa dal kúpiť a je skorumpovaný. Ja toho pisárika nenávidím, preklínam ho a chcel by som ho vidieť

variť sa v kotle požieračov duší... Ale je to môj i Ramzesov priateľ. Ak nič nepovieme, nebude za krádež súdený.

- Nesúvisí náhodou táto krádež so sprisahaním proti Ramzesovi?

- Musíme premýšľať a rozhodnúť sa... Navštívim kráľa... Nie, to nie je možné. Pripravuje sa na slávnosť obrodzenia. Nemôžem to celé pokaziť. Ale ak pôjdem za vezírom... on dá Ameniho zavrieť! A ty, čo nič nehovoriš!

- Pospí si, potom sa ti bude lepšie premýšľať.

- Nestačí len premýšľať, treba konať! Preto nesmiem spať. Ameni... Ameni... čo si to vykonal?

- Konečne tá správna otázka, - poznamenala Lotos.

- Ako to myslíš?

- Kým si začneš lámať nad tým hlavu, opýtaj sa najprv Ameniho, čo v skutočnosti urobil.

- To je predsa jasné, veď ho kapitán prezradil. Existuje pokútne kšeftovanie a celé to organizuje Ameni. Môj kamarát Ameni.

Serramanna spal sám. Po vyčerpávajúcom dni, keď preveroval všetky prvky bezpečnostného systému a rozmiestnenia poriadkových síl okolo chrámu obrodzenia, zvalil sa na posteľ a ani mu nenapadlo, aby sa pomaznal s telom svojej poslednej milenky, mladej Sýrčanky, pružnej ako prútik.

Prebudil ho krik.

Len s ťažkosťami sa preberal z hlbokého spánku, ponatáhoval sa a vybehol na chodbu, kde uvidel svojho správcu v zajatí viditeľne opitého Setaua.

- Musí sa to prešetriť, a to hneď!

Sardínčan odstrčil správcu, chytil Setaua za golier, šmaril ho do izby a vylial mu na hlavu džbán studenej vody.

-Čo to je...?

- Voda. Vari si nemyslel, že ti ešte nalejem vína?

Setau ťažko klesol na posteľ.

- Potrebujem ťa.

- Kto je ďalšou obeťou твоjich prekliatych hadov?

- Musí sa to vyšetriť.

- A čo?

Setau zaváhal, potom to však povedal:

- Ameniho bohatstvo.

- Čože?

- Amení ukrýva bohatstvo.

- Čo si to preboha pil, Setau? Ved' to muselo byť horšie ako hadí jed.

- Amení má utajený majetok... A môže to byť ešte vážnejšie!

Dajme tomu, že je ohrozený Ramzes.

- Vysvetli to.

Setau povedal Serramannovi, síce neusporiadane, nič však nevynechal, ako on a Lotos zatočili s podvodnými obchodmi pani Šerit.

- Akú cenu ma výpoveď takého banditu, ako je ten kapitán? To meno mohol vysloviť iba náhodou!

- Pôsobil úprimným dojmom, - ohradil sa Setau. Serramanna bol zničený.

- Amení... Posledný, koho by som podozrieval, že zradí kráľa a vlast'.

- To znamená, že mňa by si podozrieval?

- Neotravuj ma tou svojou nedotklivosťou! Teraz sa bavíme o Amenim.

- Musí sa to vyšetriť, Serramanna.

- Vyšetriť, vyšetriť! To sa ľahko povie. Počas oslavy obrodzenia sa musím starať o Ramzesovu bezpečnosť. A Amení všetko blokuje! Ak sa dopustil niečoho nečestného, nesmieme mu dovoliť odstrániť dôkazy. Nemôžeme ho obviniť len tak!

SETAU si skryl tvár do dlaní.

- Lotos a ja sme svedkovia. Kapitán obvinil Ameniho. Sardínčana sa zmocňovala nevoľnosť. Skutočnosť, že človek ako Ameni, najvernejší z verných, myslel iba na to, ako sa obohatiť, mu zdvíhala žalúdok. A najhoršie bolo Ameniho možné spojenie so sprisahaním. Slúžil azda tento utajený majetok na vyzbrojenie Ramzesových odporcov?

- Som opitý, - pripustil Setau, - ale povedal som ti všetko. Teraz to vieme traja.

- Väčšmi by sa mi páčili iné dôvernosti.

- Ako si s tým chceš poradiť?

- Ameni má služobný byt v paláci, ale spí takmer vždy vo svojej pracovni. Budeme ho musieť niekam odlákať a potom urobiť tajnú prehliadku... Ak schováva zlato alebo drahokamy, nájdeme ich. Keď pôjde von, bude nepretržite sledovaný, s kým sa stýka. Určite musí mať nejaké kontakty s ostatnými členmi siete... Dúfajme, že moji muži budú opatrní... Keby vezírova polícia to vyšetovanie vyňuchala, mal by som obrovské ťažkosti.

- Musíme myslieť na Ramzesa, Serramanna.

- A na koho iného podľa teba myslím?

27. kapitola

Toho rána sa celý Egypt modlil za Ramzesa. Akým spôsobom vstrebe energiu spoločenstva bohov a bohýň po takom dlhom panovaní? Ak jeho fyzická schránka už nebude môcť poslúžiť ako zberná nádoba jeho Ka, bude faraón zničený ako krehké sklo. Oheň Ramzesovej vlády sa vráti do nebeskej vyhne a jeho múmia do zeme. Keby však bol kráľ obrozený, v žilách zeme by kolovala nová krv.

Sochy božstiev zo severných a južných provincií boli zhromaždené v chráme obnovy, v Pi-Ramzese, kde ich prijal Cha. Počas slávnosti bude faraón ich hosťom a zotrvá v lone nadprirodzena, v posvätnom priestore mimo sveta nezasvätených.

Keď sa Ramzes na úsvite obliekal, spomenul si na Ameniho. Aké nekonečné sa mu museli zdať tieto posledné dni. Počas konania obradu nemôže požiadať kráľa o radu a množstvo spisov, ktoré považuje za naliehavé, bude nútený odložiť. Podľa Ameniho názoru nebol Egypt nikdy poriadne spravovaný a žiadny úradník nebral svoje povinnosti vážne.

Ramzes sa objavil na prahu paláca, na hlave mal dvojité korunu, oblečený bol do ľanového rúcha a zlatej suknice, na nohách mal obuté zlaté sandále.

Monarchovi sa uklonili jeho dvaja synovia. Mali parochne s dlhými cípmi, košele s objemnými rukávami a dlhé suknice. V rukách držali žrde, ktorých horný koniec bol vyrezaný do tvaru barana, jedného zo stelesnení Amona, skrytého boha.

Obaja nosiči zástav kráčali pomaly pred Ramzesom, až po žulovú bránu chrámu obrodu. Bola vysoká dvanásť metrov a pred ňou stáli obelisky a kolosy, symbolizujúce Ka kráľa. S vybudovaním tohto chrámu Ramzes rátal už pri začatí výstavby

hlavného mesta, ako keby bol už vtedy presvedčený, že bude vládnuť viac ako tridsať rokov.

Monarchu uvítali dvaja kňazi v maskách šakala. Jeden otváral cesty z juhu, druhý zo severu. Odprevadili Ramzesa krížom cez stĺpovú sálu až do miestnosti, kde sa preobliekol do ľanovej tuniky siahajúcej po kolená, pripomínajúcu rubáš. V ľavej ruke držal pastiersku palicu, v pravej žezlo s tromi remienkami, ktoré znázorňovali faraónovo trojité zrodenie: v kráľovstve pod zemou, na zemi a na nebesiach Ramzes sa už podrobil mnohým fyzickým skúškam, či to bol zápas s divokým býkom alebo bitka pri Kadeši, kde čelil tisícom rozbesnených Chetitov. Slávnosť obrodu ho však vyzývala k inej skúške, pri ktorej vstupovali do deja neviditeľné energie. Potom, čo Ramzes sám v sebe zomrie a vráti sa do nebytia, z ktorého kedysi vzišiel, musí sa opäť zrodiť z lásky bohov a bohýň a stať sa následníkom samého seba. Týmto alchymistickým aktom spriada nezrušiteľné putá medzi svojou symbolickou osobnosťou a ľuďom, medzi ľuďom a spoločenstvom tvorivých síl.

Obaja kňazi priviedli kráľa na veľké otvorené nádvorie, podobné Džoserovmu nádvoriu v Sakkáre. Bolo postavené vnútri hradbových múrov Ramzesovho chrámu obrodu, zásluhou Chaa, obdivovateľa starej architektúry.

Prichádzala mu v ústrety.

Ona, Meritamón, Nefertarina dcéra, Nefertari sama, obrozená, aby mohla obrodiť Ramzesa. Dlhé biele šaty, skromný zlatý náhrdelník, pokrývka hlavy s dvoma dlhými perami, symbolizujúcimi život a Pravidlo... Oslňujúca veľká kráľovská manželka sa postavila za monarchu. Počas všetkých častí obradu ho bude ochraňovať mágiou slova a spevu.

Chaa zapálil plameň, ktorý osvietil sochy božstiev, kaplnky, kde bohovia zaujali svoje miesta, a kráľovský trón, na ktorý sa Ramzes posadí, ak zdolá všetky skúšky. Veľkňazovi bude pomáhať rada

veľkých Horného a Dolného Egypta, medzi ktorými boli: Setau, Ameni, karnacký veľkňaz, vezír, vedúca kráľovská lekárka Neferet, „kráľovskí synovia“ a „kráľovské dcéry“. Vytriezvený Setau už nechcel myslieť na Ameniho opovrhnutiahodné správanie. Teraz bol dôležitý iba obrad, ktorý musel prebehnúť vo všetkej dokonalosti, aby Ramzesova životná sila bola obrozená naplno.

Hodnostári Horného a Dolného Egypta padli pred faraónom na zem. Potom Setau a Ameni, ako „jediní priatelia“, umyli kráľovi nohy. Teraz boli očistené a dovoľovali mu prechádzať všetkými priestormi, vodou, zemou alebo ohňom. Nádobu, z ktorej vytekala voda, mala tvar hieroglyfu sema, predstavujúceho srdce s priedušnicou a znamenajúceho „spojiť, zhromaždiť“. Prostredníctvom tejto posvätenej tekutiny sa faraón stane súdržnou bytosťou, zjednotiteľom svojho ľudu.

Cha viedol ceremoniál s takým zaujatím a zručnosťou, že dni a noci slávnosti ubehli ako voda.

Ramzes kráčal, vzhľadom na úzku tuniku, pomalým krokom a prebúdzať účinnosť potravinových obiet, ležiacich na oltároch božstiev. Ich Ka vyvolával pohľadom a formulkou „obeta, ktorú predkladá faraón“. Kráľovná plnila funkciu posvätné kravy, ktorej úlohou bolo živiť kráľa mliekom hviezd, aby z jeho tela vyhnala slabosť a choroby.

Ramzes pozdravil každú božskú silu, aby bola zachovaná mnohopočetná tvorivosť, ktorá živí jeho celistvosť. Takto uvoľnil trvalú jednotu, skrytú v každej forme, a dodal každej soche magický život.

Na veľkom nádvorí sa počas troch dní striedali procesie, litánie a obetovanie. Božstvá ukryté v kaplnkách, do ktorých sa vstupovalo po malých schodíkoch, vymedzovali posvätný priestor a vysielali svoju energiu. Hudba hobojev, hárf a malých bubnov, udávala rytmus jednotlivým častiam, zaznamenaných na papyruse.

Podobenstvom s dušami božstiev, rozhovormi s krokodíлом Sobekom a zaobchádzaním s harpúnou, aby zabránil hrochovi škodiť, spriadal faraón putá medzi záhrobím a ľuďom Egypta. Vďaka tejto kráľovej činnosti sa neviditeľné stalo viditeľným a vytváral sa harmonický vzťah medzi prírodou a človekom.

Na priľahlom nádvorí bolo vybudované pódium, na ktorom stáli dva spojené tróny. Aby sa k nim dostal, musel Ramzes vystúpiť po niekoľkých schodoch. Keď zasadol na trón Horného Egypta, mal na hlave bielu korunu a na tróne Dolného Egypta zase korunu červenú. Každá časť obradu bola vykonaná jednou alebo druhou stránkou kráľovskej osoby. Obojakosť v pohybe, zdanlivo nezlučiteľný protiklad, vo faraónovej bytosti však premenený na súlad. Obidve krajiny sa tak zlúčili do jednej bez toho, aby splynuli. Ramzes si sadal striedavo na jeden alebo druhý trón, raz bol Sutechom, ktorého sile sa nik nevyrovnal, druhý raz Horom s prenikavým pohľadom, a vždy ešte aj tretím členom, ktorý oboch bratov uzmieroval.

Predposledný deň slávnosti si kráľ vyzliekol bielu tuniku a odel sa do tradičnej suknice monarchov z obdobia pyramíd. Za opaskom mal zastrčený býčí chvost. Nadišiel čas overovania, či panujúci faraón vstrebal do seba energiu božstiev a je schopný ovládnuť nebo i zem.

Pretože faraón prežil tajomstvo znepriatelených bratov Hora a Sutecha, bol schopný prijať opäť testament bohov, ktorý z neho urobí dediča Egypta. Keď Ramzes stisol v ruke malé okrúhle puzdro z kože, obsahujúce tento dôležitý dokument, všetkým zo-vrelo srdce. Mala ruka človeka, hoc to bol pán Obidvoch krajín, dosť sily, aby sa zmocnila nadprirodzeného predmetu?

Pevne držiac odkaz bohov, chopil sa Ramzes kormidelnej páky, ktorá vyjadrovala jeho schopnosť riadiť štátnu loď správnym smerom. Potom prešiel dlhými krokmi veľkým nádvorím, ktoré znázorňovalo Egypt s odrazom nebies na zemi. Štyrikrát, smerom

na každú svetovú stranu, bola táto rituálna dráha prekonaná kráľom Dolného Egypta a štyrikrát kráľom Horného Egypta. Tak boli provincie Obidvoch krajín pretvorené monarchovými krokmi. Faraón potvrdil vládu bohov a prítomnosť božskej hierarchie. Jeho prostredníctvom ožili všetci mŕtvi faraóni a Egypt sa stal úrodným lánom božstva.

- Bežal som, - vyhlásil Ramzes, - a zvieral v ruke testament bohov. Prešiel som celou krajinou a dotkol sa všetkých jej štyroch strán. Pochodil som ju celú a riadil sa srdcom. Bežal som, prekročil oceán prvopočiatkov, dotkol sa štyroch strán nebies, došiel som rovnako ďaleko ako svetlo a daroval jeho vládcovi, životnému poriadku, úrodnú krajinu.

Posledný deň slávnosti obrodzenia sa v mestách a dedinách pripravovali ľudové veselice. Rozchýrilo sa, že Ramzes triumfoval a jeho panovnícka energia bola obnovená. Všeobecné veselie však nemohlo vypuknúť, kým obrodenný monarcha neukáže ľudu testament bohov.

Ameniho zase bolel chrbát, trval však na tom, že svoj podiel práce vykoná. Spolu s ostatnými veľkými Horného a Dolného Egypta niesli Ramzesa na nosidlách štyrmi smermi. Na každej svetovej strane faraón napol luk a vystrelil šíp, aby celému svetu oznámil, že bude vládnuť ďalej.

Monarcha potom vystúpil na trón, ktorého podstavec ozdobovalo dvanásť levích hláv. Otočil sa na všetky strany, aby ohlásil, že Pravidlo bohyne Maat umlčí sily zla.

Znova korunovaný Ramzes vzdal, ako prvýkrát, česť svojim predkom. Tí, ktorí otvorili cesty v neviditeľnom, tvorili základ kráľovstva. Setau, silná povaha, sa neubránil slzám. Doteraz nikdy nebol Ramzes taký veľký, nikdy faraón nestelesňoval svetlo Egypta tak dokonale.

Kráľ opustil veľké nádvorie, kde čas prestal plynúť. Prešiel stĺpovou sálou a vyšiel po schodoch vedúcich na vrchol pylónu. Objavil sa medzi jeho oboma vysokými vežami ako poludňajšie slnko a ukázal ľudu testament bohov.

Z davu sa ozvalo neopísateľné jasanie. Pozdravným vyvolávaním bol Ramzes uznaný hodným vládnuť. Jeho slová budú životom, jeho činy spoja zem s nebesiami. Plodný Níl bude siahať až po kopce, zanechá na poliach úrodný nános, dá ľuďom čistú vodu a množstvo rýb. Pretože bohovia boli spokojní, šťastie sa rozšíri vo všetkých srdciach. Vďaka kráľovi bude hojnosť potravy ako zrníek piesku na brehoch Nílu. Nehovorilo sa o Ramzesovi Veľkom, že sa svojimi rukami pričinil o blahobyť?

28. kapitola

Dva mesiace a jeden deň.

Búrlivý deň po dvoch mesiacoch tajného a podrobného pátrania. Serramanna nešetril prostriedkami. Úlohou sledovať Ameniho a prehľadať všetky miesta, bez vzбудenia pozornosti, poveril svojich najlepších mužov. Sardínsky obor ich varoval, že ak sa dajú chytiť, všetko poprie. A ak ho do toho zapletú, uškrtí ich vlastnými rukami. Prisľúbil aj odmeny: dovolenku navyše a prvotriedne víno.

Odlákať Ameniho z jeho pracovne sa ukázalo obzvlášť ťažké. Nečakanú príležitosť poskytl Sardínčanovi inšpekčná cesta do oblasti Fajjúm. Prehliadka však nepriniesla predpokladaný výsledok.

Ani v služobnom byte, takmer stále prázdnom, ani v jeho truhliciach, knižnici alebo za policami neukrýval Ramzesov osobný sekretár žiadne usvedčujúce predmety. Amení pracoval ďalej vo dne v noci, veľa jedol a málo spal. Navštevovali ho zväčša vysokopostavení úradníci, ktorých zvykol pozývať, aby mu zložili účty a on mohol podnietiť ich služobnú horlivosť.

Keď Sardínčan podával toto neusvedčujúce hlásenie, Setau si kládol otázku, či vtedy počul dobre. Ale aj Lotos bola svedkom, ako kapitán vyslovil Ameniho meno úplne zreteľne.

Serramanna myslel na to, že svojich sľedičov odvolá. Začínali byť nervózni a čo nevidieť sa dopustia nejakého prechmatu.

K takémuto obávanému incidentu prišlo práve v ten búrlivý deň. Skoro popoludní, keď Amení bol sám vo svojej pracovni, prijal nezvyčajného návštevníka: jednookého, neoholeného muža s drsnou rozbrázdenu tvárou.

Žoldnier v Serramannových službách ho sledoval až do pi-ramzeského prístavu a ľahko ho identifikoval kapitán obchodnej lode.

- Môžeš to potvrdiť? - opýtal sa Setau Serramannu.
- Ten chlap odplával na juh s nákladom džbánov. Záver je jasný.
- Amení na čele bandy zlodejov, Amení, ktorý pozná spravovanie krajiny lepšie ako ktokoľvek iný a zneužíva to vo svoj prospech... a možno ešte horšie.
- Amení istý čas čakal, - poznamenal Sardínčan, - nakoniec však musel opäť nadviazať spojenie so svojimi kumpánmi.
- Nemôžem tomu uveriť.
- Je mi ľúto, Setau, musím však Ramzesovi povedať, čo viem.

Zabudni svoje dôvody na nespokojnosť, - písal cisár Chattušil faraónovi Egypta, - zadrž svoju ruku a dovoľ nám nasat' dych života. Si skutočne synom boha Sutecha! Zaslúbil ti krajinu Chetitov a oni ti prinesú ako tribút všetko, čo si budeš želať. Nie sú vari pri tvojich nohách?

Ramzes ukázal tabuľku Amenimu.

- Prečítaj si to sám... Prekvapivá zmena tónu.
- Vyhrali stúpenci mieru, vplyv kráľovnej Putuhepy prekonal všetkých, Veličenstvo. Ostáva ti už len napísať oficiálne pozvanie chetitskej princeznej, aby sa stala kráľovnou Egypta.
- Priprav mi najkrajšie listy a ja na ich spodnú časť otlačím pečať. Aša nezomrel zbytočne. Je to korunovanie jeho životného diela.
- Bežím do pracovne a pripravím posolstvo.
- Nie, Amení, napíš ho tu. Sadni si na moju stoličku, aby si využil posledné lúče slnka.
- Kráľov osobný sekretár stuhol.
- Ja... Na faraónov stolec... Nikdy!
- Máš strach?
- Samozrejme, že sa bojím! Inakší ako ja už boli rozdrvení, keď sa dopustili rovnakého šialenstva!
- Pod'me hore na terasu.

- Ale ten list...
- Môže počkať.

Panoráma bola očarujúca. Ramzesovo pokojné a nádherné hlavné mesto sa ponáralo do noci.

- Nie je mier, ktorý tak veľmi chceme, tu, pred našimi očami? Musíme vychutnať každý jeho okamih ako vzácne ovocie a vážiť si jeho pravú hodnotu. Ľudia však myslia iba na to, ako tú harmóniu narušiť, ako keby ju nemohli uniesť. Prečo, Ameni?

- Ja neviem, Veličenstvo.
 - Nikdy si nad tým nepremýšľal?
 - Nemal som na to čas. Na zodpovedanie otázok je tu faraón.
 - Hovoril so mnou Serramanna, - povedal Ramzes.
 - Hovoril... O čom?
 - O prekvapivej návšteve v tvojej pracovni.
- Ameni nedal najavo znepokojenie.
- O čo ide?
 - Nemôžeš mi to povedať sám?

Pisár sa na chvíľu zamyslel.

- Myslím, že išlo o kapitána obchodnej lode, ktorý si vynútil návštevu bez ohlásenia. Hovoril nesúvislo o akýchsi prístavných robotníkoch a oneskorených nákladoch... Vyhodil som ho s pomocou strážnika. Nezvyknem sa zapodievať takýmito typmi ľudí!

- Videl si ho prvýkrát?
- Myslím si, že aj naposledy! Ale... prečo tie otázky?

Ramzesov pohľad bol zrazu rovnako prezieravý ako pohľad Setchiho. Monarchove oči prenikavo svietili v súmraku.

- Klamal si mi už niekedy, Ameni?
- Nikdy, Veličenstvo! A nikdy ani nebudem! Nech sú to slová prísahy na faraónov život!

Ameni stratil na chvíľu dych. Vedel, že Ramzes ho súdi a chystá sa vyniesť rozsudok.

Faraón položil ruku na pisárovo plece a ten ihneď pocítil blahodarný účinok panovníkovho magnetizmu.

- Dôverujem ti, Ameni.

- Z čoho ma obviňujú?

- Že si organizoval spreneveru majetku určeného pre chrámy a že si sa obohacoval.

Ameniho obchádzali mdloby.

- Ja? Obohacovať sa?

- Máme prácu, - vyhlásil faraón. - Mier je zrejme na dosah ruky, ale i tak je potrebné zavolať vojnovú poradu.

Setau padol Amenimu do náručia, Serramanna jachtal slová ospravedlnenia.

- Pochopiteľne, ak ťa faraón vyhlásil za nevinného...

- Vy... vy ste mohli uveriť, že som vinný? - žasol kráľov osobný sekretár, zatiaľ čo Ramzes pozoroval scénu vážnym pohľadom.

- Zradil som naše priateľstvo, - priznal Setau, - myslel som však len na Ramzesovu bezpečnosť.

- V tom prípade si konal správne, - usúdil Ameni. - A ak budeš opäť pochybovať, neváhaj to zopakovať. Ochraňovať faraóna je naša najdôležitejšia úloha.

- Niektorí sa pokúsili očierniť Ameniho v očiach Veličenstva, - pripomenul Serramanna. - Niektorí, komu Setau prekázal pokútne obchody.

- Chcem poznať všetky podrobnosti, - požiadal Ameni.

Setau a Serramanna mu vyrozprávali všetky fakty spojené s ich pátraním.

- Šéf tej siete sa vydával za mňa, - uzavrel pisár, - a zneužil kapitána obchodnej lode, ktorého Setauova kobra poslala do horúcich pekiel. Tou falošnou informáciou vrhol podozrenie na mňa a na moju prácu. Stačila návšteva ďalšieho kapitána a už ste boli

presvedčení o mojej vine. Keby som bol odstránený, vznikol by v administratívne zmätok, ktorý by spôsobil oslabenie krajiny.

Ramzes prerušil svoje mlčanie.

- Očieniť mojich blízkych znamená očieniť vládu krajiny, za ktorú som zodpovedný. Usilujú sa oslabiť Egypt v čase, keď riešime ťažkú situáciu s Chatti. To nie je obyčajná zlodejská záležitosť, i keď na vysokej úrovni, ale postupujúca skaza, ktorú treba čo najskôr zastaviť.

- Nájdeme toho námorníka, ktorý ma navštívil, - odporučil Ameni.

- Postarám sa o to, - vyhlásil Serramanna. - Ten chlap nás zavedie ku skutočnému šéfovi.

- Som ti k dispozícii, Serramanna, - ponúkol sa Setau. - Rozhodne to Amenimu dlhujem.

- Dúfam, že neurobíte nejakú hlúposť, - povedal Ramzes. - Chceme iba hlavu, ktorá to vedie.

- A keď ide o Uri-Tešupa? - zasiahol Serramanna. - Som presvedčený, že má iba jedno želanie: pomstiť sa.

- To nie je možné, - protestoval Ameni, - on nevie, ako funguje egyptská administratíva. Spreneveru takéhoto rozsahu nie je schopný zorganizovať.

- Uri-Tešup bol odhodlaný zabrániť sobášu Ramzesa s dcérou cisára Chattušila, tyrana, ktorý ho odstránil z cesty k moci, - vysvetľoval veliteľ faraónovej osobnej stráže. - Možno má nejakého vykonávateľa rozkazov, - pokračoval vo svojich dohadoch Serramanna.

- Koniec rečiam, - prerušil ich Ramzes. - Začnite konať, a to hneď. Ty, Ameni, odteraz budeš pracovať vo vedľajšej sále paláca.

- Ale prečo?

- Pretože si podozrivý z korupcie a držaný v izolácii. Náš nepriateľ musí byť presvedčený, že sa jeho plán podaril.

29. kapitola

Silný ľadový vietor sa preháňal po hradbách Chattušaša, opevneného hlavného mesta Chetitov. Jeseň prešla veľmi rýchlo do zimy, búrlivé lejaky rozbahnili pôdu. Toto nepriaznivé počasie bránilo kupcom v cestovaní. Zimomravý cisár Chattušil sa chúlil v kúte pri kozube a popíjal varené víno.

List, ktorý práve dostal od Ramzesa, ho veľmi potešil. Chatti a Egypt už nikdy nebudú proti sebe bojovať. I keď násilie bolo občas nevyhnutné, Chattušil dával prednosť diplomacii. Chatti bola starnúcim impériom, vyčerpaným častými bojmi. Od uzavretia zmluvy s Ramzesom si ľud zvykol na mier.

Putuhepa sa konečne po niekoľkých hodinách vrátila z chrámu búrky. Krásna a majestátna veľkňažka bola rešpektovanou panovníčkou, dokonca aj generálmi.

- Nejaké správy? - opýtal sa Chattušil nepokojným hlasom.

- Zlé. Počasie sa zhorší, teplota ešte väčšmi klesne.

- Ale ja mám pre teba priam zázračnú novinku!

Cisár zamával papyrusom z Pi-Ramzesu.

Ramzes konečne súhlasil?

- Keďže slávnosť jeho obrodzenia prebehla a on sa za účelom vykonania rituálov symbolicky oženil so svojou dcérou, súhlasí náš milovaný brat, faraón Egypta, že si za manželku zoberie našu dcéru, - vychrlil jedným dychom Chattušil. - Chetitka vládkyňou Obidvoch krajín... Nikdy by som neuveril, že sa ten sen uskutoční!

Putuhepa sa usmiala.

- Dokázal si sa pred Ramzesom pokoriť.

- Na tvoju radu, drahá moja... Na tvoju rozvážnu radu. Slová nemajú význam, dôležité sú činy na dosiahnutie nášho cieľa.

- Bohužiaľ, nebesia sú proti nám.

- Počasie sa napokon umúdiri, uvidíš.

- Predpovede sú pesimistické.
- Ak budeme so sobášom otáľať, Ramzes môže pojať podozrenie.
- Čo urobíme, Chattušil?
- Povieme mu pravdu a požiadame ho o pomoc. Egypťskí mágovia nemajú súperov. Nech utíšia živly a uvoľnia cestu. Okamžite napíšeme nášmu milovanému bratovi.

Cha s vyholenou hlavou, hranatou a prísnou tvárou, blúdil rozľahlou nekropolou v Sakkáre, kde sa cítil voľnejšie ako vo svete živých. Ptahov veľkňaz opúšťal staré mennoferské sídlo iba príležitostne. Fascinovali ho pyramídy. Cha trávil dlhé hodiny pozorovaním troch kamenných obrov na plošine Gízy, nevychádzal z obdivu nad pyramídami faraónov Chufeva, Chafrea a Menkaura.³

Keď bolo slnko v zenite, ich steny pokryté bielym vápencom odrážali svetlo a ožarovali zádušné chrámy, záhrady a púšť. Ako stelesnenie prvotného kameňa, ktorý sa vynoril z oceánu prvo počiatku prvého rána na svete, boli pyramídy tiež skamenenými lúčmi slnka, uchovávajúc trvalú energiu. A Cha si všimol jednu z ich právd: každá pyramída bola písmenom v Knihe múdrosti, ktorú hľadal v starých archívoch.

Mennoferský veľkňaz však bol ustarostený. Venisova pyramída neďaleko Džoserovho rozsiahleho architektonického celku, ktorému dominovala stupňovitá pyramída, vyžadovala opravné práce. Tento úctyhodný tisícročný monument, stojaci tu už od konca piatej dynastie, mal vážne rany. Bolo nevyhnutné nahradiť niekoľko blokov na vonkajšej strane muriva.

Tu, v Sakkáre, sa veľkňaz Cha zhováral s dušami predkov. Pobudol v kaplnkách večných obydlií a čítal stĺpce hieroglyfov, ho-

³ Známe aj pod gréckymi menami Cheopsova, Chefrenova a Mykerinova pyramída. (Pozn. prekl.)

voriacich o krásnych cestách v záhrobí a šťastnom osude tých, ktorí mali „spravodlivý hlas“, pretože viedli život v súlade s Pravidlom Maat. Dešifrovaním týchto nápisov obnovoval Cha život vlastníkov hrobiek, prebývajúcich na území ticha.

Veľkňaz obišiel Venisovu pyramídu, keď zbadal prichádzajúceho otca. Nepodobal sa Ramzes jednému zo svetelných duchov, ktorí sa v určitých hodinách dňa zjavujú prezieravým?

- Aké máš plány, synu?
- Čím skôr začať s obnovou pyramíd Starej ríše.
- Našiel si Thovtovu knihu?
- Som tvrdohlavý, stále hľadám... V Sakkáre je toľko pokladov, že ani do konca života nestihnem všetko objaviť.

- Máš iba tridsaťosem rokov. Ptahhotep počkal až bude storočný a len potom napísal svoje Ponaučenia.

- V týchto miestach, otče, sa večnosť živila časom ľudí a premenila ho na živé kamene. Všetky tieto kaplnky, hieroglyfy, osoby, ktoré oslavujú tajomstvo života a obetujú mu, nie je toto práve to najlepšie z našej civilizácie?

- Spomenieš si niekedy na záležitosti štátu, syn môj?
- Prečo si mám robiť také starosti, keď vládneš ty?
- Roky utekajú, Cha, i ja raz odídem do krajiny, ktorá miluje ticho.

- Veličenstvo bolo práve obrozené a o tri roky zorganizujem slávnosť obnovy ešte lepšie.

- Nevieš nič o štátnej správe, hospodárstve, armáde...
- Tieto záležitosti mi nič nevravia. Nie je vari základom našej spoločnosti dokonalé vykonávanie obradov? Od toho závisí šťastie nášho ľudu a mojím zámerom je venovať sa tomu každý deň o niečo viac. Považuješ moju cestu za nesprávnu?

Ramzes sa zahľadel na vrchol Venisovej pyramídy.

- Hľadať to najvyššie, najživotnejšie, vždy znamená ísť správnou cestou. Ale faraón je nútený zostúpiť do podzemia a bojovať s

netvorom, ktorý sa pokúša vysušiť Níl a zničiť bárku svetla. Ak tento každodenný zápas nepodstúpi, aký obrad sa potom bude konať?

Cha položil ruku na tisícročný kameň, akoby z neho čerpal svoju myšlienku.

- Ako môžem faraónovi poslúžiť?

- Cisár Chatti si želá poslať svoju dcéru do Egypta, aby som sa s ňou oženil. Počasie v Anatólii je však také nepriaznivé, že vyslanie konvoja je nemožné. Chattušil žiada o zásah našich mágov, aby dosiahli u bohov zlepšenie klímy. Nájdi rýchlo text, ktorým cisára uspokojím.

Kapitán obchodnej lode Rerek, potom ako navštívil kráľovho pisára a blábotal u neho nejaké nezmysly, uchýlil sa na radu svojho šéfa do aziatskej štvrte v Pi-Ramzese, kde ho nemohol nikto vyňuchať. Zaplatil mu za to oveľa viac, ako za trojmesačnú prácu na Níle.

Rerek sa opäť stretol so svojím šéfom, ktorý bol s jeho službami veľmi spokojný, až na jednu maličkosť: požadoval zmenu jeho vzhľadu. Námorník sa snažil vyjednávať, pretože bol pyšný na svoju hustú bradu, bez ktorej by si pripadal ako nahý. Naveľa sa však dal presvedčiť, veď v stávke bola jeho bezpečnosť. Hladko vyholený odíde pod cudzím menom niekam na juh a polícia stratí jeho stopu navždy.

Rerek prespal celý deň v bielom domčeku, až kým ho nezobudila domáca. Kúpila mu placky plnené cesnakom a cibuľou, ktoré tak zbožňoval.

- Holič je na námestí, - upozornila ho.

Kapitán sa ponatáhoval a pozrel z okna. Oholený bude vyzerat menej mužne a ťažšie si nahovorí dievča. Našťastie brada nebola jeho jediným tromfom, ostatné argumenty boli rovnako presvedčivé.

Holič postavil provizórny stan, štyri tyče s napnutým plátnom, aby chránil seba i zákazníkov pred úpalom. Pod túto striešku položil dve taburetky, vyššiu pre seba a nižšiu pre návštevníkov.

Pred stanom bolo už asi desať mužov. Traja z nich začali hrať kocky, ostatní si posadali. Kým príde Rerek na rad, ešte si pospí.

Domáca ním zatriasla.

- Vstaňte! Už holí posledného.

S rozospatými očami vyšiel na námestie a posadil sa na taburetku, ktorá pod jeho váhou zapraskala.

-Čo to bude? - opýtal sa holič.

- Oholiť... všetko.

- Nie je to škoda?

- To je moja vec! - odvrkol kapitán.

- Ako si želáš, kamarát. A čím budeš platiť?

- Sandálmi z papyrusu.

- No, to je dosť málo, za toľko práce...

- Ak ti to nestačí, môžem ísť za iným.

- Tak dobre, dobre.

Holič navlhčil pokožku mydlovou vodou, sklízol britvou po ľavom líci, aby si overil jej ostrosť, a potom čepel rýchlym, ale presným pohybom priložil k Rerekovmu hrdlu.

- Ak sa pokúsiš utiecť, kapitán, podrežem ťa.

- Kto... kto ste?

Setau jemne pritisol britvu.

- Nieкто, kto ťa zabije, keď odmietneš odpovedať.

- Pýtajte sa.

- Poznáš kapitána obchodnej lode s jazvou na ľavej ruke?

- Áno.

- A pani Šerit?

- Pracoval som pre ňu.

- Chceš povedať kradol!

- Obchodovali sme spolu.

- Ako sa volá tvoj šéf?
- Ameni.
- Zoznámiš ma s ním!

30. kapitola

S vážnou tvárou, prežiarenou ľahkým úsmevom, predstúpil Cha pred faraóna, sediaceho za pracovným stolom.

- Prehľadával som knižnicu Domu života v Heliopole tri dni a tri noci, Veličenstvo, a našiel som knihu zaklínadiel, ktoré rozoženú zlé počasie nad Chatti: smrtiace výpary šíria v ovzduší poslovia bohyne Sachmet a bránia slnku, aby prerazilo mraky.

- Čo treba urobiť?

- Odriekavať neustále a tak dlho, ako je potrebné, litánie na utíšenie Sachmet. Keď bohyňa svojich poslov zavolá späť, nebo sa rozjasní. Sachmetini kňazi a kňazky sa už dali do práce. Vďaka vibráciám ich spevu a neviditeľnému účinku rituálu môžeme dúfať vo včasný výsledok.

Vo chvíli, keď pribehol Merenptah, Cha ustúpil, aby sa pozdravili. Kráľ sa díval na svojich synov, takých rozdielnych a tak úžasne sa doplňujúcich. Ani jeden, ani druhý ho nesklamali. Nekonal vari Cha svojím spôsobom ako štátnik? Mal duchovný nadhľad potrebný na vládnutie a Merenptah zase silu potrebnú na velenie. Meritamon sa vrátila do Vesetu, kde vedie obrady oživovania kráľovských sôch v Setchiho svätyni a zároveň v Ramzesovom chráme miliónov rokov.

Faraón vzdal vďaka bohom, že mu dali tri skvelé deti, ktoré šíria, každé svojím spôsobom, ducha egyptskej civilizácie a venujú sa väčšmi jej hodnotám ako vlastnej osobe. Nefertari a krásna Iset môžu odpočívať v pokoji.

- Merenptah sa uklonil pred faraónom.

- Volal si ma, Veličenstvo?

- Dcéra Chattušila a Putuhepy pricestuje do Pi-Ramzesu, diplomaticky sa stane veľkou kráľovskou manželkou a tento zväzok pečatí natrvalo mier medzi Egyptom a Chatti. Táto dohoda sa

určitým záujmovým skupinám nemusí pozdávať. Tvojou úlohou bude strážiť princezninu bezpečnosť, len čo vstúpi na pôdu našich protektorátov.

- Veličenstvo sa môže na mňa spoľahnúť. Koľko mužov budem mať k dispozícii?

- Toľko, koľko bude treba.

- Armáda bude zbytočná, pretože sa premiestňuje príliš pomaly a ťažkopádne. Vytvorím veľkú skupinu ostrieľaných, dobre ozbrojených vojakov, ktorí sa v tých končinách vyznajú, a k tomu niekoľko poslov na najlepších koňoch. V prípade útoku sa dokážeme ubrániť. Budem Veličenstvo pravidelne informovať.

Ak sa posol oneskorí, vyšle najbližšia pevnosť okamžitú pomoc.

- Tvoje poslanie je veľmi dôležité, Merenptah.

- Nesklamem ťa, otče.

Od rána sa na Chattušaš znášal hustý dážď a v dolnom meste hrozili záplavy. V narastajúcej panike prehovorila k obyvateľstvu Putuhepa pokojným hlasom. Nielen kňazi Chatti neprestávali prosiť boha búrky o šľachetnosť, ale boli vyzvaní na pomoc i egyptskí mágovia.

Po niekoľkých hodinách prestalo pršať. Na oblohe viseli ťažké čierne mračná, od juhu sa však vyjasňovalo. Princeznin odchod sa blížil. Cisárovná sa zastavila v dcérinej komnate.

Dvadsaťpäťročná vysoká mladá žena mala divokú krásu Anatóľčaniek: svetlé vlasy, čierne oči mandľového tvaru, jemný, takmer špicatý nos, perleťovú pleť, štíhle členky i zápästia a hrdé držanie tela. Vyžarovala z nej prirodzená zmyselnosť. V každom jej geste sa prejavovalo ženstvo, pripravené sa ponúknuť a zároveň uniknúť. Všetci hodnostári snívali o tom, že sa s ňou oženia.

- Počasie sa zlepšuje, - povedala Putuhepa.

Princezná si zamyslene prečesávala dlhé vlasy.

- To znamená, že sa musím pripraviť na odchod.

- Pociťuješ úzkosť?

- Naopak! Som prvou Chetitkou, ktorá sa vydá za faraóna, a akého faraóna! Za Ramzesa Veľkého, ktorého sláva zahasila vojnový oheň Chatti... Ani v tých najbláznivejších snoch som si nepredstavovala taký úžasný osud!

Putuhepa bola prekvapená.

- Rozídeme sa navždy a ty už nikdy neuvidíš svoju krajinu... Nie je to hrozné?

- Idem sa vydať za Ramzesa, budem žiť v krajine milovanej bohmi, vládnuť honosnému dvoru, tešiť sa z neslýchaného prepychu, vychutnávať blahodarné podnebie, ktorému sa nič nevyrovná, a čo ja viem čo ešte! Ale spojenie s kráľom mi nestačí.

- Čo tým chceš povedať?

- Chcem ho očariť aj ako žena. Faraón nemyslí na mňa, ale na diplomáciu a na mier, akoby som bola len jednou vetou zmluvy! Donútim ho zmeniť názor.

- Riskuješ sklamanie.

- Som vari škaredá a hlúpa?

- Ramzes už nie je mladík. Je možné, že tvoja krása na neho nezapôsobí.

- Môj osud patrí mne, musím si poradiť sama. Na čo mi bude dobrý exil, keď sa mi nepodariť dobyť Ramzesa?

- Ten sobáš zaistí blahobyť dvom veľkým národom.

- Nebudem slúžkou, ani žiadnou pustovníčkou, ale veľkou kráľovskou manželkou. Ramzes zabudne na môj pôvod, budem vládnuť po jeho boku a každý Egyptan padne predom mnou na kolená.

- Želám ti to, dcéra moja.

- Je to moja vôľa, mama, a tá nie je o nič slabšia ako tvoja.

Slnko sa opäť na chvíľu ukázalo. Prichádzala zima, sprevádzaná víchricami a mrazmi, ale cesta do egyptských protektorátov bude

čo nevidieť zjazdná. Putuhepa by si rada dôverne pohovorila s dcérou, táto však už bola celou svojou bytosťou pri faraónovi Egypta.

Raia sa nemohol upokojiť.

Prudká hádka s Uri-Tešupom oboch mužov rozohnala skôr, ako našli spoločnú reč. Podľa bývalého vrchného generála chetitskej armády by sa mohol príchod Chattušilovej dcéry využiť v Ramzesov neprospech a nie je preto potrebné princeznej v príchode do Egypta brániť. Podľa Raiovho názoru tento diplomatický sobáš naproti tomu udusí posledné bojovné nálady.

Tým, že sa vzdal boja, postavil sa Chattušil na Ramzesovu stranu. Raiu tak rozčúlila táto perspektíva, že mal sto chutí vybiť si niekde zlosť. Nenávisť k Ramzesovi bola jeho hlavnou životnou náplňou a bol ochotný podstúpiť každé riziko, len aby skolil faraóna, ktorého kolosálne sochy trónili vo veľkých chrámoch krajiny. Nie, tento panovník už nebude mať úspech vo všetkom, čo podnikne!

Uri-Tešupa ukolísalo pohodlie a prepych. Raia však bojovného ducha nestratil. Ramzes je tiež iba človek a silným, dobre miereným ranám, podľahne ako každý iný. Zostáva odstrániť už len jednu prekážku: príchod princeznej do Egypta.

Bez upozornenia Uri-Tešupa a svojich chetitských priateľov, zorganizuje Raia s pomocou Malfiho atentát. Keď sa veliteľ líbyjských kmeňov dozvie, že na čele egyptskej výpravy je Merenptah, poteší sa: zabije jednou ranou dve muchy. Zlikviduje chetitskú princeznú, budúcu Ramzesovu manželku, a zároveň kráľovho syna.

Neprežije jediný člen konvoja. Faraón uverí, že ide o prejav márnomyseľnosti určitých skupín chetitskej armády, ktoré si neželajú mier. Na mieste boja bude treba porozhadzovať ich typické zbrane a niekoľko mŕtvol dedinčanov prezliecť za vojakov

Chattušilovej armády. Boj bude bezpochyby krutý a vyžiada si straty i v líbyjských radoch. Pred takýmto detailom sa Malfi iste nezastaví, vyhliadka brutálnej akcie, krvavej a víťaznej, ho nadchne.

Chattušil stratí dcéru, Ramzes syna. Obaja panovníci sa navzájom pomstia v oveľa ostrejšom konflikte ako tie predchádzajúce. Aša, ktorý by sa snažil zmierňovať napätie, tu už nie je. A Uri-Tešupa postaví pred hotovú vec. Buď uzná svoj omyl a bude spolupracovať, alebo ho odstráni. Nápady, ako podkopať egyptský štát z vnútra, Raiovi nechýbali. Ramzesovi nebude dopriaty ani jediný deň oddychu.

Na dvere prístenku, kam kupec ukladal svoje najvzácnejšie vázy, niekto zaklopal.

- Kto je tam?
- Kapitán Rerek.
- Tu ťa nechcem vidieť.
- Musím s vami hovoriť. Súrne...

Raia pootvoril dvere. Na sekundu zbadal Rerekovu tvár, keď vtom ho niekto prudko postrčil dopredu a kapitán vrazil do Raiu, ktorý spadol na zem. Do prístenku sa vrátili Serramanna a Setau.

Sardínsky obor sa obrátil na námorníka.

- Ako sa volá tento muž?
- Ameni, - odpovedal bez zaváhania.

Rerek mal na rukách drevené putá, nohy zviazané povrazom. Raia využil tmu v zadnej časti prístenku, prekĺzol tam a vyšplhal sa po rebríku vedúcim na strechu. S troškou šťastia sa svojich prenasledovateľov strasie.

V jednom rohu strechy sedela pekná Núbijčanka a sledovala kupca.

- Už ani krok!

Raia vytiahol z pravého rukáva tuniky dýku.

- Uhni, lebo ťa zabijem!

Keď sa vrhol dopredu, s rukou vztyčenou k úderu, mramorová zmija ho uhryzla do päty. Bolest' bola taká silná, že Raia sa zapotácal a narazil do strešnej obruby. Stratil rovnováhu a spadol do prázdna.

Serramanna sa sklonil nad sýrskym kupcom a uškrnul sa. Pri páde si Raia zlomil väzy.

31. kapitola

Malátna, spokojná Tanit, opojená milencovou náruživosťou, ľahla si opäť na Uri-Tešupovo mocné telo.

- Pomiluj ma ešte, miláčik!

Chetit ochotne začal plniť jej želanie, keď ho vyrušil zvuk krokov. Vstal a vytiahol z puzdra krátky meč.

Niekoľko zabúchal na dvere izby.

- Kto je tam?

- Správca.

- Zakázala som, aby nás niekto rušil! - rozčuľovala sa Tanit.

- Jeden priateľ vášho manžela... Hovorí, že je to veľmi naliehavé.

Feničanka uchopila Uri-Tešupa za zápästie.

- Možno je to pasca.

- Viem sa ubrániť.

Uri-Tešup privolať stráž zo záhrady. Chetit, hrdý, že slúži bývalému vrchnému generálovi, odovzdal pánovi tichým hlasom správu a zmizol.

Keď sa vrátil späť do miestnosti, Tanit mu nahá skočila okolo krku a zahŕňala ho bozkami. Cítila, že ju nevníma, preto sa odtiahla a podala mu pohár chladeného vína.

- Čo sa deje?

- Náš priateľ Raia je mŕtvy.

- Nejaká nehoda?

- Spadol zo strechy, keď sa pokúšal utiecť Serramannovi.

Tanit zbledla.

- Ten prekliaty Sardínčan! Ale... teraz si na rade ty!

- To je možné.

- Musíš utiecť, okamžite utiecť!

- To nie je najvhodnejší nápad. Serramanna číha, kedy urobím nejakú chybu. Ak Raia nestihol prehovoriť, som mimo podozrenia. Odstránenie toho sýrskeho kupca je skôr dobrá správa. Začínal strácať rozvahu. Teraz ho už aj tak nepotrebujem, som v priamom spojení s Líbyjčanmi.

- A čo keby... čo keby sme sa uspokojili so svojím šťastím?

Uri-Tešup vášnivo hnietol jej prsia.

- Uspokoj sa s tým, že budeš poslušnou a mlčanlivou manželkou a ja ti to tvoje šťastie urobím.

Začal ju hltáť ako lahôdku a Tanit samou rozkošou zabudla na všetko ostatné.

Lovci priniesli Tešonkovi zvieracie kože. Líbyjčan si surovinu vyberal vždy sám, lebo dôveroval len vlastnému rozhodnutiu. Bol veľmi náročný a tri štvrtiny ponúkaného tovaru odmietol. Toho rána karhal dvoch lovcov, ktorí mu ponúkali nekvalitné kože.

Muži mu zrazu hodili k nohám farebnú pásikavú tuniku.

- Spoznávaš ju? - opýtal sa Serramanna.

Líbyjčan sa chytil za veľké brucho, ktoré sa mu stiahlo strachom.

- To... to je obnosený odev.

- Pozorne si ho prezri.

- Uist'ujem vás... Nevidím na tom nič...

- Ja ti pomôžem, Tešonk, lebo si mi sympatický. Tá tunika patrila sýrskemu kupcovi Raiovi, pochybnej osobe, ktorá nemala čisté svedomie a hlúpo prišla o život pri pokuse o útek. Raiova špionážna minulosť vyplávala na povrch. Som si istý, že ste boli priatelia, alebo skôr spojenci.

- Ja som nikdy nenavštevoval toho...

- Neprerušuj ma, Tešonk. Nepochybujem o tom, že nebožtík Raia, ty a Uri-Tešup ste sa dohodli na sprisahaní proti Ramzesovi. Sýrčanova smrť je varovaním. Ak sa tvoji ďalší spojenci pokúsia

kráľovi škodiť, dopadnú ako Raia. A teraz by som si rád vyzdvihol svoju objednávku.

- Dám vám poslať domov kožený štít a luxusné sandále.
- Na začiatok to stačí... Máš pre mňa nejaké mená?
- Medzi Líbyjčanmi je pokoj, pán Serramanna! Uznávajú

Ramzesovu autoritu.

- Len nech tak pokračujú. Dovidenia, Tešonk.

Len čo sa Serramanna vzdialil, Líbyjčan išiel ulaviť svojim žalúdočným krčom.

Cisár Chattušil sa dostal so svojou manželkou Putuhepou do sporu. Zvyčajne cisárovná oceňovala manželovu prezieravosť a bystrosť, tentoraz sa však medzi nimi rozpútala prudká hádka.

- Je potrebné Ramzesa na odchod našej dcéry upozorniť, - naliehala Putuhepa.

- Nie, - odporoval cisár, - musíme túto situáciu využiť na to, aby sme zistili, či sú vojenská sektári schopní proti nám zaútočiť.

- Proti nám... Chcel si povedať, proti našej dcére a jej sprievodu. Uvedomuješ si, že máš v úmysle použiť naše dieťa ako návnadu?

- Ona nebude riskovať nič, v prípade útoku ju ochráni najlepší chetitskí vojaci a rebelov rozdrví. Nám sa tak podarí dosiahnuť dva ciele naraz: zlikvidujeme posledné zvyšky vojenskej opozície a spečatíme mier s Ramzesom.

- Naša dcéra nesmie byť vystavená nijakému riziku.

- Moje rozhodnutie je konečné: odíde zajtra. Ramzesa upozorníme na jej príchod až potom, keď vkročí na územie egyptského vplyvu.

Elitný oddiel, poverený sprevádzať princeznú, bol vybavený novými zbraňami a najlepšími koňmi. Chattušil si bol vedomý, že riskuje bezpečnosť svojej dcéry, ale nebol vari štátnik povinný uprednostniť funkciu aj na úkor vlastnej rodiny?

Na niekoľkých kárách bolo uložené princeznino veno a dary Ramzesovi: zlato, striebro, bronz, šperky, látky a dar, ktorý faraón ocenil najväčšmi: desať nádherných koní, o ktoré sa postará sám, a ktoré budú mať tú česť ťahať jeho voz.

Na oblohe nebolo ani mráčika. Vzhľadom na to, že sa začínal iba február, bolo nezvyčajne teplo, a vojaci sa pod zimnými kabátmi potili. Takáto situácia nemohla trvať dlho. O niekoľko dní príde bezpochyby dážď a naplní nádrže.

Princezná pokľakla pred otcom, aby ju pomazal zásnubným olejom.

- Ramzes takisto oslávi svoje svadobné pomazanie. Šťastnú cestu, budúca kráľovná Egypta.

Konvoj sa pohol. Voz, kde sedela princezná, nasledoval ďalší, rovnako veľký a pohodlný. Na ňom sedela na tróne z ľahkého dreva cisárovná Putuhepa.

- Odchádzam s dcérou, - povedala manželovi, keď ho míňala. - Pôjdem s ňou až po hranice.

Nehostinné hory, strmé cesty, husté lesy, kde sa mohol skrývať útočník... Cisárovná Putuhepa sa bála svojej vlastnej krajiny. Vojaci boli stále v strehu a ich počet by mal odradiť každého zloducha. Chatti však bola dlho javiskom krvavých vnútorných bojov. Nepokúsi sa Uri-Tešup, alebo niekto z jeho súperov, zabiť princeznú, symbol mieru?

Cesta bola čoraz vyčerpávajúcejšia, pretože zima odrazu zmizla a organizmus sa musel preorientovávať na prudké slnko a sucho. Putuhepa si všimla, že ostražitosť eskorty slabne a vojaci strácajú sily. Prestávala si byť istá ich neochvejnou neohrozenosťou.

Princezná bola aj naďalej pokojná, akoby ju neblahé okolnosti vôbec neovplyvňovali. Zvedavo skúmala cestu, ktorá ju privedie do vytúženého cieľa.

Šum borovíc a zurčanie bystrín Putuhepe pripomínali beh ozbrojených mužov. Kde sa skrývajú? Aký majú plán? Cisárovná Chatti sa často v noci prebúdzala, číhala na každý podozrivý zvuk a dni trávila sledovaním lesov, svahov a brehov.

Princezná sa uzavrela do svojho mlčania a odmietala každý kontakt s minulosťou. Dokonca prestala komunikovať i s matkou. Chatti bola pre ňu už mŕtva a budúcnosť sa nazývala Ramzes.

Konvoj trpiaci horúčavou, smädom a neobyčajnou únavou minul Kadeš a dorazil do hraničného sídla Aja v južnej Sýrii. Týčila sa tu egyptská pevnosť, označujúca hranicu územia kontrolovaného faraónom.

Lukostrelci zaujali bojovú pozíciu na cimburí, veľká brána sa zavrela. Vojenská posádka sa domnievala, že ide o útok. Princezná zostúpila z voza a vypriahla jedného z koní, určených Ramzesovi. Pred ohromeným zrakom svojej matky a veliteľa chetitského oddielu sa pustila cvalom do pevnosti a zastavila pred hradbami. Ani jeden egyptský lukostrelec sa neodvážil vystreliť.

- Som dcéra cisára Chatti a budúca kráľovná Egypta! - vyhlásila. - Ramzes Veľký ma očakáva, aby sme oslávili náš sobáš. Buďte ku mne pohostinní, inak vás faraónov hnev spáli ako oheň.

Objavil sa veliteľ pevnosti.

- Za vami je armáda!

- Žiadna armáda, ale môj sprievod.

- Vyzerá hrozivo!

- Mýlite sa, veliteľ.

- Nedostal som žiadny príkaz.

- Okamžite upozornite Ramzesa na môj príchod!

32. kapitola

Februárové noci boli ľadové, slabé slnko nestačilo zohrievať vzduch. Ameni bol prechladnutý. Pokašliaval a na prsiach cítil ťažobu. Objednal síce veľké množstvo dreva, ale dodávka sa oneskorila. Mal veľmi zlú náladu a práve si chcel svoj hnev odreagovať na niekom z podriadených, keď mu vojenský posol položil na stôl správu z južnej Sýrie, z pevnosti Aja.

Nedbajúc na sústavné kýchanie rozlúštil zakódovaný text, prehodil si cez tuniku z hustého ľanu vlnený plášť, krk si omotal šálom a bežal do Ramzesovej pracovne.

- Veličenstvo... Neuveriteľná správa! Chattušilova dcéra pricestovala do pevnosti Aja. Jej veliteľ očakáva vaše príkazy.

Kráľ pracoval pri svetle olejových lúč, ktoré stáli na vysokých stojanoch zo sykomorového dreva a osvetľovali miestnosť príjemným, dobre rozptýleným svetlom.

- To je určite omyl. Cisár by ma na príchod svojej dcéry predsa upozornil.

- Veliteľ pevnosti má pred sebou chetitskú armádu, ktorá sa tvári ako svadobný konvoj.

Ramzes zamyslene urobil niekoľko krokov.

- Pasca, Ameni. To je cisárova pasca, ktorou si chce overiť rozsah svojej moci vo vlastnej ríši. Konvoj mohol byť prepadnutý vojakmi, ktorí sa nepodrobili.

- Ako návnadu použil... svoju vlastnú dcéru?

- Teraz už môže byť Chattušil pokojný. Nech sa Merenptah s expedičným zborom na ochranu princeznej okamžite vydá do Sýrie. Prikáž veliteľovi pevnosti Aja, aby Chetitov vpustil.

- A čo keď...

- Podstúpim to riziko.

Prekvapení Chetiti, rovnako ako Egypt'ania, sa bratali, spoločne jedli i pili ako starí spolubojovníci. Putuhepa sa bez obáv mohla vrátiť domov, zatiaľ čo jej dcéra bude v sprievode hodnostárov a niekoľkých vojakov pokračovať v ceste do Pi-Ramzesu pod ochranou Merenptaha.

Zajtra sa navždy rozlúčia. S očami plnými slz pozorovala cisárovná svoju krásnu, cieľavedomú dcéru.

- Nepociťuješ žiadnu ľútosť? - opýtala sa jej.
- Nikdy som nebola taká veselá!
- Už sa neuvidíme, - povedala cisárovná smutným hlasom.
- To je zákon života. Každý má svoj osud... A ten môj je rozprávkový!

- Želám ti veľa šťastia, dieťa moje.

- Už sa stalo!

Zranená Putuhepa svoju dcéru ani nepobozkala na rozlúčku. Práve sa pretrhlo medzi nimi posledné puto.

- To nie je normálne, - konštatoval veliteľ pevnosti Aja, vojak z povolania s ostrou tvárou a drsným hlasom. V tomto ročnom období by mali byť hory pokryté snehom. Ak toto teplo bude pokračovať, v nádržiach čoskoro nebude voda.

- Postupovali sme veľmi rýchlo, - poznamenal Merenptah, - niekoľko vojakov ochorelo. Cestou sme míňali mnoho vyschnutých studní a prameňov. Obávam sa, že princeznú dostanem do veľmi nebezpečnej situácie.

- To nemôže byť normálne, - opakoval veliteľ. - Takúto zmenu počasia mohlo spôsobiť iba nejaké božstvo.

Práve takejto domnienky sa Merenptah obával.

- Myslím, že nemáte pravdu. Je v pevnosti nejaká socha, ktorá vás ochraňuje?

- Áno, ale tá odháňa iba zlých duchov z okolia. Nie je dosť silná, aby menila počasie. Musíme sa obrátiť na božstvo, ktorého energia sa rovná energii nebies.

- Máte dostatočnú zásobu vody na našu spiatočnú cestu? - opýtal sa Merenptah.

- Bohužiaľ, nemáme! Musíte počkať na dážď.

- Ak toto teplé počasie potrvá dlhšie, nebude pre Egypt'anov a Chetitov dostatok vody.

- Je predsa zima, toto sucho musí čoskoro skončiť, - usudzoval veliteľ.

- Máte správny postreh, veliteľ, toto počasie nie je prirodzené. Odísť je riskantné, ale zostať je možno ešte riskantnejšie.

Na veliteľovom čele sa objavili vrásky starosti.

- Ale... čo máte teda v úmysle urobiť?

- Informovať Ramzesa. On určí, ako máme ďalej postupovať.

Cha rozvinul na Ramzesovom pracovnom stole tri dlhé papyrusové zvitky, ktoré objavil v archívoch Domu života v Heliopole.

- Texty hovoria jasne, Veličenstvo. Jediným bohom, ktorý vládne nad klímou v Ázii je Sutech. Žiadny mág však nie je spôsobilý, aby sa s ním priamo spojil. Iba ty jediný môžeš hovoriť so Sutechom, aby vrátil ročné obdobie naspäť. Ale...

- Hovor, syn môj.

- Nie som však takémuto postupu naklonený. Sutechova sila je nebezpečná a nekontrolovateľná.

- Bojíš sa, že to nezvládnem?

- Nejde o to, si Setchiho syn, ale meniť počasie znamená ovládať blesky, hromy a búrky... Sutech je nevyspytateľný a Egypt ťa potrebuje. Pošleme do Sýrie niekoľko božských sôch a konvoj so zásobami.

- Myslíš, že Sutech ich nechá prejsť?

Cha sklonil hlavu.

- Nie, Veličenstvo.

- Takže nemám na výber. Buď sa stretneme v súboji, ku ktorému ma vyzýva, alebo Merenptah, chetitská princezná a všetci ich druhovia zahynú od smädu.

Ramzesov starší syn nemohol otcovi oponovať žiadnym argumentom.

- Ak sa zo Sutechovho chrámu nevrátim, - povedal faraón Chaovi, - buď mojím následníkom a venuj svoj život Egyptu.

Chetitská princezná, ubytovaná vo veliteľovej izbe, požiadala Merenptaha o rozhovor. Faraónov syn ju pokladal za panovačnú a prchkú, ale správal sa k nej ako k veľkej dáme.

- Prečo už nevyrážame do Egypta? - pýtala sa netrpezlivo.

- Pretože je to nemožné, princezná.

- Počasie je nádherné, - oponovala.

- Ale je sucho v období dažďov a nemáme dostatok vody, - vysvetľoval Merenptah.

- Predsa v tejto otrasnej pevnosti nezapustíme korene?!

Faraónov syn si povzdychol a pozrel na bezoblačné nebo.

- Nebesia nám nie sú naklonené. Božia vôľa nás priklincovala k zemi.

- Vaši mágovia sú neschopní?

- Obrátil som sa na najvyššieho z nich, na Ramzesa.

Princezná sa usmiala.

- Ste inteligentný muž, Merenptah, pohovorím si o vás so svojím manželom.

- Dúfajme, princezná, že nebesia naše modlitby vyslyšia.

- O tom nepochybujte! Neprišla som sem preto, aby som tu zomrela smädom. Nemá vari faraón v rukách nebo i zem?

Panovníkovo rozhodnutie sa nepodarilo zmeniť ani Amenimu, ani Setauovi. Na večeru zjedol Ramzes mäso z volského stehna,

zvierat'a stelesňujúceho Sutechovu moc, a napil sa silného vína z oáz, ktoré spadá pod ochranu toho istého boha. Potom si očistil ústa soľou, výpotkom Sutechovým, ktorý je nositeľom pozemského ohňa, nevyhnutného na uchovávanie potravín. Potom sa postavil pred sochu svojho otca, ktorý mal odvahu vyhlásiť sa za pozemského pána búrok.

Bez Setchiho pomoci by Ramzes nemal šancu na úspech. Jedna jediná chyba, nepresný rituálny pohyb, jediný bočný úmysel, a udrie hrom. Voči sile v jej hrubej forme platí jediná zbraň: priamočiarosť. Tá priamočiarosť, ktorú Ramzesa učil Setchi, keď ho zasväcoval do funkcie faraóna.

Uprostred noci vstúpil kráľ do Sutechovho chrámu, postaveného v Avarise, nenávidenom hlavnom meste hyksóskych uchvatiteľov. Do týchto miest, zasvätených tichu a samote, mohol bez obavy, že bude zničený, vstúpiť len faraón.

Zoči-voči bohovi Sutechovi bolo nutné premôcť strach, potom vrhnúť na svet ohnivý pohľad, poznať ho v jeho násilnostiach, a stať sa silou v jeho prvopočiatku uprostred kozmu, kam ľudská inteligencia neprenikne.

Ramzes položil na oltár pohár vína a miniatúrnu sošku rovnorožca z akáciového dreva. Toto zviera dokázalo odolávať krajným teplotám v púšti a žiť v nehostinnom prostredí, preto znieslo aj Sutechov plameň.

- Nebesia sú v твоjich rukách, zem ti leží pri nohách, čo prikážeš, stane sa, - odriekal faraón bohu. - Vyvolal si teplo a sucho, vráť nám teraz zimný dážď.

Sutechova socha nezareagovala, jej oči zostali chladné.

- To som ja, Ramzes, Setchiho syn, ktorý sa ti prihovára. Žiadny boh nemá právo porušovať zákony sveta a beh ročných období, každé božstvo sa musí podriadiť Pravidlu. Ty, rovnako ako ostatní.

Oči sochy sčervenali. Svätyňu zachvátil náhly žiar.

- Nesmeruj svoju silu proti faraónovi, v ktorom sa spája Sutech s Horom. Si vo mne a ja využívam tvoju silu na boj s temnotami a na zahnanie chaosu. Vyslyš ma, Sutech, zošli dážď na severné končiny!

Na nebi križovali blesky a nad mestom zahrmela búrka.
Začínala noc súboja.

33. kapitola

Princezná zaútočila na Merenptaha.

- Toto čakanie je neznesiteľné! Chcem, aby sme sa ihneď vydali na cestu...

- Dostal som príkaz, ochraňovať vás. Kým bude takéto nenormálne sucho, nemôžem zaručiť, že sa dostanete v poriadku až do Egypta.

- Prečo faraón nezasiahne?

Na princeznu ruku dopadla kvapka vody, za ňou druhá... Súčasne s Merenptahom zdvihli hlavy k nebu, ktoré sa začalo zatŕahovať veľkými čiernymi mrakmi. Vtom uvideli blesk, za ktorým nasledoval hromový rachot. Spustil sa hustý lejak a teplota o niekoľko minút klesla na teplotu primeranú zimnému obdobiu.

- Tu je Ramzesova odpoveď, - povedal natešene Merenptah.

Chetitská princezná zaklonila hlavu, otvorila ústa a hltavo pila vodu z nebies.

- Vydajme sa na cestu, rýchle!

Ameni prechádzal sem a tam popred dvere kráľovskej komnaty. Setau sedel so založenými rukami a zamračene hľadel pred seba. Cha si čítal magický papyrus a v duchu si odriekaval jeho formule. Serramanna už najmenej desiaty raz leštil svoj krátky meč handričkou namočenou do ľanového oleja.

- O koľkej vyšiel faraón zo Sutechovho chrámu? - nervózne sa opýtal Sardínčan.

- Na úsvite, - odpovedal Ameni.

- Hovoril s niekým?

- Nie, ani slovo, hneď po príchode sa zavrel do svojej izby, - informoval Cha skrúšeným tónom, šúchajúc si zamyslene bradu. -

Zavolať som vedúcu kráľovskú lekárku, ešte že bol ochotný ju prijať.

- Prezerá ho už aspoň hodinu! - zvolal nahnevane Setau.

- Popáleniny, či už viditeľné alebo nie, sú nebezpečné, - vysvetľoval veľkňaz. - Dôverujme Neferetiným lekárskeým schopnostiam.

- Dal som mu nejaké lieky na posilnenie srdca, - pripomenul Setau.

Dvere sa konečne otvorili. Všetci muži nedočkavo obklopili Neferet.

- Ramzes je mimo nebezpečenstva, - vyhlásila kráľovská lekárka. - Jeden deň oddychu postačí, aby sa kráľ mohol opäť ujať svojich každodenných povinností.

Usmiala sa.

- Dobré sa oblečte, bude chladné a sychravé počasie.

Pi-Ramzes začali kropiť ťažké kvapky blahodarného dažďa.

Egyptania a Chetiti, spojení ako bratia, pod Merenptahovým velením tiahli po pobrežnej ceste lemujúcej Sinaj a dorazili do Delt. Na každej zastávke bola v pevnostiach oslava, cestou vymenili niektorí vojaci zbrane za trúbky, flauty, alebo malé bubny.

Chetitská princezná hltala očami zelenú krajinu, uchvacovali ju palmové háje, úrodné polia, zavodňovacie kanále, lesy. Svet, ktorý objavovala, ničím nepripomínal drsnú anatolskú plošinu jej detstva.

Keď sa sprievod priblížil na dohľad k Pi-Ramzesu, ulice boli plné ľudí. Nikto nevedel vysvetliť, akým spôsobom sa táto správa rozšírila tak rýchlo. Bohatí sa miešali s chudobnými, hodnostári s robotníkmi, a vo všetkých srdciach kypela radosť.

- Nemôžem tomu uveriť, - komentoval situáciu Uri-Tešup, stojaci vpredu vedľa manželky. - Ramzes dokázal nemožné!

- Porazil boha Sutecha a zoslal dažď, - poznamenala Tanit, rovnako očarená. - Jeho moc je nesmierna!

- Faraón je pre svoj národ voda i vzduch, - pridali sa jeden kamenár. - Jeho láska je ako chlieb, ktorý jeme, a šaty, ktoré si obliekame. Je otcom i matkou celej krajiny!

Uri-Tešup bol premožený. Ako mohol bojovať proti faraónovi, ktorý bol obdarený takou nadprirodzenou mocou? Ramzes vládol nad živlami, menil počasie dokonca aj v Ázii, ovládal zástupy dobrých duchov, schopných zvíťaziť nad ktoroukoľvek armádou! A ako už Chetit vytyšil, nič sa nemohlo postaviť proti úspešnému priebehu cesty cisárovej dcéry. Každý útok na konvoj bol odsúdený na neúspech.

Bývalý vrchný generál anatolských bojovníkov sa vzchopil. On predsa Ramzesovmu čaru nepodľahne! Jeho jediným cieľom je skoliť muža, ktorý zničil jeho kariéru a ponížil Chatti do vazalského stavu. Nech je jeho moc akákoľvek, tento faraón nie je bohom, ale človekom so všetkými ľudskými slabosťami a nedostatkami. Ramzes, opojený víťazstvami a popularitou, nakoniec stratí svoju prezieravosť. Čas bude hrať proti nemu.

A ožení sa s chetitskou princeznou! V jej žilách koluje krv neporazitelného národa, lačného po odplate. Ramzes verí, že týmto zväzkom spečatí mier, ale myli sa.

- Už ide! - vykrikla Tanit a jej výkrik opakovali tisíce nadšených hrdiel.

Princezná, ukrytá pred zrakmi zvedavcov vo vnútri koča, dokončovala ešte úpravu svojej tváre. Viečka si zafarbila zeleným práškom na báze hydratizovaného kremičitanu medi, kontúry očí zvýraznila čiernou tyčinkou zo zmesi sulfidu olova, striebra a rastlinného uhlia. S uspokojením hľadala na svoj obraz v zrkadle.

S pomocou Merenptaha zostúpila z voza. Jej krása dav ohromila. V dlhých zelených šatách, zvýrazňujúcich jej perleťovú pleť, vyzerala ako kráľovná.

Zrazu sa všetky hlavy otočili za zvukom konských kopýt a vozových kolies. Ramzes Veľký prichádzal v ústrety svojej budúcej manželke.

Pozlátený voz išiel značnou rýchlosťou, ale hladko, bez akýchkoľvek otrasov. Kráľ a jeho kone poslúchali na slovo, ani nemusel zvyšovať hlas. Oba boli nádherné a mladé, mali na hlavách farebné chocholy, na chrbte prehodené prikrývky z červenej, modrej a zelenej bavlny, opraty mal monarcha pripevnené k pásu. V pravej ruke držal žezlo osvietenia. Zdalo sa, že panovník s modrou korunou, pripomínajúcou nebeský pôvod faraónskej monarchie, je celý odetý do zlata.

Áno, bolo to slnko na svojej púti, osvetľujúce poddaných svojimi lúčmi. Keď sa voz zastavil niekoľko krokov od princeznej, sivé mračná sa roztrhli a na modrom nebi zavládlo slnko ako absolútny pán. Nebol pôvodcom tohto nového zázraku opäť Ramzes, Syn svetla?

Mladá žena stála so sklopenými očami. Kráľ skonštatoval, že si vybrala jednoduchosť. Nenápadný strieborný náhrdelník a k tomu ladiace úzke náramky, striedme šaty, ktoré dávali vyniknúť kráse jej tela.

K Ramzesovi pristúpil Cha a podal mu modrú fajansovú nádobu. Ramzes pomazal princeznine čelo jemným olejom.

- Toto je svadobné pomazanie, - vyhlásil faraón. - Činí z teba veľkú kráľovskú manželku pána Obidvoch krajín. Nech si uchránená od zlých síl! Dnes sa rodíš vo svojej funkcii podľa Pravidla Maat a dostaneš meno „Tá, ktorá vidí Hora a dokonalosť božského svetla“, Mat-Hor.⁴ Pozri sa na mňa, Mat-Hor, žena moja.

Ramzes vystrel ruky k mladej žene a ona veľmi pomaly vložila svoje ruky do rúk faraónových. Ona, ktorá nikdy nepoznala strach, bola vyľakaná. Po dlhom očakávaní tejto chvíle, keď mohla

⁴ Po egyptsky Mat-hor-neferu-Re, ktorú skrácujeme na Mat-Hor. (Pozn. autora.)

konečne rozvinúť všetku svoju zvodnosť, zrazu dostala strach, že omdlie ako vyplašená dedinská husička. Silný magnetizmus, ktorý z Ramzesa vyžaroval, v nej vyvolával pocit, že sa dotýka samotného boha a potáca sa v akomsi inom svete, v ktorom nemá žiadny záchytný bod. Očariť ho... Mat-Hor si až teraz uvedomovala, aké márne boli jej úmysly. Na ústup však už bolo príliš neskoro, akokoľvek túžila utiecť a vrátiť sa domov, ďaleko, veľmi ďaleko od Ramzesa.

V zajatí kráľových rúk sa odvážila zdvihnúť zrak a pozrieť sa mu priamo do očí.

Vo svojich päťdesiatich šiestich rokoch bol Ramzes krásnym mužom, aký nemal páru. Široké čelo, voľne padajúce vlasy, výrazné líčne kosti, husté obočie, prenikavé oči, dlhý, úzky a zahnutý nos, mocná hrud'... Bol dokonalým spojením sily a jemnosti.

Mat-Hor, Chetitka, ktorá sa stala Egypt'ankou, sa do neho zaľúbila na prvý pohľad so všetkou vášňou, akej sú schopné len horkokrvné ženy.

Ramzes ju požiadal, aby nastúpila do jeho voza.

- V tomto tridsiatom štvrtom roku mojej vlády je mier s Chatti navždy spečatený, - vyhlásil faraón zvučným hlasom stúpajúcim až k nebu. - Stély svedčiace o tomto manželstve budú postavené v Karnaku, Pi-Ramzese, Elefantíne, Abú Simbel a vo všetkých núbijských svätyniach. Vo všetkých mestách a dedinách sa budú konať slávnosti, na ktorých sa bude piť víno venované palácom. Týmto dňom zostávajú hranice Egypta a Chatti otvorené. Nech vnútri tohto rozsiahleho územia, kde už nebude nenávisť a vojny, pretrváva sloboda a voľný pohyb.

Ramzesovo vyhlásenie sa stretlo s mohutným ohlasom.

Uri-Tešup bol proti svojej vôli dojatý a pridal svoj hlas k ostatným.

34. kapitola

Štvoruhlá ľanová plachta, siahajúca od vrcholca dvojitého sťážňa až na okraj paluby, sa nadúvala v severnom vetre a kráľovská loď sa so značnou rýchlosťou plavila proti prúdu rieky k Vesetu. Ostrieľaný kapitán sa plavil po Níle už dlhé roky, takže svadobnú cestu Ramzesa a jeho manželky Mat-Hor nezdržiaval nijaký chybný manéver. Plachtu napol sám faraón, zatiaľ čo jeho mladá žena odpočívala v kajute vyzdobenej kvetmi. Kormidelnú páku, na ktorej boli znázornené magické oči udávajúce správny smer, ovládali traja kormidelníci. Jeden námorník čerpal vodu z Nílu a obratný plavčík sa šikovne vyšplhal na stožiar, aby videl do diaľky a upozornil kapitána na prípadnú prekážku, ktorou mohlo byť stádo hrochov.

Posádka vychutnávala vzácny mok z veľkej pi-ramzeskej viniče. Toto obzvlášť kvalitné víno bolo vyrobené v pamätnom dvadsiatom druhom roku vlády, keď sa podpísala mierová zmluva s Chatti. Skladovalo sa v kužeľovitých nádobách z hnedo-ružovej pálenej hlíny, ktoré boli uzavreté zátkou zo slamy a ílu. Vzor na ich stenách predstavoval kvety lotosu a boha Besa, pána zasvätenia do veľkých mystérií, ktorý mal tučné telo s krátkymi nohami, a vyplazoval červený jazyk na vyjadrenie všemohúcnosti Slova.

Keď sa Ramzes nabažil čerstvého vzduchu, vrátil sa do kajuty. Mat-Hor už nespala. V krátkej sukničke, s nahým poprsím a voniaca jazmínom, bola neodolateľne zvodná.

- Faraón je osvieteným pánom, - povedala zamatovým hlasom, - lietavicou sledovanou ohnivou brázdou, neporaziteľným býkom s ostrými rohmi, krokodíлом uprostred vôd, ku ktorému sa nedá priblížiť, sokolom zmocňujúcim sa svojej koristi, božským supom, nad ktorým nikto nemôže zvíťaziť, besniacou búrkou, plameňom, prerážajúcim husté mračná.

- Poznáš dobre naše staré texty, Mat-Hor.
- Egyptská literatúra je jedným z odvetví, ktoré som študovala. Všetko, čo je napísané o faraónoch, ma zaujíma. Nie je to vari najmocnejší muž na svete?

- Potom by si mala vedieť, že faraón neznáša pochlebovanie.
- Som úprimná. Nepoznám väčšie šťastie od tohto okamihu. Zatiaľ čo môj otec s vami bojoval, ja som o vás snívala. Bola som presvedčená, že jedine slnko Egypta vdýchne do mňa život. Dnes viem, že som mala pravdu.

Mat-Hor sa pritisla k Ramzesovej nohe a nežne ju hladkala.

- Mám zakázané ľúbiť pána Obidvoch krajín?

Láska ženy... Ramzes na ňu už dávno nepomyslel. Nefertari bola láska, krásna Iset vášeň. Toto dvojité šťastie už patrilo minulosti. Mladá Chetitka v ňom prebúdzala túžbu, o ktorej si myslel, že už vyhasla. Rafinovane navoňaná, ponúkajúca sa, nie však dotieravá, ovládala umenie zvädzania, a pritom nestrácala nič zo svojej vznešenosti...

Ramzes bol očarený jej divokou krásou a pôvabom čiernych mandľových očí.

- Si veľmi mladá, Mat-Hor.

- Som žena, Veličenstvo, a tiež vaša manželka. Nie je mojou úlohou dobývať vás?

- Pod' von na palubu a objavuj egyptskú krajinu. Ja patríam jej, som jej manželom.

Kráľ prehodil cez plecia pôvabnej Mat-Hor plášť a zaviedol ju na provu. Ukazoval jej provincie, mestá a dediny, hovoril o ich bohatstvách, vysvetľoval zavodňovací systém, pripomínal zvyky a sviatky...

V príjemnom rozhovore im cesta ubiehala veľmi rýchlo, preto im bolo takmer ľúto, že loď už cieli do Vesetu.

Na východnom brehu zazrela Mat-Hor mohutný karnacký chrám a nádherný Luksor, svätyňu ducha Ka bohov. Pri pohľade na

západný breh zmĺkla v obdive, keď uzrela Rameseum, Ramzesov chrám miliónov rokov.

Mat-Hor zistila, že jedno z faraónových mien, „Ten, ktorý sa podobá na včelu“, bolo úplne oprávnené, pretože Egypt sa podobá úľu, kde záhaľka nemá miesto. Každý mal svoju úlohu, ktorú musel vykonávať. Aj v samotnom chráme vládol neutíchajúci ruch: blízko svätyne pracovali skupiny remeselníkov, zatiaľ čo vnútri prebiehali obrady zasvätenia. Cez noc vykonávali pozorovatelia nebeskej klenby astronomické výpočty.

Ramzes neposkytol novej kráľovskej manželke čas, aby si zvykla a prispôsobila sa. Bývala v paláci Ramesea a musela sa podriaďovať požiadavkám svojej funkcie: naučiť sa úlohu kráľovnej. Mat-Hor vedela, že na dobytie Ramzesa je nevyhnutné, aby bola poslušná.

Kráľovský voz zastal pred dedinou Dér el-Medina, stráženou políciou a vojskom. Za vozom nasledoval konvoj, privádzajúci remeselníkom, ktorí hĺbili a zdobili hrobky v Údolí kráľov a kráľovien, zvyčajné potraviny: chlieb, fazuľu, čerstvú zeleninu, prvotriedne ryby, sušené a konzervované mäso. Vedenie dodalo aj sandále, látky a rôzne masti.

Mat-Hor sa oprela o Ramzesov u ruku a zostúpila z voza.

- Prečo sme sem prišli?
- Predovšetkým kvôli tebe.

Za hlasných pozdravov remeselníkov a ich rodín zamieril kráľovský pár k bielemu dvojposchodovému domu šéfa združenia, päťdesiatnika, ktorého sochárske umenie budilo všeobecný obdiv.

- Ako poďakovať Veličenstvu za toľkú štedrosť? - povedal a hlboko sa poklonil.

- Poznám hodnotu tvojich rúk, viem, že ty a tvoji bratia nepoznáte únavu. Som vaším ochrancom a obdarujem vaše združenie bohatstvom, aby jeho diela boli nesmrteľné.

- Prikazujte, Veličenstvo, a my urobíme, čo si budete želať.
- Pod' so mnou, ukážem ti miesto, kde ihneď začnete dve stavby.

Keď sa kráľovský voz vydal na cestu vedúcu do Údolia kráľov, Mat-Hor sa zmocnila úzkosť. Predstava útesov rozžeravených slnkom, bez akejkol'vek známky života, jej zovrela srdce. Po kráse a pohodlí paláca bola šokovaná neprívetivosťou púšte.

Pri vstupe do Údolia kráľov, stráženého vo dne v noci, očakávalo Ramzesa asi šesťdesiat hodnostárov rôzneho veku. Mali vyholené hlavy, hrude zakryté širokými náhrdelníkmi, odetí v plisovaných sukniach a držali dlhé palice, ktorých rukoväte zo sykomory boli zakončené pštrosím perom.

- To sú „kráľovskí synovia“, - vysvetlil Ramzes.

Hodnostári zdvihli tyče, utvorili čestný špalier a potom nasledovali monarchu ako procesia.

Ramzes sa zastavil neďaleko vchodu do vlastnej hrobky.

- Tu vyhlíbiš rozsiahlu hrobku⁵ so stĺpovou sieňou a toľkými pohrebnými komorami, koľko bude „kráľovských synov“, - prikazoval predstavenému združeniu v Dér-el-Medine. - V spoločnosti s Usirom ich budem navždy ochraňovať.

Ramzes podal vedúcemu stavby plán, ktorý sám nakreslil na papyrus.

- A tu je večné obydlie veľkej kráľovskej manželky Mat-Hor. Túto hrobku vyhlíbiš v Údolí kráľovien v dostatočnej vzdialenosti od hrobky krásnej Iset a ďaleko od večného príbytku Nefertari.

Mladá Chetitka zbledla.

- Moja hrobka... ale...

- To je naša tradícia, - vysvetlil Ramzes. - Len čo je nejaká bytosť poverená vysokým poslaním, musí pomýšľať na onen svet.

⁵ Túto hrobku, ktorá má číslo 5 objavil roku 1820 James Burton. Vykopávky znovu objavila skupina amerických archeológov, ktorých prekvapila rozľahlosť tohto monumentu. Je to najväčšia známa egyptská hrobka. (Pozn. autora.)

Smrť je našou najlepšou poradkyňou, pretože dáva našim činom správny smer a umožňuje rozlíšiť podstatné od druhoradého.

- Ja sa však nechcem utápať v smutných myšlienkach!

- Už nie si žena ako ostatné, Mat-Hor, už nie si chetitská princezná, zaoberajúca sa len vlastným potešením, si kráľovná Egypta. Teraz je podstatné iba tvoje poslanie. Aby si to pochopila, musíš sa stretnúť s vlastnou smrťou.

- Ja nechcem!

Keď videla Ramzesov pohľad, ihneď svoje slová oľutovala. Padla na kolená.

- Odpustite, Veličenstvo.

- Vstaň, Mat-Hor. Nie si moja slúžka, ale služobnica bohyne Maat, svetového Pravidla, ktoré stvorilo Egypt a pretrvá ho. A teraz sa vydajme za tvojím osudom.

Mladej Chetitke sa podarilo prekonať úzkosť. Hrdo vstúpila do Údolia kráľovien, ktoré jej navzdory púštnemu výzoru pripadalo menej pochmúrne než Údolie kráľov. Toto miesto nebolo obkolesené vysokými útesmi, ale otváralo sa svetu živých, ktorého pulz bolo cítiť veľmi blízko. Mat-Hor sa sústredene zahľadela na čistú oblohu a pomyslela na krásu iného údolia, údolia Nílu, kde mala v úmysle prežiť nekonečné hodiny radosti a potešenia.

Ramzes myslel na Nefertari, ktorá tu odpočívala v zlatej komore nádherného večného príbytku, kde sa neustále obrodzovala ako Fénix, lúč svetla alebo dych vánku, vystupujúci až na kraj sveta. Nefertari, ktorá sa plavila v bárke, v nebeskom fluide uprostred svetla.

Mat-Hor stála ticho a neodvažovala sa kráľovu meditáciu rušiť. Napriek vážnosti miesta a okamihu bola v najhlbšom vnútri vzrušená vlastným výzorom a mocou. Nech sú skúšky, ktoré ju čakajú, akokoľvek ťažké, svoj cieľ dosiahne: Ramzesa očarí.

35. kapitola

Serramannova trpezlivosť bola pri konci. Keď ani pasca, ani dobrá vôľa nepriniesli nijaký výsledok, rozhodol sa sardínsky obor prejsť na priamu metódu. Pochutnal si na hovädzom rebierku, sadol na koňa a odcválal do Tešonkovej dielne.

Tentoraz mu Líbyjčan povie všetko, čo vie, ale najmä meno Ašovho vraha.

Keď zoskočil z koňa, bol prekvapený hlúčikom ľudí pred Tešonkovou dielňou.

- Uhnite! - skríkol Serramanna.

Svoj príkaz nemusel opakovať. Rozhostilo sa ticho a ľudia vystrašene ustupovali, aby mu uvoľnili cestu.

Sardínčan si už zvykol na egyptský móres parfumovať sa, ale pach vychádzajúci z dielne mal iný charakter. Pri pohľade na skupinu robotníkov, krčiacich sa pri nasolených antilopích kožiach, sa dovätípil, že sa tu stalo niečo hrozné. Obišiel kaďu z okrovej hliny a položil mohutné ruky na plecía dvoch učňov.

- Čo sa tu stalo?

Učni ustúpili a Serramanna uvidel Tešonkovu mŕtvolu s hlavou ponorenou do nádrže s močom a trusom.

- Nehoda, strašná nehoda! - opakoval vedúci dielne, územčistý Líbyjčan.

- Ako sa to stalo?

- To nikto nevie. Majster tu musel byť skoro ráno, keď sme prišli my, už sme ho takto našli.

- Žiadny svedok? - opýtal sa Serramanna.

- Žiadny.

- To ma udivuje, Tešonk bol skúsený odborník. Neverím, že si zapríčinil smrť vlastnou neopatrnosťou. Stal sa zločin a niekto z vás o tom niečo vie.

- Mýlite sa, - vzoprel sa neisto vedúci dielne.
- Overím si to, bude výsluch! - vyhrážal sa Serramanna.
Vražedným pohľadom prešiel po zhromaždených robotníkoch.
Najmladší učeň vybehol z dielne a utekal, čo mu sily stačili.
Sladký život Sardínčanove reflexy neoslabil a v momente sa rozbehol za ním.

V uličkách robotníckej štvrte sa mladík vyznal, ale sardínsky obor ho nestratil z dohľadu vďaka svojej vytrvalosti a sile. Keď sa chlapec pokúsil preliezť múr, zovrela Serramannova ťažká ruka jeho nohu, ktorú už nestačil zdvihnúť. Utečenec vyletel do vzduchu, zareval a dopadol ťažko na zem.

- Môj chrbát... áuu, môj chrbát! - kričal od bolesti.
- Budeš v poriadku, ale až mi povieš pravdu. Inak ti prerazím aj lebku!

Vydesený učeň začal prerývane hovoriť.

- Majstra zabil jeden Líbyjčan... čierne oči, kučeravé vlasy... že Tešonk je zradca... bránil sa, prisahal, že nič nevyzradil, ale ten druhý neveril... uškrtil ho a hlavu mu strčil do kade... aúú, to bolí, - opäť zakvílil od bolesti.

- A potom?

- Potom sa nám vyhrážal, - pokračoval učeň s tvárou skrivenou od bolesti, - že je pánom Líbye, a že zabije každého, kto čo len mukne. Tak, a teraz už viete všetko a ja som synom smrti!

- Neboj sa, chlapče, do dielne sa už nevrátiš. Budeš pracovať v paláci.

- Vy, vy ma nepotrestáte?

- Mám rád odvážnych mužov. Tak vstávaj!

Učeň sa horko-ťažko postavil a snažil sa držať tempo s obrom, ktorý nemal práve najlepšiu náladu. Dúfal, že chlapec usvedčí z vraždy Uri-Tešupa.

Ale Uri-Tešup je prefíkaný, iste sa spojil s Malfim, pánom Líbye a vrahom, ktorý je dávnym nepriateľom Egypta. Teda takto

pekne v tieni kujú plány! Teraz zostáva ešte presvedčiť o tom Ramzesa.

Lotos utierala v laboratóriu prach na policiach, zatiaľ čo Setau umýval medené misky a rôzne nádoby. Potom zvliekol antilopiu kožu, namočil ju do vody a vyžmýkal, aby odstránil medicínske roztoky, ktorými bola napustená. Lotos za pomoci jedu čiernej kobry, zmije piesočnej a jej podobných druhov zmijí, premenila tuniku znova na akúsi prenosnú lekárničku.

Keď vstúpil do laboratória Ramzes, Lotos sa uklonila, Setau však pokračoval v práci.

- Máš zlú náladu, - konštatoval faraón.

- Uhádol si.

- Nesúhlasíš s mojím sobášom s chetitskou princeznou.

- Opäť si uhádol.

- Z akého dôvodu?

- Prinesie ti nešťastie.

- Nepreháňaš, Setau?

- Lotos a ja sa dobre vyznáme v hadoch. Musíš byť odborníkom, aby si v ich jede objavil život. A tá chetitská zmija je schopná zaútočiť takým spôsobom, že to vopred nevytuší ani najlepší špecialista.

- Nie som vďaka tebe voči plazom imúnny?

Setau zavrčal. Podával Ramzesovi, od dospievania po mnoho rokov, zmes obsahujúcu malé dávky jedu, aby prežil akýkoľvek druh uštipnutia.

- Veľmi dôveruješ svojej moci, Veličenstvo... Lotos si myslí, že si takmer nesmrteľný, ja som však presvedčený, že tá Chetitka sa bude snažiť uškodiť ti.

- Hovorí sa, že je veľmi zamilovaná, - povedala ticho Lotos.

- No prosím! - vykrikol zaklínač hadov. - Keď sa láska premení na nenávisť, je to strašná zbraň! Tá Chetitka bude chcieť pomstiť

svojich ľudí, to je jasné! Nespadlo jej vari do lona neočakávané bojové pole, samotný kráľovský palác? Ale na moje slová Ramzes samozrejme nedá.

Faraón sa obrátil na Lotos.

- A váš názor?

- Mat-Hor je krásna, inteligentná, ľstivá, ctižiadostivá a... Chetitka.

- Budem to mať na pamäti, - sľúbil Ramzes.

Kráľ pozorne prečítal správu, ktorú mu predložil Ameni. Monarchov osobný sekretár s bledou pleťou a stále redšími vlasmi zaznamenal Serramannovu rozohnenú výpoveď istou a presnou rukou.

- Uri-Tešup, Ašov vrah, a Líbyjčan Malfi, jeho spojenec... Nemáme však žiadne dôkazy.

- Žiadny tribunál ich neodsúdi, - uznal Ameni.

- Ten Malfi... už si o ňom počul?

- Nazrel som do archívov ministerstva zahraničných vecí i do Ašových poznámok a vypytoval sa odborníkov na Líbyu. Malfi je náčelníkom bojovného, pomstychtivého kmeňa.

- Obyčajná banda, alebo skutočné nebezpečenstvo?

Ameni chvíľu premýšľal.

- Rád by som ti dal upokojujúcu odpoveď, počul som však, že Malfi chce spojiť niekoľko klanov, ktoré sa až doteraz bili medzi sebou.

- Sú to len reči, alebo opodstatnená správa? - vypytoval sa faraón.

- Púštnej polícii sa nepodarilo nájsť ich tábor.

- A aj tak sa Malfimu podarilo prísť do Egypta, zavraždiť jedného zo svojich krajanov a zase beztrestne odísť! - zvyšoval kráľ svoj hlas.

Ameni sa triasol pred Ramzesovým hnevom, čím zriedkavejším, tým prudším.

- Netušili sme, že je taký nebezpečný.
- Ak nedokážeme rozlíšiť zlo, ako môžeme vládnuť tejto krajine?

Ramzes vstal a znepokojene podišiel k veľkému oknu. Zabladel sa priamo, bez žmurknutia, do slnka, ktoré mu dodávalo každý deň energiu, aby napriek všetkým ťažkostiam mohol plniť svoje úlohy.

- Musíme Malfiho sledovať, - vyhlásil kráľ.
- Líbyjčania nie sú schopní na nás zaútočiť.
- Päť démonov môže rozosievať nešťastie, Ameni. Ten Líbyjčan žije v púšti, zbiera tam ničivé sily a sníva, že ich použije proti nám. To nebude vojna ako s Chetitmi, ale úplne iný druh boja, zákernejší a nemenej prudký. Cítim Malfiho nenávisť. Rastie a je stále bližšie.

Kedysi to bola Nefertari, ktorá veštiami vedela faraóna orientovať správnym smerom. Odvtedy, čo sa stala družkou hviezd, mal Ramzes pocit, že prebýva v ňom a naďalej ho vedie.

- Serramanna usilovne pátra, - oznamoval Ameni.
- Máš ešte nejaké starosti, priateľ môj?
- Mám stovku problémov ako každý deň, a všetky sú naliehavé.
- Predpokladám, že je zbytočné ťa žiadať, aby si si oddýchol.
- Oddýchnem si až potom, keď nebude treba riešiť nijaký problém.

36. kapitola

Najšikovnejšia palácová masérka trela pokožku Mat-Hor zmesou popola a nátronu, aby ju zbavila nečistôt. Potom použila mydlo na báze kôry a dreviny balanitu, bohatého na saponín. Požiadala mladú Chetitku, aby si ľahla na teplé dlaždice a začala ju masírovať. Voňavá pomáda uľavovala od bolesti, odstraňovala napätie a prevoniavala telo.

Mat-Hor bola ako v raji. Na cisárskom dvore jej otca Chattušila sa o ňu nikdy takto nestarali. Maľovanie, manikúra a pedikúra boli vykonávané s dokonalým umom a nová kráľovná Egypta sa cítila každým dňom krajšia. Nebola to vari podmienka, ako získať faraónovu lásku? Mat-Hor, iskriaca mladosťou a šťastím, sa cítila neodolateľná.

- A teraz pomádu proti vráskam, - odporúčala masérka.
- V mojom veku? - čudovala sa mladá Chetitka.
- Proti starnutiu treba začať bojovať práve vo vašom veku a nie, keď už je neskoro.

-Ale...

- Dôverujte mi, Veličenstvo. Pre mňa je krása kráľovnej štátnickou záležitosťou.

Mat-Hor už nič nenamietala a nechala si naniest' na tvár druhú pomádu z medu, červeného nátronu, alabastrového prášku, oslieho mlieka a zrníček senovky.

Po prvom pociť sviežosti nasledovalo príjemné teplo a pociť odsúvajúci starobu do nedohľadna.

Mat-Hor žila rušným životom. Chodila z jedného banketu na druhý, z recepcie na recepciu, pozývali ju šľachtici a bohatí ľudia, navštevovala háremy, kde sa ženy učili tkaniu, hudbe a poézii. Každý deň sa s chuťou zaučovala do egyptského umenia žiť.

Všetko bolo ešte krajšie ako v jej snoch. Už nespomínala na Chattušaš, smutné a sivé hlavné mesto, vystavujúce na obdiv vojenskú silu. Tu, v Pi-Ramzese, neboli vysoké hradby, ale záhrady, jazierka a obydlia zdobené tyrkysovými obkladačkami, kde sa radosť zo života miešala s vtáčim spevom.

Chetitská princezná vždy túžila po Egypte a teraz jej ten vysnívaný Egypt patrilo! Bola jeho kráľovnou, ktorú všetci uctievali.

Vládla však skutočne? Nefertari pracovala denne po faraónovom boku, zúčastňovala sa aj štátnych záležitostí, nielen spoločenských, a dokonca bola spolutvorkyňou mierovej zmluvy s Chetitmi.

Ona sa síce opájala prepychom a pohodlím, Ramzesa však videla tak málo! V jeho milovaní bola túžba i neha, ale jeho duch zostával vzdialený a nemala nad ním nijakú moc. Záležitosti jeho vlády pred ňou zostávali utajené.

Tento neúspech však nebude trvalý. Mat-Hor ho spúta svojou láskou a ovládne! Jej hlavnými zbraňami budú inteligencia, krása a lesť. Boj bude dlhý a ťažký, pretože súper je silný. Mladá Chetitka však o svojom úspechu nepochybovala. Doteraz vždy dosiahla to, po čom bažila. Dnes sa chcela stať oslňujúcou kráľovnou, aby spomienku na Nefertari vymazala navždy.

- Veličenstvo, - zašepkala komorná, - zdá sa mi, že kráľ je v záhrade.

- Bež sa pozrieť, či to je naozaj on, a ponáhľaj sa naspäť!

Prečo ju Ramzes na svoj príchod neupozornil? Predpoludním nezvykol odpočívať. Muselo sa stať niečo neobvyklé!

Komorná sa vrátila celá vyplašená.

- Skutočne je to faraón, Veličenstvo.

- A... je sám?

- Áno, sám.

- Podaj mi tie najpriesvitnejšie a najjednoduchšie šaty.

- Neoblečiete si tie krásne ľanové s červenou výšivkou a...

- Poponáhľaj sa.
- Aký šperk si vyberiete?
- Žiadny.
- A... parochňu?
- Nechcem parochňu. Bože môj, tebe to ale trvá!

Ramzes sedel pod sykomorou, ktorej široká koruna sa trblietala na slnku zelenými a červenými listami. Bol oblečený do tradičnej suknice, akú nosili faraóni Starej ríše v časoch, keď sa stavali pyramídy. Na zápästiach mal dva zlaté náramky.

Chetitka ho chvíľu pozorovala. Bezpochyby s niekým hovoril. Bosá potichučky podišla bližšie. Vánok rozozvučal lístie sykomory medovo jemným zvukom. Mladá žena sa prekvapene dívala na monarchovho spoločníka, ktorým bol Strážca, jeho pes rozvalený pri ňom na chrbte!

- Pod' bližšie, Mat-Hor.
- Veličenstvo, vy viete že som tu?
- Prezradil ťa parfum.

Sadla si na zem vedľa Ramzesa. Strážca sa odkotúľal vedľa a zaujal polohu sfingy.

- Vy... vy ste hovorili s tým zvieraťom?
- Všetky zvieratá rozprávajú. Keď sú nám blízke, ako kedysi môj lev alebo dnes tento pes, potomok rodu Strážcov, je toho veľa, čo nám chcú povedať, ak ich počúvame.

- Ale... čo vám môže hovoriť?
- Dáva mi najavo vernosť, dôveru, úprimnosť a opisuje mi krásne cesty z oného sveta, po ktorých ma bude sprevádzať.

Mat-Hor sa uškrnula.

- Smrť... Prečo hovoriť o takej hrôze?
- Hrôzy páchajú iba ľudia. Smrť je obyčajný fyziologický zákon a záhrobie sa stáva naplnením, ak bol náš život spravodlivý a v súlade s Maat.

Mat-Hor sa prisunula k Ramzesovi a pozrela sa na neho nádhernými čiernymi očami v tvare mandlí.

- Nezašpiníš si šaty? - opýtal sa jej faraón.

- Ešte nie som oblečená, Veličenstvo.

- Striedme šaty, žiadny šperk, bez parochne... Prečo toľko jednoduchosti?

- Veličenstvo mi to vyčíta?

- Musíš udržiavať svoje postavenie, Mat-Hor, a nemôžeš sa správať ako obyčajná žena.

Chetitka sa vzbúrila.

- Bola som vari niekedy obyčajná? Som cisárova dcéra a teraz manželka egyptského faraóna! Môj život bol vždy podriadený požiadavkám etikety a moci.

- Etiketa, áno, samozrejme. Ale prečo pripomínaš moc? Pri otcovom dvore si sa na moci nijako nepodieľala.

Mat-Hor sa cítila ako v pasci.

- Bola som príliš mladá... A Chatti je vojenská krajina, kde sú ženy považované za menejcenné. Tu je to iné! Nie je vari úlohou kráľovnej Egypta slúžiť svojej krajine?

Mat-Hor si rozhodila vlasy na Ramzesovo lono.

- Ty sa považuješ za skutočnú Egyptľanku?

- Nechcem o Chatti už ani počuť!

- Zriekaš sa vlastného otca a matky?

- Nie, samozrejme nie... Ale sú tak ďaleko!

- Prežívaš ťažkú skúšku.

- Skúšku? Ale nie, takýto život som si vždy predstavovala! Nechcem o minulosti už ani počuť.

- Ako pripravovať zajtrajšok, keď sme neprenikli tajomstvom včerajška? Si mladá, Mat-Hor, zmietáš sa v neistote a hľadáš rovnováhu. Objaviť ju nebude ľahké.

- Moja budúcnosť je úplne jasná: som kráľovná Egypta!

- Vládnutie je funkcia, ktorá sa buduje deň po dni a nikdy nie je dosiahnutá raz a navždy.

Chetitka bola roztrpčená.

- Ja... nerozumiem.

- Si žijúcim symbolom mieru medzi Egyptom a Chattí, - vyhlásil Ramzes. - Táto cesta, vedúca na koniec dlhého konfliktu, je vydláždená množstvom mŕtvych. Vďaka tebe, Mat-Hor, bolo utrpenie nahradené šťastím.

- Ja som teda... iba symbol?

- Budeš potrebovať veľa rokov, aby si prenikla do tajomstiev Egypta. Nauč sa slúžiť Maat, bohyni pravdy a spravodlivosti, a tvoj život bude plný svetla.

Mat-Hor vstala a pozrela sa priamo na pána Obidvoch krajín.

- Chcem vládnuť po vašom boku, Ramzes.

- Si ešte dieťa, moja milá. Najprv sa vzdaj vrtochov, dbaj na svoje postavenie a nechaj pôsobiť čas. Teraz odíď, chcem byť sám. Strážca má pre mňa veľa dôverností.

Chetitka sa pobúrene rozbehla do svojich izieb. Plakať od zúrivosti ju Ramzes určite neuvidí!

37. kapitola

V nasledujúcich mesiacoch bola Mat-Hor viac než očarujúca. Krásou, šarmom a prepychovými róbami dodávala lesk vesetským večierkom a dokonale hrala rolu kráľovnej, venujúcej sa spoločenskému životu. Poslúchla kráľove rady: osvojovala si zvyky dvora a rozširovala svoje znalosti o kultúre starého Egypta, ktorých hĺbka ju privádzala do úžasu...

Mat-Hor sa nestretávala s nijakým nepriateľstvom, nepodarilo sa jej však získať náklonnosť Ameniho, ktorý bol panovníkov najbližší priateľ. Pokiaľ ide o Setaua, ďalšieho kráľovho dôverníka, ten odišiel do Núbie aj s Lotos, zbierať jed milovaných plazov a realizovať myšlienky týkajúce sa rozvoja oblasti.

Mladá Chetitka mala všetko, a pritom nemala nič. Moc, ktorá stála tak blízko, jej unikala a jej srdce začala naplňovať horkosť. Márne hľadala spôsob, ako dobyť Ramzesa, a prvýkrát zapochybovala sama o sebe. Nedá však kráľovi príležitosť, aby si to všimol. Preto sa naháňala za slávnosťami a radovánkami, a bola ich nepopierateľnou kráľovnou.

Toho jesenného večera bola Mat-Hor vyčerpaná. Prepustila služobníctvo a ľahla si na posteľ s otvorenými očami, aby mohla lepšie snívať o Ramzesovi, o tom všemocnom a nedosiahnuteľnom mužovi.

Ľanový záves na okne rozvlnil vánok. To si však myslela iba chvíľu, kým nezbadala dlhovlasého muža s mohutnou hrudou.

Mat-Hor sa postavila a ruky skrížila na prsiach.

- Kto ste?

- Krajan.

Mesačné svetlo umožnilo kráľovnej lepšie rozoznať návštevníkove črty.

- Uri-Tešup!

- Spomínaš si na mňa, dievča?
- Ako sa opovažuješ vniknúť do mojej izby!
- Nebolo to jednoduché, striehnem tu už celé hodiny. Ten diabol Serramanna ma neprestáva strážiť.

- Uri-Tešup... To ty si zabil cisára Muvatalliša a pokúsil si sa zlikvidovať aj môjho otca a matku!

- To už je veľmi dávno... Dnes sú z nás dvaja Chetiti v egyptskom azyle.

- Zabúdaš, kto som?

- Pekná žena, odsúdená na ohlupovanie v nepravom svete.

- Som Ramzesova manželka a kráľovná tejto krajiny!

Uri-Tešup sa posadil na posteľ.

- Zobuď sa, moja malá.

- Privolám stráž!

- No tak ju zavolaj.

Uri-Tešup a Mat-Hor sa premerali vyzývavým pohľadom. Mladá žena vstala a napila sa vody.

- Ty si iba obluda a odroň! Prečo by som ťa mala počúvať? Teba, zradného generála!

- Pretože patríme k rovnakému národu, ktorý bude vždy nepriateľom tohto prekliateho Egypta!

- Prestaň blúzniť. Je podpísaná mierová zmluva.

- Ale ty sa nedaj učičkáť ilúziami, Mat-Hor. Pre Ramzesa si len cudzinka, ktorá bude čoskoro zatvorená do nejakého háremu.

- Mýliš sa!

- Zveril ti čo len najmenší podiel moci?

Mladá žena zmlkla.

- V Ramzesových očiach neexistuješ. Si len Chetitka a záruka mieru, ktorý faraón aj tak poruší a odzbrojeného nepriateľa rozdrví. Ramzes je prefíkaný a krutý. Pripravil dômyselnú pascu a Chattušil mu naletel. A ty, ty si bola obetovaná vlastným otcom! Len sa

naháňaj za vidinami, Mat-Hor a mladosť ti ubehne ako voda, omnoho rýchlejšie ako si myslíš.

- Už si skončil? - opýtala sa kráľovná a obrátila sa mu chrbtom.

- Rozmýšľaj o tom, čo som ti teraz povedal. Presvedčíš sa o pravdivosti mojich slov. Ak sa budeš chcieť so mnou stretnúť, zariad' to tak, aby sa to Serramanna nedozvedel.

- Prečo by som sa mala s tebou stretnúť?

- Máš svoju krajinu rovnako rada ako ja. A neznesieš porážku ani poníženie.

Mat-Hor dlho otáľala, kým sa obrátila.

Ľahký vánok pokyvoval závesom, Uri-Tešup bol preč. Bola to len nočná mora, alebo jej ten Chetit prišiel pripomenúť skutočnosť?

Všetkých šesť mužov vyspevovalo z plného hrdla a rytmicky podupávalo nohami v širokej kadi, naplnenej hroznom. So zanietením gniavili zrelé bobule, z ktorých bude vynikajúce víno. Z výparov, ktoré stúpali z kade, boli už skoro opití a ledva sa držali na nohách. Najhorlivejší bol Serramanna, udávajúci rytmus.

- Nieкто vás hľadá, - oznámil vinár.

- Pokračujte, - prikázal Serramanna ostatným mužom, - nesmiete poľaviť!

Návštevníkom bol dôstojník púštnej polície. Mal širokú, zjazvenú tvár a svoj luk, šípy a krátky meč vždy poruke.

- Prichádzam s hlásením, - oznámil Serramannovi. - Naše hliadky brázdia Líbyjskú púšť už celé mesiace, aby vypátrali Malfiho a jeho vzbúrencov.

- A našli ste ich konečne?

- Bohužiaľ, nie. Púšť je veľmi rozľahlá a my kontrolujeme len zónu blízko Egypta. Bolo by riskantné pustiť sa ďalej. Beduíni nás pozorujú a Malfiho by na nás upozornili. Zostáva pre nás nepolapiteľným tieňom.

Serramanna bol sklamaný a rozhnevaný. Schopnosti púštnych policajtov boli neodškriepiteľné. Ich neúspech dokazoval, ako veľmi je Malfi nebezpečný.

- Je pravda, že Malfi dal dokopy niekoľko kmeňov?
- O tom nie som presvedčený, - odpovedal dôstojník. - Možno sú to len reči ako mnohé iné.
- Chvastal sa Malfi, že má železný kord?
- Nič také som nepočul.
- Zostaňte naďalej v pohotovosti. Pri najmenšom incidente upozorníte palác.
- Ako si prajete... Ale čoho by sme sa od Líbyjčanov mali obávať?
- Sme si istí, že Malfi sa nám bude snažiť tak či onak škodiť. A je podozrivý zo spáchania zločinu.

Ameni nikdy nevyhadzoval žiadne dokumenty. Počas dlhých rokov sa archív v Pi-Ramzese plnil papyrusovými zvitkami, alebo drevenými tabuľkami, ktoré boli uložené v troch priľahlých miestnostiach. Ameniho podriadení sa ho veľakrát pokúšali presvedčiť, aby sa nepodstatných textov zbavil, ale on chcel mať stále poruke maximum informácií, aby nemusel o ne žiadať príslušné úrady, ktorých pomalosť ho rozčuľovala.

Pisár pracoval rýchlo. Podľa jeho názoru každý problém, ktorého riešenie sa preťahovalo, mal predpoklad sa ešte zhoršovať. A väčšinou bolo lepšie spoliehať sa iba na seba a nevšímať si množstvo úradníkov, pripravených ihneď sa vyhnúť práci, keď vyzerala trochu zložitejšie.

Ameni, posilnený obrovskou porciou vareného mäsa, pracoval pri svetle olejových lúč, keď vtom do jeho pracovne vstúpil Serramanna.

- Zase čítaš...
- Niektorí sa v tejto krajine musia starať aj o detaily.

- Zničíš si zdravie, Ameni.
- Už je zničené.
- Môžem sa posadiť?
- Pokiaľ mi tu nič nerozhádžeš...
- Sardínsky obor zostal stáť.
- O Malfim žiadna správa, - postáľoval sa. - Je zalezený kdesi v Líbyjskej púšti.
- A Uri-Tešup?
- Žije si na veľkej nohe s tou bohatou Feničankou. Keby som ho nepoznal tak dobre, prisahal by som, že sa z neho stal bezúhonný a bohatý človek, ktorý nemá iné ambície, než pokojný rodinný život a dobré jedlo.
- Koniec koncov, prečo nie? Aj iní cudzinci sa dali zlákať pohodlným životom.
- Veď práve...
- Sardínčanov tón vzbudil Ameniho záujem.
- Čo tým myslíš?
- Si vynikajúci pisár, ale čas letí a už nie si nijaký mladík.
- Ameni odložil štetec a skrížil ruky.
- Stretol som jednu šarmantnú, no veľmi nesmelú ženu, - priznal sa Sardínčan. - Mne veľmi nevyhovuje, ty by si ju však určite ocenil...
- Ty ma chceš azda... oženiť?
- Vieš, ja potrebujem častú zmenu... ale ty by si bol dobrej manželke verný.
- Ameniho pochytil hnev.
- Môj život, to je táto pracovňa a správa verejných záležitostí! Vieš si tu predstaviť ženskú? Ona by tu upratovala, po svojom samozrejme, a obrátila by mi tu všetko hore nohami!
- Myslel som...
- Nemysli a radšej sa usiluj chytiť Ašovho vraha.

38. kapitola

Ramzesov chrám miliónov rokov na ľavom vesetskom brehu sa rozprestieral na ploche piatich hektárov. Zhodne s faraónovým želaním siahali pylóny až k nebesiam, brány boli z pozláteného bronzu, stromy tienili jazierka s čírou vodou, na nádvorí sídlili sochy, oživené prítomnosťou Ka. V susedstve svätyne bola knižnica a sklady, vnútri budovy kaplnka zasvätená Ramzesovmu otcovi Setchimu, jeho matke Tuji a veľkej kráľovskej manželke Nefertari.

Pán Obidvoch krajín často navštevoval toto magické miesto, ktoré patrilo božstvám. Uctieval tu pamiatku všetkých drahých bytostí, ktoré sa v ňom navždy usídlili. Tentoraz však mala jeho cesta výnimočný charakter.

Meritamon, Ramzesova a Nefertarina dcéra, musela vykonať rituál, ktorý panujúceho faraóna urobí nesmrteľným.

Vždy, keď ju Ramzes videl, neubránil sa dojatiu nad jej podobnosťou s matkou. V priliehavých šatách, ozdobených na hrudi dvoma rozetami, stelesňovala bohyňu písma Sešet. Jej tvár bola nežná a plná jasu.

Kráľ ju vzal do náručia.

- Ako sa ti darí, dcérenka moja?

- Vďaka tebe sa môžem v tomto chráme venovať meditáciám a hudbe na potešenie bohov. V každom okamihu cítim prítomnosť svojej matky.

- Prišiel som do Vesetu na tvoju žiadosť. Aké mystérium mi odhalíš, ty, ktorá si jedinou kráľovnou Egypta, uznávanou bohmi?

Meritamon sa pred panovníkom uklonila.

- Nech ma Veličenstvo láskavo nasleduje.

Bohyňa, ktorú stelesňovala, zaviedla Ramzesa do kaplnky, kde čakal kňaz v maske ibisa boha Thovta. Pred Ramzesovými očami

napísali Thovt a Sešet päť kráľovských mien na listy veľkého stromu plasticky vyrytého v kameni.

- Takto bude tvoja pamäť zaznamenaná na milióny vekov a pretrvá navždy.

Ramzes cítil zvláštne pohnutie. Bol iba mužom, ktorému osud nadelil ťažkú úlohu, ale dvojica bohov mu pripomenula ešte inú skutočnosť: existenciu faraóna, ktorého duša prechádza od samého počiatku dynastií z kráľa na kráľa.

Kňaz a kňažka sa vzdialili a nechali Ramzesa pozorovať strom miliónov rokov, do ktorého bola práve vpísaná večnosť.

Meritamon sa vracala k chrámovým hudobníckam, keď jej zahatala cestu mladá žena v prepychových šatách.

- Som Mat-Hor, - vyhlásila útočne. - Nikdy sme sa ešte nestretli, ale musím s vami hovoriť.

- Ste oficiálnou manželkou môjho otca. Nemáme si čo povedať.

- To vy ste skutočnou kráľovnou Egypta.

- Moja rola je výhradne náboženská.

- Inak povedané, podstatná!

- Vysvetlite si to ako chcete, Mat-Hor. Pre mňa nebude nikdy existovať iná veľká kráľovská manželka ako Nefertari.

- Ona je mŕtva, ale ja žijem! Ak vy odmietate vládnuť, prečo v tom bránite mne?

Meritamon sa usmiala.

- Máte priveľmi bujnú fantáziu. Žijem tu v ústraní a svetské záležitosti ma nezaujímajú.

- Zúčastňujete sa však štátnických obradov ako egyptská kráľovná!

- Taká je faraónova vôľa. Vzpierate sa jej?

- Porozprávajte sa s ním! Presvedčte ho, aby mi dal miesto, ktoré mi prislúcha. Váš vplyv je rozhodujúci.

- Čo vlastne chcete, Mat-Hor?

- Žiadam vás o pomoc. Mám právo vládnuť, môj sobáš ma na to oprávňuje.
- Egypt sa nedá dobyť silou, ale láskou. Ak v tejto krajine zabúdate na zákony Maat, čaká vás hlboké rozčarovanie.
- Vaše rozprávky ma nezaujímajú, Meritamon. Ja sa svetských vymožeností nevzdám.
- Máte väčšiu odvahu ako ja. Veľa šťastia, Mat-Hor.

Ramzes dlho meditoval v obrovskej stĺpovej sále karnackého chrámu, ktorého výstavbu začal Setchi, a ktorý dokončil on sám, jeho syn a nástupca. Slnčné lúče prenikajúce kamennými oknami postupne osvetľovali vytesané a namaľované scény, na ktorých bolo vidieť faraóna, ako obetuje božstvám, aby privolili prebývať na zemi.

Amon, duch Egypta, poskytujúci dych každému tvorovi, zostával tajomný, všade však bolo vidieť jeho dielo. Prichádza vo vetre, spievalo sa v chválospeve, ale ho nevidno. Noc je naplnená jeho prítomnosťou. Čo je hore i čo je dole, všetko učinil on. Pokúsiť sa poznať Amona, s plným vedomím, že sa vždy vymkne ľudskej inteligencii, je, ako hovorí Kniha o vychádzaní na svetlo, ako zaháňať zlo a temnoty, nazrieť do budúcnosti a organizovať krajinu tak, aby bola na obraz nebies.

Muž, ktorý prichádzal k Ramzesovi, mal hranatú, nepeknú tvár, ktorej črty vekom ešte väčšmi zhrabli. Bývalý kontrolór kráľovských stajní Bachen vstúpil do Amonových služieb v Karnaku, preskočil rebríček hierarchie a stal sa druhým prorokom boha. S vyholenou hlavou a v rúchu z belostného ľanu zastavil sa niekoľko krokov od kráľa.

- Som nesmierne rád, že vás opäť vidím, Veličenstvo.
- Vďaka tebe sú Karnak a Luksor hodné božstiev, ktoré tu prebývajú. Ako sa darí Nebuovi?

- Veľkňaz už zo svojho domčeka pri posvätnom jazere nevychádza. Nemá už žiadny vek. Nadalej však vydáva príkazy.

Ramzes si cenil Bachenovu vernosť. Bol jedným z tých výnimočných ľudí bez chorobnej cti žiadostivosti, ktorých jedinou starosťou je konať v súlade s Pravidlom. Správa najväčšieho posvätného panstva v Egypte je v dobrých rukách.

Tentoraz však Bachen nebol taký pokojný ako zvyčajne.

- Vážne starosti? - opýtal sa Ramzes.

- Práve sa ku mne dostali sťažnosti z malých svätýň vo vesetskej oblasti. Čoskoro im začne chýbať tymian, kadidlo a myrha, nevyhnutné na každodenné obrady. Zásoby v Karnaku im môžu na nejaký čas vypomôcť, ale moje zásoby budú vyčerpané o dva až tri mesiace.

- Nemajú byť chrámy zásobené vždy pred začiatkom zimy?

- Zaiste, Veličenstvo, koľko však toho dostaneme? Posledné úrody boli také slabé, že nám hrozí nedostatok týchto základných látok. A sa obrad nevykonáva uspokojivým spôsobom, čo sa stane s harmonickým súladom v krajine?

Len čo sa Ramzes vrátil do Pi-Ramzesu, dostavil sa do jeho pracovne Ameni s plnou náručou úradných papyrusov. Každý sa čudoval, kde tento krehký pisárik berie silu, aby uniesol takú ťarchu.

- Veličenstvo, je nutné okamžite zasiahnuť! Poplatky na nákladných lodiach sú prehnané a...

Ameni zmĺkol. Vážnosť Ramzesovho výrazu ho odradila, aby kráľa obťažoval ďalšími podrobnosťami.

- Aký je stav našich zásob tymianu, kadidla a myrhy?

- Neviem presne, musím si to overiť... ale iste nie je alarmujúci.

- Ako si môžeš byť taký istý?

- Pretože som zaviedol účinný kontrolný systém. Keby zásoby výrazne poklesli, zistil by som to.

- Vo vesetskej oblasti nastane čo nevidieť veľká núdza, - vyslovil obavu Ramzes.

- Použijeme rezervy z pi-ramzeských skladov a budeme si želať, aby budúca úroda bola hojná.

- Okamžite odovzdaj všetky menej podstatné úlohy iným a venuj sa osobne tomuto problému.

Ameni zavolať do svojej pracovne riaditeľa rezerv ministerstva hospodárstva, správcu pokladu a riaditeľa dovozných skladov, povereného kontrolou dodávok tovaru zo zahraničia. Všetci traja hodnotári mali päťdesiatku už za sebou.

- Musel som odísť z dôležitej porady, - sťažoval sa správca pokladu, - dúfam, že nás nevyrušujete len tak, pre nič za nič.

- Všetci traja ste zodpovední za naše rezervy tymianu, myrhy a kadidla, - pripomenul na úvod Ameni. - Keďže ma nikto z vás nevaroval, predpokladám, že situácia nie je znepokojivá.

- Tymian už nemáme takmer žiadny, - priznal riaditeľ rezerv, - ale moji kolegovia sú na tom určite lepšie.

- Ja už mám iba malú zásobu, - povedal správca pokladu, - nepovažoval som však za potrebné obracať sa na svojich kolegov, pretože na kritické množstvo sme ešte neklesli.

- Moje hlásenie je totožné, - pridal sa riaditeľ dovozných skladov. - Keby moje zásoby naďalej klesali, určite by som zasiahol.

Ameni onemel. Všetci traja úradníci sa doslova vzdali samostatného myslenia ako v minulosti až pričasto a neboli navzájom vôbec v styku.

- Nadiktujte mi presný stav zásob.

Ameniho prepočet bol rýchly: do budúcej jari nebude v Egypte ani zrnko kadidla, myrha a tymian zmizne z laboratórií a chrámov.

V krajine sa zrodí a rozšíri duch revolty proti Ramzesovej prezieravosti.

39. kapitola

Vedúca lekárka Neferet, stále krásna ako jarné zore, dokončila prípravu amalgámu z pistácievej živice, medu, medeného prášku a malého množstva myrhy, určeného na ošetrovanie zuba jej vzácneho pacienta.

- Žiadny absces, - vysvetľovala Ramzesovi, - iba chúlостivé d'asná a čoraz výraznejšie zápalové sklony. Nech Veličenstvo nezapadne na vyplachovanie úst odvarom z vrbovej kôry.

- Dal som vysadiť tisíce vrb pozdĺž rieky a na brehoch rybníkov i vodných nádrží. Onedlho budete mať k dispozícii veľké množstvo látok proti zápalom.

- Ďakujem Veličenstvo. Predpíšem vám aj žuvaciu hmotu na báze bruónie, jalovca, plodu sykomory a kadidla. Keď už sme pri kadidle a myrhe, ktoré sú vynikajúce proti bolesti, musím vás informovať, že sa veľmi rýchlo mínajú a čoskoro budem potrebovať doplniť zásoby.

- Ja viem, Neferet, ja viem...

- Kedy môžu lekári rátať s novými zásobami?

- Najrýchlejšie, ako sa bude dať.

Neferet si všimla faraónových rozpakov a ďalšie otázky, ktoré ju páli na perách, radšej nepoložila. Problém bol zrejme vážny, Ramzesovi však plne dôverovala.

Ramzes dlho meditoval pred sochou svojho otca Setchiho, ktorého kamenná tvár bola vďaka socháromu talentu ako živá. V strohej pracovni s bielymi stenami Setchiho prítomnosť spájala myšlienky vládnuceho faraóna s jeho predchodcom. Keď musel Ramzes prijať rozhodnutie týkajúce sa budúcnosti kráľovstva, nikdy sa nezabudol poradiť s dušou monarchu, ktorý ho zasvätil do tejto funkcie za cenu tvrdej výchovy, akú by vydržal len málokto.

Setchi mal pravdu. Ak Ramzes vydržal všetky úskalia takej dlhej vlády, vďačí za to práve tejto náročnej výchove. Oheň, ktorý ho poháňal, nestratil ani v zrelom veku na svojej prudkosti, ale vášnivosť mladosti sa premenila na usilovnú túžbu formovať krajinu a ľud, ako to bolo zaužívané u jeho predkov.

Keď Ramzesov zrak padol na veľkú mapu Blízkeho východu, ktorú tak často študoval, spomenul si na Mojžiša, svojho priateľa z detstva. I v ňom horel nestráviteľný oheň, ktorý ho sprevádzal púšťou, pri hľadaní Zasľúbenej krajiny.

Napriek mienke vojenských poradcov, faraón už niekoľkokrát odmietol proti Mojžišovi a Hebrejom zasiahnuť. Či nemali prísť sami až na koniec svojho osudu?

Ramzes zavolał Ameniho a Serramannu.

- Dospel som k niekoľkým rozhodnutiam. Jedno z nich by ťa malo zaujímať, Serramanna.

Sardínsky obor počúval kráľa a naplňala ho nesmierna radosť.

Tanit, plnokrvná Feničanka, sa Uri-Tešupovho tela nemohla nasýtiť. I keď s ňou zaobchádzal hrubo, podvoľovala sa všetkým jeho želaniam. Vďaka nemu každý deň objavovala nové rozkoše telesného spojenia a prežívala druhú mladosť. Uri-Tešup bol pre ňu bohom.

- Si skvelá kobyľa, - pochválil Tanit jej milenec a pobožkal jej lono. - Pri tebe by som chvíľami zabudol aj na svoje povinnosti.

Tanit sa zviesla na zem a bozkávala milencove lýtko.

- Sme takí šťastní, veľmi šťastní! Myslime už iba na seba a svoju slasť.

- Zajtra odchádzame do tvojej vily vo Fajjúme, - oznámil Uri-Tešup.

- Mne sa tam nechce ísť, som radšej tu, v Pi-Ramzese, - povedala maznavo Tanit.

- Keď tam prídeme, ja zase hneď odídem. A ty, ty budeš predstierať, že sme v tom hniezdočku lásky stále spolu.

Tanit sa postavila, oprela si ťažké prsia o milencovu hrud' a náruživho k sebe pritísla.

- Kam chceš ísť a na ako dlho?

- Teba to nemusí zaujímať. Keď ťa bude po mojom návrate Serramanna opäť vypočúvať, povieš mu: trávili sme spolu každú chvíľočku.

- Ver mi, miláčik, ja...

Uri-Tešup jej strelil facku, až vykrikla od bolesti.

- Ženy sa nemajú čo miešať do mužských záležitostí. Poslúchni a všetko bude v poriadku!

Uri-Tešup sa chystal ísť za Malfim, aby spolu zadržali konvoj s tymianom, myrhou a kadidlom a potom tieto vzácne látky zničili. Takáto katastrofa ťažko zasiahne Ramzesovu popularitu a krajina sa bude zmietat' v zmätku, ktorý vytvorí vhodné podmienky na líbyjský útok. V Chatti zvrhne nepriateľská strana Chattušila a povolá Uri-Tešupa, aby porazil faraónovu armádu, pretože on jediný to dokáže.

Na prahu izby zastala vystrašená slúžka.

- Pani, je tu polícia! Akýsi ozbrojený obor v prilbe...

- Pošli ho preč! - prikázala Tanit.

- Nie, - zasiahol Uri-Tešup, - uvidíme, čo od nás chce náš priateľ Serramanna.

- Odmietam sa baviť s tým neokrôchancom!

- Naopak, krásavica! Zabúdaš, že sme najzamilovanejší pár pod slnkom. Obleč si šaty, ktoré ti budú odhaľovať prsia a navoňaj sa najvzrušujúcejším parfomom, aký máš.

- Aká vzácna návšteva. Nalejem vám trochu vína? - opýtal sa zdvorilo Uri-Tešup a pritúlil si rozneženú Tanit.

- Som tu úradne, - odpovedal stroho Serramanna.

- A prečo práve u nás? - bola zvedavá Feničanka.
- Ramzes poskytol Uri-Tešupovi právo azylu v ťažkých časoch a dnes sa s uspokojením prizera na jeho začlenenie do egyptskej spoločnosti. Preto mu faraón udeľuje výsadu, na ktorú môže byť hrdý.

Tanit nevychádzala z údivu.

- O čo ide?

- Kráľovná podniká cestu po všetkých egyptských háremoch, kde sa bude na jej počesť organizovať mnoho slávností. Mám to potešenie vám oznámiť, že ste medzi pozvanými a budete ju sprevádzať počas celej cesty.

- To je... ale to je úžasné! - vykrikla nadšená Tanit.

- Ty príliš spokojne nevyzeráš, - poznamenal Serramanna a skúmavo sa zahľadel na Uri-Tešupa.

- Ale samozrejme, že áno... Ja, Chetit...

- Nie je azda kráľovná Mat-Hor chetitského pôvodu? A oženil si sa s Feničankou. Egypt je veľmi pohostinný, kým sú rešpektované jeho zákony. Pretože je to práve tvoj prípad, si považovaný za skutočného faraónovho poddaného.

- Prečo si bol poverený oznámením tejto novinky práve ty?

- Pretože som zodpovedný za bezpečnosť významných hostí, - odpovedal Sardínčan so širokým úsmevom. - A nestatím ťa z očí už ani na jediný okamih.

Bolo ich iba sto, ale dobre ozbrojených a dokonale vycvičených. Malfi zostavil komando zo svojich najlepších mužov, zmes skúsených vojakov a mladých bojovníkov s nevyčerateľnou energiou.

Po poslednom cvičení, pri ktorom našlo smrť asi desať neschopných, opustilo komando tajný tábor uprostred líbyjskej púšte a vydalo sa na sever, smerom k západnému okraju egyptskej Delty. Cez toto územie sa prepravilo buď na člnoch, alebo po zablatených

cestách, a potom vyrazilo na arabský polostrov, kde prepadne konvoj. Uri-Tešup a jeho stúpenci sa k Líbyjčanom pripoja na hraniciach a oznámia im podrobné informácie, ktoré im umožnia vyhnúť sa egyptským patrolám a uniknúť strážam.

Prvá etapa ťaženia bude triumfom. Utláčaným Líbyjčanom sa vrátia nádeje a Malfi bude hrdinom víťazného ľudu, túžiaceho po odplate. Jeho zásluhou sa Níl premení na krvavú rieku. Najskôr však treba zasiahnuť Egypt na najcitlivejšom mieste: znemožniť presné vykonávanie obradov a pestovanie kultu božstiev, symboloch Pravidla Maat. Bez tymianu, myrhy a kadidla sa kňazi budú cítiť zradení a obvinia Ramzesa, že porušil zmluvu s nebesami.

Prieskumník sa vrátil.

- Ďalej nemôžeme ísť, - oznámil Malfimu.

- Stratil si rozum?

- Pod'ťe sa pozrieť sám, pane.

Malfi ležal pritísnutý k mäkkej pôde pahorka, ukrytý za trnám, a neveril vlastným očiam.

Pred ním pochodovali oddiely egyptskej armády, rozťahnuté v širokom pruhu medzi morom a močiarmi, ktoré brázdili bárky plné lukostrelcov. Drevené veže umožňovali hliadkam obsiahnuť aj vzdialený horizont. Pod velením Ramzesovho mladšieho syna Merenptaha tu bolo niekoľko tisíc mužov.

- Prejsť je nemožné, - mienil prieskumník. - Zmasakrovali by nás.

Malfi nemohol zavliecť na smrť svojich najlepších mužov, budúce úderné sily líbyjskej armády. Zničiť karavánu by bolo jednoduché, ale postaviť sa takému veľkému počtu egyptských vojakov by bola samovražda.

Líbyjčan zúrivo schytil trnistý chumáč a rozdrvil ho v pästi.

40. kapitola

Veliteľ karaván posielaných do Egypta bol ohromený. On, prefíkaný obchodník, päťdesiatročný Sýrčan, ktorý prebrázdil kvôli obchodom všetky cesty na Blízkom východe, ešte takýto poklad nevidel. Požiadal výrobcov, aby sa stretli na severozápadnom výbežku arabského polostrova, v puste, vyľudnenej oblasti, kde bola cez deň páľava a v noci mráz, nehovoriac o hadoch a škorpiónoch. Bolo to však ideálne miesto, kde mohol byť ukrytý tajný sklad, v ktorom Sýrčan už po tri roky hromadil bohatstvo ukradnuté z egyptského pokladu.

Svojim kumpánom, Malfimu a Uri-Tešupovi, presvedčivo tvrdil, že zásoby vzácnych produktov, aj vzhľadom na slabú úrodu, boli zničené. Obaja boli bojovníkmi, nie však obchodníkmi. Nedomysleli si, že dobrý kupec sa svojho vzácného tovaru len tak ľahko nevzdá.

Tmavý Sýrčan s čiernymi zlepenými vlasmi, tvárou okrúhlou ako mesiac a robustným telom na krátkych nohách, klamal a kradol už od útleho detstva. Nikdy si nezabudol kúpiť mlčanie ľudí, ktorí by ho mohli udat' úradom.

Tento priateľ iného Sýrčana, Raiu, špióna v službách Chetitov, ktorého násilnú smrť poznal, nazhromaždil v priebehu rokov utešený majetok. Nebol však tento jeho majetok smiešny, v porovnaní s neuveriteľným bohatstvom, ktoré práve doviezli do jeho tajného skladu?

Arabské kadidlovníky, dosahujúce v priemere trojmetrovú výšku, dali tri úrody také bohaté, že bolo treba najat' dvakrát viac sezónnych robotníkov ako zvyčajne. Tmavozelené listy a zlatisté kvety s purpurovými stredmi boli iba ozdobou popri nádherne hnedej kôre. Pri jej zoškrabovaní kvapkala živica, ktorú odborníci

stmeľovali do tvrdých guličiek. Tie potom pri zapálení vydávali krásnu vôňu.

A čo povedať o rozprávkovom množstve tymianu?! Veliteľ karaván bol natešený. Vedúca kráľovská lekárka Neferet zaplatí za nevyhnutný tymian zlatom. Početné protizápalové, antiseptické a utišujúce vlastnosti tohto drahého a vzácného produktu boli dobre známe egyptským lekárom, ktorí ho používali vo forme masťi, práškov, alebo nápojov. Používal sa aj ako protijed.

Sýrčan bol vo vytržení: zelená gumovitá živica galban, tmavá živica ladánium, hustý živicový olej balzamovníka, myrha... Komu by napadlo, že jedného dňa bude mať také bohatstvo?

Svojim spojencom poslal Sýrčan návnadu, čiže karavánu, ktorá pôjde po ceste, kde už budú čakať Uri-Tešup a Malfi. Neurobil však chybu, keď im zveril iba malý náklad? Už sa šírili povesti o výnimočnej úrode o bolo riziko, že sa tieto chýry čo nevidieť dostanú aj do ich uší.

Ako získať čas? O dva dni prídu za Sýrčanom grécki, cyperskí a libanonskí kupci, ktorým predá obsah celého skladu. Hneď potom utečie na Krétu, kde si bude užívať bezstarostný dôchodok. Dva nekonečné dni, ktoré trávil v obavách, že svojich nebezpečných spojencov zrazu uvidí pred sebou!

- Chce s vami hovoriť nejaký Chetit, - upozornil ho sluha.

Sýrčanovi vyschlo v krku a urobili sa mu kruhy pred očami.

Katastrofa! Nedôverčivý Uri-Tešup si prišiel po vysvetlenie. A čo, keď ho prinúti otvoriť sklad... Má utiecť, alebo sa pokúsiť bývalého vrchného veliteľa chetitskej armády presvedčiť?

Muž, ktorý vstúpil, však nebol Uri-Tešup.

- Ty... ty si ten Chetit?

- Áno.

- Si priateľom...

- Žiadne meno. Som priateľom nášho generála, jediného človeka schopného zachrániť Chatti pred hanbou.

- Dobre, dobre... Nech sú ti bohovia naklonení! Kedy ho uvidím?

- Musíš byť trpezlivý.

- Nestalo sa mu nešťastie?

- Nie, zdržal sa v Egypte kvôli oficiálnemu ceremoniálu a spolieha sa na teba, že dodržíš vašu dohodu.

- Nemusí mať starosti. Všetko prebehlo podľa jeho želaní.

- Takže ho môžem upokojiť.

- Isteže. Keď prídem do Egypta, hneď sa s ním spojím.

Len čo Chetit odišiel, vypil obchodník jedným dúškom tri poháriky silného likéru. Šťastie mu zatiaľ prialo, chvalabohu! Uri-Tešup sa musí zdržiavať v Egypte... Určite existuje nejaký dobrý duch, ktorý ochraňuje zlodějov!

Zostával už len Malfi, ten nebezpečný šialenec, obdarený sem-tam zábleskom zdravého rozumu. Na dobrú náladu mu zvyčajne postačil pohľad na krv. Ale keď zabil zopár kupcov, mal z toho rovnaké potešenie ako zo ženy, a zabudol si prezrieť tovar. Keby však nadobudol čo len najmenšie podozrenie, vrhol by sa na veliteľa karaván ako besný pes.

Sýrčan mal mnoho pozoruhodných vlastností, ale fyzická odvaha k nim rozhodne nepatrla. Malfi bol nad jeho sily.

V diaľke sa zdvihol oblak prachu.

Kupec nikoho nečakal... Mohlo ísť jedine o toho Líbyjčana a jeho komando vrahov!

Sýrčan sa vyčerpane zvalil na rohož. Šťastie sa odvrátilo. Malfi ho s chuťou zavraždí a urobí to pekne pomaličky.

Oblak prachu sa pomaly približoval. Kone? Nie, tie by postupovali rýchlejšie. Osly... Áno, boli to osly. To znamená karavána! Ale odkiaľ prichádza?

Upokojený, ale zvedavý kupec vstal a uprene civel na sprievod zvierat, kráčajúcich pravidelným a istým krokom. Pomaly

rozoznával aj členov karavány: boli to ľudia, ktorých poslal zomrieť na cestu, kde ich mal očakávať Malfi!

Nestal sa obeťou fatamorgány? Nie, už je predsa pred ním veliteľ konvoja, krajan, o málo starší než on.

- Cesta je dobrá, kamarát?

- Bez problémov.

Veliteľ karaván skryl počudovanie.

- Žiadny incident?

- Ani najmenší. Už sa nemôžeme dočkať, až sa napijeme, najeme, umyjeme a pôjdeme si pospať. Postaráš sa o náklad?

- Iste, iste... Chod' si odpočinúť.

Karavána živá a zdravá, náklad nedotknutý... Jediné možné vysvetlenie: Malfi a jeho Líbyjčania boli zastavení. Možno toho vojnového pomätenca zabila púštna polícia.

Šťastie a bohatstvo... Život Sýrčana obdaril veľkým šťastím. Ako dobre urobil, keď toľko riskoval!

Trocha pripitý bežal do skladu, od ktorého mal kľúč iba on.

Drevená závera bola zlomená.

Zblednutý majiteľ karaván sotil do dverí. Oproti nemu stál pred nakopeným tovarom muž s vyholenou lebkou, oblečený do kože pantera.

- Kto... kto ste?

- Cha, mennoferský veľkňaz a Ramzesov starší syn. Prišiel som si po to, čo patrí Egyptu.

Sýrčan schytil dýku.

- Žiadny hlúpy pohyb... Faraón ťa pozoruje.

Zlodej sa otočil. Z úkrytov za kopčekmi piesku vychádzali egyptskí lukostrelci. A v žiari slnka stál na svojom voze Ramzes Veľký s modrou korunou na hlave.

Majiteľ karaván klesol na kolená.

- Odpustenie... Som nevinný... Prinútili ma...

- Budeš súdený, - oznámil mu Cha.

Sýrčan sa vydesil už len pri predstave, že sa dostane pred tribunál, ktorý vynesie nad ním najprísnejší rozsudok. So zdvihnutou rukou sa vrhol na lukostrelca, ktorý k nemu pristúpil, aby mu nasadil drevené putá, a zasiahol Egypt'ana do pleca.

Traja ďalší lukostrelci usúdili, že ich kamarát je v nebezpečenstve, a bez váhania vystrelili. Zlodej padol bez života na zem.

I napriek Ameniho odporu Ramzes trval na tom, že sa postaví na čelo expedičného oddielu. Vďaka informáciám púštnej polície a pomocou svojich zázračných prútikov, zistil kráľ miesto, kam prichádzali karavány, zvedené z priamej cesty. Postrehol aj ďalšiu odchýlku, ktorú si chcel takisto hneď overiť.

Faraónov voz sa rozbehol do púšte, sledovaný skupinou vojenských vozov. Ramzesove kone boli však také rýchle, že sa od skupiny o chvíľu vzdialil.

Až k horizontu sa rozprestieral piesok, bralá, pahorky.

- Prečo sa kráľ vybral do takej pustatiny? - spýtal sa dôstojník lukostrelca, ktorý spolu s ním tvoril posádku voza.

- Bol som s ním v bitke pri Kadeši. Ramzes nikdy nekoná náhodne. Viedie ho božská sila.

Monarcha prekročil dunu a zastavil koňa.

Kam oko dovidelo, všade boli samé nádherné stromy so žltou alebo sivastou kôrou a bielym drevom! Neuveriteľný háj tymianu, ktorý bude po veľa rokov poskytovať Egyptu svoju vzácnu živicu.

41. kapitola

Uri-Tešupove nervy boli podrobené tvrdej skúške. Lúbezné koncerty, ani nádherné záhrady, ba ani vynikajúce jedlá mu nedali zabudnúť na Serramannovu tvrdošijnú prítomnosť a na jeho neznesiteľný úsmev. Návšteva háremov v spoločnosti oslňujúcej kráľovnej sa Tanit naopak veľmi páčila. Mat-Hor bola nadšená lichôtkami dvoranov, číhajúcich na prejavy jej priazne.

- Vynikajúca správa, - oznámil Serramanna kráľovnej. - Ramzes práve vykonal ďalší zázrak. Objavil obrovskú plantáž tymianu a všetky karavány dorazili v poriadku do Pi-Ramzesu.

Chetit zovrel päste. Prečo Malfi nezasiahol? Ak bol zadržaný, alebo zabitý, Uri-Tešup nemá šancu robiť Egyptu problémy.

Zatiaľ čo sa Tanit rozprávala s obchodníkmi pozvanými kráľovnou do háremu v Merveri, Uri-Tešup sa posadil na neďaleký kamenný múrik pri bazéne.

- Na čo myslíš, krajan môj milý?

Bývalý vrchný generál chetitskej armády zdvihol oči a uvidel Mat-Hor, žiariacu krásou.

- Som smutný.

- Čo je príčinou tvojho zármutku?

- Ty, Mat-Hor.

- Prečo ja? Nechápem!

- Ešte si nepochopila Ramzesovu taktiku?

- Tak mi ju odhaľ, Uri-Tešup.

- Prežívaš posledné okamihy svojho sna. Ramzes velí vojenskej expedícii, aby ešte väčšmi zotročil ľud vo svojich kolóniách. Človek by musel byť slepý, aby nevidel, že upevňuje svoje základy, z ktorých chce vyraziť do útoku na Chatti. Prv ako začne ofenzívu, zbaví sa dvoch prekážajúcich osôb: teba a mňa. Ja budem vykázaný niekam, kde budem pod stálym policajným dozorom a

pravdepodobne sa stanem obeťou nehody. A ty, ty budeš zatvorená do niektorého z tých háremov, ktoré s takým nadšením teraz navštevuješ.

- Háremy predsa nie sú väzením!

- Zveria ti nejakú vymyslenú čestnú úlohu a faraóna už nikdy neuvidíš, pretože on myslí iba na vojnu.

- Ako si tým môžeš byť taký istý?

- Mám skvelých priateľov a od nich dostávam pravdivé informácie, ku ktorým ty nemáš prístup.

Mat-Hor bola rozrušená.

- Čo navrhuješ?

- Kráľ je labužník. Najradšej má jedno jedlo, pripravované podľa špeciálneho receptu, vytvoreného iba pre neho. Volá sa „Ramzesova pochúťka“ a je to marináda so sladkým cesnakom, cibulkami, červeným vínom z oáz, hovädzie mäso a plátky nílkeho okúňa. Túto slabosť by mala Chetitka vedieť využiť.

- Ty sa opovažuješ navrhnúť, aby som...?

- Nehraj sa na neviniatko! V Chattušaši si sa naučila zaobchádzať s jedom.

- Si obluda.

- Ak Ramzesa neodstrániš, zničí ťa.

- Už sa nikdy neopováž so mnou takto hovoriť, Uri-Tešup!

Chetit hral vysokú hru. Ak sa mu nepodarilo Mat-Hor zmiasť a vystrašiť, udá ho Serramannovi. V opačnom prípade by mal dobrú polovicu cesty za sebou.

Cha mal starosti, hoci program obnovy, ktorú započal v Sakkáre, vykazoval dobré výsledky. Stupňovitá Džoserova pyramída, rovnako aj Venisova, v ktorej boli vytesané prvé Texty z pyramíd, opisujúce spôsoby vzkriesenia kráľovskej duše, a tiež monumenty Pjopeja I., sa tešili pozornej starostlivosti.

Mennoferský veľkňaz však neostal len pri tom. Takisto žiadal vedúcich stavieb a kamenárov, aby zacelili trhliny na pyramídach a chrámoch faraónov piatej dynastie v Abúsíre, severne od Sakkáry. Rovnako v samotnom Mennoferi dal Cha rozšíriť Ptahov chrám, v ktorom bola teraz aj kaplnka na počesť Setchiho a v krátkom čase bude doplnený o svätyňu na počesť Ramzesovej slávy.

Keď Chaa zdolala únava, odobral sa na miesto, kde na okraji púštnej planiny, dominujúcej palmovým hájom a poliam, boli vyhlbené hrobky kráľov prvej dynastie. Hrobka kráľa Džera, ktorú ozdobovalo po obvode tristo býčích hláv z pálenej hliny a so skutočnými rohmi, mu dodávala energiu, potrebnú na upevnenie spojenia prítomnosti s minulosťou.

Cha ešte neobjavil Thovtovu knihu a pomaly sa už zmieroval s porážkou. Nebol to dôsledok jeho nedostatočnej prezieravosti a zanedbávania kultu posvätného býka? Veľkňaz si sľúbil, že svoje omyly napraví, najprv však musí dokončiť započatý program obnovy.

Dokáže to však? Už po tretíkrát sa dal Cha zaviest' k pyramíde faraóna Menkaura, na ktorú chce dať vytesať nápis, hneď ako budú skončené reštaurátorské práce.

Opäť našiel stavenisko prázdne, až na jedného starého kamenára, ktorý sedel a jedol čerstvý chlieb s cesnakom.

- Kde sú tvoji kolegovia? - spýtal sa Cha.

- Vrátili sa domov.

- Opäť ten príznak!

- Áno, ten príznak sa tu objavil zas. Videlo ho viac ľudí. Držal v ruke hadov a vyhrážal sa, že zabije každého, kto sa k nemu priblíži. Kým ten príznak niekto neodoženie, nikto tu nebude chcieť pracovať, ani za vysokú odmenu!

To bolo nešťastie, ktorého sa Cha bál: nebude schopný dokončiť obnovu monumentov na plošine Gízy. Ten fantóm zhadzoval kamene a spôsoboval nešťastia. Každý vedel, že ide o umučení

dušu, ktorá sa vrátila na svet, aby medzi živými šírila skazu. Cha, napriek vedomostiam, nedokázal zabrániť v jej ničivom vyčíňaní.

Keď Cha uvidel, ako sa blíži Ramzes, ktorého požiadal o pomoc, vrátila sa mu nádej. Ak ani faraón neuspeje, bude potrebné časť plošiny v Gíze vyhlásiť za zakázanú oblasť a zmieriť sa s pohľadom na chátrajúce majstrovské diela.

- Situácia sa zhoršuje, Veličenstvo. Už tu nikto nechce pracovať.

- Vyslovil si zvyčajné zariekadlá?

- Áno, ale bez účinku.

Ramzes sa zahľadel na Menkaurovu pyramídu s mohutnými žulovými stupňami. Každý rok prichádzal faraón do Gízy, aby tu načerpal energiu staviteľov, ktorí zhmotnili v kameni lúče svetla, spájajúce zem s nebesami.

- Vieš, kde sa ten prízrak ukrýva?

- Ani jeden remeselník sa ho neodvážil sledovať.

Faraón si všimol starého kamenára, ktorý naďalej jedol pokojne chlieb, a pristúpil k nemu. Prekvapený starec pustil chlieb a pokľakol s rukami natiahnutými dopredu a čelom opretým o zem.

- Prečo si neutiekol s ostatnými?

- Ja... ja neviem, Veličenstvo.

- Ty poznáš miesto, kde sa ukrýva ten prízrak, je to tak?

- Áno, - priznal kamenár. Oklamať faraóna by znamenalo navždy sa odsúdiť.

- Zaved' nás tam! - prikázal Ramzes.

Trasúci sa starec viedol kráľa uličkami pomedzi hrobky Menkaurových verných služobníkov, ktorí na onom svete opäť vytvorili kráľovský dvor. Cha si všimol, že niektoré z týchto hrobiek by tiež potrebovali opravy.

- Tu je to, ale ďalej už nechod'te.

- Kto je ten prízrak? - opýtal sa Cha.

- Jeden sochár, ktorého pamiatka nie je uctievaná, a on sa takto mstí svojim kolegom.

Podľa hieroglyfických nápisov zosnulý viedol skupinu staviteľov v čase Menkaurovej vlády.

- Odsuňte tie bloky! - prikázal Ramzes.

- Veličenstvo...

- Do práce!

Objavil sa otvor štvorcovej šachty. Cha do nej hodil kamienok, ktorého pád sa zdal nekonečný.

- Viac než pätnásť metrov, - usúdil starý kamenár, keď počul ako kameň dopadol na dno šachty. - Nespúšťajte sa do tej jamy pekelnej, Veličenstvo.

Pozdĺž jednej steny viselo lano s uzlami.

- Tak či tak bude potrebné zostúpiť dolu, - rozhodol Ramzes.

- V tom prípade to riziko podstúpim ja, - povedal starec.

- Keď sa stretneš s prízrakom, - oponoval Cha, - nebudeš vedieť zaklínadlo, ktoré treba vysloviť na zažehnanie zla!

Starec sklonil hlavu.

- Ako Ptahovmu veľkňazovi, - vyhlásil Ramzesov starší syn, - táto úloha prislúcha mne. Nezakazuj mi to, otče.

Cha začal zostupovať. Dno šachty nebolo tmavé, vápencové steny vydávali podivné svetlo. Veľkňaz sa konečne dotkol hrboľatého dna a pobral sa úzkou chodbou, ktorá sa končila nepravými dverami s podobizňou zosnulého sochára, obklopenou stĺpcami hieroglyfov.

V tej chvíli Cha pochopil.

Vytesaný kameň, napodobňujúci dvere, pretínala zhora až nadol hrubá trhlina, ktorá znetvorovala užívateľa textov oživenia na nepoznanie. Jeho duch sa už nemohol prevteliť do živého obrazu, a preto sa zmenil na útočný prízrak, vyčítajúci živým, že opovrhujú jeho pamiatkou.

Len čo bol Cha opäť hore, bol síce unavený, tváril sa však spokojne.

Až budú nepravé dvere opravené a tvár zosnulého opäť s láskou vytesaná, zlé čary zmiznú.

42. kapitola

Od návratu do Pi-Ramzesu bol Uri-Tešup od zlosti celý bez seba. Počas tej nekonečnej cesty ustavične sledovaný Serramannom, odsúdený na nečinnosť a zbavený všetkých informácií, mal chuť zmasakrovať celý Egypt, Ramzesom počínajúc. K tomu všetkému musel znášať ešte aj milostné útoky lepkavej Tanit, ktorá vyžadovala svoju každodennú dávku potešenia.

A už tu bola zas, polonahá, zahalená iba do obláčika vône...

- Miláčik... Chetiti!

- Čo? Chetiti?

- Stovky Chetitov... Pi-Ramzes je plný Chetitov.

Uri-Tešup potriasol manželkou.

- Zbláznila si sa?

- Tvrdia to moje slúžky.

- Chetiti zaútočili! Udreli priamo... To je fantastické, Tanit!

Uri-Tešup odstrčil manželku a obliekol si krátku tuniku.

Vzrušený ako za čias svojej slávy, vyskočil na koňa, pripravený ihneď sa vrhnúť do boja.

Chattušil bol zvrhnutý, zarytí nepriatelia mieru zvíťazili, prekvapivým útokom prerazili egyptské obranné línie a otriasli osudom Blízkeho východu!

Na hlavnej aleji vedúcej od Ptahovho chrámu do kráľovského paláca sa veselil pestrý dav. Nebolo vidno jediného vojaka, ani žiadne stopy po boji.

Uri-Tešup bol zaskočený a obrátil sa na dobrácky vyzerajúceho policajta, ktorý sa taktiež zúčastňoval všeobecného veselí.

- Zdá sa, že Chetiti zaplavili Pi-Ramzes.

- Je to tak. Sú aj v paláci, - oznamoval policajt.

- Zabili Ramzesa?

- Čo blúznite? Sú to prví Chetiti, ktorí prišli navštíviť Egypt, a priniesli nášmu panovníkovi dary.

Uri-Tešup neveriaco pokrútil hlavou, prerazil si cestu davom, až sa ocitol pred hlavnou palácovou bránou.

- Už sme čakali iba na teba! - kričal naňho Serramanna ironicky.
- Zúčastníš sa ceremoniálu?

Prekvapený Chetit sa nechal sardínskym obrom viesť do audienčnej sály, kde sa už tiesnili dvorania.

V prvom rade stáli zástupcovia hostí, každý s plnou náručou darov. Keď sa objavil Ramzes, všetci zmĺkli. Chetiti postupne odovzdávali faraónovi lazurit, tyrkysy, meď, železo, smaragdy, ametysty, karneol a nefrit.

Ramzes sa zdržal pri niekoľkých nádherných tyrkysoch. Mohli pochádzať jedine zo Sinaja, kde bol v mladosti s Mojžišom. Nedalo sa zabudnúť na tú červenú a žltú horu, jej znepokojujúce skaly a tajuplné strže.

- Ty, ktorý mi prinášaš túto nádheru, nestretol si cestou Mojžiša a jeho ľud?

- Nie, Veličenstvo.

- Počul si o ich exode?

- Všetci sa ich boja, pretože sa hneď púšťajú do boja. Mojžiš vyhlasuje, že svoju zem nájdu.

Takže Ramzesov priateľ z mladých liet išiel stále za svojim snom. Monarcha si spomenul na tie vzdialené roky, keď spolu spriadali plány do budúcnosti, a chetitským darom venoval iba roztržitú pozornosť.

Vedúci delegácie sa pred Ramzesom uklonil ako posledný.

- Máme povolenie zájsť si v Egypte, kam chceme?

- Isteže, veď to je dôsledok mieru.

- Môžeme vo vašom hlavnom meste uctievať našich bohov?

- Východne od mesta je chrám sýrskej bohyne Ištar, Sutechovej družky a ochrankyne môjho voza a mojich koní. Práve som ju

požiadal, aby bdela nad bezpečnosťou mennoferského prístavu. Boh búrky a bohyňa slnka, ktorých v Chattušaši uctievať, sú v Pi-Ramzese rovnako vítaní.

Len čo chetitská delegácia opustila audienčnú sálu, oslovil Uri-Tešup jedného z krajanov.

- Poznávaš ma?
- Nie.
- Som syn cisára Muvatalliša!
- On je mŕtvy a teraz vládne Chattušil.
- Tá vaša návšteva... to je pasca, však? - uisťoval sa Uri-Tešup.
- Aká pasca? Prišli sme na návštevu a za nami prídu ďalší. S nepriateľstvom je koniec, naozajstný koniec.

Uri-Tešup zostal stáť ako stĺp uprostred hlavnej pi-ramzeskej aleje a odmietal tomu uveriť.

Správca pokladu, sprevádzaný Amenim, sa konečne odhodlal predstúpiť pred Ramzesa. Až doteraz radšej držal jazyk za zubami a dúfal, že neprepukne škandál, ale príde k slovu zdravý rozum. Príchod chetitských návštevníkov, či skôr ich dary, však boli popudom na také výstrelky, že úradník už nemal právo mlčať.

Správca pokladu sa obrátil najskôr na kráľovho osobného tajomníka, ktorý ho pozorne vypočul. Keď skončil, Ameni okamžite vyžiadal u faraóna audienciu a prikázal správcovi, aby svoje obvinenia zopakoval aj pred panovníkom

- Nemáš čo dodať, Ameni?
- Je to skutočne nutné, Veličenstvo?
- Bol si o všetkom informovaný?
- Moja ostražitosť sklamala, uznávam, ale urobil som opatrenia.
- Považujme obaja tento problém za vyriešený.

Správcovi pokladu sa uľavilo. Našťastie mu nikto nič nevyčítal. Ameni sa spoľahol, že vo vlastnom paláci Ramzes opäť nastolí Poriadok.

- Konečne, Veličenstvo! - vykrikla Mat-Hor. - Už som prestala dúfať, že vás znova uvidím. Prečo som nestála po vašom boku, keď ste prijímali mojich krajanov? Boli by mnou nadšení!

Mat-Hor v nádherných dlhých červených šatách, poletovala medzi slúžkami, ktoré jej prinášali nové šperky, prepychové šaty a vymieňali stovky čerstvých kvetov, naplňujúcich vôňou kráľovnine komnaty.

- Rozlúč sa so svojím personálom, - povedal Ramzes kráľovnej.

- Ale... ja som spokojná, nesťažovala som sa...

Mat-Hor nemala pred sebou zaľúbeného muža, ale faraóna Egypta. Rovnaký pohľad musel mať pri Kadeši, keď sa sám vrhol do protiútok proti tisícim Chetitov.

- Všetci preč! - rozkázala zvučným hlasom. - Zmiznite!

Komorné neboli na takéto zaobchádzanie zvyknuté a s neistotou pomaly odchádzali, nevediac, čo to má znamenať.

Mat-Hor sa pokúsila o úsmev.

- Čo sa stalo, Veličenstvo?

- Myslíš si, že sa správaš ako kráľovná Egypta?

- Dbám svojho postavenia, ako ste ma o to požiadali.

- Naopak, Mat-Hor, správaš sa ako nemožne rozmarný tyran.

- Čo sa mi vyčíta?

- Naliehaš na správcu pokladu, aby zo svojich zásob vydal bohatstvo patriace chrámom a včera si sa opovážila vydať dekrét, ktorým si privlastňuješ drahé kovy darované štátu svojimi krajanmi!

Mat-Hor sa vzbúrila.

- Ale ja som kráľovná a všetko patrí mne!

- Veľmi sa mýliš. Egypt nie je riadený sebeckým a lakomstvom, ale Pravidlom bohyne Maat. Táto krajina patrí bohom. Tí ju odovzdávajú faraónovi, ktorého úlohou je udržiavať krajinu v plnej sile, blahobyte a šťastí. To, čo si mala za každej okolnosti prejavovať, bola priamosť a otvorenosť. Len čo hlava štátu prestane

byť vzorom, celá krajina smeruje k úpadku a skaze. Svojím konaním podrývaš autoritu faraóna a blahobyť krajiny.

Ramzes nezvyšoval hlas, jeho slová však boli úsečnejšie ako ostrie meča.

- Ja... ja som nemyslela...

- Kráľovná Egypta nemá čo myslieť, ale konať. Tvoje činy sú zlé, nesprávne, Mat-Hor. Zrušil som tvoj neoprávnený dekrét a urobil opatrenia, aby som ti zabránil v páchaní ďalších škôd. Odteraz budeš bývať v merverskom háreme a na dvor prídeš iba na môj príkaz. Nebude ti tam nič chýbať, ale každý tvoj výstrelok bude už vopred znemožnený.

- Ramzes, nemôžeš ma odmietnuť... moju lásku... som predsa tvoja manželka!

- Mojou manželkou je egyptská krajina, Mat-Hor, a ty nie si schopná to pochopiť.

43. kapitola

Núbijský miestokráľ neznášal prítomnosť a snahu faraónovho poradcu a priateľa z detstva Setaua. Tento muž účinne podporovaný manželkou Lotos, núbijskou čarodejnicou, sa oddal problematike hospodárskeho rozvoja tejto južnej provincie do takej miery, že sa mu dokonca podarilo prinútiť do práce všetky núbijské kmene, bez toho, aby medzi nimi prišlo k roztržkám! Takýto čin považoval miestokráľ za úplne neuskutočniteľný.

Setau sa dokonca stal obľúbený u kamenárov a staval po celej oblasti chrámy a kaplnky na oslavu faraóna a jeho božských ochrancov. A bol to opäť Setau, ktorý dozeral na dobrú organizáciu poľnohospodárskych prác, určil katastrofe a vyberal dane!

Miestokráľ sa musel pozrieť do tváre skutočnosti: tento zaklínač hadov, ktorého považoval za samotára bez budúcnosti, preukázal vynikajúce riadiace schopnosti. Keby Setau dosahoval i naďalej také vynikajúce výsledky, postavenie miestokráľa mohlo byť veľmi spochybnené. Obvinili by ho z neschopnosti a lenivosti, a stratil by svoje miesto.

Vyjednávať so Setauom nebolo možné. Ramzesov priateľ bol tvrdohlavý, odmietal záhaľčivý, pohodlný život, nebol prístupný žiadnemu kompromisu. Napriek svojmu postaveniu žili Setau a Lotos striedmo, stretávali sa s domorodcami a neprejavovali sklon k prepychu.

Ostávalo jediné riešenie: smrteľný úraz, pripravený s dostatočným dôvtipom, aby okolo jeho smrti nevznikli pochybnosti. Preto miestokráľ zavolať do Abú Simbel núbijského žoldniera, nedávno prepusteného z väzenia. Muž mal pohnutú minulosť a chýbali mu akékoľvek morálne zábrany. Vysoká odmena ho povzbudí, aby sa pustil neodkladne do práce.

Noc bola tmavá. Štyri kolosálne sochy Ramzesovho Ka v priechelí veľkého chrámu hľadeli do diaľky, prenikali časom a priestorom, ktorý ľudské oči nemôžu vidieť.

Núbijčan tu už čakal. Nízke čelo, vystupujúce lícne kosti, mäsité pery, vyzbrojený primitívnou kopijou.

- Som miestokráľ.

- Poznám ťa. Videl som ťa v pevnosti, kde som bol väznený.

- Potrebujem tvoje služby.

- Lovím pre svoju dedinu... Teraz som poriadny človek.

- Klameš. Obviňujú ťa z krádeže a sú proti tebe dôkazy.

Núbijčan srdnato zabodol kopiju do zeme.

- Kto ma obviňuje?

- Ak so mnou nebudeš spolupracovať, pôjdeš späť do väzenia a už sa odtiaľ nevrátiš. Keď ma však poslúchneš, budeš bohatý.

- Čo odo mňa chcete?

- Niekto mi stojí v ceste, a ty ho z nej odpraceš.

- Núbijčan?

- Nie, Egypt'an.

- Tak to bude drahé.

- Nie si v situácii, aby si mohol vyjednávať, - povedal ostro miestokráľ.

- Koho mám odpratať?

- Setaua.

Núbijčan opäť schytil kopiju a zahnal sa ňou do vzduchu.

- To bude stáť celý majetok!

- Dostaneš štedrú odmenu, ale pod jednou podmienkou: tá smrť musí vyzeráť ako nešťastná náhoda.

- Samozrejme.

Vtom sa miestokráľ zapotácal ako opitý a spadol na zadok. Núbijčan sa nemal čas ani zasmiať, pretože sa mu stalo to isté.

Obaja muži sa pokúšali vstať, ale strácali rovnováhu a opäť padali.

- Zem sa trasie! Boh Zeme sa hnevá!

Kopec zadunel, kolosy sa pohli. Strachom ochrnutí muži zbadali, ako sa hlava jedného obra odtrhla.

Ramzesova tvár sa rútila na zločincov a svojou váhou ich rozdrvila.

Pani Tanit bola zúfalá. Uri-Tešup sa s ňou už týždeň nemiloval. Odchádzal skoro ráno, preháňal sa celý deň na koni po vidieku, vracal sa unavený, jedol za štyroch a usínal bez jediného slova.

Tanit sa opovážila zasiahnuť len raz. Udrel ju tak silno, že ju skoro zabil. Feničanka nachádzala útechu iba u svojej strakatej mačičky a už nemala ani chuť starať sa o majetok.

Končil sa ďalší deň, prázdny a pomalý. Mača priadlo v jej lone. Vtom začula zvuk konských kopýt... Uri-Tešup sa vracal.

Chetit sa objavil celý rozpálený.

- Pod', krásavica!

Tanit sa vrhla do milencovho náručia. Strhol z nej šaty a zvalil ju do vankúšov.

- Miláčik... Opäť si môj!

Milencova náruživosť ju naplnila blahom. Uri-Tešup ju priam hltal.

- Aké starosti ťa trápili?

- Myslel som, že som zostal sám... ale Malfi žije a ďalej zhromažďuje líbyjské kmene! Spojil sa so mnou jeden jeho posol, aby som nestrácal dôveru. Boj pokračuje, Tanit, a Ramzes nie je nezraniteľný.

- Nehnevaj sa, že to stále opakujem, miláčik, ale Malfi mi naháňa strach.

- Chetiti sa uzavreli do svojej zbabelosti. Z ich strnulosti ich vytrhnú len Líbyjčania, a Malfi je ten správny muž. Nemáme na výber nič iné než násilie, boj až do krajnosti... Môžeš sa spoľahnúť, že vyhráme!

Tanit, presýtená milovaním, spokojne spala. Uri-Tešup sedel v záhrade na slamennej vypletanej stoličke, pozoroval vychádzajúci mesiac a žiadal ho o pomoc.

- Ja ti možno skôr pomôžem ako on, - zašepkal za ním ženský hlas.

- Ty, Mat-Hor? Riskuješ!

- Kráľovná má právo ísť tam, kam sa jej zachce.

- Vyzeráš sklamane,.. Ramzes ťa zapudil?

- Nie, samozrejme, že nie!

- Tak prečo si tu? A v najväčšej tajnosti!

Krásna Chetitka sa pozrela na hviezdnu oblohu.

- Mal si pravdu, Uri-Tešup... Som Chetitka a aj ňou zostanem. Ramzes ma nikdy neuzná za svoju veľkú kráľovskú manželku. Nikdy sa nevyrovnám Nefertari.

Mat-Hor nemohla zadržať niekoľko vzlykov. Uri-Tešup ju chcel objasť, ona sa však odtiahla.

- Som hlúpa... Prečo plakať nad porážkou? To robia len slabosi! Chetitská princezná nemá právo nariekať nad svojím osudom.

- Ty a ja sme sa narodili preto, aby sme víťazili, - vyhlásil hrdo Uri-Tešup.

- Ramzes ma ponížil, - priznala sa Mat-Hor, - zaobchádzal so mnou ako so slúžkou! Mala som ho rada, bola som pripravená stať sa veľkou kráľovnou, podriaďovala som sa jeho vôli, on ma však s opovrhnutím pošliapal.

- Rozhodla si sa mu pomstiť?

- Neviem... Už nič neviem.

- Nestrácaj hlavu, Mat-Hor! Prijat' poníženie a nereagovať, to by bola zbabelosť, ktorú ty nepoznáš. Keď si tu, je to určite preto, že si sa už rozhodla.

- Mlč, Uri-Tešup!

- Nie, nebudem mlčať! Chatti nie je porazená, ešte môže zdvihnúť hlavu. Mám silných spojencov, Mat-Hor, a všetci máme spoločného nepriateľa: Ramzesa.

- Ramzes je mojím manželom.

- Nie, iba tyranom, ktorý tebou opovrhne a zabúda na teba! Konaj, Mat-Hor, urob, čo som ti poradil. Jed máš k dispozícii.

Zabiť svoj sen... Mohla Mat-Hor zničiť budúcnosť, po ktorej toľko túžila, ukončiť život muža, ku ktorému cítila nesmiernu vášeň, zabiť faraóna Egypta?!

- Rozhodni sa, - naliehal na ňu Uri-Tešup.

Kráľovná zmizla v tmavej noci.

Chetitský bojovník sa vrátil s úsmevom na terasu, aby bol bližšie k žiarivému mesiacu a mohol mu poďakovať.

Zrazu začul akýsi nebadaný šuchot.

- Kto je tu?

- To som ja, Tanit.

Chetit chytil Feničanku pod krk.

- Ty si nás špehovala?

- Nie, ja...

- Určite si všetko počula!

- Áno, ale budem mlčať, prisahám!

- Samozrejme, zlatičko, takú osudnú chybu by si predsa ne-
urobila. Pozri sa, krásavica, pozri sa!

Z tuniky vytiahol krátky železný kord a namieril ním na mesiac.

- Dobre si prezri túto zbraň. To ona zabila Ašu, Ramzesovho priateľa. A práve ona zabije faraóna a podreže hrdlo aj tebe, ak ma zradíš!

44. kapitola

Na oslavu narodenín pozval Ramzes k stolu svojich dvoch synov Chaa a Merenptaha, a tiež Ameniho, najvernejšieho z verných, ktorému napadlo požiadať palácového kuchára, aby pri tejto príležitosti pripravil „Ramzesovu pochúťku“, ku ktorej sa bude podávať vynikajúce víno z tretieho roku Setchiho vlády.

Pre budúcnosť Egypta bolo šťastím, že medzi Chaom a Merenptahom nejestvovala nevraživosť. Starší syn, teológ a obradník, pokračoval vo svojej ceste za poznaním štúdiom starých textov a pamätníkov minulosti. Mladší vykonával funkciu vrchného generála a chránil bezpečnosť kráľovstva. Žiaden z ďalších „kráľovských synov“ nemal ich zrelosť, múdrosť a štátnické schopnosti. Len čo Ramzes usúdi, že je čas určiť svojho nástupcu, urobí tak v úplnom pokoji.

Nikto však nepomýšľal na to, že vystrieda Ramzesa Veľkého, ktorý bol ešte aj v šesťdesiatke plný sily a stále priťahoval pohľady palácových krásavíc. Monarchova prestíž už dávno prekročila hranice Egypta, legenda o ňom sa Šírla od južnej Núbie až na Krétu. Nebol vari najmocnejším vládcom sveta, Synom svetla, neúnavným staviteľom? Ešte nikdy bohovia neobdarovali ľudskú bytosť takými schopnosťami a nadaním.

- Pripíme na slávu Ramzesa, - zdvihol pohár Amení.

- Nie, - protestoval monarcha. - Oslávme skôr našu matku Egypt, krajinu, ktorá je odrazom nebies.

Všetci štyria muži cítili rovnakú lásku k civilizácii krajiny, ktorá im poskytovala toľko dobrého a ktorej zasvätili svoje životy.

- Prečo s nami nie je Meritamón? - spýtal sa Cha.

- V tejto chvíli muzicíruje na potechu bohov. Je to jej vôľa a ja ju rešpektujem.

- Nepozval si Mat-Hor, - podotkol Merenptah.

- Odteraz je jej sídlom hárem v Merveri.
- Napriek tomu som ju však stretol v kuchyniach.
- Už by v paláci nemala byť. Dozri, nech je zajtra moje rozhodnutie vykonané, Ameni. Sú nejaké správy ohľadne Líbye, Merenptah?

- Nič nové, Veličenstvo. Zdá sa, že Malfi je blázon a jeho dobyvačné sny sú výplodom jeho chorého mozgu.

- Prízrak z Gízy zmizol, - oznamoval Cha. - Kamenárov už nič neruší pri práci.

Správca paláca odovzdal kráľovi posolstvo. Bolo označené Setauovou pečaťou a označením „naliehavé“.

Ramzes rozlomil pečať, rozvinul zvitok, prečítal krátku priateľovu správu a vstal.

- Okamžite odchádzam do Abú Simbel. Dojedzte bezo mňa.

Cha, Merenptah, ani Ameni už nemali chuť, aby marinádu ochutnali. Na chvíľu bol kuchár v pokušení, aby ju so svojimi pomocníkmi zjedol. Bolo to však kráľovské jedlo. Dotknúť sa ho, by bola urážka i krádež zároveň. Sviatočnú marinádu, do ktorej Mat-Hor tajne vmiešala jed od Uri-Tešupa, kuchár s ľútosťou vyhodil.

Núbia Ramzesa opäť očarila, ako už toľkokrát. Čisté ovzdušie, jasne modrá obloha, svieža zeleň palmových hájov a polí, let pelikánov, žeriavov, ružových plameniakov a ibisov, vôňa mimózy... to všetko umožňovalo duši, aby sa spojila so skrytými silami prírody.

Ramzes neopúšťal provu rýchlej lode, ktorou sa plavil do Abú Simbel. Znížil počet členov eskorty na minimum a sám vybral posádku, vytvorenú z elitných námorníkov, ktorí boli zvyknutí na riziko spojené s plavbou po Níle.

Ned'aleko cieľ'a loď spomalila. Ramzes si práve sadol na pohodlnú stoličku, ktorej nohy mali tvar kačacích hláv intarzovaných slonovinou, aby si odpočinul.

- Čo sa robí? - zavolať na kapitána.

- Na brehu je skupina krokodílov, dlhých asi sedem metrov! A vo vode sú hrochy. Zatiaľ nemôžeme ísť ďalej. Odporúčal by som Veličenstvu radšej vystúpiť. Zvieratá vyzerajú nervózne a mohli by na nás zaútočiť.

- Pokračuj bez obáv v plavbe, kapitán.

- Veličenstvo, ubezpečujem vás...

- Núbia je krajina zázrakov.

Námorníci so strachom uviedli loď opäť do pohybu.

Hrochy sa pohli. Jeden veľký krokodíl sekol chvostom, posunul sa niekoľko metrov dopredu a znehybnel.

Ramzes cítil prítomnosť svojho spojenca ešte skôr, ako ho uvidel. Obrovský sloní samec rozhrnul chobotom nízke vetvy akácie, mohutným zatrúbením vyplašil stovky vtákov a vyľakal námorníkov.

Niektoré krokodíly sa ponorili, iné sa vrhli na zúfalo sa brániace hrochy. Boj bol krátky, ale krutý a potom sa rozhostilo na Níle ticho.

Slon zatrúbil druhýkrát, teraz na pozdrav Ramzesovi. Faraón mu zakýval. Ubehlo už veľa rokov, čo zachránil zranené sloníča, a odvtedy toto vd'ачné zviera zasiahlo vždy, keď to kráľ potreboval.

- Nemali by sme toho obra chytiť a odviesť do Egypta? - navrhol kapitán.

- Maj úctu k slobode a nepokúšaj sa ju spútať.

Pohľad na Abú Simbel zovrel faraónovi srdce: úzke údolie, oddeľujúce oba horské útesy, malá zátoka, zlatý piesok, ľahká vôňa akácií v ovzduší... Tu vytvoril dva chrámy, stelesňujúce večné spojenie kráľovského páru Ramzesa a Nefertari.

Ako sa obával, Setau v liste vôbec nepreháňal: miesto sa stalo obeťou zemetrasenia. Tvár a torzo jedného zo sediacich kolosov sa zrútili.

Monarchu privítali Setau a Lotos.

- Sú aj obeť? - ustarane sa opýtal Ramzes.

- Áno... núbijský miestokráľ a jeden prepustený väzeň.

- Čo mohli mať tí dvaja spoločné?

Setau iba pokrčil ramenami.

- A škody vnútri chrámu? - vypytoval sa ďalej Ramzes.

- Pozri sa sám.

Faraón vstúpil do svätyne. Kamenári už usilovne pracovali. Opravovali poškodené piliere veľkej sály a vystužovali tie, ktorým hrozilo zrútenie.

- Chrám venovaný Nefertari je tiež poškodený?

- Nie, Veličenstvo.

- Nech sú bohovia pochválení!

- Práce budú vykonané rýchlo a po katastrofe nezostane ani stopa. S kolosom to bude však zložitejšie. Chcem ti predložiť niekoľko návrhov.

- Ten sa opravovať nebude, Setau.

- Ty... chceš nechať fasádu v takom stave?

- To zemetrasenie je posolstvom bohov. Nestavajme sa proti ich vôli.

Setaua šokovalo faraónovo rozhodnutie, na ktorom trval. Prítomnosť kráľovho Ka budú uchovávať iba tri kolosy. Ten štvrtý, zmrzačený, bude svedectvom opotrebovania a nedokonalosti, ktoré sú vlastné každému ľudskému dielu. Zlom kamenného obra nenaruší majestátnosť celku, ale podtrhne silu troch ostatných.

Kráľ, Setau a Lotos večerali vonku pod palmou. Lovec hadov nežiadal Ramzesa, aby sa potrel „čertovým lajnom“, živitou, ktorej

odporný zápach odháňal plazov, ale ponúkol mu červené plody kríka capparidis decidua, obsahujúceho protilátku na hadí jed.

- Zvýšil si množstvo darov bohom, - povedal Ramzes Setauovi, - zhromaždil úrodu v kráľovských sýpkach, nastolil v tejto búrlivej provincii mier, postavil po celej Núbii svätyne a vždy si dával prednosť pravde pred lžou. Čo keby si sa tu stal predstaviteľom práva bohyne Maat?

- Ale... týmto predstaviteľom je miestokráľ!

- Ja viem, priateľ môj. Si totiž novým núbijským miestokráľom, menovaným dekrétom z tridsiateho ôsmeho roku mojej vlády.

Setau bol prekvapený a hľadal slová protestu, ale Ramzes mu nedoprial čas na úvahy.

- Odmietnutie nie je možné. I pre teba je to zemetrasenie znamením. Tvoj život sa odteraz bude uberať novým smerom. Vieš, ako mám tieto končiny rád. Staraj sa o ne s láskou, Setau.

Lovec hadov sa vzdialil do teplej noci. Potreboval byť sám, aby sa stotožnil s rozhodnutím, ktoré z neho urobilo jednu z prvých osobností štátu.

- Dovoľte, Veličenstvo, aby som vám položila jednu opovážlivú otázku? - opýtala sa Lotos.

- Smelo sa pýtaj, - nabádal ju Ramzes. - Nie je vari dnešný večer výnimočný?

- Prečo ste čakali tak dlho, kým ste Setaua menovali miestokráľom Núbie?

- Musel sa naučiť spravovať Núbiu, bez toho, aby si to uvedomoval. Dnes svojím poslaním žije a odpovedá výzve, ktorá ho postupne celkom naplnila a ovládla. Nikomu sa ho nepodarilo skorumpovať ani zhanobiť, pretože každý jeho skutok bol naplnený vôľou slúžiť tejto provincii. Potreboval istý čas, aby si to uvedomil.

45. kapitola

Ramzes vstúpil sám do veľkého chrámu v Abú Simbel, aby tu vykonal ranný obrad. Sledoval dráhu svetla, vedúcu až k svätostánku. Tam svetlo ožiarilo najskôr sochy boha Amona a kráľovského Ka, potom kráľovského Ka a boha Rea. Faraón, nie človek, vykonávajúci na zemi túto funkciu, sa združoval so skrytým bohom a s božským svetlom, dvoma veľkými bohmi-tvorcami, ktorí spojením pod menom Amon-Re, vytvárali dokonalú bytosť.

Štvrtá socha, predstavujúca boha Ptaha, zostávala v prítomí. Ako Ptahov syn bol Ramzes staviteľom svojho kráľovstva a svojho ľudu a tiež tým, kto odovzdával Slovo, vďaka ktorému sa všetky veci stávali skutočnými. Kráľ si spomenul na svojho syna Chaa, Ptahovho veľkňaza, ktorý si zvolil dráhu tohto mystéria.

Keď monarcha vyšiel z veľkého chrámu, priestranstvo pred vstupom sa ponáralo do jemného slnečného kúpeľa. Ramzes zamieril do chrámu venovaného Nefertari, tej, pre ktorú vychádza slnko.

Toto slnko, živiteľ Egypta, bude vychádzať pre veľkú kráľovskú manželku, ktorá Obidve krajiny ožiarila svojou krásou a múdrosťou, až do skonania vekov.

Kráľovná, zvečnená sochármi a maliarmi, vzbudila v Ramzesovi túžbu nasledovať ju na onen svet a konečne sa s ňou stretnúť.

Prosil ju, aby ho vzala za ruku, vystúpila zo steny, kde žila večne mladá a krásna v spoločnosti svojich bratov bohov a sestier bohýň, ona, vďaka ktorej sa zelenal svet a trblietal Níl. Avšak Nefertari, plaviaca sa v slnečnej bárke, sa na Ramzesa iba usmiala. Kráľova úloha ešte nebola splnená. Nech je faraónovo ľudské utrpenie akokoľvek veľké, on patrí iba nebeským mocnostiam a svojmu ľudu. Nefertari s nežnou tvárou, spravodlivá, nemiznúca nebeská hviezda, bude naďalej viesť Ramzesove kroky, aby krajina

nezišla z cesty Maat, až kým mu táto bohyňa dovolí pokojne spočinúť.

Deň sa už pomaly končil, keď Nefertarino čaro prinútilo kráľa, aby sa obrátil k vonkajšiemu svetu, tam, kde nemal právo ochabnúť.

Na esplanáde sa zhromaždili stovky Núbijčanov v slávnostnom odeve. Náčelníci kmeňov a ich hodnostári v červených parochniach, so zlatými náušnicami a v sukniciach zdobených kvetinovými motívami, mali ruky plné darov: zlaté kruhy, slonové kosti, eben, pštosie perá a vajcia, kože z pantera, vrecia drahokamov, vejáre.

Najstarší z nich predstúpil v Setauovej spoločnosti pred Ramzesa.

- Bud' vzdaná česť Synovi svetla.

- Bud' vzdaná česť synom Núbie, ktorí sa vydali na cestu mieru,
- odpovedal Ramzes. - Nech sú tieto dva chrámy v Abú Simbel, môjmu srdcu také drahé, symbolom ich zväzku s Egyptom.

- Veličenstvo, celá Núbia už vie, že ste menovali Setaua miestokráľom.

Rozhostilo sa hlboké ticho. Keby náčelníci kmeňov s týmto rozhodnutím nesúhlasili, vznikol by neporiadok a chaos. Ramzes však Setaua neodvolá. Vedel, že jeho priateľ je zrodený, aby tieto končiny spravoval a urobil ich šťastnými.

Najstarší zástupca sa obrátil na Setaua, oblečeného do jeho obvyklej tuniky z antilopej kože.

- Ďakujeme Ramzesovi Veľkému, že vybral muža, ktorý vie zachraňovať životy, hovorí svojím srdcom a získava si naše.

Setau, dojatý až k slzám, sa poklonil pred faraónom. Čo však uvidel, ho na smrť vydesilo: ku kráľovej nohe sa približoval jedovatý plaz. Chcel vykriknúť, aby Ramzesa varoval, ale v pozdravnom jasote Núbijčanov by jeho hlas úplne zanikol.

Keď sa had vztýčil, aby zaútočil, zniesol sa z azúrového neba ibis, uchopil ho zobákom za hlavu a pokračoval v lete i so svojou korisťou.

Každý, kto to videl, nezapochyboval: bol to sám boh Thovt, ktorý v podobe ibisa zachránil monarchovi život. Thovt dával znamenie, že vláda miestokráľa Setaua bude spravodlivá a múdra.

Faraónov priateľ sa pretlačil rozjasaným davom.

- Keď si predstavím, že ten had...

- Prečo tie obavy, Setau, veď si ma imunizoval! Musím ti veriť, priateľ môj.

Bolo to oveľa horšie, ako si Setau predstavoval. Od svojho menovania bol zavalený prácou a neustále musel udeľovať audiencie. Všetky žiadosti boli vraj naliehavé, ale počas niekoľkých dní zistil, že ľudia nemajú nijakú hanbu, ak ide o ich vlastné záujmy, hoc na úkor iných.

Napriek všetkej snahe vyhovieť faraónovi a svedomito plniť zverenú funkciu, bol Setau v pokušení sa vzdať. Chytať nebezpečných plazov bolo jednoduchšie, ako riešiť spory medzi rozhádanými protivníkmi.

Nový miestokráľ Núbie však dostal dvoch nečakaných pomocníkov. Prvým bola Lotos, ktorej premena ho prekvapila. Ona, milovníčka sladkých inšpirácií, núbijská liana, ktorá vedela telo svojho milenca primäť k najvyšším rozkošiam, čarodejnica, schopná hovoriť jazykom hadov, teraz mu stála po boku s chladnou hlavou silnej ženy. Jej krása, vekom nedotknutá, bola vítanou výhodou pri diskusiách s hodnotármi kmeňov, ktorí pri pohľade na ňu zabúdali na svoje šarvátky a niekedy i požiadavky. Skrátka, teraz zaklínala iné plazy...

Druhým pomocníkom bol sám Ramzes. Monarchova prítomnosť pri Setauových prvých konaniach s veliteľmi egyptských pevností bola rozhodujúca. Navzdory svojmu skôr obmedzenému zmýšľaniu pochopili, že Setau nie je žiadna nastrčená bábka, a že má faraónovu podporu. Ramzes nevyriekol jediné slovo a ponechal na priateľovi, aby preukázal svoje schopnosti sám.

Po skončení menovacieho ceremoniálu v pevnosti Buhen sa Setau a Ramzes prechádzali po hradbách.

- Nikdy som nevedel d'akovať, - priznal sa Setau, - ale...
- Presadil by si sa aj sám, bola to len otázka času, - povedal Ramzes a uznanlivo svojho priateľa potľapkal po pleci.
- Čoskoro odídeš, neviem čo si bez teba počnem.
- Si miestokráľom a v Lotos máš skvelú pomocníčku. Spolu sa pričinite o rozkvet Núbie.
- Vrátiš sa, Veličenstvo?
- Nevieam.
- I ty máš predsa tento kraj rád.
- Keby som tu žil, sedával by som pod palmou na brehu Nílu, pozoroval púť slnka, spomínal na Nefertari a nestaral sa o štátne záležitosti.
- Až teraz začínam cítiť ťažobu, ktorá spočíva na твоjich pleciach.
- Pretože si už nepatríš, Setau.
- Ja však nemám tvoju moc, Veličenstvo. Nebude ten náklad pre mňa príťažký?
- Vďaka hadom si premohol strach. A vďaka Núbii budeš vykonávať moc, bez toho, aby si sa stal jej otrokom.

Serramanna boxoval, strieľal z luku, behal, plával, ale ani namáhavé telesné tréningy ho nevyčerpávali. Lomcovala ním zlosť na Uri-Tešupa, ktorý sa napriek očakávaniu nedopustil žiadneho priestupku, takže neposkytol Sardínčanovi dôvod na zatknutie. Aj jeho pochybný zväzok s Tanit nadobúdal podobu počestného manželstva, na ktoré si zvykli už aj vážené pi-ramzeské rodiny.

Keď veliteľ Ramzesovej osobnej stráže vyprevádzal urastenú núbijskú tanečnicu, ktorej zmyselnosť ho predsa len trocha upokojila, vtrhol dnu jeden z jeho podriadených.

- Už si raňajkoval, chlapče?

- Totiž...
- Nílsky okúň, ľadvinky v omáčke, plnené holúbä, čerstvá zelenina... Môže byť?
- To teda áno, veliteľ!
- Keď som hladný, nič nepočujem. Najeme sa a potom môžeš hovoriť.
- Nasýtený Serramanna sa pohodlne natiahol na vankúše.
- Tak čo je nové, chlapče?
- Ako ste ma žiadali, veliteľ, sledoval som diskkrétne vilu pani Tanit v jej neprítomnosti. Za vrátnikom prišiel trikrát akýsi kučeravý chlap v pestrofarebných šatách.
- Sledoval si ho?
- To vo vašich pokynoch nebolo, veliteľ.
- Takže ti nemôžem nič vyčítať.
- Áno, ale... ten tretí raz som za ním predsa len išiel.
- Serramannova ťažká ruka dopadla na žoldnierovo plece.
- Výborne, kamarát! Občas je vítaná aj vlastná iniciatíva. A výsledok tvojho sledovania?
- Viem, kde býva.

46. kapitola

Serramanna dlho váhal. Má bez zbytočných priet'ahov zakročiť a donútiť podozrivého prehovoriť, alebo sa vopred poradiť s Amenim? Kedysi nebýval takýto nerozhodný, teraz však bol Egypt'anom a rešpektoval právo, ktoré umožňovalo ľuďom žiť tak, aby ich konanie neurážalo bohov.

Keď sa konečne rozhodol vstúpiť do pracovne faraónovho osobného sekretára, Ameni práve čítal drevené tabuľky pri svetle olejových lúč a pritom hltal kašu z bôbov, čerstvý chlieb a medové koláče.

- Ak prichádzaš tak neskoro, - prihovoriť sa Serramannovi, - nie je to dobré znamenie.

- Nemáš pravdu. Natrafil som na zaujímavú stopu, ale ešte som nič nepodnikol.

Ameni bol prekvapený.

- Že by ťa vzal boh Thovt pod ibisovo ochranné krídlo, aby ti vdýchol trochu múdrosti? Postupoval si správne, Serramanna. S rešpektovaním osobných práv vezír nežartuje.

- Ide o bohatého Feničana Nariša, ktorý býva v jednej veľkej vile. Už niekoľkokrát navštívil pani Tanit.

- A čo má byť? Zdvorilostné návštevy medzi krajanmi.

- Nariš nevedel, že Tanit a Uri-Tešup sú na cestách s kráľovnou. Po ich návrate prišiel iba raz, a to v noci.

- Ty si dal sledovať tú vilu bez povolenia?

- Vôbec nie, Ameni. Za všetky tieto informácie vďaka bdelosti jedného strážcu bezpečnosti v tej štvrti.

- Nielen, že ma máš za hlupáka, ale ešte sa hráš na diplomata! Jednoducho, úplne nový Serramanna...

Pisár odstrčil nedojedený tanier.

- Zobral si mi všetku chuť do jedla.

- Dopustil som sa nejakej závažnej chyby? - čudoval sa Sardínčan.

- Nie, tvoja historka sa ešte dá počúvať, ale... čo ma znepokojilo je meno Nariš.

- Je to bohatý a iste aj vplyvný muž, ale prečo by mal byť podozrivý?

- Je to obchodník z Tyru, poverený pripraviť v spolupráci s naším ministrom zahraničných vecí návštevu fenického kráľa.

Sardínčan sa rozohnil.

- To je lešť! Nariš je v spojení s Uri-Tešupom.

- Obchoduje so svojou krajankou pani Tanit, takisto bohatou obchodníčkou. Nič nedokazuje komploty s tým Chetitom.

- Nebuďme slepí, Ameni.

- Som v ťažkej situácii. Ramzes strávil niekoľko mesiacov v Núbii, aby upevnil Setauovu autoritu, a po návrate sa vrátil k záležitostiam našich severných protektorátov a obchodných partnerov. Pretože sa uvoľnili vzťahy s Feníciou, rozhodol, že ich upevní oficiálnou cestou. Poznáš kráľa: riziko atentátu ho nezastaví.

- Treba pokračovať v pátraní a dokázať, že Nariš je Uri-Tešupovým kumpánom.

- Hádám si si nemyslel, že zostaneme sedieť so založenými rukami?

Nílske vody odrážali zlato zapadajúceho slnka. Duše mŕtvych sa po putovaní s dennou hviezdou a nasýtení jej energiou vrátili do svojich večných príbytkov, aby tu regenerovali inou formou, tichom.

Psi strážiaci nekropolu v Sakkáre boli toho večera zvlášť nepokojní, pretože tu boli na návšteve dvaja významní návštevníci, Ramzes Veľký a jeho syn Cha.

- Som veľmi šťastný, že ťa môžem privítať v Sakkáre, Veličenstvo!

- Viedol si úspešne práce na obnove a našiel si Thovtovu knihu?
- Väčšina starých monumentov je reštaurovaná, ešte robíme nejaké dokončovacie práce. Čo sa týka Thovtovej knihy, možno sa mi ju podarí opäť zostaviť. Jednu zo strán by som ti rád ukázal. Keď si bol v Núbii, stavitelia a remeselníci boha Ptaha usilovne pracovali.

Synova radosť naplnila Ramzesa šťastím. Iba zriedkavo ho videl takého spokojného.

Rozľahlej sakkárskej oblasti vládla Džoserova a Imhotepova pyramída, prvá stavba z tesaného kameňa, ktorej stupne tvorili schodisko k nebesiam. Cha však otca nevedol k tomuto významnému monumentu. Vybral sa neznámou cestou, ktorá sa vinula v zákrutách na severozápad od pyramídy.

Kaplnky s vysokými stĺpmi, ktorých základy boli zdobené stélami, venovanými božstvám veľkými osobnosťami štátu, vyznačovali vstup do podzemia, ktorý strážili kňazi, vybavení pochodňami.

- Na faraónovej obradnej suknici, - pripomenul Cha - je zavesený býčí chvost, symbolizujúci jeho nesmiernu silu. Je to sila býka Hapiho, ktorá umožňuje pánovi Obidvoch krajín zdolať všetky prekážky. A práve on, Hapi, nesie na svojom chrbte Usirovu múmiu, aby ju oživil nebeským behom. Zložil som prísahu, že pre tieto posvätné býky postavím svätyňu, zodpovedajúcu veľkosti ich dynastie. A toto dielo je dokončené.

Monarcha a jeho syn vstúpili za nosičmi pochodní do podzemného chrámu. V priebehu generácií prechádzala duša boha z jedného zvieraťa do druhého, bez toho, aby sa týmto prechodom narušila jeho nadprirodzená sila. Každé z nich teraz odpočívalo v obrovskom sarkofágu, ktorý bol umiestnený v kaplnke. Posvätní býci boli mumifikovaní ako ľudia a pochovaní so všetkými pokladmi svojej vlády, šperkami, vzácnymi vázami, a dokonca s malými figúrkami s býčou hlavou, ktoré magicky ožijú na onom

svete a odstránia im z cesty všetku námahu. Stavitelia vyhlbili a upravili pôsobivé chodby, spájajúce navzájom kaplnky, kde mumifikovaní býci spali svoj večný sen.⁶

- Každý deň, - vysvetľoval Cha pokojným hlasom, - prinesú osobitne na to určení kňazi do každej kaplnky obetné dary, aby veľká Hapiho duša dávala faraónovi silu, ktorú potrebuje. Okrem toho som dal postaviť sanatórium, kde budú chorí ľudia ležať v izbách, ktorých steny budú omietnuté bielou sadrou a budú podrobené liečebnej spánkovej kúre. Vrchnej kráľovskej lekárke, Neferet, to určite urobí ohromnú radosť.

- Tvoje dielo je skvelé, synak. Pretrvá veky.

- Prichádza k tebe býk, Veličenstvo.

Z prítmnia vyšiel veľký čierny býk a pomalým krokom sa približoval k faraónovi. Vládnci Hapi mal vzhľad pokojného monarchu. Ramzes si spomenul na vzrušujúci okamih v Ebozeve, keď ho otec Setchi I. podrobil skúške s divokým býkom. Od tejto príhody, ktorá rozhodla o osude Syna svetla, ubehlo už veľmi veľa rokov!

Býk sa priblížil, Ramzes zostal nehybne stáť.

- Pristúp ku mne v mieri, brat.

Ramzes sa dotkol býkovho rohu a zviera mu drsným jazykom obľizlo ruku.

Vysokí úradníci ministerstva zahraničných vecí zborovo chválospevom súhlasili s Ramzesovým plánom a gratulovali faraónovi k významnej iniciatíve, ktorú ocenili všetky kniežatstvá sústredené pod ochranou Egypta a Chatti. Nikto nevrhol ani tieň kritiky, nik nemal pripomienku. Nebola vari myšlienka Ramzesa Veľkého božská?

⁶ Francúzsky egyptológ Mariette objavil roku 1850 miesto pohrebných kaplniek býkov Hapi, známe pod menom Sérapeum. (Pozn. autora.)

Keď Ameni vstúpil do monarchovej pracovne, ihneď postrehol, že faraón sa necíti dobre.

- Mám zavolať lekárku, Veličenstvo?
- Ona nemôže vyliečiť to, čím trpím.
- Nechaj ma hádať: neznášaš pochlebovačov.

- Vládne už skoro tridsaťdeväť rokov a stále rovnako nudní, pokryteckí dvorania, hodnostári, ktorí súhlasia so všetkým, čo poviem, len aby nemuseli samostatne myslieť, a ostatní vedúci pracovníci, ktorí tiež iba čakajú, ako rozhodnem ja... Môžem sa z toho tešiť?

- To si musel mať na krku šesťdesiatku, aby si objavil prirodzenú vlastnosť dvoranov? - čudoval sa Ameni. - A ja, aký máš názor na mňa? Bohovia ma neobdarovali ani výškou, ani šírkou pohľadu, ale napriek tomu vždy zastávam svoj vlastný názor.

Ramzes sa usmial.

- Neschvaľuješ moju oficiálnu cestu do Fenície? - opýtal sa namiesto odpovede.

- Podľa Serramannu by si sa mohol stať obeťou atentátu.

- To je neodmysliteľné riziko na všetkých cestách v tejto oblasti. Čoho by som sa mal obávať, ak je moja mágia účinná?

- Je isté, že sa svojho plánu nevzdáš, takže bezpečnostné opatrenia budú maximálne zosilnené. Ale je skutočne nevyhnutné cestovať do Tyru? Naši obchodní agenti sú schopní vyriešiť akékoľvek problémy.

- Podceňuješ dôležitosť môjho zásahu?
- Máš teda nejaký skrytý zámer.
- Tvojou zvlášť potešujúcou prednosťou je inteligencia, Ameni.

47. kapitola

Uri-Tešup sa zobudil až pred obedom a jedlo si dal priniesť do záhrady.

- Kde je moja žena? - opýtal sa znepokojene správcu.

- Pani Tanit musela ísť do mesta zariadiť nejaké obchody. Uri-Tešupovi sa to nepozdávalo. Prečo mu o tejto pochôdzke nič nepovedala?!

Hneď po jej príchode sa na ňu oboril.

- Kde si bola?

- Občas sa musím postarať aj o svoje obchody, - vysvetľovala Tanit.

- S kým si sa stretla? - vyzvedal podráždene.

- Nepoznáš ho, jeden bohatý krajan... Chetit nenechal manželku ani dohovoriť.

- Ako sa volá? - opýtal sa už nahnevane. Tanit sa pokúsila o úsmev.

- Azda by si nežiarlil? Uri-Tešup jej uštedril riadnu facku.

- Nezahrávaj sa so mnou... odpovedz na moju otázku!

- Áu, to bolí, - skuvíňala Tanit.

- Nepočula si? Chcem vedieť jeho meno!

- Nariš, - prezradila Feničanka. - Chce zvýšiť objem obchodných výmen s Egyptom a momentálne dokonca sprostredkováva Ramzesovu cestu do Fenície, - ochotne vysvetľovala, aby predišla ďalšej facke.

- Ale to je výborné, kuriatko moje! - potešil sa Uri-Tešup. - To si mohla povedať hneď a nie ma tak hlúpo provokovať.

Vtlačil jej vášnivý bozk na pery.

- Kedy sa s ním opäť stretneš?

- Obchod sme už uzatvorili a ne...

- Nájdi si dôvod, aby si sa s ním mohla stretnúť čo najskôr a vytiahni z neho všetky informácie o tej ceste. Vďaka tvojim vlohám, zvädzať mužov, to pre teba nebude problém.

Tanit sa pokúsila protestovať, ale Uri-Tešup ju netrpezlivo priľahol a zaľúbená Feničanka sa oddala extáze. Milencovej túžbe sa nedokázala vzoprieť.

- Zrušili všetky bankety, - oznámila Tanit manželovi, ktorý práve zveroval svoje ruky manikérke.

- A to už prečo?

- Skonal posvätný býk Hapi. V období smútku nie je povolená žiadna slávnosť.

- Smiešny zvyk!

- Nie pre Egypťanov.

Tanit poslala manikérku preč.

- V hre je faraónova sila. Teraz musí nájsť nového býka, do ktorého sa Hapi prevtelil, inak jeho moc oslabne.

- To Ramzes hravo zvládne, - priznal znechutene Uri-Tešup.

- Nie je to také jednoduché, pretože zviera musí splňať presné požiadavky, - vysvetľovala Tanit.

- Aké?

- Neviem, to sa dozvieš najskôr od nejakého kňaza, ktorý je na Hapiho kult odborníkom.

- Zariad', aby sme boli pozvaní na pohrebné obrady.

Mŕtvola starého býka Hapiho spočívala na pohrebnom lôžku v „čistej sieni“, kde jej ako Usirovi vzdali česť pohrebnou strážou, ktorú držali Ramzes a jeho syn Cha. Zosnulému boli predriekané formule znovuzrodenia. S Hapim, magickou silou boha stvoriteľa Ptaha, sa muselo zaobchádzať so všetkými ohľadmi náležiacimi jeho významnej funkcii.

Po mumifikácii bol Hapi uložený na pevný drevený vlek a od-
tiahnutý ku kráľovskej lodi, na ktorej sa preplavil cez Níl. Pohrebný
sprievod potom zamieril k Sakkárskej nekropole a podzemnému
pohrebisku posvätných býkov.

V „zlatom príbytku“ otvoril Ramzes oživovanému býkovi
„ústa“, oči a uši. Tanit ani Uri-Tešup nemali dovolené zúčastniť sa
tohto rituálu, ale podarilo sa im vyspovedať jedného klebetného
kňaza, ktorý bol natešený, že niekto obdivuje jeho bohaté
vedomosti.

- Aby sa býk stal Hapim, musí mať čiernu srst' s bielymi znak-
mi, biely trojuholník na čele, mesačný kosák na hrudi, ďalší na
boku, a chlpy na chvoste striedavo biele a čierne.

- Takéto požiadavky spĺňa veľa zvierat? - opýtal sa Uri-Tešup.

- Nie, bohovia stvorili vždy len jedného jediného býka.

- A čo keď ho faraón nenájde?

- Stratí svoje schopnosti a krajinu postihne nešťastie. Ramzes
však svoju úlohu splní.

- O tom sme všetci presvedčení, - súhlasili pokrytecky obaja
vyzvedači, ale len čo sa vzdialili, Uri-Tešup pošepol Tanit: - Ak
také zviera existuje, nájdeme ho skôr ako Ramzes a zabijeme ho.

Ameniho tvár bola nepokojná a unavená. Inak to ani nemohlo
byť, pretože nikomu, ani Ramzesovi sa nepodarilo prinútiť ho, aby
vzhľadom na zdravotné ťažkosti aspoň spomalil pracovné tempo.

- Veľa dobrých správ, Veličenstvo! Napríklad...

- Začni tou zlou, Ameni.

- Kto ťa už informoval?

- Nikto, ale ty nevieš skrývať svoje pocity.

- Ako teda chceš... Napísal ti cisár Chattušil.

- Naši diplomati spolu pravidelne korešpondujú. Čo je na tom
zvláštne?

- Obracia sa na teba, svojho brata, pretože Mat-Hor sa sťažovala, že s ňou zle zaobchádzaš. Chattušil je prekvapený a žiada vysvetlenie.

Ramzesov pohľad vzplanul. Mat-Hor ho určite ohovorila, len aby vyprovokovala otcov hnev a zažala plameň nezhôd medzi oboma národmi.

- Odpovieme môjmu bratovi Chattušilovi, ako sa sluší a patrí.

- Inšpiroval som sa textami, ktoré písal Aša, a navrhujem posolstvo, ktoré cisára Chatti upokojí.

Ameni ukázal kráľovi starú drevenú tabuľku, opotrebovanú častým škrabaním a zotieraním, na ktorej bol napísaný návrh textu.

- Úžasný diplomatický štýl, - zhodnotil Ramzes. - Stále robíš pokroky.

- Môžem teda odovzdať text pisárovi?

- Nie, Ameni.

- Ale... prečo?

- Pretože odpoveď napíšem sám.

- Veličenstvo, obávam sa...

- Bojíš sa pravdy? Chattušilovi iba vysvetlím, že jeho dcéra nie je schopná prevziať funkciu veľkej kráľovskej manželky a naďalej bude tráviť svoje dni na zlatom odpočinku, zatiaľ čo pri oficiálnych ceremonióch bude po mojom boku Meritamon.

Ameni zbledol.

- Chattušil je možno tvojím bratom, ale je to veľmi nedotklivý monarcha... Také drsné vysvetlenie môže vyprovokovať rovnako nepríjemnú odpoveď.

- Nikto nesmie zastierať pravdu.

- Veličenstvo...

- Vráť sa k svojim neodkladným úlohám, Ameni. Môj list odíde do Chatti hneď zajtra.

Uri-Tešup si vybral správnu manželku. Krásna, zmyselná, zamilovaná, pohybujúca sa vo vysokej a bohatej spoločnosti. Vďaka ženinmu majetku mohol Chetit najať veľa informátorov, ktorí mu dodávali správy z oblastí, kde žijú býky, schopné dospelé samce s čiernou srstou posiatou bielymi škvrnami. Ramzes pátranie ešte nezačal, preto Uri-Tešup dúfal, že svoj náskok využije.

Oficiálne išlo o kúpu stáda dobytku a želanie pani Tanit, získať schopné býky na chov. Hľadanie začalo v okolí Pi-Ramzesu a neskôr sa rozšírilo aj na provincie medzi hlavným mestom a Mennoferom.

- Čo robí Ramzes? - pýtal sa Uri-Tešup Tanit, keď sa vrátila z paláca, kde mala rokovanie s úradníkmi z ministerstva hospodárstva.

- Väčšinu času trávi v Chaovej spoločnosti. Prepracováva s ním veľmi starý obrad nastolenia nového Hapiho.

- Ten prekliaty býk sa už našiel?

- Toho musí určiť jedine faraón.

- Prečo teda nič nepodniká?

- Ešte neskončilo obdobie smútku.

- Keby sa nám tak podarilo položiť pred vchod do podzemného chrámu mŕtvolu toho nového Hapiho... Ramzesova povest' by bola zničená!

- Môj správca má pre teba správu.

- Ukáž, rýchlo!

Uri-Tešup vytrhol Tanit z rúk úlomok vápenca. Podľa jedného informátora, v malej dedinke severne od Mennoferu, našli býka, ktorý spĺňal všetky požadované kritériá. Jeho majiteľ za neho žiadal ale nehorázne vysokú cenu.

- Okamžite odchádzam, - oznámil Uri-Tešup.

48. kapitola

Dedinka podriemkavala uprostred slnečného dňa. V palmovom háji sa hrali s bábikou dve dievčatká a ich matka pri nich opravovala vŕbové košíky.

Keď do tohto pokojného sveta vtrhol Uri-Tešupov kôň, obe dievčatká sa vystrašene uchýlili do matkinho náručia.

- Hej, ženská, kde nájdem majiteľa toho drahého býka?

Žena, vyľakaná rovnako ako jej dcérky, cúvla a pritlačila si deti ešte väčšmi k sebe.

- Nepočula si? Hovor, lebo sa zoznámíš s mojimi päťami!

- Na južnom konci dediny...

Uri-Tešup popohľol koňa udaným smerom a už o niekoľko minút bol na mieste. V ohrade nehybne stál a prežúval nádherný býk s čiernou srstou, popretkávanou bielymi škvrnami.

Chetit zoskočil z koňa a prezrel si ho zblízka: bol to on, skutočne mal všetky znaky Hapiho! Uri-Tešup sa rozbehol k domu, pred ktorým robotníci čosi opravovali.

- Kde je majiteľ?

Jeden z robotníkov ukázal prstom na neďaleko ležiaceho muža.

Uri-Tešup bol v cieli. Požadovanú sumu zaplatí okamžite, bez vyjednávania.

Pristúpil k spiacemu mužovi.

- Cesta bola dobrá? - opýtal sa muž a otvoril oči.

Chetit stuhol.

-Ty...

Serramanna pomaly, akoby sa mu nechcelo, vstal a vystrel sa v celej svojej výške a šírke.

- Takže ty sa zaujímaš o chov, Uri-Tešup? Schvaľujem ti tento nápad.

- Ale ty nie si...

- Majiteľ? Pravdaže som! Krásna usadlosť, ktorú som si mohol kúpiť vďaka Ramzesovej štedrosti. Chcem tu stráviť pokojnú starobu. Ale ja ťa tu zdržiavam a ty si iste prišiel kúpiť môjho najlepšieho býka.

- Nie, ja...

- Keď sme sa dopočuli, ako veľmi sa trasieš za býkom, dostal Ameni skvelý nápad: zafarbiť srst' tohto býka tak, aby zodpovedala charakteristickým znakom Hapiho. Ale tento fígel' zostane medzi nami, všakže?

Obdobie smútku už malo čoskoro skončiť a obradníci sa začínali znepokojovať, prečo faraón ešte nehľadá nového Hapiho. Po opakovaných návštevách podzemného chrámu mumifikovaných býkov a niekoľkodennej práci na obrade prvej dynastie, umožňujúcej Hapiho znovuzrodenie, počúval Ramzes synovo rozprávanie. Ptahov veľkňaz opisoval neutíchajúcu činnosť boha stvoriteľa na diele v nebeských priestoroch, v úľoch či uprostred hôr. Ptahovo tvorivé slovo sa zjavovalo v srdci a prenášalo sa jazykom, pretože každá živá myšlienka sa musela prevteliť do správneho a krásneho tvaru.

Týždeň pred osudným dňom však už ani Cha neskrýval znepokojenie.

- Veličenstvo, smútok...

- Viem, synak. Nástupca zosnulého Hapiho existuje, nemusíš mať starosti.

- Ak je odtiaľto ďaleko, cesta zaberie veľa času.

- Dnes v noci budem spať v podzemnom chráme, požiadam bohov a Nefertari, aby ma viedli.

Na sklonku dňa zostal kráľ sám s dynastiou Hapiov. Poznal každého po mene a obracal sa k jedinej duši, ktorá spojovala jedných s druhými. Ramzes ležal na skromnom lôžku v kňazskej cele a zveril svojho ducha spánku. Nie však obyčajnému odpočinku tela a

zmyslov, ale snu schopnému putovať ako neúnavný vták. Akoby bola kráľova bytosť zrazu obdarená krídlami, vzniesol sa k oblohe a videl...

Videl Horný a Dolný Egypt, provincie, mestá a dediny, veľké chrámy a malé svätyne, Níl a zavodňovacie kanály, púšť, obrobené polia...

Silný severný vietor hnal do Ebozeva loď s dvoma bielymi plachtami. Na jej prove stál Ramzes a kochal sa pohľadom na krajinu pozdĺž rieky.

Cha s plnou vážnosťou oznámil obradníkovi a dvoru, že odchádza s otcom vyhládať býka Hapiho, aby ho mohli priviesť do Sakkáry. Veľkňaz poznal dramatické dôsledky prípadného neúspechu, ale radšej o ňom neuvažoval.

- Už budeme na mieste, - povedal faraónovi.

- Cesta sa mi zdala taká krátka... Keď človeka zaplaví množstvo krásy, prestane čas existovať.

Ebozevskí kňazi privítali kráľa v prístave. Veľkňaz sa pozdravil s Chaom.

- Veličenstvo prichádza pripraviť Usirove mystériá?

- Nie, - odpovedal Cha. - Ramzes je presvedčený, že nové prevtelenie býka Hapiho sa nachádza tu.

- Keby to tak bolo, poslali by sme Veličenstvu správu! Na základe akých informácií nadobudol toto presvedčenie?

- To vie len on sám.

Veľkňaz z Ebozeva bol ohromený.

- Pokúsili ste sa to otcovi vyhovoriť?

- Faraónovi?!

Každý očakával, že monarcha preskúma okolitý kraj. On však kráčaľ bez zaváhania do púšte, k hrobkám faraónov prvej dynastie. V Sakkáre odpočívali ich múmie, v Ebozeve ich duch. Hrobky boli zatienené rozrastenými tamariškami.

Pomedzi lístie ho Ramzes zbadal.

Nádherný čierny býk, obracajúci hlavu k mužovi, ktorý sa k nemu blížil.

Bol to ten istý výjav, ktorý faraón videl vo sne, zoslanom mu spoločenstvom býkov Hapiov.

Zviera nebolo vôbec agresívne. Náhodný svedok by odprisahal, že po dlhom odlúčení stretlo starého priateľa.

Býk mal na čele biely trojuholník, na prsiach a na boku mesačný kosák, chlpy na chvoste striedavo biele a čierne...

- Pod', Hapi. Zavediem ťa do tvojho príbytku.

Keď kráľovská loď zakotvila v hlavnom mennoferskom prístave, celé mesto už bolo v plnom prúde osláv. Hodnostári opustili hlavné mesto, aby mohli obdivovať nového Hapiho, ktorého sila umožní faraónovi vládnuť ešte veľa rokov. Rovnakú cestu urobil aj Ameni, ale nie preto, aby sa zúčastnil všeobecného veselí, ale aby odovzdal zlé správy.

Býk a kráľ, vítaní pozdravným jasotom, vystúpili bok po boku z lode a kráčali smerom k Ptahovmu chrámu, pri ktorom bude v priestrannej ohrade býk bývať, obklopený tými najlepšimi kravami.

Pred bránkou v ohrade sa odohral prastarý obrad: jedna urodzená žena, všeobecne uctievaná a tešiaca sa bezchybnej povesti, postavila sa pred býka a vyhrnula si šaty až na bradu, aby odhalila svoje pohlavie. Týmto spôsobom privítala Hathorina kňazka, za všeobecného smiechu, ploditeľa, ktorý obťažká všetky kravy, posvätné zvieratá bohyne a rozmnoží potomkov Hapiov.

Uri-Tešup, ktorý stál v prvom rade divákov, nevedel kam s očami. Táto neobyčajná scéna, táto necudná žena, smejúca sa s ostatnými, nehybný býk a ľud vzdávajúci hold Ramzesovi... Ramzesovi, ktorý sa zdá nezničiteľný!

Ktokoľvek iný by to už vzdal. Uri-Tešup bol však Chetit, bojachtivý veliteľ, a Ramzes mu ukradol trón. Nikdy mu neodpustí, že

kedysi dobyvačný a víťazný chetitský národ, faraón premenil na zberu ustráchanov, ktorí ohýbajú chrbát pred včerajším protivníkom.

Dvojitá brána chrámu sa zatvorila. Zatiaľ čo obyvateľstvo tancovalo, spievalo a zadarmo pilo, Ramzes, Cha a jeden obradník slúžili obrad intronizácie nového Hapiho, ktorého vyvrcholením bol beh býka, nesúceho na chrbte múmiu boha Usira, opäť zostavené a oživené telo tohto božského víťaza nad smrťou.

- Ako môže mať niekto takú záľubu v cestovaní? - hundral Ameni. - A zatiaľ sa na mojom stole kopia problémy a naliehavé záležitosti!

- Ak si sa vybral do takej diaľky, musí to mať nejaké opodstatnenie, - povedal Ramzes.

- Ešte ma obviníš, že narušujem oslavy.

- Už som ti niečo vyčítal?

Faraónov nosič sandálov utrúsil nezrozumiteľnú poznámku.

- Cisár Chattušil odpovedal s prekvapujúcou rýchlosťou, - oznámil Ameni. - Stačí čítať medzi riadkami, aby vynikol jeho hnev. Neschvaľuje tvoj postoj a svoje hrozby sa ani neusiluje veľmi zakrývať.

Ramzes na dlhú chvíľu zmĺkol.

- Keď ho moje argumenty nepresvedčili, použijeme inú taktiku. Zober nový papyrus, Ameni, a najlepší štetec. Drahý brat Chattušil bude prekvapený mojimi návrhmi.

49. kapitola

- Rokovanie je ukončené, - oznámila Tanit svojmu manželovi. - Nariš sa vrátil do Tyru, kde spolu so starostom mesta a miestnymi hodnosťarmi privíta Ramzesa.

Uri-Tešup zovrel rukoväť železného kordu, ktorý nosil stále pri sebe.

- Nedožvedela si sa nejaké dôvernejšie informácie?

- Program cesty nie je tajný. Faraóna bude sprevádzať jeho syn Merenptah, ktorý je vrchným generálom egyptskej armády a bude veliť dvom elitným regimentom. Akýkoľvek útok bude vopred odsúdený na neúspech.

Uri-Tešup bol od zlosti celý bez seba. Malfi ešte nemal dostatok mužov, aby sa mohol pustiť do takého veľkého boja.

- Ale aj tak je to čudné, - dodala Tanit. - Úradníci ministerstva hospodárstva nepredložili nijaké zvláštne požiadavky, akoby sa monarcha ani veľmi nezaujímal o hospodárske problémy. Predsa je známe, že sú sporné body, ktoré Egypt nezvykne prechádzať mlčaním.

- Čo to znamená?

- Že Ramzes skutočný cieľ svojej cesty skrýva.

- Možno máš pravdu... Tak ten cieľ odhaľ! - prikázal Uri-Tešup svojej žene.

- Ale ako? - bezradne sa opýtala Tanit.

- Choď do paláca, pousiluj sa niečo vytiahnuť z dvoranov, ukradni nejaké dokumenty, alebo... čo ja viem... Pomôž si, ako vieš!

- Ale miláčik...

- Už ani slovo!

Široká a bezpečná cesta sa vinula na úpätí hory Karmel a zostupovala po miernom svahu k moru. More... Pre väčšinu egypt-

ských vojakov neuveriteľný pohľad na rozsiahlu vodnú pláň bez hraníc. Veteráni varovali tých mladších: vkročiť do spenených vln pri pobreží nepredstavovalo nijaké nebezpečenstvo, ale rozhodne nebolo vhodné plávať ďalej, pretože tam hrozilo riziko, že ich zlý duch stiahne ku dnu.

Ramzes išiel, bez známok nepokoja, na čele armády, hneď za Merenptahom a prieskumníkmi.

- Ak budeš raz vládnuť, - povedal synovi, - nezabúdaj navštevovať naše protektoráty. Ak bude panovníkom tvoj brat Cha, pripomeň mu to. Keď je faraón príliš dlho neprítomný, vzniká nebezpečenstvo, že harmóniu zničí revolta. Keď je ale nablízku, duša sa upokojí.

Neutíchajúce série prudkých vln, rozbíjajúcich sa o skalnaté útesy, vzbudzovali u mladých vojakov clivotu po nílskych brehoch. Krajina sa im však zdala prívetivejšia: obrábané polia, sady a olivové háje svedčili o vysokej úrovni miestneho poľnohospodárstva.

Staré sídlo Tyr bolo obrátené smerom na more. Jedno morské rameno vytváralo akúsi neprekročiteľnú priekopu, prirodzenú ochranu proti útoku nepriateľskej flotily.

Nový Tyr bol postavený na troch ostrovčekoch, oddelených navzájom plytkými kanálmi, pozdĺž ktorých boli suché doky.

Tyrčania pozorovali faraóna a jeho vojakov zo strážnych veží. V ústrety vládcovi Egypta sa blížila delegácia vedená Narišom, ktorý po srdečnej výmene pozdravov viedol Ramzesa uličkami mesta. Merenptah nespustil oči zo striech, odkiaľ mohlo každú chvíľu hroziť nebezpečenstvo.

Tyr sa zaoberal predovšetkým obchodovaním. Predávali sa tu sklárske výrobky, zlaté a strieborné nádoby, látky farbené purpurom a rôzny dovážaný tovar. Domy, natlačené jeden vedľa druhého, mali štyri alebo päť poschodí.

Starosta, blízky Narišov priateľ, ponúkol Ramzesovi na pobyt prepychovú vilu zariadenú v egyptskom štýle, aby sa faraón cítil

ako doma. Bola postavená na najvyššom mieste s výhľadom na more a terasa plná kvetín bola úplným zázrakom.

- Dúfam, že tu budete spokojný, Veličenstvo, - povedal Nariš. - Vaša návšteva je pre nás veľkou poctou. Večer budete čestným hosťom banketu, ktorý vojde do dejín mesta. Môžeme dúfať, že sa obchodné vzťahy s Egyptom rozšíria?

- Môj postoj nie je odmietavý, ale mám jednu podmienku.

- Zníženie našich ziskov... To sa dalo čakať. Nie sme proti, ak si to vynahradíme objemom obchodných výmen.

- Mal som na mysli inú podmienku.

Napriek vlhému ovzdušiu mal fenický vyjednávač pocit, že mu stuhla krv v žilách. V nadväznosti na mierovú zmluvu Egypt súhlasil, aby táto oblasť bola kontrolovaná Chetitmi, hoci v skutočnosti bola nezávislá. Nepriviedla túžba po moci Ramzesa až k tomu, že vzťahuje ruku na Feníciu, i keby tým vypovedal zmluvu a vyvolal konflikt?

- Aké sú teda vaše požiadavky, Veličenstvo?

- Poďme do prístavu. Merenptah nás bude sprevádzať.

Na kráľov príkaz sa jeho mladší syn musel uspokojiť len s malou eskortou.

Na západnom konci prístavu bola asi stovka mužov rôzneho veku a pôvodu, všetci boli nahí a spútaní v reťaziach. Niektorí sa pokúšali udržať si aspoň zdieľanie dôstojnosti, pohľad iných bol úplne prázdny.

Kučeraví Tyrčania sa dohovárali o cenách za kus alebo za celú skupinu. Mali v úmysle získať predajom týchto zdravých otrokov vysoký zisk, neraz i pomocou tvrdých ústnych súbojov.

- Nech sú títo muži oslobodení, - požiadal Ramzes.

Nariša to pobavilo.

- Majú vysokú cenu... Dovoľte mestu Tyr, aby vám ich darovalo, Veličenstvo.

- Toto je skutočný účel mojej cesty: žiadny Tyrčan, ktorý bude chcieť obchodovať s Egyptom, nesmie predávať a kupovať otrokov.

Šokovaný Feničan musel zmobilizovať všetku svoju vôľu, aby sa zdržal ostrých protestov.

- Veličenstvo... Otroctvo je prirodzeným zákonom a obchodníci ho praktizujú od nepamäti!

- V Egypte nie je otroctvo, - povedal prísne Ramzes. - Ľudské bytosti sú božím stádom, žiadny jedinec nemá právo zaobchádzať s druhým ako s predmetom bez duše, alebo ako s tovarom.

Feničan ešte nikdy nepočul taký pomýlený názor. Keby jeho spoločník nebol egyptský faraón, považoval by ho za blázna.

- A vaši vojnoví zajatci, Veličenstvo! Neboli vari podrobení otroctvu?

- Podľa závažnosti skutkov, z ktorých boli obvinení, boli odsúdení na nútené práce. Po vypršaní trestu sa zariadili podľa svojej slobodnej vôle. Väčšina z nich zostala v Egypte, mnohí si založili rodiny.

- Otroci sú potrební pri rôznych prácach!

- Zákon bohyně Maat vyžaduje zmluvu medzi tým, kto prikazuje prácu, a tým, kto ju vykonáva. V opačnom prípade nemôže ani v tom najlepšom diele, ani v tej najskromnejšej práci pulzovať radosť. Myslíš si azda, že pyramídy a chrámy boli postavené otrokmi?

- Veličenstvo, nemôžeme meniť staré zvyky...

- Nie som naivný a viem, že vo väčšine krajín bude otroctvo prekvitať ďalej. Teraz poznáš moje požiadavky.

- Egypt riskuje stratu dôležitých trhov.

- Podstatné je, že si uchová svoju dušu. Faraón nie je šéfom kupcov, ale pozemským predstaviteľom Maat a služobníkom svojho ľudu.

Ramzesove slová sa hlboko vrývali do Merenptahovej duše. Pre neho bude táto cesta znamenať hlavný predel v jeho živote.

Uri-Tešup bol taký rozčúlený, že na upokojenie zoťal sekerou storočnú sykomoru, ktorá tienila jazierko. Vydesený záhradník sa radšej schoval do kôlne na náradie.

- Konečne si tu! - vykrikol Chetit, keď zbadal prichádzajúcu manželku.

Tanit sa smutne dívala na dielo skazy.

- To ty...?! - nechápavo krútila hlavou.

- Čo si sa dozvedela v paláci?

- Počkaj, kým si aspoň sadnem, som unavená.

Do lona jej vyskočilo strakaté mača. Mechanicky ho hladkala po hlave. Mačka začala priasť.

- Tak hovor, Tanit!

- Budeš sklamaný: skutočným cieľom Ramzesovej cesty je boj proti otroctvu, ktoré sa v Tyre a celej oblasti stále rozširuje.

- Prestaň si zo mňa robiť blázna! - zvrieskol Chetit a zahnal sa, aby svoju ženu udrel, ako bolo jeho zvykom.

Mača chcelo svoju pani brániť a Uri-Tešupa poškriabalo. Ten zviera surovo schmatol a železným kordom ho podrezal.

Tanit, postriekaná krvou, sa s hrôzou rozbehla do svojej izby.

50. kapitola

Amenimu sa uľavilo, ale Serramannu čierne myšlienky neopúšťali...

- Ramzes sa vrátil z Fenície živý a zdravý, hneď sa mi ľahšie dýcha, - priznal sa kráľov osobný sekretár. - Prečo máš takú zlú náladu, Serramanna?

- Pretože Narišova stopa sa končí v slepej uličke.

- A čo si čakal?

- Že ten Feničan má s pani Tanit nejaké nekalé obchodné styky. Mohol by som jej potom pohroziť, že ju zažalujem, ak mi neprezradí o Uri-Tešupovi pravdu.

- Si tým Chetitom posadnutý! Ešte sa z neho zblázniš.

- Zabúdaš, že to je Ašov vrah?

- Chýba dôkaz.

- Bohužiaľ, máš pravdu, Ameni.

Sardínčan cítil, že starne. On, a rešpektovať zákon! Mal by sa vzdať a uznať svoju porážku: Uri-Tešup bol taký prefíkaný, že sa mu darilo egyptskej justícii úspešne sa vymkynúť.

- Idem domov, - povedal rezignovane.

- Nejaká nová korisť? - bol zvedavý Ameni.

- Ani to už nie. Som unavený a pôjdem spať.

- Čaká na vás nejaká žena, - oznamoval Serramannov správca.

- Žiadne dievča som nepozýval!

- Nie je to „dievča“, ale ide o dámu. Požiadal som ju, aby zatiaľ počkala v prijímacej izbe.

- Tanit!

Krásna Feničanka vstala a vrhla sa s plačom do obrovho náručia. Bola rozstrapatená, a zašpinená od krvi.

- Ochráňte ma, veľmi vás prosím!

- Rád, ale pred čím... alebo pred kým?

- Pred tým netvorom, ktorý si zo mňa spravil otrokyňu!

Serramanna sa musel veľmi premáhať, aby nedal najavo svoju spokojnosť.

- Ak si želáte, aby som úradne zakročil, pani Tanit, musíte podať sťažnosť.

- Uri-Tešup podrezal hrdlo mojej mačky, zot' al sykomoru v mojej záhrade a ustavične so mnou kruto zaobchádza.

- To sú priestupky, za ktoré dostane pokutu, alebo aj nútené práce. Nestačí to však, aby vám neuškodil aj v budúcnosti.

- Budú ma vaši ľudia strážiť?

- Moji žoldnieri sú osobnou gardou kráľa a nemôžu zasiahnuť v súkromnej záležitosti... Ibaže by sa z nej stala vec štátneho záujmu.

Tanit si osušila slzy, odstúpila a pozrela Serramannovi priamo do očí.

- Uri-Tešup chce zavraždiť Ramzesa. Jeho spojencom je Líbyjčan Malfi, s ktorým uzavrel dohodu v mojom dome. Uri-Tešup tiež zabil Ašu železným kordom, ktorý nosí stále pri sebe a chce ním zavraždiť aj kráľa. Teraz je to už vec štátneho záujmu?

Okolo vily pani Tanit sa rozostavilo asi sto mužov. Lukostrelci sa vyšplhali na stromy, z ktorých mali záhradu na dostrel, iní vyliezli na strechy okolitých domov.

Bol Uri-Tešup sám, alebo so svojimi Líbyjčanmi? Zajme služobníctvo ako rukojemníkov, keď zistí, že je obklúčený? Serramanna prikázal najvyššiu opatrnosť, pretože aj najmenší podozrivý zvuk by mohol Chetita varovať.

A práve to sa stalo.

Keď jeden žoldnier liezol na múr, zle sa zachytil a spadol do kríkov.

Zahúkala sova a Serramannovi muži strpli. Po niekoľkých minútach dal Serramanna rozkaz na postup vpred.

Uri-Tešup už nemal šancu na útek, ale bez boja sa určite nevzdá. Serramanna dúfal, že ho zatkne živého a predvedie pred vezírov súd.

V izbe pani Tanit sa svietilo.

Serramanna a desať vojakov sa priplazili po zemi zvlhnutej rosou až k dlažbe okolo domu a vtrhli dnu.

Slúžka zhrozene vykrikla a pustila na zem olejovú lampu, ktorú držala v ruke. Lampa sa rozbila a zavládol zmätok. Žoldnieri bojovali proti neviditeľnému nepriateľovi a mečmi rozbíjali nábytok.

- Pokoj! - zareval Serramanna. - Svetlo, a rýchlo!

Rozsvietili ďalšie lampy. Roztrasená slúžka bola obklopená dvoma žoldnierzmi, ktorí ju ohrozovali mečmi.

- Kde je Uri-Tešup? - spýtal sa Serramanna.

- Keď zbadal, že pani zmizla, sadol na najlepšieho koňa a uháňal preč.

Serramanna od zúrivosti šmaril o zem keramickú vázu, ktorej úlomky sa rozleteli po celej miestnosti. Chetit sa riadil bojovým inštinktom. Vycítil nebezpečenstvo a zmizol!

Byť prijatý v skromnej Ramzesovej pracovni znamenalo pre Serramannu to isté, ako vstúpiť do najtajnejšej svätyne v krajine.

Boli prítomní aj Ameni a Merenptah.

- Pani Tanit podala svedectvo pred vezírom a vrátila sa do Fenície, - oznámil Serramanna. - Podľa niektorých svedectiev sa Uri-Tešup vydal smerom na Líbyu, aby sa stretol so svojím spojencom, Malfim.

- To je len hypotéza, - usúdil Ameni.

- Nie, istota! Uri-Tešup nemá inú možnosť a nikdy sa nevzdá boja proti Egyptu.

- Bohužiaľ, nedarí sa nám objaviť jeho tábor, - vzdychol si Merenptah. - Ten Líbyjčan sa presúva z miesta na miesto. Ale náš

neúspech je vlastne v jednom smere upokojujúci: dokazuje, že sa Malfimu nedarí zhromaždiť skutočné vojsko.

- Nepoľavujte v ostražitosti, - prikázal Ramzes. - Spojenectvo medzi dvoma škodcami a násilníkmi predstavuje nemalé nebezpečenstvo.

Serramanna sa zatváril veľmi dôležito.

- Veličenstvo, musím vám predložiť žiadosť.

- Počúvam ťa.

- Som presvedčený, že na toho netvora Uri-Tešupa narazíme opäť. Prosím o výsadu, aby som s ním mohol bojovať sám, a dúfam, že ho zabijem vlastnou rukou.

- Súhlasím.

- Ďakujem, Veličenstvo. Nech je budúcnosť akákoľvek, môj život bude vašim pričinením krásny.

Sardínčan odišiel.

- Zdáš sa namrzený, - povedal Ramzes Merenptahovi.

- Po nekonečných presunoch viac-menej nehostinnými oblasťami sa Mojžiš a Hebreji blížia ku Kanaánu a považujú ho za svoju Zaslúbenú krajinu.

- Mojžiš musí byť veľmi šťastný...

- Ale nie kmene v tom kraji. Prítomnosti toho bojovného národa sa všetci boja. Preto ťa prosím o povolenie vojenského zásahu, aby sa nebezpečenstvo udusilo v zárodku.

- Mojžiš pôjde za svojím cieľom až do konca a vytvorí krajinu, kde budú jeho verní žiť po svojom. A preto nezasiahneme, synak. Zajtra budeme s týmto novým štátom rokovať a staneme sa možno jeho spojencami.

- A keď sa stane nepriateľom?

- Mojžiš nebude nepriateľom svojej rodnej zeme. Maj na starosti Líbyjčanov, Merenptah, nie Hebrejov.

Ramzesov mladší syn nenaliehal. Aj keď ho otcove argumenty nepresvedčili, nedovolil si neposlúchnuť.

- Prišli správy od tvojho brata Chattušila, - oznámil Amení.
- Dobré, alebo zlé?
- Cisár Chatti premýšľa.

Aj keď slnko hrialo, Chattušilovi bola zima. Vo svojej citadele s hrubými kamennými múrmi sa mu nikdy nepodarilo zahriať. Sedel chrbtom k blčiacim polenám v širokom kozube a čítal manželke Putuhepe faraónove návrhy.

- Ramzesova odvaha je neuveriteľná! Ja mu pošlem list plný výčitiek, a pozri sa, čo sa mi opovážil odpovedať: aby som mu poslal inú chetitskú princeznú na uzavretie diplomatického sobáša a posilnenie mieru. A to nie je všetko! Nech vraj sám prídem do Egypta!

- Výborný nápad, - usúdila cisárovná Putuhepa. - Tvoja oficiálna návšteva jednoznačne ukáže, že mier medzi našimi národmi je neporušiteľný.

- To nemyslíš vážne! Ja, cisár Chatti, a prídem ako nejaký faraónov poddaný!

- Nikto od teba nechce, aby si sa ponižoval. Buď si istý, že faraón nás uvíta so všetkými poctami, aké nášmu postaveniu náležia. Súhlasný list je už pripravený. Stačí, aby si naň otlačil svoju pečať.

- Musím si to ešte premyslieť a začať vyjednávanie.

- Časy rečenia sú už za nami. Pripravme sa na odchod do Egypta.

- Žeby si sa postavila na čelo chetitskej diplomacie?

- Moja sestra Nefertari a ja sme vybudovali mier. Nech ho cisár Chatti teraz upevní.

Putuhepa venovala vrúcnu spomienku najzaujímavejšiemu mužovi, akého kedy poznala, Ašovi, Ramzesovmu priateľovi z detstva, ktorý dnes pobýval v raji spravodlivých. Pre neho by bol tento deň dňom radosti.

51. kapitola

Keď sa Mat-Hor dopočula správu, ktorá vzrušila celý Egypt, teda ohlásenie oficiálnej návštevy svojich rodičov, myslela si, že bude vzatá späť na milosť. Viedla síce v Merveri sladký život a nevedela sa nabažiť všetkých potešení, ktoré jej hárem poskytoval, ale nemohla vládnuť a bola len diplomatickou manželkou, zbavenou všetkej moci.

Chetitka napísala dlhý list Amenimu, monarchovmu osobnému sekretárovi. Žiadala ostrými slovami, aby mohla vykonávať funkciu veľkej kráľovskej manželky a privítať cisára a cisárovnú Chatti. Požadovala eskortu, ktorá by ju sprevádzala do pi-ramzeského paláca.

Odpoveď podpísaná Ramzesom bola strohá: Mat-Hor sa nezúčastní ceremoniálu a zostane v háreme v Merveri.

Po prudkom záchvate hnevu sa Chetitka zamyslela: ničím neuškodí väčšmi, ako keď Chattušilovi zabráni v príchode! Poháňaná vidinou svojho plánu, zariadila, aby sa mohla stretnúť s vyhladávaným obradníkom, kňazom krokodílieho boha.

- V Chatti, - povedala mu, - sa často radíme s božstvami, aby sme poznali budúcnosť. Veštcí čítajú vo zvieracích vnútornostiach.

- Nie je to trocha... drsné?

- Vy máte iný spôsob?

- Poznať zajtrajšok prislúcha faraónovi.

- Ale, vy kňazi, predsa poznáte určité tajné techniky.

- Existuje útvar štátnych mágov, Veličenstvo, ale ich vzdelávanie je dlhé a náročné.

- Vy sa nepýtate bohov?

- Za istých okolností sa Amonov veľkňaz, s dovolením kráľa, pýta tvorivých síl a boh odpovedá svojim orákulom.

- Predpokladám, že každý sa podrobí jeho rozhodnutiu.

- Kto by sa opovážil postaviť proti Amonovej vôli?

Mat-Hor vycítila kňazovu zdržanlivosť a ďalej ho neobťažovala.

Ešte toho dňa prikázala svojmu služobníctvu, aby nehovorilo o jej neprítomnosti, a odišla do Vesetu.

Smrť s nežným úsmevom si nakoniec pripomenula vek Amonovho veľkňaza Nebua. Jeho pohľad tíško vyhasol v malom domčeku pri posvätnom jazere v Karnaku, naplnený istotou, že dobre slúžil neviditeľnému bohu, princípu všetkého života, rovnako ako faraónovi, jeho predstaviteľovi na zemi.

Bachen, Amonov druhý prorok, okamžite upozornil kráľa, a ten prišiel vzdať Nebuovi česť. Bol to jeden z tých nepodplatiteľných mužov, vďaka ktorým tradícia stále žila, napriek všetkým útokom temných síl.

Rozľahlý karnacký chrám ťažilo smútočné ticho. Ramzes odslúžil ranný obrad a neďaleko obrieho skarabea, ktorý symbolizuje na severozápadnom konci jazera opätovné zrodenie slnka po víťazstve nad temnotami, sa stretol s Bachenom.

- Nadišiel čas, Bachen. Od nášho dávneho stretnutia si prešiel dlhú cestu a nikdy si pri tom nemyslel na seba. Najmä vďaka tebe sú chrámy vo Vesete také nádherné. Riadiš ich bezchybne a si veľmi vážený. Áno, nastal čas, aby som ťa vymenoval za veľkňaza Karnaku a za prvého proroka Amonovho.

Vážny a zastretý hlas bývalého dozorca kráľovských tajní sa chvel dojatím.

- Veličenstvo, nemyslím... Nebu, on...

- Nebu vedel ľudí ohodnotiť správne, a už dávno ťa navrhol za svojho nástupcu. Odovzdávam ti zlatú palicu a prsteň, znaky tvojej novej hodnosti. Budeš vládnuť tomuto svätému mestu a bdieť, aby sa nespreneverilo svojej úlohe.

Bachen sa už spamätal. Ramzes cítil, že sa ihneď pustí do riešenia svojich úloh a ani nepomyslí na prestíž, ktorú mu takýto závideniahodný titul prepožičiava.

- Moje srdce nemôže ostať nemé, Veličenstvo. Tu na juhu sú niektorí hodnostári šokovaní vašim rozhodnutím.

- Máš na mysli oficiálnu návštevu cisára a cisárovnej Chatti?

- Presne to.

- Niektorí hodnostári na severe majú taký istý názor, ale tá návšteva sa aj tak uskutoční, pretože upevní mier.

- Veľa kňazov si želá vypočuť orákulum. Ak dá boh Amon súhlas, protesty umlknú.

- Priprav ceremoniál orákula, Bachen.

Mat-Hor sa poradila s jedným správcom v Merveri a zaklopala na tie správne dvere. Patrili bohatému sýrskemu obchodníkovi, ktorému zo života vo Vesete neunikla nijaká udalosť. Obýval prepychové sídlo na pravom brehu neďaleko karnackého chrámu a privítal kráľovnú v nádhernej prijímacej sále.

- Aká česť pre bezvýznamného kupca, Veličenstvo!

- Aby vám bolo jasné: nikdy sme sa nestretli a nepadlo medzi nami jediné slovo!

Kráľovná podala Sýrčanovi zlatý náhrdelník a ten sa s úsmevom uklonil.

- Ak mi poskytnesť pomoc, akú potrebujem, štedro sa ti odmením.

- Čo si budete želať?

- Zaujíma ma Amonovo orákulum.

- Ramzes sa ho práve chystá opýtať.

- Z akého dôvodu?

- Požiada boha, aby súhlasil s príchodom vašich rodičov do Egypta.

Šťastie stálo pri Mat-Hor. Osud vykonal podstatnú časť práce, jej ostane už len dovŕšenie diela.

- A čo keď Amon odmietne? - vyzvedala ďalej.
- Ramzes sa bude musieť podriaďovať. Nechcem si predstaviť, aká bude reakcia cisára Chatti! Nie je však faraón bratom bohov? Odpoveď orákula bude určite kladná.
- Ja chcem, aby bola záporná.
- Prosím?
- Opakujem: pomôž mi a budeš veľmi bohatý. Akým spôsobom boh odpovedá?
- Kňazi nesú Amonovu bárku a prvý prorok položí otázku. Ak sa bárka pohne dopredu, znamená to odpoveď „áno“, ak cúvne, „nie“.
- Podplatiť nosičov bárky, aby Amon Ramzesov návrh zamietol.
- To nie je možné.
- Zariadiť to tak, aby to bolo možné! Pri neúplatných použi lieky, po ktorých onemocnejú a nahraď ich svojimi mužmi... Ak sa to podarí, zasypem Ťa zlatom.
- Riziko...
- Už nemáš na výber. Teraz si spolupáchateľom! Ak ma zradíš, budem neľútostná.

Keď Sýrčan osamel s vreckami plnými zlata a drahokamov, ktoré mu kráľovná dala ako zálohu na budúce bohatstvo, dlho sa zamyslel. Mnohí tvrdili, že Mat-Hor nikdy nezíska faraónovu dôveru, iní boli presvedčení o opaku. Niektorí karnackí kňazi, žiarliaci na Bachenove povýšenie, by boli schopní podvodu. Podplatiť všetkých bolo nemožné, ale postačí kúpiť ruky tých najsilnejších. Boh zaváha, Ťahaný dopredu i dozadu, a potom jasne prejaví zamietnutie.

Dalo sa to zahrať... Bohatstvo je veľké pokušenie!

Vo Vesete to vrelo.

Na vidieku rovnako ako v mestských štvrtiach už všetci vedeli, že sa chystá „krásna slávnosť božieho navštívenia“, počas ktorej Ramzes a Amon opäť prejavia svoju jednotu.

Na nádvorí chrámu, kde sa mal obrad odohrávať, nechýbala ani jedna osobnosť veľkého južného mesta. Starosta, úradníci, správcovia nemohli v žiadnom prípade pri tejto výnimočnej udalosti chýbať.

Keď sa bárka v plnej kráse objavila pred chrámom, všetci zadržali dych. Bola z pozláteného dreva a uprostred nej spočíval svätostánok so sochou boha, ukrytou pred zrakmi ľudí. A predsa to bola ona, živá podoba neviditeľného, čo rozhodne.

Nosiči kráčali pomaly po striebornej podlahe. Nový Amonov veľkňaz Bachen si všimol neznáme tváre. Neinformovali ho však o tráviacich ťažkostiach, ktoré niektorým kňazom zabránili v účasti na ceremoniáli?

Bárka sa zastavila pred faraónom a Bachen sa ujal slova.

- Ja, služobník boha Amona, sa pýtam v mene Ramzesa, Syna svetla. Je správne, aby faraón Egypta pozval do tejto krajiny cisára a cisárovnú Chatti?

Aj lastovičky ustali vo svojom rýchlom lete na modrom nebi. Ak boh odpovie kladne, všetci si vydýchnu a budú vyvolávať Ramzesovi na slávu.

Najsilnejší nosiči, podplatení Sýrčanom, sa dorozumeli pohľadom a pokúsili sa urobiť krok naspäť.

Márne.

Mysleli si, že odpor kolegov, odhodlaných ísť dopredu, bude mať len krátke trvanie, preto vynaložili všetku energiu, aby zmarili ich úsilie.

Zvláštna sila ich však prinútila kráčať dopredu. Oslnení svetlom vychádzajúcim zo svätostánku sa vzdali ďalšieho boja.

Boh Amon potvrdil rozhodnutie svojho syna Ramzesa, veselie môže prepuknúť.

52. kapitola

Bol to skutočne on.

Trocha zhrbený, šedivé vlasy, pátravý pohľad. Na prvý dojem úplne obyčajný muž, pred ktorým netreba mať strach. Chattušil, cisár Chatti, zababušený do hrubého vlneného plášťa, ktorý mu pomáhal prekonávať pocit chladu po celý rok.

On, vodca bojovného a dobyvateľského národa, vrchný veliteľ chetitských oddielov pri Kadeši, ale takisto účastník rokovania o mierovej zmluve. On, Chattušil, nepopierateľný vládca drsnej krajiny, kde zlikvidoval akúkoľvek opozíciu.

A tento Chattušil práve vkročil na egyptskú pôdu, nasledovaný manželkou Putuhepou a mladučkou vyplašenou princeznou.

- To nie je možné, - šomral cisár, - celkom nemožné... Nie, to nie je Egypt.

Napriek tomu nesníval. Bol to skutočne Ramzes, ktorý prichádzal svojmu bývalému protivníkovi v ústrety, aby ho priateľsky objal.

- Ako sa darí môjmu bratovi Chattušilovi?

- Starnem, Ramzes.

- Nefertari by bola týmto výnimočným okamihom nadšená, - povedal faraón pôvabnej Putuhepe v dlhých elegantných šatách, ozdobených zlatými egyptskými šperkami, ktoré jej daroval on.

- Počas celej cesty som na ňu neprestávala myslieť, - zverila sa cisárovná. - Nech vládnete akokoľvek dlho, ona zostane vašou jedinou veľkou kráľovskou manželkou.

Putuhepine slová urovnali posledný diplomatický problém. V letnom žiarivom slnku prežíval Pi-Ramzes veľký sviatok. Tyrkysové mesto privítalo v plnom lesku tisíce hodnostárov, ktorí sem prišli zo všetkých egyptských miest, aby sa zúčastnili príchodu panovníkov Chatti a početných ceremoniálov na ich počesť.

Krása a bohatstvo hlavného mesta cisársky pár oslnili. Obyvateľstvo vedelo, že boh Amon dal Ramzesovi svoj súhlas a pripravilo hosťom nadšené privítanie. Chattušil, stojaci po faraónovom boku na jeho voze, ťahanom dvoma vyparádenými koňmi, nevychádzal z údivu.

- Faraón nepotrebuje žiadnu ochranu?

- Moja osobná garda je dostatočne bdelá, - odpovedal Ramzes.

- Ale všetci tí ľudia okolo nás tak blízko... Naša bezpečnosť nie je zaistená!

- Pozri sa môjmu ľudu do očí, Chattušil. V ich pohľade nie je nenávisť, ani útočnosť. Ďakujú nám, že sme vybudovali mier a my sme s nimi spojení v ich radošti.

- Obyvateľstvo, ktorému nevládne násilie... To je zvláštne! Ako sa potom podarilo Ramzesovi postaviť armádu, schopnú odraziť chetitské sily?

- Všetci Egypťania milujú svoju krajinu, rovnako ako ju milujú bohovia.

- To ty si mi zabránil vo víťazstve, ty a nikto iný. Ale už neľutujem.

Cisár si vyzliekol vlnený plášť. Konečne mu prestalo byť zima.

- Takáto klíma mi vyhovuje. Škoda, páčilo by sa mi tu žiť.

Prvá slávnosť sa konala v pi-ramzeskom paláci a bola veľkolepá. Podávali sa samé vynikajúce jedlá, takže Chattušil s Putuhepou už nevládali jesť a iba ochutnávali vína najlepších značiek.

Ľúbivé hudobníčky s nahými prsami okúzľovali ich uši i oči. Cisárovná obdivovala prepychové šaty urodzených dám.

- Želala by som si, aby bol tento sviatok venovaný Ašovi, - povedala Putuhepa s clivotou v hlase. - Za mier a všetko toto šťastie, ktoré naše národy teraz prežívajú, položil svoj život.

Cisár súhlasil, ale bol akýsi mrzutý.

- Nie je tu naša dcéra, - všimol si s nevôľou.

- Svoje rozhodnutie neodvolám, - vyhlásil Ramzes. - I keď sa Mat-Hor dopustila vážnych chýb, zostáva symbolom mieru a bude uctievaná ako sa sluší a patrí. Mám vám to vysvetliť podrobnejšie?

- Zbytočne, brat môj. Niektoré veci je lepšie nevedieť.

Ramzes bol rád, že nemusel hovoriť o uväznení sýrskeho kupca, ktorý Mat-Hor udal, pretože si myslel, že mu zmiernia trest.

- Praje si faraón pohovárať sa so svojou nastávajúcou manželkou?

- To nie je potrebné, Chattušil. Oslávime tento druhý diplomatický sobáš so všetkou pompéznosťou a naše národy nám budú za to vďačné... Ale doba citových vzplanutí a túžby je už dávno preč.

- Nefertari je skutočne nezabudnuteľná... a tak to má byť. Princezná, ktorú som ti vybral je pekná, ale inteligenciou ešte nedozrela, aby bola schopná iskrivej konverzácie s Ramzesom Veľkým. Bude objavovať sladký egyptský život a bude šťastná. Tak ako Mat-Hor, ktorá nemala drsnú Chatti nikdy rada a vždy si želala žiť tu. Dúfajme, že sa vekom umúdiri.

Chattušil práve spečatil osud oboch princezien. V štyridsiatom roku Ramzesovej vlády už neexistoval medzi Egyptom a Chatti jediný dôvod na nepriateľstvo. Hnedé oči cisárovnej Putuhepy sa rozjasnili radosťou.

Chattušil bol uchvátený pylónmi, obeliskami, kolosmi, veľkými otvorenými nádvoriami, kolonádami, obetnými obradmi, ako aj striebornými podlahami. Zaujímal sa takisto o Dom života, knižnice, sklady, stajne, kuchyne i pracovne pisárov. Rozhovory s vezírom a jeho ministrami v ňom zanechali hlboký dojem. Architektúra egyptskej spoločnosti bola rovnako veľkolepá ako chrámová architektúra.

Ramzes vyzval Chattušila, aby zapálil kadidlo na oblaženie čuchu božstiev a ich prilákanie do príbytkov, ktoré im postavili

ľudia. Cisárovná sa zúčastnila rituálu na upokojenie nebezpečných síl, ktorý s obvyklou dokonalosťou vykonával Cha. Nasledovali návštevy pi-ramzeských chrámov, najmä svätýň cudzích bohov. Napokon cisár vychutnával chvíľu odpočinku v palácovej záhrade.

- Bolo by smutné, keby chetitská armáda zničila toto nádherné mesto, - zveril sa Ramzesovi. - Cisárovná je tunajším pobytom nadšená. Keď už máme ten mier, môžem požiadať svojho brata o jednu láskavosť?

Chattušilova nezvyčajná pasivita podnietila faraónovu zvedavosť. V cisárovej mysli, napriek jeho očareniu Egyptom, zvíťazil stratég.

- Sme unesení toľkou krásou a divmi Egypta, ale občas treba myslieť i na veci menej príjemné, - pokračoval cisár. - Podpísali sme dohodu o vzájomnej pomoci v prípade agresie proti našim krajinám, preto by som sa rád pozrel, aký je stav egyptskej armády. Dovolí mi môj brat navštíviť hlavné pi-ramzeské kasárne?

Ak ho Ramzes odbaví odkazom na „vojenské tajomstvo“, alebo ho nasmeruje do druhoradých kasární, Chattušil spozná, že sa pripravuje nejaký úskok. Nastal okamih pravdy, pre ktorý s cestou do Egypta predsa len súhlasil.

- Merenptah, môj mladší syn, je vrchným generálom egyptskej armády. On bude sprevádzať cisára Chatti po hlavných kasárňach v Pi-Ramzese.

Po skončení banketu na počesť cisárovnej Putuhepy sa Chattušil a Ramzes prešli okolo jazierka, pokrytého bielymi a modrými lotosmi.

- Pociťujem niečo, čo som až doteraz nepoznal, - priznal sa cisár, - a to dôveru. Iba Egypt dokáže zrodiť bytosť tvojej veľkosti, brat môj... Vytvoriť skutočné priateľstvo medzi dvoma panovníkmi, ktorí boli kedysi úhlavnými protivníkmi, je zázrak. Ty i ja ale

starneme, a musíme pomýšľať na svojich nástupcov... Vybral si už niektorého zo svojich kráľovských synov?

- Cha je oddaný vede, rozvážny, vždy schopný ľudí upokojiť a nenásilne ich presvedčiť. Vedel by zachovať súdržnosť kráľovstva a starostlivo zvažovať svoje rozhodnutia. Merenptah je odvážny, vie riadiť a veliť, u vojakov je obľúbený a má rešpekt aj u administratívy. Obaja sú schopní vládnuť.

- Takže ešte váhaš. Osud ti určite dá znamenie. S takýmito mužmi sa o budúcnosť Egypta nebojím, dokážu pokračovať v tvojom diele.

- A čo tvoj nástupca?

- Neviem. Chatti upadá, ako by mier odobral každému mužnosť a všetky ambície. Ale neľutujem, pretože nebolo inej voľby. Aspoň prežijeme niekoľko pokojných rokov a budem môcť dať svojmu ľudu šťastie, aké doteraz nepoznal. Bohužiaľ, moja krajina sa nedokáže ďalej vyvíjať a zanikne. Ach... mám k tebe ešte jednu prosbu. V Chattušaši nemám vo zvyku toľko chodiť, moje nohy sú celé ubolené. Dupočul som sa, že vedúca kráľovská lekárka je veľmi schopná a navyše veľmi pekná žena.

Neferet opustila recepcnú sálu, aby sa mohla postarať o cisárova nohy.

- Tieto ťažkosti poznám a viem ich liečiť, - vyhlásila po prehliadke. - Najskôr budem aplikovať pomádu na báze červenej hlinky, medu a konope. Zajtra ráno použijem iný liek: bude z listia akácie, malachitového prášku a slávky, to všetko rozdrvené a premiešané. Táto druhá pomáda vám navodí pocit sviežosti, ale budete musieť chodiť s obviazanými členkami.

- Keby som vám ponúkol bohatstvo, Neferet, odišli by ste so mnou do Chatti a stali sa mojou osobnou lekárkou?

- Dobre viete, že nie, Veličenstvo.

- Takže Egypt sa mi dobyť nepodarí, - povzdychol si s ľahkým úsmevom Chattušil.

53. kapitola

Rýchlonôžka si pískal oslavnú pieseň na Ramzesa a kráčal vedľa osla, naloženého hrnčiarskym tovarom. Kúsok od pobrežia, omývaného vlnami Stredozemného mora, sa podomový obchodník pustil po kľukatej cestičke vedúcej do malej rybárskej osady, kde chcel predať svoj tovar.

Rýchlonôžka bol hrdý na svoju prezývku, ktorú mu dali dievčatá, keď ho videli pretekať sa v behu na mokrom piesku morského pobrežia. Počas dvoch rokov sa ešte žiadnemu súperovi nepodarilo poraziť ho. Obdivovateľky boli nadšené snahou nahých atlétov, ktorí vynakladali všetky sily, aby ich očarili. Najrýchlejší bežec západnej Delt rozhodne netrpel nedostatkom dievčenskej priazne.

Tento úspech nemal iba dobré stránky: slečny mali rady parádu a Rýchlonôžka sa musel v obchode veľmi obracať, aby si udržal povest' skvelého a štedrého šampióna. Preto s vervou chodil cestou-necestou, aby na svojich obchodoch zarobil čo najviac.

Nad hlavou mu preleteli žeriavy. Rýchlonôžka ich sledoval pohľadom, a pritom si všimol pomaly zapadujúce slnko. Uvedomil si, že do zotmenia svoj cieľ nedosiahne. Urobí si radšej prestávku v niektorej z trstinových chatrčí, ktoré sem-tam stoja pozdĺž cesty. Nebude riskovať napadnutie nebezpečnými tvormi, čo za tmy vyliezajú zo svojich brlohov.

Rýchlonôžka zbavil osla nákladu, nakrmil ho a potom pomocou pazúr a vrtiacej paličky vykresal oheň. Pochutnal si na dvoch pečených rybách a napil sa čerstvej vody z džbánu. Potom sa natiahol na rohož a od únavy okamžite zaspal.

Snívalo sa mu o budúcich pretekoch a ďalšom triumfe, keď ho prebudil čudný zvuk. Osol škrabkal kopytom o zem, čo znamenalo nebezpečenstvo.

Rýchlonôžka vstal, uhasil oheň a ukryl sa za ostatný ker. A dobre urobil, pretože zrazu sa z tmy vynorilo tridsať ozbrojených mužov v prilbách. Bol práve spln, takže bolo dobre rozoznať dlhovlasého veliteľa bez prilby.

- Určite tu bol špión a utiekol! - vykrikol Uri-Tešup a zabodol meč do rohože.

- Nemyslím, - namietol Líbyjčan. - Pozri sa na toho osla a na hrnčiarsky tovar: bol to podomový obchodník, ktorý tu len prespal.

- Všetky dediny na západ od tejto oblasti sú pod našou kontrolou. Musíme toho špióna nájsť a zlikvidovať. Rozdelíme sa!

Od návštevy cisára Chattušila a cisárovnej Putuhepy uplynuli už štyri roky. Vzťahy medzi Egyptom a Chatti boli stále dobré a príznak vojny sa rozplynul. Kraje a mestá Deltý chodili pravidelne obdivovať davy chetitských návštevníkov.

Obe Ramzesove manželky sa výborne znášali. Ambície kráľovnej Mat-Hor vynahradil prepychový život a jej krajanka sa takisto utápala v každodenných radovánkach. Nakoniec obe uznali, že sedemdesiatročný Ramzes Veľký sa stal žijúcou legendou, mimo ich dosah. Keď faraón zaznamenal, že duše oboch kráľovien už nie sú spaľované ničivým ohňom zloby, súhlasil s ich prítomnosťou pri niektorých oficiálnych ceremonióch.

V štyridsiatom treťom roku svojej vlády oslávil Ramzes, na Chaovo naliehanie, piaty sviatok obnovy v prítomnosti bohov, ktorí prišli do hlavného mesta v podobe sôch oživených duchom Ka. V budúcnosti sa faraón bude musieť uchýľovať k tomuto obradu veľmi často, aby uniesol čoraz väčšiu ťažobu svojho veku.

Ramzes musel absolvovať aj pravidelné lekárske prehliadky. Vedúca lekárka Neferet si nevšímala mrzutú náladu svojho pacienta, keď ho zbavovala bolesti zubov a brzdila zhoršovanie artrózy. Vďaka jej starostlivosti zostávala panovníkova vitalita zachovaná a rytmus jeho práce sa nespomaľoval.

Potom, čo prebudil božstvo vo svätostánku a odslúžil ranný obrad, stretával sa faraón s vezírom, Amenim a Merenptahom, a poveroval ich podrobným rozpracovaním svojich príkazov. Po obede študoval s Chaom hlavné štátne rituály a pridával k nim nové formulácie.

Ramzes sa postupne odpútal od administratívy krajiny, ktorá bola v spoľahlivých rukách. Často odchádzal do Vesetu, aby navštívil Meritamona a rozjímal vo svojom chráme miliónov rokov.

Keď sa vracal z Karnaku, kde sa k všeobecnej spokojnosti ujal svojich úloh nový veľkňaz Bachen, privítal ho v pi-ramzeskom prístave Merenptah s ustaraným výrazom.

- Znepokojujúce hlásenie, Veličenstvo. Ak sa všetky skutočnosti potvrdia, musím sa obviniť z ľahkomyselnosti.

- Vysvetli mi to, Merenptah, - požiadal kráľ syna.

- Oázu Siva, neďaleko líbyjských hraníc, napadli ozbrojené bandy pod velením Malfiho.

- Kedy sa to stalo?

- Pred desiatimi dňami, ale ja som sa to dozvedel iba dnes.

- Prečo máš pochybnosti? - čudoval sa Ramzes.

- Pretože totožnosť dôstojníka povereného bezpečnosťou oázy je udaná chybné. Príčinou omylu však môže byť unáhlenosť a bojový zápal. Ale ak na oázu skutočne zaútočili Malfiho ľudia, musíme revoltu udusiť hneď v zárodku!

- Prečo si myslíš, že si za to zodpovedný, syn môj?

- Pretože som nebol dostatočne ostražitý, Veličenstvo. Mier s Chatti ma ukolísal a ja som zabudol, že vojna môže vzplanúť i na západe. Ten zlosyn Uri-Tešup je stále na slobode... Dovoľ mi odísť s jedným regimentom do Sivy a buričov zlikvidovať.

- Napriek tomu, že už máš tridsaťosem rokov, si stále prudký ako mladík. Túto záležitosť prenechaj skúsenému dôstojníkovi. Ty teraz zariad', aby boli naše sily v pohotovosti.

- Prisahám, že to boli líbyjskí banditi! - opakoval Rýchlonôžka ospalej pohraničnej stráži.

- Táraš, čo ti slina na jazyk prinesie, chlapče. Tu nie sú nijakí Líbyjčania.

- Utekal som, čo mi dych stačil. Chceli ma zabiť! Bola to skutočná armáda!

Pohraničník si s chuťou zazíval a pohoršene na mladíka zazrel.

- Silné pivo dokáže riadne zamotať hlavu... Radšej prestať nasávať! Opilci nedopadnú dobre.

- Jasne som rozoznal veliteľ'a, pretože bol spln, - trval na svojom Rýchlonôžka. - Bol statný ako obor a mal dlhé vlasy.

Tento opis pohraničníka prebral. Všetci armádni a policajní dôstojníci, ako aj colníci, obdržali kresbu predstavujúcu zločinca Uri-Tešupa, s príslubom vysokej odmeny za jeho zadržanie.

Zamával obrázkom pred mladíkovými očami.

- Je to on?

Áno, áno, je to ich veliteľ!

Pozdĺž púštného pásu na západe Delt, medzi egyptským územím a morom, vybudovala vojenská správa pevnosti, okolo ktorých sa postupne rozrastali osady. Jedna od druhej boli vzdialené deň cesty vozom, alebo dva dni rýchlej chôdze. Posádky mali príkaz bezodkladne upozorniť pi-ramzeských a mennoferských generálov na každý podozrivý pohyb Líbyjčanov. Túto oblasť považovalo hlavné veliteľ'stvo za najprísnejšie strážené územie.

Keď dostal guvernér zahraničnej zóny alarmujúcu správu, zakladajúcu sa na hlásení podomového obchodníka, neodvážil sa ju postúpiť svojim nadriadeným, aby sa nezosmiešnil. Ale možnosť Uri-Tešupa zadržať a následne získať bohatú odmenu ho podnietila, aby vyslal patrolu na miesto, kde bol zločinec videný.

Preto teraz Nakti so svojimi mužmi postupoval rýchlym tempom nehostinnou oblasťou, zamorenou komármi. Každému

vířila hlavou jediná myšlienka: mať túto náročnú úlohu čím skôr za sebou.

Nakti lamentoval na každom kroku. Kedy ho konečne preložia do pohodlnej kasárne v Pi-Ramzese, namiesto toho, aby tu prenasledoval neexistujúceho nepriateľa?!

- Na obzore pevnosť, veliteľ! - hlásil natešene jeden z vojakov.

Pohraničné stráže nás budú mať možno za bláznov, pomyslel si Nakti, ale aspoň nám ponúknu niečo na zjedenie a dajú nám napit'.

- Veliteľ pozor!

Jeden vojak strhol Naktiho dozadu. Na ceste číhal obrovský čierny škorpión. Keby dôstojník, zahĺbený do svojich myšlienok, išiel ďalej, uštipol by ho.

- Zabi ho! - prikázal veliteľ svojmu záchrancovi.

Vojak nestihol zbraň už ani zdvihnúť. Z cimburia pevnosti vyleteli šípy a zabodli sa do tel Egypt'anov. Líbyjčania pod Uri-Tešupovým velením skosili Naktiho patrolu do posledného muža.

Chetit hrozné dielo dokončil: raneným podrezal hrdlá krátkym železným kordom.

54. kapitola

Vojenský guvernér pohraničnej zóny s Líbyou sa ráno odobral do svojej pracovne, aby sa oboznámil s hlásením jednotlivých pevností. Zvyčajne túto povinnosť rýchle vybavil, pretože na drevených tabuľkách bola deň čo deň len stručná správa: „Všetko v poriadku.“

Dnes ráno nebolo žiadne hlásenie.

Vinníka nebolo treba hľadať ďaleko: vojak poverený rozdeľovaním úradnej pošty zaspal. Rozhnevaný guvernér sa zaprisahával, že ho zosadí z funkcie.

Jeden vojak otrávene zametal nádvorie pevnosti a dvaja mladí pešiáci sa cvičili v súboji krátkymi mečmi. Guvernér kráčal ráznym krokom k ubytovni poštových doručovateľov a prieskumníkov.

Bola prázdna.

Ohromený guvernér nechápal tento neporiadok. Ani hlásenie, ani vojaci...

Zrazu začul nárazy na bránu, ktorá rýchlo povolila. Na nádvorie pevnosti sa vrátili divokí Líbyjčania s perami vo vlasoch. Sekerami zmasakrovali zametača, oboch pešiakov a nakoniec guvernéra, ktorý pri pohľade na toto strašné divadlo zostal stáť ako skamenený a ani sa nepokúsil o útek.

Uri-Tešup si odpľul na jeho mŕtvolu.

- Oáza Siva nebola prepadnutá, - hlásil dôstojník Merenptahovi.
- Naleteli sme falošnej informácii.

- Žiadne stopy po prepade? - nechcel veriť Merenptah.

- Žiadne obete, ani buriči. Išiel som tam zbytočne.

Keď Merenptah osamel, prepadla ho úzkosť. Nezmatli jeho pozornosť, aby potom účinnejšie zaútočili inde?

Iba Ramzes by bol schopný odhadnúť veľkosť nebezpečenstva.

V momente, keď Merenptah nasadol do voza, pribehol k nemu pobočník.

- Generál! Posolstvo od posádky pri líbyjských hraniciach... Masový útok na naše opevnenie! Väčšina ich už padla a guvernér hraničnej zóny bol zrejme zabitý!

Merenptahove kone ešte nikdy necválali takou rýchlosťou. Kráľov mladší syn vyskočil z voza a vybehol po palácovom schodisku. So Serramannovým príspevom prerušil audienciu, ktorú faraón udeľoval predstaviteľom provincií.

Merenptahov hnevom zmenený obličaj Ramzesovi stačil, aby pochopil, že sa práve prihodilo niečo veľmi vážne. Kráľ prepustil pozvaných s príslubom ďalšieho stretnutia.

- Veličenstvo, Líbyjčania pravdepodobne zabrali severozápad Deltu, - oznámil vrchný generál. - Celkový rozsah katastrofy zatiaľ nepoznám.

- Uri-Tešup a Malfi! - vykrikol Serramanna.

- V tom zmätenom hlásení, ktoré som dostal, je ten Chetit skutočne uvedený. A Malfimu sa podarilo zjednotiť líbyjské klany, ktoré sa doposiaľ ruvali medzi sebou. Naša reakcia musí byť rázna a rýchla... Ak to však nie je ďalšia leš, akou bola Siva.

Čo keby sa prevažná časť oddielov vydala na severozápad Deltu a išlo by o pascu, pretože Malfi by zaútočil na Veset? V tom prípade by nenarazil na nijaký odpor. Sväté mesto Amonovo by spálil ohňom a zaplavil krvou.

Od Ramzesovho rozhodnutia závisela budúcnosť Egypta.

- Veličenstvo, - povedal nasmelo Serramanna, - sľúbili ste mi...

- Nezabudol som, pôjdeš so mnou.

Malfi s čiernymi krutými očami a drsnou tvárou bol svojimi mužmi považovaný za stelesnenie púštného démona, ktorý vidí aj dozadu a ostrými prstami roztrhá každého protivníka. Pod jeho velenie sa postavili takmer všetky líbyjské kmene, pretože vedel

roznieť ich starú nenávisť k Egyptu. Pred touto bojovnou krvilačnosťou sa Egyptania, oslabení návykom na dlhoročný mier, dajú na útek. Dobytateľov podnecovala tiež prítomnosť Uri-Tešup, ktorého neohrozenosť nebolo treba zdôrazňovať.

- Tam, vo vzdialenosti asi dvoch hodín pochodu, - povedal Uri-Tešup naznačujúc smer pravou rukou, - sú prvé osady Delt. Čoskoro sa ich zmocníme. Potom zničíme Pi-Ramzes, ktorého obrana bude oslabená na najmenšiu mieru. Ty budeš vyhlásený za faraóna, Malfi, a to čo zostane z egyptskej armády, dostane sa pod tvoje zvrchované velenie.

- Je tvoja taktika správna, Uri-Tešup?

- Samozrejme, pretože Ramzesa dobre poznám. Ten manéver s oázou Siva ho zmätie a bude presvedčený, že sme sa rozhodli otvoriť niekoľko frontov. Jeho prioritou bude obrana Vesetu a jeho chrámov. Preto pošle na juh dva regimenty, najskôr pod Merenptahovým velením. Tretí bude zaisťovať bezpečnosť Mennoferu. Keďže je Ramzes márnomyseľný a myslí si, že je neporazitelný, postaví sa na čelo štvrtého regimentu, aby nás zničil. Proti nám bude stáť iba niekoľko tisíc mužov a tých ľahko porazíme. Mám k tebe jedinu prosbu, Malfi: dovoľ, aby som Ramzesa zabil ja svojím kordom.

Líbyjčan súhlasne prikývol. Radšej by mal viac času, aby svoje oddiely lepšie pripravil, ale poplach, ktorý spôsobil podomový obchodník, ho prinútil útok urýchliť.

Ani pre jeden regiment si však Malfi nemusí robiť ťažkú hlavu. Líbyjčania sa už nemohli dočkať boja. Ich zanieťenie, posilnené vhodnou drogou, im dá prevahu nad ustrašenými Egyptanmi.

Bude stačiť jediný rozkaz: nikoho nešetriť.

- Tam sú! - oznamoval Uri-Tešup.

Malfiho oči sa zaleskli nedočkavosťou. Konečne pomstí česť Líbye, hanobenú faraónmi už niekoľko storočí, zrovná so zemou blahobytné dediny a spáli úrodu. Z tých, čo prežijú, urobí otrokov.

- Ramzes ide na čele svojich oddielov! - konštatoval vzrušený Uri-Tešup.

- Kto je po jeho pravici?

Uri-Tešup sa zamračil.

- Mladší syn Merenptah.

- Nemal veliť oddielom sústredeným vo Vesete?

- Zabijeme otca aj syna.

- A ten muž po ľavici?

- Serramanna, veliteľ jeho osobnej stráže... Osud je nám naklonený, Malfi! Toho chlapa zaživa stiahnem z kože.

Na obzore sa v dokonalom poriadku rozvinuli pešiacy, lukostrelci a vozatajstvo.

- To nie je iba jeden regiment, - usúdil Malfi.

Ohromený Uri-Tešup sa neopovážal odpovedať. Minútu po minúte sa rozľahla planina zaplňala egyptskými vojakmi.

Líbyjčan a Chetit si už boli istí. Ramzes podstúpil riziko a vyšiel proti nim so všetkými štyrmi regimentmi: Amonovým, Reovým, Ptahovým a Sutechovým. Na nepriateľa sa tu chystala vrhnúť celá egyptská úderná sila.

Malfi zatľal päste.

- Hovoril si, že Ramzesa dobre poznáš, Uri-Tešup!

- Jeho taktika odporuje zdravému rozumu... Ako si môže dovoliť podstúpiť takéto riziko?

Líbyjčan videl, že ustúpiť nie je kam. Cestu mu prehradili núbijskí lukostrelci pod velením miestokráľa Setaua.

- Jeden Líbyjčan vydá najmenej za štyroch Egyptanov, - zreval Malfi na svojich mužov. - Do útoku!

Ramzes zostal so svojím vozom stáť, zatiaľ čo Líbyjčania zaútočili na prvú egyptskú líniu. Pešiacy pokľakli, aby lukostrelcom uľahčili zamierenie. Šípy kosili nepriateľa.

Líbyjskí lukostrelci ihneď reagovali, ale s menším úspechom. A už sa proti Sutechovým pešiakom vrhala druhá, veľmi neuspo-

riadaná útočná vlna. Nasledoval protiútok bojových vozov: na Merenptahov rozkaz vtrhli medzi buričov, ktorí sa už začínali, i napriek Malfiho vyhrážkam, vzdávať.

Utekajúci Líbyjčania narazili na Setauových Núbijčanov a ich ničivé šípy a kopije. Od tej chvíle už o výsledku bitky nebolo pochýb. Väčšina rebelov odhadzovala zbrane.

Malfi, od zúrivosti celý bez seba, sústredil okolo seba posledných stúpencov. Uri-Tešup zmizol. Líbyjčan na zbabelca, ktorý ho opustil, nemyslel. V hlave mal jedinou myšlienku: zmasakrovať čo najviac Egyptanov. Jeho prvou obeťou nebude nik iný ako Merenptah, ktorý je od neho na dosah kopije.

V najväčšom zápale boja sa pohľady oboch mužov skrížili. Aj cez vzdialenosť, ktorá ich delila, cítil Ramzesov syn v pohľade Líbyjčana bytostnú nenávisť.

V tom okamihu preťali vzduch dve kopije.

Malfiho kopija sa šuchla o Merenptahovo plece, kopija vrchného generála sa zabodla do čela Líbyjčana.

Malfi na chvíľočku znehybnel, potom sa zapotácal a padol mŕtvy na zem.

Serramanna prežil príjemný deň. Rozháňal sa s veľkou obratnosťou svojím ťažkým mečom s dvojitým ostrím a už ani nerátal, koľko Líbyjčanov rozsekal. Malfiho smrť pripravila jeho stúpencov o poslednú odvahu a Sardínčan si mohol urobiť prestávku.

Otočil sa k Ramzesovi a z pohľadu, ktorý sa mu naskytol, ho obchádzala hrôza.

Uri-Tešupovi sa podarilo vmiesiť medzi egyptských bojovníkov a priblížiť sa ku kráľovskému vozu zozadu.

Chetit sa chystal zavraždiť Ramzesa!

Serramanna rozrazil kráľovských synov a priam zbesilým tempom sa dostal medzi Uri-Tešupa a kráľa. Prudkej Chetitovej rane sa však nevyhol. Do hrude sardínskeho obra vnikol železný kord.

Smrteľne zranený Serramanna našiel ešte toľko sily, aby obrovskými rukami zovrel hrdlo zaprisahaného nepriateľa.

- Prehral si, Uri-Tešup, si porazený!

Sardínčan povolil zovretie až vtedy, keď Chetit prestal dýchať. Potom klesol nabok, ako šelma, ktorá cíti, ako sa jej zmocňuje smrteľná strnulosť.

Ramzes podoprel rukami hlavu muža, ktorý ho práve zachránil.

- Vydobyli ste veľké víťazstvo, Veličenstvo... Mal som vďaka vám krásny život...

Sardínčan, hrdý na svoj posledný čin, sa odoberal na onen svet a odovzdal dušu v Ramzesovom náručí.

55. kapitola

Pätnásť kilogramov ťažké nádoby a kanvice z masívneho striebra s pozlátenými okrajmi, viac než tri metrické centy zlata a strieborných obetných stolíkov, bárka z libanonskej borovice pokrytá zlatom, dlhá šesťdesiatpäť metrov, zlaté tabuľky na zdobenie stĺpov, štyristo kilo lazuritu a osemsto tyrkysu, to všetko bolo medzi mnohými inými pokladmi, ktoré Ramzes venoval vesetským a pi-ramzeským chrámom, aby poďakoval bohom, že mu umožnili zvíťaziť nad Líbyjčanmi a zachrániť Egypt pred inváziou.

Štyridsiaty piaty rok jeho vlády bol svedkom otvorenia nového Ptahovho chrámu v Núbii, v Džerf Husseine, kde bola stará posvätná jaskyňa premenená Setauom na svätyňu. Tento malý Abú Simbel, takisto vyhlbený v pieskovcovej hore, slávnostne otvoril sám kráľ. Rovnako ako na iných miestach, aj tu stáli kolosálne sochy monarchu ako Usira.

Po skončení slávnosti pozorovali Ramzes a Setau západ slnka na Níle.

- Stane sa z teba neúnavný stavitel', Setau?

- Mám vzor hore, Veličenstvo. Dych Núbie je taký horúci, že musí byť usmernený do chrámových kvádrov. Pre potomstvo sa stanú tvojím hlasom. A potom, na večnosti budeme mať dosť času, aby sme si odpočinuli. Naša krátka existencia je miestom usilovnosti a jedine ona nám dopraje dlhovekosť.

- Dúfam, že sa vo svojich nových funkciách nestretávaš s väčšími problémami, - vyslovil faraón obavu.

- Nič také, čo by stálo za reč. Ty si odstránil vojny, Ramzes. Mier s Chatti, mier v Núbii, mier vnútený Líbyi... Takéto dielo má krásu veľkolepej stavby a priráta sa k tvojim najskvostnejším tvorivým činom. Aký musí byť Aša šťastný, tam, kde teraz prebýva!

- Často myslím na Serramannovu obeť. Položil za moju záchranu život.

- Všetci, čo ťa majú radi, by sa zachovali rovnako, Veličenstvo. Ved' ako inak, keď si naším hovorcom v záhrobí?

Zo sykomory, zasadenej v záhrade vesetského paláca v prvom roku Ramzesovej vlády, vyrástol nádherný strom, poskytujúci blahodarný tieň. Pod jeho korunou faraón počúval dcérinu hru na lutnu.

Kňazi všetkých egyptských chrámov sa ako každý deň očistili vodou z posvätných jazier a vo faraónovom mene slúžili obrady. Do všetkých svätýň, veľkých i malých, ako zvyčajne dopravili potraviny, aby boli ponúknuté bohom, prv ako sa rozdelia ľuďom. Božská moc sa každodenne prebúdzala a bohyňa Maat mohla kráľovi povedať: „Zo mňa si živý, vôňa mojej rosy ťa osviežuje, tvoje oči sú Maat.“

Meritamon vycítila, že faraónovi leží niečo na srdci. Prestala hrať a odložila lutnu pod strom.

- Si skutočnou kráľovnou Egypta, dcéra moja.

- Keď mi hovoríš takéto slová, Veličenstvo, znamená to, že sa chystáš narušiť môj pokojný život?

- Ťaží ma vysoký vek, Meritamon. Bachen bdie nad rozkvetom Karnaku a jeho dni majú viac úloh ako hodín. Ty, dcérenka moja, buď strážkyňou môjho chrámu miliónov rokov. Tvoja matka a ja sme prekonali všetky prekážky iba vďaka jeho mágii. Dbaj, aby sa sviatky a obrady svätili v pravý čas a energia Ramesea tak prúdila ďalej.

Meritamon pobožkala kráľovi ruku.

- Otče, dobre vieš, že nás nikdy neopustíš.

- Ani jeden človek smrti neutečie... našťastie.

- Azda ju faraóni neprekonali? Hoci ti uštedrila tvrdé rany, odolal si jej, a dokonca mám dojem, že si ju skrotil.

- Posledné slovo bude mať ona, Meritamón.
- Nie, Veličenstvo, smrť zmeškala príležitosť, aby ťa zničila. Dnes je tvoje meno na všetkých egyptských monumentoch a tvoja povest' prekročila hranice krajiny. Ramzes už nemôže zomrieť.

Vzbura Líbyjčanov bola rozdrvená, zavládol mier, Ramzesova sláva ustavične rástla, ale na pracovnom stole stále mrzutejšieho Ameniho sa vršili delikátne spisy. Na riešenie toho potvorského problému, na ktorom si kráľov osobný sekretár vylámal zuby, neprišli ani vrchný generál Merenptah, ani veľkňaz Cha. Ako neschopný sa prejavil i sám vezír. Na koho iného sa obrátiť, ak nie na Ramzesa?

- Nevyčítam Veličenstvu, že cestuje, - vyhlásil Amení, - ale keď nie si tu, problémy majú tendenciu sa hromadiť.

- Vari je naša prosperita ohrozená?

- Som presvedčený, že najmenšia chybička pri monumentálnej architektúre môže spôsobiť jej zrútenie. Nepracujem na ničom grandióznom, ale odstraňujem bežné každodenné závady.

- Ušetríš ma dlhých rečí?

- Dostal som sťažnosť od starostu mesta Sumen v Hornom Egypte. Posvätná studňa, ktorá zásobuje celú oblasť vodou, vysychá a miestni kňazi nie sú schopní tejto katastrofe zabrániť.

- Poslal si tam odborníkov?

- Považuješ ma za neschopného? Celá armáda odborníkov neuspela. A ja mám teraz na krku tú nepodarenú studňu a nespokojné obyvateľstvo!

Na brehu kanálu, ktorý zavodňuje polia pri Sumene, sa zhromaždilo niekoľko gazdiniek. Bolo popoludnie a práve umývali riad, v patričnej vzdialenosti od prácov, ktorým bola vyhradená iná časť kanálu. Ženy klebetili a bez zábran kritizovali každého, na koho si

spomenuli. Najostrejší jazyk patril jednej brunetke, vzhľadnej manželke miestneho stolára.

- Keď studňa vyschne, budeme nútení odtiaľto odísť, - vyhlásila.

- Vylúčené! - protestovala jedna slúžka. - Moja rodina tu býva už niekoľko generácií, a ja nechcem, aby moje deti vyrastali inde!

- A čo budeš robiť bez vody?

- Kňazi musia zasiahnuť!

- Ani ten najvzdelanejší z nich nebol schopný túto kalamitu zažehnať.

Ku skupinke žien sa priblížil slepý a krívajúci starec.

- Mám smäd. Dajte mi, prosím vás, napiť.

Bruneta ho rázne odbila.

- Neobťažuj nás, tulák! Na vodu si treba zarobiť.

- Šťastie sa odo mňa odvrátilo, sklátila ma choroba a...

- Takých bájok sme už počuli! Daj pokoj, zmizni!

Starec sa vzdialil a ženy pokračovali v rozhovore.

- A mne vodu dáte?

Skupinka sa zvedavo otočila za hlasom prichádzajúceho šesťdesiatnika. Z jeho vzhľadu sa dalo ľahko vytušiť, že ide o zámožnú a dôležitú osobnosť.

- Pane, ochotne vám poslužíme, - líškala sa bruneta.

- Prečo ste zahnali toho nešťastníka?

- Pretože je to len taký niktoš a stále nás obťažuje.

- Zabúdate na zákon Maat: Nevysmievajme sa slepým, nerobte si posmech z mrzákov, neubližujte krívajúcim, pretože my všetci, zdraví či nemocní, sme v rukách božích. Nech nikto nie je opustený a bez pomoci.

Gazdinky sa zahanbili a sklopili oči. Bruneta sa však nedala.

- Kto ste, že nám dohovárate takýmto tónom?

- Faraón Egypta.

Ohromená bruneta sa skryla za rovnako prekvapené susedky.

- Na hlavnej studni v Sumene leží prekliatie pre váš pohrdavý postoj voči nešťastným. K takému záveru som dospel po niekoľkých dňoch, ktoré som tu strávil.

Bruneta padla pred Ramzesom na zem.

- Stačí zmeniť náš postoj a studňa bude zachránená?

- Rozhnevali ste boha, ktorý ju obýva, a ja ho musím upokojiť.

Keď z dielne sochárov Domu života v Sumene vytáhovali monumentálnu sochu boha Sobeka, muža s krokodíľou hlavou, sediaceho na tróne, všetci obyvatelia osady sa tiesnili okolo. Sochu ťahala skupina kamenárov a kĺzala sa pomaly po koloch položených na mokrej zemi až k hlavnej studni. Tam ju očakával Ramzes, sám odriekaval litanie k bohu Sobekovi a prosil ho, aby dal z prvého oceánu Nún, ktorý obklopuje zem, vytrysknúť vodu, nevyhnutnej pre život ľudí.

Potom kráľ prikázal remeselníkom, aby spustili boha do hĺbín studne, kde splní svoje životodarné dielo.

Nasledujúci deň studňa opäť zásobovala ľudí vzácnou vodou. Obyvatelia osady usporiadali hostinu, na ktorej sedeli bok po boku stolárova žena aj slepec.

56. kapitola

Hefat mal egyptského otca, fenickú matku a urobil skvelú kariéru. Bol usilovným žiakom, neskôr vynikajúcim študentom na menoferskej univerzite, kde svojím matematickým talentom oslnil aj tých najnáročnejších profesorov. Dlho váhal medzi rôznymi zamestnaniami, až napokon vstúpil do služieb ústrednej hydrologickej správy, zaoberajúcej sa nílskymi vodami, od predpovedí záplav až po zavodňovacie metódy.

V priebehu rokov sa Hefat stal častým spoločníkom vezíra, ministrov a šéfov provincií. Obratné pochlebovanie nadriadeným mu umožňovalo pravidelný vzostup na rebríčku hierarchie a súčasne uľahčovalo zakryť podobnosť s vlastizradcom a ctižiadostivým politikom Šenarom, ktorý bol Hefatovým vzorom. Našťastie bol opatrný a nikdy sa nepostavil na Šenarovu stranu otvorene, takže tragický koniec Ramzesovho brata jeho kariéru vôbec nepoškodil.

Tento dynamický päťdesiatnik, ženatý, otec dvoch detí, vystupoval ako hodnostár s pevným postavením vo vysokej administratíve, ktorú riadil železnou rukou. Komu by napadlo, že je posledným dôležitým členom vplyvnej siete vybudovanej kedysi Šenarom, usilujúcim o dobytie trónu?

Dávne spomienky by zostali pochované v minulosti, keby Hefat nestretol obchodníka Nariša, ktorého bohatstvo ho oslnilo. Uvedomil si, že muž jeho kvalít a schopností by sa mohol stať takisto bohatým.

Pri večeri s týmto Feničanom sa Hefatovi otvorili oči. Ramzes bude mať čoskoro sedemdesiat a prenechá riadenie krajiny nevýrazným mužom, neschopným nejakej iniciatívy. Jeho starší syn je mystik, priveľmi vzdialený nárokom administratívy. Mladší syn

Cha je zvyknutý otca slepo poslúchať a jeho odchodom bude úplne zmätený. Amení, starnúci pisár, sa stiahne do ústrania.

Pri hlbšom zamyslení bolo jasné, že nastávajúca moc je oveľa krehkejšia, než by sa zdalo. Ramzes upadal a iba vďaka mágii regeneračných obradov, ako aj starostlivosti vedúcej lekárky Neferet, sa ešte držal.

Nenadišiel konečne vhodný okamih zasadiť rozhodujúcu ranu a uskutočniť Šenarov sen?

Merenptah zaviedol vyslanca Chatti do audienčnej sály pi-ramzeského paláca. Diplomata sa uklonil Ramzesovi.

- Veličenstvo, musím vám oznámiť smutnú správu: práve zomrel váš brat, cisár Chatti.

Vo faraónovej pamäti sa vybavili početné scény, od bitky pri Kadeši až po cisárovu návštevu v Egypte. Predtým, ako sa stal lojálnym spojencom, bol Chattušil nebezpečným protivníkom. Ramzes a on vybudovali lepší svet.

- Bol už určený jeho následník?

- Áno, Veličenstvo.

- Je rozhodnutý rešpektovať mierovú zmluvu?

Merenptahovi zovrelo hrdlo.

- Rozhodnutie zosnulého cisára zaväzuje jeho následníkov, - odpovedal vyslanec. - Nebude spochybnené ani jedno ustanovenie zmluvy.

- Odovzdaj cisárovnej Putuhepe výraz mojej hlbkej sústrasti a srdečné pozdravy.

- Bohužiaľ, cisárovná už dlhší čas neoplývala zdravím a smrť cisára Chattušila urýchlila jej koniec.

- Ubezpeč nového vládcu Chatti o mojom priateľstve a dobrej vôli. Nech je oboznámený s tým, že pomoc Egypta mu nikdy nebude odoprená.

Po vyslancovom odchode sa Ramzes obrátil na svojho syna.

- Spoj sa okamžite s našimi informátormi a požiadaj ich, aby mi v najkratšom možnom čase podali podrobnú správu o situácii v Chatti.

Egypt'an Hefat prijal Feničana Nariša vo svojej krásnej vile v Pi-Ramzese. Predstavil mu manželku i deti a v duchu si blahoželal k ich skvelej výchove a krásnej budúcnosti, ktorá ich čaká. Po príjemnom obede a výmene bezvýznamných viet sa odobrali do pavilónika zo sykomorového dreva s jemne vyrezávanými stĺpikmi.

- Vaše pozvanie je pre mňa cťou, - povedal Feničan, - ale prepáčte, že budem úprimný: aký je skutočný dôvod tejto návštevy? Ja som obchodník, vy ste vodohospodársky odborník... Nemáme nič spoločné.

- Počul som, že Ramzesova obchodná politika vás neuspokojuje.

- Jeho smiešne spochybňovanie oprávnenia otrokárstva nás poškodzuje, to je isté. Egypt však napokon pochopí, že je osamotený a jeho pozícia je neudržateľná.

- Môže to trvať ešte niekoľko rokov... a vy, rovnako ako ja, chceme zbohatnúť čo najskôr.

Vo Feničanovi sa prebudila zvedavosť.

- Zmysel vašich slov mi nie je dosť jasný, Hefat.

- Dnes sa Ramzes o moc s nikým nedelí. Vždy to tak však nebolo. Jeho absolútna moc v sebe skrýva vážnu slabosť, jeho vek. A to nehovorím o neschopnosti oboch uchádzačov o následníctvo: o Chaovi a Merenptahovi.

- Ja sa do politiky nepletiem, tým menej do politiky egyptskej.

- Ale veríte vo všemohúcnosť zisku, je to tak? - uderel Hefat na správnu strunu.

- Nie je to vari budúcnosť ľudstva?

- Tak ju urýchlime, tú budúcnosť! Vy, Nariš, a ja, i keď z rôznych dôvodov, máme čo Ramzesovi odplácať. To však nie je naj-

dôležitejšie. Môžeme využiť úpadok centrálnej moci a uskutočniť fantastickú obchodnú transakciu.

- Akého druhu?

- Prinajmenšom strojnásobiť bohatstvo Fenície. A to asi odhadujem málo. Je zbytočné dodávať, že vás budú vychvalovať až do neba.

- A vy, Hefat?

- Spočiatku ostanem radšej v pozadí.

- Aký je váš plán?

- Skôr ako vám ho prezradím, musím si byť istý vaším mlčaním. Obchodník sa usmial.

- Milý môj Hefat, dané slovo má cenu iba v Egypte. Ak sa chcete pustiť do obchodovania, musíte sa tejto zastaranej morálky vzdať.

Vysoký úradník váhal, či má riskovať. Keby ho Feničan zradil, skončil by vo väzení.

- Dohodnuté, Nariš, - rozhodol sa Hefat a začal mu podrobne všetko vysvetľovať.

Čím viac hovoril, tým viac Feničan žasol, ako sa mohol v hlave faraónovho poddaného zrodiť taký šialený nápad. Avšak, on, Nariš, by vôbec neriskoval a ten Egyptan mal pravdu: keby sa celá akcia podarila, čakalo by ich neuveriteľné bohatstvo a Ramzesovo panovanie by sa skončilo katastrofou.

Merenptah tú líbyjskú epizódu nevedel vyhnúť z hlavy. On, vrchný generál poverený bezpečnosťou celého územia, nebol schopný Malfiho akciu zmariť. Bez Ramzesovej prezieravosti a odvahy by buriči zaplavili Deltu, spustošili hlavné mesto a pozabíjali tisíce Egyptanov.

Merenptah si vzal z toho ponaučenie a vykonal osobne inšpekciu pevností, poverených sledovaním presunov líbyjských kmeňov a vyhlásením poplachu, v prípade nebezpečenstva. Kráľov

mladší syn vykonal potrebné zmeny, upevnil disciplínu a zdôrazňoval životnú dôležitosť poslanca, ktoré plnili vojaci, pridelení na túto nevďačnú úlohu.

Merenptah neveril na definitívnu porážku Líbyjčanov. Malfi síce zmizol, ale na jeho miesto prídu ďalší a budú hlásať vyhľadzovaciu vojnu proti Egyptu. Preto vrchný generál, s Ramzesovým súhlasom, posilnil obranu severozápadnej Delty.

Ako sa však vyvinie situácia v Chatti? Nebude znamenať smrť inteligentného a realistického Chattušila začiatok vnútornej krízy, ktorú sa vyslanec usiloval zamaskovať upokojujúcimi vyhláseniami? Niektorí ctižiadostiví Chetiti sa radi zmocňovali moci pomocou jedu alebo dýky. Starý cisár sa možno mýlil, keď si myslel, že zničil všetku opozíciu.

Merenptah sa nevedel dočkať overených správ z Chatti a svoje oddiely udržiaval v najvyššej pohotovosti.

I keď Strážca nepohrdol rybou, predsa len dával prednosť červenému mäsu. Ramzesov pes mal rovnako bystrý pohľad ako jeho predchodcovia a takisto obľuboval dlhé rozhovory so svojim pánom. Jedlo bez dobrého slova až tak nechutilo.

Kráľ a Strážca práve doobedovali, keď do paláca prišiel Merenptah.

- Veličenstvo, prečítal som všetky hlásenia informátorov a dlho som hovoril s veliteľom našich agentov v Chattušaši.

Ramzes naplnil strieborný pohár vínom a podal ho synovi.

- Nič predo mnou neskrývaj, Merenptah. Chcem poznať čistú pravdu.

- Vyslanec Chatti nám neklamal. Chattušilov nástupca je pevne rozhodnutý rešpektovať mierovú zmluvu a udržiavať s Egyptom tie najlepšie vzťahy.

57. kapitola

Nílske záplavy... Každoročne obnovený zázrak, dar bohov, vyvolávajúci nadšenie obyvateľstva a jeho vďaku voči faraónovi, jedinému, ktorý je schopný zdvihnúť vody Nílu, aby oplodnili zem.

Tohtoročná záplava bola skutočne veľká: jedenásť metrov! Od začiatku Ramzesovej vlády ešte nikdy nenastal nedostatok vody, živiteľky, tryskajúcej z hlbín nebeského oceánu.

Pretože mier s Chatti bol opäť potvrdený, zdalo sa, že leto bude oplývať radovánkami a prevážaním sa na bárkach od jednej usadlosti k druhej. Hefat obdivoval spolu s ostatnými veľkolepý pohľad na Níl, premenený na obrovské jazero, z ktorého trčali iba vrcholce kopcov s dedinkami. Jeho rodina odišla do Vesetu, aby tam strávila niekoľko týždňov prázdnin u jeho rodičov. Mal teda voľné ruky a mohol konať, ako potreboval.

Zatiaľ čo poľnohospodári odpočívali, dozorcovia zavodňovania neúnavne pracovali. Hefat však sledoval vysoké vody z iného uhla. Rezervné nádrže, oddelené hrádzami zeminy, ktoré sa budú podľa potreby prelamovať, sa postupne plnili a Hefat si v duchu blahoželal ku geniálnemu nápadu, ktorý z neho urobí muža bohatšieho a mocnejšieho ako Ramzes Veľký.

Zástupcovia najvyššej správy krajiny požiadali Ramzesa o audienciu, aby mu predložili návrh, ktorý považovali za rozumný. Bez predchádzajúceho dohovoru prišli všetci k rovnakému záveru.

Monarcha ich pozorne vypočul. Nevyslovil kategorické odmietnutie, ale zamýšľaný krok veľmi neodporúčal, aj keď proti jeho prípadnému úspechu by sa nestaval. Správca pokladu si jeho slová vysvetlil ako povzbudenie a ešte toho večera, keď kráľov osobný sekretár poslal svoj personál domov, sa vydal odvážne do jeho pracovne.

Ameni, pomaly sedemdesiatročný, stále sa podobal tomu študentovi, ktorý prisahal vernosť Ramzesovi v čase, keď jeho priateľ ešte nebol faraónom: bledý, drobný, stále rovnako chudý a rovnako hladný, napriek množstvu jedla, ktoré pojedol, s neprestajne pobolievajúcim chrptom, ale napriek tomu schopný vydržať únavu, usilovný, presný pracovník, ktorý spí iba zopár hodín a osobne číta všetky spisy.

- Nejaký problém? - opýtal sa Ameni správcu.
- Nie tak celkom.
- Takže čo? Mám prácu.
- Spojili sme sa pod vedením vezíra a...
- Kto my?
- Totiž... minister hospodárstva, minister poľnohospodárstva a...
- Dobre. A čo bolo dôvodom toho spojenia?
- Pravdu povediac, boli to dva dôvody.
- Tak sa pozrime najprv na ten prvý.
- Za služby preukazované Egyptu vám vaši kolegovia chcú dať vilu na mieste, ktoré si vyberiete.
- Ameni odložil štetec.
- Zaujímavé. A druhý dôvod?
- Pracovali ste veľa, Ameni, omnoho viac, ako ste museli. Zrejme pre váš pracovný zápal ste si nespomenuli... Ale nenastal čas vášho odchodu do dôchodku? Do pokojného dôchodku v pohodlnom dome a vo všeobecnej úcte? Čo si o tom myslíte?
- Ameniho dlhé mlčanie vyzeralo ako dobrá predzvesť.
- Ja som vedel, že počúvnete hlas rozumu, - uzavrel nadšene správca pokladu.
- Moji kolegovia prijmú vaše rozhodnutie s uspokojením.
- Nie som si tým istý.
- Akože?

- Nikdy neodídem do dôchodku, - vyhlásil prudko Amení. - Nikto, s výnimkou faraóna, ma nedostane z tejto kancelárie. Kým si on nevyžiada moju demisiu, budem pokračovať v práci svojím zvyčajným tempom a zvyčajnými metódami. Je to zrozumiteľné?

- Mysleli sme, že vo vašom záujme...

- Tak už nemyslíte.

Jedného teplého letného dňa sa Hefat a Feničan Nariš opäť stretli u Egyptána. Obchodník ocenil chladené pivo, ľahké a podporujúce trávenie.

- Nechcem byť domýšľavý, - povedal Nariš, - ale myslím, že som vykonal vynikajúcu prácu: fenickí kupci sú pripravení kúpiť Egypt. Lenže vy, Hefat, ste pripravený ho predat'?

- Svoj názor som nezmenil.

- A presný dátum?

- Nemôžem zmeniť zákon prírody, ale už nebudeme musieť čakať dlho.

- Neobjavila sa zásadná prekážka?

Z Hefata vyžarovala sebadôvera.

- Vďaka môjmu vysokému postaveniu žiadna.

- Nebudete potrebovať pečať mennoferského veľkňaza?

- Áno, ale tým veľkňazom je Cha, stratený v duchovnom bádání a láske k starým kameňom. Dokument, ktorý podpíše, si ani nevšímame.

- Nie je mi jasné, - čudoval sa Feničan, - prečo nenávidíte svoju krajinu?

- Vďaka našej dohode už Egypt nebude trpieť a konečne sa otvorí vonkajšiemu svetu, ktorý zmetie jeho staré povery a prekonané zvyky, ako si prial môj vzor Šenar. Chcel svojho brata zraziť z trónu a teraz toho tyrana odstránim ja! Chetiti, Líbyjčania i mágovia boli porazení a Ramzes sa už ničoho nebojí. Ale ja, Hefat, ho porazím!

- Odpoveď je nie! - rázne povedal Amení veliteľovi provincie Dvoh sokolov, statnému chlapovi s energickou bradou.

- Prečo?

- Pretože ani jedna provincia nepožíva nijaké výsady na úkor iných.

- Ja som však bol podporovaný ústrednou správou!

- To je možné, ale žiadna správa nie je oprávnená na to, aby vytvárala zákon! Keby som vždy počúval našich vysokých úradníkov, Egypt by už bol v troskách.

- Vaše odmietnutie je konečné?

- Zavodňovací systém nebude upravovaný a voda z rezervných nádrží bude vypúšťaná v obvyklých obdobiach, nie skôr.

- V tom prípade sa chcem zhovárať s faraónom.

- Prijme vás, ale nemrhajte jeho časom.

Bez Ameního priaznivého postoja nemal šéf provincie nádej získať Ramzesov súhlas. Neostávalo mu nič iné, ako sa vrátiť do hlavného mesta svojej provincie.

Ameního prepadla zvedavosť.

Či už poštou, alebo inou formou, šesť veliteľov významných provincií ho žiadalo, aby potvrdil rozhodnutie menoferskej hydrologickej správy: vypustiť urýchlene vodu z rezervných nádrží, aby sa zväčšilo obrábatel'né územie.

Podľa Ameního išlo o dvojnásobnú chybu, pretože jednak nebolo potrebné až také rozšírenie poľnohospodárstva, jednak zavodňovanie sa muselo zaisťovať pozvoľným, nie náhlým spôsobom. Našťastie na ústrednej správe nevedeli, že väčšina veliteľov provincií sa v sporných prípadoch diskkrétne radí s kráľovým osobným sekretárom.

Keby Amení nemusel vybavovať toľko problémov, rád by podnikol pátranie a zistil, kto za týmito scestnými nápadmi stojí.

Pisár začal študovať správu o výsadbe vrb v Strednom Egypte, ale nevedel sa sústrediť. Ten incident sa mu zdal príliš závažný na to, aby ho prešiel bez povšimnutia.

Ramzes a Cha prešli vstupným pylónom do Thovtovho chrámu v Hermopole, prešli nádvorím zaplaveným slnkom a na prahu zastrešeného chrámu ich privítal veľkňaz. Faraón so synom obdivovali sály, do ktorých mohli vstúpiť len služobníci boha Thovta, a potom sa odobrali do jeho svätyne.

- Tu sa končí môj výskum, - povedal Cha.

- Našiel si Thovtovu knihu?

- Dlho som si myslel, že ide o veľmi starú písomnosť, ukrytú v chrámovej knižnici. Napokon som však pochopil, že každý z kameňov našich svätýň je jedným písmenom tejto knihy, ktorú boh Poznania napísal, aby dal nášmu životu zmysel. Thovt svoje posolstvo premenil do každej sochy a každého hieroglyfu a nášmu mysleniu prislúcha úloha sústrediť, čo je rozptýlené, rovnako ako Eset spojila roztrúsené kúsky Usirovho tela. Celá naša krajina, otče, je chrám na obraz nebies. Záleží na faraónovi, aby tú knihu udržiaval otvorenú a zrak srdca si ju mohol prezrieť.

Na vyjadrenie radosti a hrdosti, ktoré prežíval Ramzes, keď počúval slová mudrca, by nenašiel slov žiadny básnik, dokonca ani Homér.

58. kapitola

Čím bol Hefatov nápad jednoduchší, tým bol nebezpečnejší: predčasne vypustí zásoby vody nahromadenej v rezervných nádržiach a zodpovednosť za tento nezmyselný čin zvedie na administratívu, to znamená predovšetkým na Chaa, Ramzesovho staršieho syna, ktorý ako najvyššia autorita v správe kanálov potvrdí úradný príkaz svojou pečaťou.

Velitelia provincií boli upokojení sfalšovanými štúdiami, ktoré im Hefat poslal, a chytili sa do pasce. Budú si myslieť, že môžu použiť doplnkové rezervy, rozšíriť polia a obohatiť svoju oblasť. Keď si uvedomia nakopené chyby, bude už veľmi neskoro. Nebude dosť vody na zavlažovanie a stratí sa nádej na úrodu. Vinníkom bude Cha a následne Ramzes.

Potom zasiahne Nariš spolu s fenickými obchodníkmi a za prehnané ceny ponúknu všetko, čo bude Egyptu chýbať. Pokladňa bude nútená ich podmienky prijať, starého faraóna zmetie búrka, ktorá nastane, a Hefat touto transakciou nadobudne obrovské zisky. Keby sa naskytla vhodná príležitosť, vyhnať by vezíra a zaujať jeho miesto. V opačnom prípade sa s celým majetkom usadí vo Fenícii.

Zostávala posledná formalita: požiadať Chaa o priloženie pečate. Hefat sa s veľkňazom nebude musieť ani stretnúť, pretože Cha poverí touto úlohou iste svojho sekretára.

Úradník ho srdečne privítal.

- Máte šťastie, veľkňaz je prítomný a rád vás prijme.
- To nebude nutné, - protestoval Hefat, - nechcem ho obťažovať.

- Nasledujte ma, prosím.

Hodnostár znervóznel. Uviedli ho do knižnice, kde Cha, oblečený do tuniky z leopardej kože, študoval papyrussy.

- Som rád, že sa s vami stretávam, Hefat.

- Je to pre mňa veľká česť, ale nechcel som vás vyrušovať.
- Ako vám môžem pomôcť?
- Obyčajná správna úprava...
- Ukážte mi ten dokument.

Chaov hlas bol vážny a rozhodný. Veľkňazovo správanie nezodpovedalo Hefatovým predstavám o rojkovi.

- To je nezvyčajný návrh, ktorý vyžaduje pozorné preverenie, - usúdil Cha.

Hefatovi stuhla krv v žilách.

- Nie, princ, je to len všedný spôsob, ako uľahčiť zavodňovanie, nič viac.

- Ste priveľmi skromný! Odovzdám vašu záležitosť na posúdenie odborníkovi.

Ďalší odborník... Keď sa opriem o svoje významné postavenie, ľahko ho presvedčím, pomyslel si upokojený Hefat.

- Tu je človek, ktorý rozhodne, - oznámil Cha.

Hefat sa obrátil a keď zbadal odborníka, od ktorého závisel jeho osud, roztriasli sa mu od strachu kolená. Za ním stál sám Ramzes Veľký!

Faraónov pohľad prenikol Hefatovi až do duše a prinútil ho cúvnuť.

- Dopustil si sa vážnej chyby, - vyhlásil Ramzes, - ak si si myslel, že tvoje vedomosti ti postačia, aby si zničil vlastnú krajinu. Nevieš, že chamtivosť je nevyliciteľná choroba, ktorá urobí človeka hluchým a slepým? Bol si skutočne veľmi naivný, keď si veril, že Egypt spravujú samí hlupáci!

- Veličenstvo, úpenlivo prosím, aby...

- Neplytvaj slovami, Hefat. Nie si hoden ich používať. Tvoje správanie nesie Šenarovu pečat': slabosť, ktorá vedie až k zrade Maat a sebazničeniu. Tvoja budúcnosť je odteraz v rukách sudcov.

Ameni, vďaka dôslednému pátraniu, zachránil krajinu pred skutočným nebezpečenstvom. Faraón by ho rád odmenil, ale ako to urobiť, aby sa neurazil? Medzi oboma mužmi stačil na porozumenie iba pohľad. Amení sa dal znova do práce.

Ročné obdobia a dni ubiehali, obyčajné aj šťastné, až do jari päťdesiateho štvrtého roku Ramzesovej vlády, keď kráľ po konzultácii s vedúcou lekárkou Neferet dospel k veľkému rozhodnutiu: posilnený už deviatou slávnosťou obnovy, precestuje egyptský vidiek.

V máji nastali veľké horúčavy, ktoré však blahodárne pôsobili na kráľov reumatizmus.

Bol čas žatvy. Poľnohospodári kosákmi s drevenou rúčkou kosili stebľá dozretého obilia. Klasy potom zväzovali do snopov, ktoré osly odvážali na humná.

Keď prišiel do obce faraón, miestni hodnostári mu postavili obetný stôl s klasmi a kvetinami. Potom sa monarcha posadil pod baldachýn a vypočul si sťažnosti a náreky obyvateľov. Pisári si robili poznámky. Odovzdajú ich Amenimu, ktorý mal v úmysle prečítať všetky správy, zaznamenané počas cesty.

Kráľ skonštatoval, že poľnohospodárstvo je celkom v poriadku a že neexistuje nič, čo by sa nedalo napraviť. Sťažovatelia neboli útoční, s výnimkou Beniho Hasala, ktorý svoju nespokojnosť prejavil dôraznejšie.

- Celé dni pracujem na poli, v noci opravujem náradie, stále naháňam dobytok, a potom si príde kontrolór daní, ktorý ma zoderie aj z kože. Zaobchádza so mnou ako so zlodejom, a keď nie som schopný zaplatiť, zmláti ma ako žito. Ako môžem byť potom šťastný?

Všetci sa obávali faraónovej prudkej reakcie, ale on zostal pokojný.

- Máš ešte nejakú sťažnosť?

Sedliak bol prekvapený.

- Nie, Veličenstvo, nie...
- Jeden z tvojich blízkych je pisár, však?
Muž nevedel skryť rozpaky.
- Áno, ale...
- Naučil ťa klasický text, ktorý sa učí vo všetkých školách a ty si ten text jednoducho len odrecitoval. Teraz povedz, či skutočne trpíš všetkými príkormi, ktoré si uviedol.
- No... dobytok uteká z jedného poľa na druhé, potom sú problémy.
- Ak sa nedokážeš dohovoriť so susedmi po dobrom, obráť sa na sudcu. Nikdy sa nezmier s nespravodlivosťou, aj keby bola iba malá. Tak pomôžeš faraónovi vládnuť.

Ramzes si prezrel ohrady na obilie a nakázal meračom zrna, aby pracovali s najvyššou presnosťou. V Karnaku potom začal plniť jednu z veľkých sýpok Amonovho panstva a zahájil tak oslavu žatvy. Kňazi a hodnostári si všimli, že kráľ má, napriek veku, ruku ešte stále pevnú a pohyby isté.

Veľkňaz Bachen sprevádzal vzácného host'a na ceste vinúcej sa poľom s bujnou vegetáciou v blízkosti chrámu a končiacu sa v prístave. Unavený Ramzes súhlasil, aby ho niesli na nosidlách.

Bachen si všimol jedného lenivca, ako podriemkava pod vrbou, namiesto toho, aby pracoval. Dúfal, že ho faraón neuvidí, ale jeho zrak bol ešte ostrý.

- Za tento priestupok bude potrestaný, - sľúbil veľkňaz.
 - Buď tentoraz veľkorysý. Veď tieto vrby som dal po celom Egypte vysadiť ja.
 - Ten človek nebude nikdy vedieť, za čo vám vd'ací, Veličenstvo.
 - Niekedy mám pokušenie zaspáť ako on pod nejakým stromom a zabudnúť na ťarchu svojej funkcie.
- Neďaleko prístavu Ramzes pokynul nosičom, aby ho vysadili.

- Veličenstvo, prečo chcete ísť peši? - začudovane sa pýtal Bachen.

- Pozri sa na tamtú kaplnku... Sú z nej trosky.

Skromná svätyňa bohyne úrody trpela časom a nevšímavosťou. Pomedzi rozpadnuté múry prerastala divoká tráva.

- Toto je skutočný priestupok, - povedal Ramzes. - Daj kaplnku opraviť a rozšíriť, Bachen, a nech má kamennú bránu. Nech v nej sídli socha bohyne, vytvorená karnackými sochármi. Egypt bol vytváraný božstvami. Neprehliadajme ich, hoc v ich najskromnejšej podobe.

Pán Obidvoch krajín a Amonov veľkňaz položili pred svätyňu na počesť Ka bohyne kyticu poľných kvetov. Vysoko na nebi krúžil sokol.

59. kapitola

Na spiatočnej ceste do hlavného mesta sa Ramzes zastavil v Mennoferi, aby si pohovoril so svojim synom Chaom, ktorý práve dokončil program obnovy monumentov Starej ríše a ďalšieho zveladenia podzemného chrámu posvätných býkov.

V prístave kráľa privítala Neferet, stále rovnako krásna a elegantná.

- Ako sa vám darí, Veličenstvo?

- Som trocha unavený, chrbát ma pobolieva, ale inak sa držím.

Vyzeráte znepokojená, Neferet.

- Cha je veľmi chorý.

- Vari nechcete povedať, že...

- Jeho chorobu poznám, ale nevyliečim. Srdce vášho syna je unavené, lieky už neúčinkujú.

- Kde je?

- V knižnici Ptahovho chrámu, uprostred textov, ktoré toľko študoval.

Faraón sa bezodkladne pobral za Chaom.

S blížiacou sa šesťdesiatkou sa veľkňazov ostro rezaný a prísny obličaj stával pokojným. V tmavomodrých očiach sa zračil vnútorný mier bytosti, ktorá sa celý život pripravovala na stretnutie s oným svetom. Jeho črty neskrivila žiadna obava.

- Veličenstvo! Tak veľmi som dúfal, že vás pred svojim odchodom ešte uvidím...

Ramzes chytil syna za ruku.

- Nech faraón dovoľí svojmu pokornému služobníkovi, aby odpočíval v živej hore ako priateľ, užitočný svojmu pánovi, pretože niet väčšieho šťastia... Dovoľ mi dospieť do krásnej západnej krajiny a zostať jedným z tvojich blízkych. Snažil som sa reš-

pektovať Maat, vykonával som tvoje príkazy a plnil poslanie, ktoré si mi zveril...

Chaov vážny hlas tíško uhasínal a Ramzes ho v sebe zachytával ako nenahraditeľný poklad.

Cha bol pochovaný v podzemnom chráme posvätných býkov, vedľa vzácných stvorení, ktorých zvieracia forma skrývala výraz božskej moci. Ramzes položil na tvár múmie zlatú masku a sám vybral pohrebnú výbavu, nábytok, vázy a šperky, všetko majstrovské diela vytvorené remeselníkmi Ptahovho chrámu a určené na to, aby sprevádzali Chaovu dušu po krásnych cestách večnosti.

Starý kráľ riadil pohrebné obrady s prekvapujúcou energiou, prekonal silné dojatie a otvoril synove oči a ústa, aby odišiel živý na onen svet.

Merenptah bol ustavične nablízku, aby mohol otcovi priskočiť na pomoc, ale Ramzes neprejavil žiadnu slabosť. Ameni však cítil, že jeho priateľ z detstva čerpá až zo samého dna, aby získal nevyhnutnú energiu na zachovanie dôstojnosti zoči-voči novej tragédii, ktorá ho stretla.

Na Chaov sarkofág bolo položené veko, hrobka zapečatená.

Až keď sa Ramzes ocitol mimo dohľad zvedavých očí, rozplakal sa.

Bolo jedno z tých teplých a slnečných rán, aké mal Ramzes rád. Poveril veľkňaza, aby slúžil miesto neho ranný obrad, a s vezírom sa stretne až pred obedom. Prácou sa usiloval zabudnúť na svoju bolesť, lenže už nevládal.

Chcel vstať, ale nepodarilo sa mu to. Jeho nohy zostali ochrnuté. Veliteľským hlasom zakričal na majordóma.

O niekoľko minút už pri jeho lôžku stála vedúca lekárka Neferet.

- Tentoraz ma budete musieť poslúchnuť, Veličenstvo.
- Žiadate odo mňa priveľa.
- Ak ste ešte doposiaľ pochybovali, tak teraz je isté, že vaša mladosť je už preč, a musíte zmeniť svoje správanie.
- Ste tým najnebezpečnejším protivníkom, akého som v živote stretol.
- Ja nie, Veličenstvo. Staroba!
- Nič predomnou neskrývajte: aká je diagnóza?
- Zajtra už budete opäť chodiť, ale o palici. Budete trochu krívať, kvôli artróze pravého stehenného kĺbu. Budem sa usilovať zmierniť vašu bolesť, ale oddych je nevyhnutný. Musíte sa šetriť. Občas budete cítiť strnulosť a ochrnutie, ktoré budú iba prechodné, ak budete súhlasiť s niekoľkými masážami denne. Upokojujúce balzamy vám tiež pomôžu a liečbu doplnia časté kúpele vo fajnúmskom bahne.
- Liečba... každý deň? Takže ma považujete za nemohúceho starca!
- Povedala som vám predsa, Veličenstvo, že už nie ste mladík. Ak sa však stanete poslušným pacientom, zabránite rýchlemu zhoršovaniu svojho zdravotného stavu. Každodenné cvičenie, ako napríklad plávanie, alebo prechádzky, s podmienkou, že nič nebudete preháňať, vám uchovajú pohyblivosť. Váš celkový stav je na muža, ktorý celý život zabúdala na odpočinok, celkom uspokojivý.
- Neferetin úsmev Ramzesa upokojil. Žiadnemu nepriateľovi sa nepodarilo poraziť ho, s výnimkou tejto prekliatej staroby, na ktorú sa sťažoval i mudrc Ptahhotep. Ale on dosiahol stodesať rokov, keď písal svoje Ponaučenia! Jedinou výhodou neodvratnej staroby je, že sa človek priblíži k drahým bytostiam, s ktorými sa tak veľmi túži stretnúť na úrodných poliach onoho sveta, kde neexistuje únava!
- Vaším najslabším miestom, — dodala ešte lekárka, - sú zuby. Ale pri dostatočnej starostlivosti zabránime riziku infekcie.

Ramzes sa Neferetiným radám podriadil. Za niekoľko týždňov svoje sily čiastočne obnovil, ale pochopil, že jeho telo, opotrebované príliš častými bojmi a skúškami osudu, je už nástrojom takým chatrným, že sa môže zlomiť.

Zmieriť sa s tým, bolo jeho posledným víťazstvom.

V tichu a temnotách chrámu boha Sutecha, majestátnej sily kozmu, dospel Ramzes k poslednému rozhodnutiu.

Pred jeho úradným potvrdením formou dekrétu o sile zákona zvolal vládca Obidvoch krajín vezíra, ministrov, vysokopostavených úradníkov a všetkých zodpovedných hodnostárov, s výnimkou syna Merenptaha, ktorého poveril vypracovaním hospodárskej bilancie Deltu.

Faraón viedol dlhé rozhovory so ženami a mužmi, ktorí sa pričínili o rozvoj Egypta. Pri týchto stretnutiach stál po jeho boku Amení, ktorého poznámky sa ukázali ako veľmi cenné.

- Neurobil si veľa omylov, - povedal Amenimu.

- Našiel si azda jedinu chybu, Veličenstvo? V tom prípade mi to povedz!

- To bola len taká rečnícka poznámka, ktorá má vyjadriť moju spokojnosť.

- Dajme tomu, - frľal Amení. - Tak prečo si zveril takú bláznivú úlohu vrchnému generálovi?

- Chceš mi nahovoriť, že si to neuhádol?

Ramzes sa opieral o palicu a kráčal pomaly tienistou alejou v spoločnosti Merenptaha.

- Aké sú výsledky tvojho prieskumu, synak?

- Dane v deltskej oblasti, ktoré som mal na tvoj rozkaz skontrolovať, boli stanovené pre osemtisíc sedemsto šesťdesiat poplatníkov. Každý pastier zodpovedá za päťsto kusov dobytku a ja som narátal trinásťtisíc osemdesiat pastierov kôz, dvadsaťdvatisíc štyristo tridsať strážcov hydiny a tritisíc deväťsto dvadsať osliarov,

ktorí sa starajú o niekoľko tisíc oslov. Úroda bola vynikajúca, sprenevery minimálne. Administratíva sa ukázala malicherne puntičkárska, ale všetkým tým poskokom som rázne dohovoril, aby neobťažovali poctivých ľudí a viac sa starali o podvodníkov.

- Poznáš Deltu už dobre, synak?

- Pri plnení tejto úlohy som sa naučil veľa vecí. Keď som hovoril s vidiečanmi, cítil som tlkot srdca krajiny.

- Nezabúdaš na kňazov, pisárov a vojakov?

- Za tými som chodil často. Chýbal mi však priamy a stály styk s mužmi a ženami zaoberajúcimi sa pôdou.

- Čo si myslíš o tomto dekréte?

Ramzes podal Merenptahovi papyrus, napísaný vlastnou rukou. Kráľovský syn ho prečítal nahlas.

- „Ja, Ramzes, faraón Egypta, menujem princa Merenptaha, kráľovského pisára, strážcu pečate a vrchného generála armády, do funkcie panovníka Obidvoch krajín.“

Merenptah sa zahľadel na otca, opierajúceho sa o palicu.

- Veličenstvo...

- Neviem koľko rokov života mi osud ešte pridelí, Merenptah, ale nadišla chvíľa, aby som ťa pribral na trón. Ako učinil môj otec Setchi, činím teraz aj ja. Som starec a ty si zrelý muž, ktorý práve prekonal poslednú prekážku, čo som mu určil. Dokážeš vládnuť, riadiť aj bojovať. Zober budúcnosť Egypta do svojich rúk, synak.

60. kapitola

Uplynulo dvanásť rokov a vláda osemdesiatdeväťročného Ramzesa nad Egyptom trvala už šesťdesiatšedem rokov. V súlade so svojím dekrétom prenechal starosti so spravovaním krajiny Merenptahovi. Kráľov mladší syn sa však často obracal s prosbou o radu na svojho otca, ktorý pre obyvateľstvo Obidvoch krajín ostával naďalej vládnuším faraónom.

Monarcha sídlil časť roka v Pi-Ramzese a druhú vo Vesete, vždy v spoločnosti verného Ameniho. Napriek vysokému veku a mnohým bolestiam pracoval kráľov osobný sekretár ďalej svojím zvyčajným spôsobom.

Rodilo sa leto.

Ramzes počúval melódie, ktoré skomponovala jeho dcéra Meritamon, a potom sa vybral na každodennú prechádzku do okolia chrámu miliónov rokov, v ktorého paláci sa usídlil. Jeho najlepším spojencom bola teraz palica, pretože každý krok bol preňho namáhavý.

Počas štrnásteho roku svojho obrodzenia, ktorý oslávil minulý rok, strávil Ramzes celú noc rozhovorom so Setauom a Lotos, ktorí urobili z Núbie bohatú a šťastnú provinciu. Aj z robustného lovca hadov sa stal starec, a dokonca i pôvabná Lotos podľahla útokom vysokého veku. Koľko spomienok si vybavili v pamäti! Koľko vzrušujúcich hodín spolu strávili! Ale o budúcnosti nehovorili, pretože nikto z nich ju už nemohol vytvárať.

Na okraji cesty piekla nejaká stará žena v peci chlieb. Kráľovmu nosu ulahodila jeho príjemná vôňa.

- Dáš mi placku?

Slabé oči neumožnili starene spoznať kráľa.

- Robím nevýnosnú prácu.

- Ktorá si však zaslúži odmenu... Bude stačiť tento zlatý prsteň?

Starenka žmúрила očami na šperk, ktorý sa jej zatrblietal v ruke, keď ho preleštila okrajom suknice.

- Za toto by som si mohla kúpiť pekný dom! Nechaj si svoj prsteň a zjedz môj chlieb... A kto vlastne si, že mi chceš dať takú nádheru?

Kôrka bola vypečená do zlatista. Mala chuť dávneho detstva, ktorá na chvíľu zahнала trápenie staroby.

- Ten prsteň si zober, dokážeš piecť chlieb lepšie, než ktokoľvek iný.

Ramzes rád trávil jednu alebo dve hodiny v spoločnosti hrnčiara. Rád pozoroval, ako jeho ruky hnetú hlinu, aby jej dali podobu džbánu, ktorý uchová vodu alebo potraviny. Nevytváral vari v každom okamihu boh s baraňou hlavou na svojom hrnčiarskom kruhu svet a ľudstvo?

Kráľ a remeselník spolu nehovorili. Počúvali pieseň, ktorú si pospevoval kruh, mlčky prežívali mystérium premeny beztvarej hmoty na užitočný a pekný predmet.

Rodilo sa leto a Ramzes pomýšľal na odchod do hlavného mesta, kde bolo teplo znesiteľnejšie. Ameni už nevychádzal zo svojej pracovne, dobre vetranej vysokými oknami, a preto bol kráľ prekvapený, keď ho nenašiel za pracovným stolom.

Prvý raz za svoju dlhú kariéru si Ramzesov osobný sekretár doprial uprostred dňa chvíľku oddychu, a dokonca sa vystavil slnku s rizikom, že si spáli príliš bledú pokožku.

- Mojžiš je mŕtvy, - oznámil Ameni pohnutým hlasom.

- Mal nakoniec úspech?

- Áno, Veličenstvo. Našiel Zasľúbenú krajinu, kde bude jeho ľud naďalej slobodne žiť. Náš priateľ išiel za svojím cieľom až do samého konca. Oheň, ktorý ho spaľoval, sa premenil na krajinu, kde vody bude dostatok a medu hojne.

Mojžiš... jeden zo staviteľov Pi-Ramzesu, muž, ktorého viera zvíťazila nad rokmi blúdenia, prorok s nezlomným nadšením! Mojžiš, syn Egypta a Ramzesov duchovný brat, Mojžiš, ktorého sen sa stal skutočnosťou.

Batožina kráľa a jeho osobného sekretára bola pripravená. Predpoludním sa vydajú na sever.

- Pod' so mnou, - požiadal faraón Ameniho.

- Kam chceš ísť?

- Nie je dnes nádherne? Rád by som sa posadil pod akáciu pri svojom chráme miliónov rokov, pod tým stromom, ktorý som zasadil v prvom roku svojej vlády.

Pri tóne monarchovho hlasu sa Ameni zachvel.

- Chystáme sa na odchod, Veličenstvo.

- Pod', Ameni.

Urastená akácia pri chráme miliónov rokov sa leskla na slnku a jej zelené lístie šumelo v ľahkom vánku. Koľko akácií, tamarišiek, figovníkov, avokádovníkov, vrb a všetkých ostatných zástupcov tohto zeleného národa Ramzes vysadil?

Strážca, starý potomok rodu kráľových verných spoločníkov, zabudol na svoje bolesti a sprevádzal pána. Nikto z nich sa nebál hlasitého tanca pracovitých včiel, neúnavne zbierajúcich nektár z akáciových kvetov, ktorých jemná vôňa potešila čuch muža aj jeho psa.

Ramzes si sadol na zem a oprel sa o kmeň stromu, Strážca sa mu stúlil k nohám.

- Spomínaš si, Ameni, na slová, ktoré prednáša bohyňa západnej akácie, keď víta duše na onom svete?

„Prijmi túto čerstvú vodu, nech sa vďaka nej tvoje srdce upokojí, vďaka tej posvätnéj vode z obradného jazera nekropoly. Prijmi tento dar, aby tvoja duša spočinula v mojom tieni.“

- Je to naša nebeská matka, ktorá nám dáva život a umiestňuje ducha faraónov medzi neúnavnými a nezničiteľnými hviezdami, - povedal Ramzes.

- Máš asi smäd, Veličenstvo. Zájdem po...

- Zostaň, Ameni. Som vyčerpaný, priateľ môj, premkýna ma smrteľná únava. Spomínaš si, ako sme hovorili o skutočnej moci? Podľa teba ju bol schopný vykonávať jedine faraón a mal si pravdu, lenže pod podmienkou, že rešpektuje zákon Maat, keď neprestáva bojovať proti temnotám. Ak táto moc zoslabne, stratí sa súdržnosť medzi nebom a zemou, a ľudstvo bude vydané napospas násiliu a bezpráviu. História faraónovej vlády musí byť históriou veľkého sviatku, hovoril môj otec. Nech majú všetci dostatok prostriedkov na obživu, nech nie je jeden uprednostňovaný pred druhým. Dnes sa ženy môžu pohybovať voľne, deti sa smejú, starí odpočívajú v tieni stromov. Vďaka Setchimu, vďaka Nefertari, vďaka blízkym a verným, ktorí sa pričínili o veľkosť a rozvoj našej civilizácie, som sa usiloval urobiť túto krajinu šťastnou a konať spravodlivo. Teraz nech ma súdia bohovia.

- Nie, Veličenstvo, neodchádzaj!

Strážca vzdychol. Hlasný vzdych, hlboký ako prvotný oceán, pokojný ako západ slnka na Níle. A posledný predstaviteľ rodu Strážcov skončil pri nohách svojho pána.

Rodilo sa leto a pod západnou akáciou Ramzes Veľký práve vstúpil do večnosti.

Ameni urobil niečo, čo sa za osemdesiat rokov mocného priateľstva nikdy neodvážil urobiť: chytil faraónovu ruku do svojej a vrúcne ju pobožkal. Potom si nosič sandálov a Ramzesov osobný sekretár sadol do polohy pisárov a novým štetcom kreslil na tabuľku z akáciového dreva hieroglyfy.

- Zasväťím zvyšok svojich dní, aby som zaznamenal históriu tvojho života. Tu i na onom svete nikto nezabudne na Syna svetla.

CHRISTIAN JACQ

RAMZES

POD ZÁPADNOU AKÁCIOU

Z francúzskeho originálu Ramsès, Sous l'accacia d'Occident,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Robert Laffont, Paris 1997,
preložila Jana Struhárová.

Zodpovedná redaktorka Božena Mitterová.

Obálku navrhol Branko Kocian.

Vydalo vydavateľstvo Motýľ, Mariánska 9, 811 08 Bratislava.

Vydanie prvé. Rok vydania 1998.

Vytlačila Trnavská tlačiareň LIAMA, s. r. o.

ISBN 80-88775-85-X